

cōuersionē ad ipsū. ¶ **R**o dicēdū q̄ p̄sūptō videt̄ ipoztare quādā imoderatā spei. spei aut̄ obm̄ ē bonū arduū possibile. possibile aut̄ ē aliqd̄ hōi duplici. ¶ **U**no p̄ ppriā virtutē. Alio nō nisi p̄ virtutē dīnā. circa utrāq̄ aut̄ sp̄e p̄ imoderatā pōt̄ eē p̄sūptio. Nam circa sp̄e per quaz̄ aliquis de ppriā virtute cōfidit: attēdit̄ p̄sūptio ex h̄ q̄ aliqs̄ tēdit̄ in aliquod bonū ut sibi possibile: q̄ suā facultatē excedit: s̄m q̄ d̄r̄ Judith. 6. p̄sumētes d̄ se humilias. ⁊ talis p̄sūptio opponit̄ v̄tuti magnimitat̄ q̄ mediū tenet̄ i huiusmōi spe. ¶ **C**irca spem aut̄ q̄ aliquis iberet dīne potētie pōt̄ p̄ imoderatā eē p̄sūptio: i hoc q̄ aliqs̄ tēdit̄ i aliqd̄ bonū ut possibile p̄ virtutem ⁊ misericordiā dīnā qd̄ possibile nō ē: sicut̄ cuz̄ aliqs̄ sperat se veniā obtinere sine penitētia ul̄ gloriā sine merit̄. h̄ aut̄ p̄sūptio ē pprie spēs peccati i sp̄iū sc̄i: q̄a. s. p̄ huiusmōi p̄sūptionē tollit̄ ul̄ cōtēnit̄ adiutoriū sp̄is sc̄i p̄ qd̄ hō reuocat̄ a peccato. ¶ **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ sicut̄ s̄ dictū ē. p̄ctm̄ qd̄ ē d̄ deū: s̄m suū genus ē grauius cētis peccat̄. vnde p̄sūptio q̄ q̄s iōrdinate inicit̄ deo: ḡuius peccatū ē q̄s p̄sūptio q̄ quis inicit̄ proprie virtuti. q̄. n. aliquis inicit̄ dīne virtuti ad cōfēq̄ndū id qd̄ deo nō uenit: h̄ ē diminuerē dīnā virtutē. p̄z̄ aut̄ q̄ ḡui p̄ peccat̄ q̄ d̄m̄uit dīnā virtutē: q̄s q̄ ppriā virtutē sup̄extollit. ¶ **A**d secūdū dicēdū q̄ ipsa p̄sūptio qua quis in iōrdinate p̄sumit d̄ deo: amorē sui icludit q̄ quis propriū bonū iōrdinate desiderat. ¶ **E**ni multuz̄ desideram⁹ estimam⁹ nobis de facili p̄ alios posse puenir̄. etiā si n̄ possint. ¶ **A**d t̄tū dicēdū q̄ p̄sūptio de dīna misericordia h̄z̄ cōuersionē ad bonū cōmutabile in q̄s tū p̄cedit ex desiderio iōrdinato p̄p̄y boni. ⁊ auersionē a bono icōmutabili i q̄s tū at uertit̄ homo a virtute diuina.

Ad secunduz̄ sic procedit. Videt̄ q̄ p̄sūptio nō fit p̄ctm̄. Nullū enī p̄ctm̄ ē rō q̄ hō exaudiat̄ a deo. s̄z̄ p̄ p̄sūptionē aliq̄ exaudiūf̄ a deo. ¶ **D**r̄. n. Judith 9. Exaudi me miserā depeccatē: ⁊ de tua mīa p̄sumētē. ḡ p̄sūptio de dīna mīa nō ē peccatū. ¶ **P**. p̄sūptio ipoztat̄ supercessū spei s̄z̄ i spe q̄ habetur d̄ deo nō pōt̄ eē supercessus: cū ei⁹ potētia ⁊ mīa sint̄ ifinita. ḡ videtur q̄ p̄sūptio nō fit peccatum. ¶ **P**. Id qd̄

ē p̄ctm̄ nō excusat̄ a peccō. s̄z̄ p̄sūptio excusat̄ a peccato. ¶ **D**ic̄. n. mḡ. 22. dif. secūdi libri s̄niay. q̄ **A**dā min⁹ peccauit: q̄a sub spe venie peccauit qd̄ videt̄ ad p̄sūptionē ptinere. ḡ p̄sūptio nō ē p̄ctm̄. ¶ **S**z̄ est q̄ ponit̄ spēs peccati i sp̄iū sc̄i. ¶ **R**o dicēdū q̄ sic s̄ dictū ē circa despationē: ois motus appetitiuus q̄ cōformit̄ se h̄z̄ ad intellectū falsū s̄m se malus ē ⁊ p̄ctm̄. p̄sūptio aut̄ ē mor⁹ appetitiu⁹: q̄a ipoztat̄ quādā spem iōrdinatā. h̄z̄ aut̄ se cōformit̄ intellectū falso: sicut̄ ⁊ de speratio. sicut̄. n. falsū est q̄ deus penitētib⁹ nō idulgeat: ul̄ q̄ peccātes ad penitētā nō ouertat. ita falsū est q̄ i peccato p̄seueratib⁹ veniā cōcedat. ⁊ a bono cessatib⁹ ope gloriā largiat̄. cui existimationi cōformit̄ se h̄z̄ p̄sūptionis mor⁹. ⁊ iō p̄sūptio ē peccatū: min⁹ tū q̄s desperatio: qm̄ magi ppriū ē deo misereri ⁊ parcere q̄s p̄uire. p̄pter ei⁹ ifinitam bonitātē. ¶ **I**stō. n. s̄m se deo ouēit. h̄ aut̄ s̄m n̄ra peccata. ¶ **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ p̄sū mere ponitur aliq̄n̄ p̄ sperare: q̄a ipsa spes recta q̄ h̄et̄ de deo p̄sūptio videt̄. si mēsures sc̄dm̄ cōditionē hūanā. nō at̄ ē p̄sūptio si attēdat̄ imēstas dīne bonitatis. ¶ **A**d secūdū dicēdū q̄ p̄sūptio nō ipoztat̄ supercessū spei ex h̄ q̄ aliqs̄ min⁹ spat̄ de deo. s̄z̄ ex h̄ q̄ sperat̄ de deo aliqd̄ qd̄ deo nō uenit: qd̄ etiā ē min⁹ sperare d̄ deo: q̄a h̄ ē ei⁹ v̄tutē qd̄amō diminūē: ut dictū ē. ¶ **A**d t̄tū dicēdū q̄ peccare cuz̄ p̄posito p̄seueradi i peccato sub spe venie ad p̄sūptionē ptinet. ⁊ h̄ n̄ diminuit: s̄z̄ auget peccatū. Peccare aut̄ sub spe venie q̄n̄q̄ p̄cipiē de cū p̄posito abstīnēdi a peccato ⁊ penitēdi d̄ peccato: h̄ nō ē p̄sūptiois. s̄z̄ h̄ peccatū diminuit: quia per h̄ videt̄ h̄re voluntatē min⁹ firmatā ad peccādū.

Ad tertuz̄ sic procedit. Videt̄ q̄ p̄sūptio magis opponat̄ timori q̄s spei. Inōrdinatio enī timor̄ oppozitur recte timor̄i. s̄z̄ p̄sūptō videt̄ ad iōrdinatōez̄ timor̄i ptinē. ¶ **D**r̄. n. Sap̄ie. 17. S̄per p̄sūit̄ seu a pturbata cōscia. ⁊ ibidē. q̄ timor̄ ē p̄sūptionis adiutoriū. ḡ p̄sūptio opponit̄ timor̄i magis q̄s spei. ¶ **P**. Cōtraria sunt̄ que maxime distāt. s̄z̄ p̄sūptō magis distat̄ a timore q̄s a spe: q̄a p̄sūptio ipoztat̄ motū ad rem: sic et spes. timor̄ aut̄ motū a re. ḡ p̄sūptio magis d̄riat̄ timor̄i q̄s spei. ¶ **P**. P̄sūptio totalit̄ excludit timorēz̄. non autem totaliter

excludit spem : s; solū certitudinē spei. Cū g̃
 opposita sint q̃ se inuicē : videt̃ q̃ p̃sūptio
 magis opponat̃ timori q̃ spei. ¶ S; 3 ē q̃
 duo inuicē opposita vitia oriātur vni ṽtuti .
 sicut timiditas ⁊ audacia fortitudini . s; pec-
 catū p̃sūptiois oriātur pctō d̃spatiōis : qd̃ direc-
 te oppōit̃ spei . g̃ videt̃ q̃ etiā p̃sūptio direc-
 ti⁹ spei opponat̃ . ¶ R̃ dicēdū q̃ sic Aug⁹
 dic̃ i . 4 . 5 Julianū : oib⁹ ṽtutib⁹ nō solū sūt
 vitia maiesta discretiōe d̃ria : sic prudentie
 temeritas : ṽz ⁊ vitia quodāmodō nō ṽtate s;
 qd̃ā specie fallēte filia : sic prudētie astutia .
 Et h̃ etiā phus dic̃ in 3^o ethicorū q̃ virt⁹ ma-
 iorē ṽueniētā videt̃ habē cū vno opposito-
 rum vitiorū q̃ cū alio : sic t̃pantia cū insens-
 ibilityte . ⁊ fortitudo cū audacia . P̃sūptio
 g̃ maiesta opinione videt̃ h̃re ad timorem
 p̃cipue fuile : q̃ respicit penā ex dei iusticia
 p̃ueniētē : cui⁹ p̃sūptio remissionē sperat .
 s; fm̃ fallā filirudinē magi oriātur spei : q̃a im-
 portat quādā inordinatā spem de deo . ⁊ q̃a
 directi⁹ aliq̃ opponit̃ q̃ sūt vni⁹ generi : q̃s
 q̃ sunt generū diuersorū : nam d̃ria sūt in eodē
 genere iō directi⁹ p̃sūptio opponit̃ spei q̃s t̃i
 mori . ṽtrūq; . n . respicit idē obm̃ cui inicit̃ .
 s; spes ordinate : p̃sūptio iordinate . ¶ Ad p̃
 g̃ dicēdū q̃ sicut spes abusiue d̃r de malo :
 p̃prie at̃ de bono . ita etiā p̃sūptio . ⁊ fm̃
 hūc modū inordinatio timorū p̃sūptio d̃r
 ¶ Ad secūdū dicēdū q̃ contraria sūt q̃ maxie
 distāt in eodē genē . P̃sūptio aut̃ ⁊ spes i
 portāt motū eiusdē generi : q̃ pōt eē ul' ordi-
 natus uel inordinat⁹ . ⁊ iō p̃sūptio directi⁹
 oriātur spei q̃s timori . nā spei oriātur rōne . p̃prie
 differētie : sicut iordinatū ordinato . timori
 aut̃ oriātur rōne d̃rie sui generi . s . mor⁹ spei .
 ¶ Ad tertium dicēdū q̃ p̃sūptio contraria
 timori oriātur generi . ṽtuti at̃ spei ori-
 tate d̃rie . ideo p̃sūptio total̃ t̃cludit timo-
 rem . ⁊ fm̃ gen⁹ . spem aut̃ non excludit nisi
 rōne differētie excludēdo eius ordinatiōez
Ad quartum sic pro-
 cedis . Videt̃ q̃ p̃sūptio nō causet̃ ex inani
 gloria . P̃sūptio . n . maxie videt̃ initi d̃ine
 mie . mia aut̃ respicit miserā q̃ opponit̃ glo-
 rie . q̃ p̃sūptio nō oritur ex inani gloria . ¶ P̃ .
 P̃sūptio opponit̃ d̃spatiōi . s; d̃spatio
 orit̃ ex tristitia ut d̃cū ē . cū q̃ oppositorū op-
 posite sint cōe : videt̃ q̃ oriātur ex delectatio-
 ne . ⁊ ita videt̃ q̃ oriātur ex vitij carnalib⁹ : q̃z

delectatiōes sūt vehemētiōres . ¶ Ṽtuti
 p̃sūptiois cōsistit i b̃ q̃ aliq̃s rēdit i aliq̃d
 bonū qd̃ nō ē possibile q̃n̄ possibile . sed q̃
 aliq̃s estimet possibile qd̃ ē impossibile : p̃ueit
 ex ignorantia . g̃ p̃sūptio in agis p̃ouenit
 ex iḡrantia q̃s ex inani gloria . ¶ S; 3 ē qd̃
 Breg⁹ dic̃ 3^o moral . q̃ p̃sūptio nouitatū ē
 filia inanis gl̃ie . ¶ R̃ dic̃ dū q̃ sic s̃ d̃cū ē
 duplex ē p̃sūptio . Una qd̃ q̃ inicit̃ p̃prie ṽtu-
 ti attēptās . s . aliq̃d ut sibi possibile : qd̃ p̃prie
 virtutem excedit . et talis p̃sūptio mai-
 fesse ex inani gloria procedit . Ex hoc enīz
 q̃ aliq̃s multū desiderat gl̃iaz : sequitur q̃
 attēdet ad gl̃iaz quādā sup vires suas . ⁊ bu-
 iusmōi p̃cipue sunt noua q̃ maiorē admira-
 tiōnē habēt . Et iō signat̃ Breg⁹ p̃sūptioez
 nouitatū posuit filiaz inanis gl̃ozie . ¶ Alia
 ṽo ē p̃sūptio q̃ inicit̃ inordinate d̃ine mie ul'
 potētie p̃ quā spat se ob̃ inē gl̃ozia sine me-
 ritis uel veniā sine p̃ria . ⁊ talis d̃sūptio vide-
 tur oriri directe ex supbia : ac si ip̃e tanti se
 estimet : q̃a etiā eū peccatē de⁹ non puniat
 uel a gl̃ia excludat . Et p̃ b̃ p̃ r̃isio ad oba .

Quinde consi-
 derādū ē d̃ p̃ceptū ptinētib⁹
 ad spem et timorem . Et cir-
 ca hoc q̃runtur duo . primo
 d̃ p̃ceptū ptinētib⁹ ad spem
 2^o de p̃ceptū ptinentibus ad timorem .

Ad primuz sic proce-
 dit . Videt̃ q̃ nullū p̃ceptū sit d̃ādū ptinēt
 ad virtutē spei . Qd̃ enī sufficiēt pōt fieri p̃
 vniū : nō oportet q̃ p̃ aliq̃d aliud iudicat̃ . s;
 ad sp̃ādū bonū : sufficiēt hō iudicatur ex ipsa
 nāli inclinatioe . g̃ nō oportet q̃ ad b̃ iudica-
 tur hō p̃ legis p̃ceptū . ¶ P̃ . Cū p̃cepta d̃ent̃
 de actib⁹ ṽtutū : p̃ncipalia p̃cepta etiā d̃bēt
 dari de actibus p̃ncipaliū ṽtutū . s; inē oēs
 ṽtutes p̃ncipaliores sūt tres virtutes theolo-
 gice . s . spes fide s ⁊ caritas . cū g̃ p̃ncipalia
 legis p̃c̃ p̃ra sint p̃cepta decalogi : ad que oīa
 alia reducunt̃ ut s̃ hitū ē . videtur q̃ si d̃ spe
 daretur aliq̃d p̃ceptū q̃ deberet inē p̃cepta
 decalogi cōtineri : nō at̃ ibi cōtinetur . g̃ ṽt q̃
 nulluz p̃ceptū in lege de beat dari de actu
 spei . ¶ P̃ . Eiusdē rōnis ē p̃ceptū actū ṽtutū
 ⁊ prohibē actū vitij oppositi . s; nō inuenitur
 aliq̃d p̃ceptū datum p̃ qd̃ p̃hibeat̃ d̃spati-
 o q̃ ē opposita spei . g̃ videtur q̃ nec d̃ spe

Ad tertium sic proce
 dit . Videt̃ q̃ p̃sūptio nō causet̃ ex inani
 gloria . P̃sūptio . n . maxie videt̃ initi d̃ine
 mie . mia aut̃ respicit miserā q̃ opponit̃ glo-
 rie . q̃ p̃sūptio nō oritur ex inani gloria . ¶ P̃ .
 P̃sūptio opponit̃ d̃spatiōi . s; d̃spatio
 orit̃ ex tristitia ut d̃cū ē . cū q̃ oppositorū op-
 posite sint cōe : videt̃ q̃ oriātur ex delectatio-
 ne . ⁊ ita videt̃ q̃ oriātur ex vitij carnalib⁹ : q̃z

ouciat aliqd pceptū dari. **Sz** ē qd Aug^o dicit sup illud **Joh.** hoc ē pceptū meū ut diligatis inuicē. **De** fide nobis q̄ multa mā data sūt: q̄ multa de spe. **g** de spe uenit ali qua pcepta dari. **R^o** dicendū q̄ pceptorū q̄ in sacra scripta inueniūt: quedā sūt de sub stantia legis. quedā vō sūt preābula ad legē. **Preābula** qdē sūt ad legē illa quibus non extitib^o lex locū h̄re nō pōt. huiusmōi autē sūt pcepta de actu fidei. z de actu spei: q̄a p actū fidei mens hoīs iclinat: ut recogiscat ac torē legis talē cui se subdere debeat. p spez vō premū hō iducit ad obseruantā pcepto ru n. **Precepta** vō de suba legi sūt q̄ hoī iā sūbiectō z ad obediendū parato iponūt pti nētia ad rectitudinē vite. z ideo huiusmodi pcepta statī in ipsa legislatiōe. pponūt p modū pceptorū. **Spei** vō z fidei pcepta n̄ erāt. pponēda p modū pceptorū: q̄a nisi hō iā crederet z speret: frustra ei lex pponeret s̄ sicut q̄ceptū fidei. pponendū fuit p modū denūciatiōis z cōmemoratiōis: ut s̄ dicit^r ē ita etiā pceptū spei in p̄ma legislatiōe. ppo nēdū fuit p modū pmissiōis: q̄ n. obediē tibus p̄mia pmittit: ex h̄ ipso icitat in spem vnde oīa pmissa q̄ i lege cōtinēt sunt spei ex citatiua. s̄ q̄a lege iā posita p̄tinet ad sapien tes viros: ut nō solū inducāt hoīes ad obser uantiā pceptorū: s̄ etiā multo magis ad con seruandū legis fundamentū. ideo p̄ p̄mā le gislatiōē in sacra scriptura multiplici idu cunt hoīes ad spandū: etiā p modū amoni tionis ul' pcepti. z nō solū p modū pmissio nis sicut i lege: sic p̄z i ps. **Sperate** i eo oēs cōgregatiōes ppli. z in multis alijs scriptur locis. **Ad** p̄mū ḡ dicēdū. q̄ natura suffici entī iclinat ad sperandū bonū nature hūane pportiatū: s̄ ad spādū supnāle bonū opoz tuū hoīez i duci auctoritate legis dīne: par tim qdē pmissis p̄tim at admonitiōib^o ul' pceptis. z tñ ad ea etiā ad q̄ nālis ratio icli nat sicut sūt act^o vtutū moraliū necessariuz fuit pcepta legis diuine dari. p̄p̄ maiorē fir mitatē. z p̄cipue: q̄a nālis rō hoīs obtenebra ta erat p cōcupiscērias peccati. **Ad** secū dū dicēdū q̄ pcepta legis decalogi p̄tinent ad p̄mam legislatiōez z iō inter pcepta decalogi nō fuit dandū pceptū aliqd de spe s̄ sufficit p aliq̄s pmissiōes positas iducē ad spē: ut p̄z i p̄ z 4^o pcepto. **Ad** tertium dicēdū q̄ in illis ad q̄z obseruatiā hō tenet

ex rōne debiti: sufficit pceptū affirmatiuz dari de eo qd faciendū ē: in qbus prohibiti ones eoz que sūt vitāda itelligūt: sicut daf pceptū de honoratiōe parētū: non at p̄bi betur q̄ parentes debonorēt nisi p̄ q̄ de honoratib^o pena adhibet i lege. z q̄a obitū ē ad hūanā salutē ut speret hō d̄ deo fuit ad h̄ hō inducēdus aliq̄ p̄dictoz modoz quasi affirmatiue: in q̄ itelligēt p̄bitiō oppositi.

Ad secunduz sic pro

cedit. **Uidef** q̄ de timore nō fuerit dandū aliqd pceptū i lege. **Timor**. n. dei ē d̄ his q̄ sūt p̄ambula ad legē: cū sit initiū sapie. s̄ ea que sūt preābula ad legē nō cadūt sub pre ceptis legis. **g** de timore nō ē danduz aliqd pceptū legis. **Ps.** posita causa ponit effe ct^o. sed amor ē causa timor. oīs. n. timor ex aliq̄ amore pcedit: ut dicit Aug^o i l^o s̄. q. **g** posito pcepto de amore: supflūū fuisset p cipe timorē. **Ps.** Timori aliq̄ mō opponit p̄sūptiō. s̄ nulla p̄bitiō inuenit in lege de p̄sūptiōe data. **g** videf q̄ nec d̄ timore ali qd pceptū dari debuerit. **Sz** ē qd dicit^r **Deut^o 1^o.** Et nūc isrl^o qd dñs deus tuus petit a tenisi ut timeat dñm deū tuū. sed illd̄ a no bis regit qd nobis p̄cepit obseruādū. **g** sub pcepto cadit q̄ aliq̄s timeat deū. **Ps.** di cendū q̄ duplex ē timor. s̄. seruilis z filialis. **Sicut** at aliq̄s iducit ab obseruatiā pcepto rū legis p spem p̄mior: ita etiā iducit ad le gis obseruantiam p timorē p̄arū q̄ ē timor seruil. **Et** sicut p̄z fm̄ p̄dicta: in ipsa legisla tione nō fuit pceptū dandū de actu spei: s̄ ad h̄ fuerūt hoīes iducēdi p̄ pmissa: ita nec de timore q̄ respicit penā fuit pceptū dādū p pcepti modū: s̄ ad h̄ fuerūt hoīes inducē di p cōminatiōē penarū: qd fuit factū z in ipsis pceptis decalogi. z postmodū cōsequēt i sc̄barijs legi pcepti. **Sed** sicut sapiētes z p̄ phete cōnē itēdētes hoīes stabilire i obseruā tia legis: documēta tradiderūt de spe per modū amonitiōis uel pcepti: ita etiā z de timore. s̄ timor filial q̄ reuerentiā exhibz deo ē quasi qddā gen^o ad dilectiōez dei z p̄nci piū qddā oīm eozū q̄ in dei obseruāt reue rentia. z ideo de timore filiali dant pcepta i lege: sicut z de dilectiōe: q̄a vtrūq̄ ē p̄eam bulū ad exteriores act^o q̄ p̄cipiūt in lege: ad q̄s p̄tinet pcepta decalogi. z ideo i auctori tate legis inducta regit ab hoīe timor. z ut

ambulet in via dei colēdo ipsus. et ut diligat ipsū. **A**d p̄mū, ḡ dicēdū q̄ timor filialis est q̄ddā p̄abulū ad legē: non sicut extrinsecus aliquid sed sicut p̄ncipiū legis: sicut etiā dīlectio et ideo de utroq; danf̄ p̄cepta que sunt quasi quedā p̄ncipia cōia toti⁹ legis. **A**d secūdū dicēdū q̄ ex amore sequitur timor filialis: sicut etiā et alia bona opa que ex caritate fiunt. et ideo sicut p̄ceptū caritatē danf̄ p̄cepta de alijs actib⁹ v̄tutū: ita etiā simul danf̄ p̄cepta de timore et amore caritatis: sic etiā i sciētijs demonstratiuis nō sufficiunt p̄ncipia prima: nisi etiā ponānt cōclusiones que ex his sequūt̄ uel p̄rie uel remote. **A**d t̄riū dicēdū q̄ iuductio ad timores sufficit ad excludendū p̄scriptiōnē: sicut etiā iuductio ad sp̄m suffic̄ ad excludendū desp̄ationē ut dictū est.

Consequēter

Considerādū ē d̄ caritate. Et p̄ de ipsa caritate. 2º d̄ dono sapie ei cōm̄dēre. Circa p̄mū cōsiderāda sūt q̄nq; p̄ d̄ ipsa caritate. 2º de ob̄o caritatē. 3º d̄ actib⁹ ei⁹. 4º de virtus opposit̄. 5º de p̄cept̄ ad p̄tinētib⁹. Circa p̄mū ē duplex cōsideratio. Prima q̄dem de ipsa caritate fm̄ se. Secūda de caritate p̄ op̄atiōez ad sub̄m. Circa p̄mū querūt octo. p̄ vtz caritas sit amicitia. 2º vtz sit aliq̄d creatū i aīa. 3º vtz sit v̄t⁹. 4º vtrum sit virtus specialis. 5º vtrum sit vna virtus. 6º vtrum sit maxia virtutū. 7º vtrū sine ea possit eē aliq̄ vera v̄tus. 8º vtrū sit forma virtutum.

Ad primū sic proce

ditur. **V**idē q̄ caritas nō sit amicitia. Nihil n. ē ita p̄p̄iū amicitie sicut cōuiuere amico ut dicit p̄lus in 7º ethicoz. s̄ caritas est hoīs ad deū et ad angelos: q̄z nō ē cū hoīb⁹ cōuersatio: ut d̄ Daniel. 2º. ḡ caritas non est amicitia. **P̄**. Amicitia nō ē sine reamatiōe: ut d̄ in 8º ethicoz. s̄ caritas habet etiā ad iūicos fm̄ illud Math. 5º. Diligite iūicos v̄ros. ḡ caritas nō ē amicitia. **P̄**. Amicitie tres sūt sp̄s fm̄ p̄m in 8º ethicoz. s̄. amicitia delectabil̄ vtilis et honesti. s̄ caritas nō ē amicitia vtilis aut delectabilis. **D**ic. n. Jero⁹ i epla ad Paulinū que ponit i p̄ncipio biblie. Illa est vera necessitudo et xpi glutino copulata

quā nō vtilitas rei familiaris: nō p̄ntia t̄m̄ corp̄oz nō subdola et palpā adulatio: s̄ de i timor et diuinay scripturay studia cōciliant sicut etiā nō ē amicitia honesti: ga caritate diligim⁹ etiā p̄ctōres amicitia vero honesti nō ē nisi ad v̄tuosos: ut d̄ in 8º ethicoz. ḡ caritas nō ē amicitia. **S̄** 3º ē q̄d Job. 15º dicit. **N**az nō dicā vos suos: s̄ amicos meos. s̄ nō dicebat̄ eis nisi rōne caritatis. ḡ caritas ē amicitia. **R̄** 2º d̄ q̄ fm̄ p̄m in 8º ethicoz. nō qlibet amor h̄z rōnē amicitie s̄ amor q̄ ē cū beniuolētia q̄n. s̄. sic amant̄ aliq̄: ut ei bonū velim⁹. si aut reb⁹ amat̄ n̄ bonū velimus: s̄ ip̄m eoz bonū nob̄ velim⁹ sicut dicimur amare vinū aut equū: aut ali q̄d huiusmōi: nō ē amor amicitie s̄ cuiusdā occupatiōe. **R̄** idiculū. n. ē dicē q̄ aliq̄s habeat amicitia ad vinū uel ad equū. **S̄** nec beniuolētia sufficit ad rōez amicitie: s̄ r̄gnē quedā mutua amatio: ga amicus est amico amic⁹. **T**alis aut̄ mutua beniuolētia fūdat̄ sup̄ aliquā cōicatiōez. **C**ū ḡ sit aliqua cōicatiō hoīs ad deū fm̄ q̄ nob̄ suā b̄titudinē cōcat: sup̄ hāc cōicatiōē opozt̄ aliqua amicitia fūdari. **D**e qua q̄dem cōicatiōe d̄. i. ad Cor. p̄. Fidelis de⁹ p̄ que vocati estis i societate filij ei⁹. **A**mor aut̄ sup̄ hāc cōicatiōem fūdat̄: ē caritas. **U**n̄ maifestū ē q̄ caritas amicitia q̄dā ē hoīs ad deū. **A**d p̄mū ḡ d̄ q̄ duplex ē hoīs vita. **U**na q̄dē exteriōr fm̄ nām sensibile et corp̄alē. et fm̄ hāc vitam nō ē nob̄ cōicatiō uel cōuersatio cū deo et angelis. **A**lia aut̄ est vita hoīs sp̄ualis fm̄ mētē. et fm̄ hāc vitā ē nobis cōuersatio et cū deo et angelis: in p̄senti q̄dē statu ipsecte. **U**n̄ d̄ Phil. 3º. **N**ostra cōuersatio i cel̄ ē. s̄ ista cōuersatio p̄ficiē in patria: q̄n̄ serui eius seruiēt deo. et videbūt facie ei⁹: ut d̄ Apoc. 17. et iō hic ē caritas ipsecta: s̄ p̄ficietur i patria. **A**d secūdū dicēdū q̄ amicitia se extendit ad aliq̄d duplici. **U**no respectu s̄. i ipsius. et sic amicitia nūq̄ ē nisi ad amicitia. **A**lio se extēdit ad aliq̄d respectu alteri⁹ p̄sone. sicut si aliq̄s h̄z amicitia ad aliq̄d hominē rōne cui⁹ diligit oēs ad illū hoīez p̄tinētes: siue filios siue. seruos: siue ql̄icūq; ei attinētes. et tāta pōt eē dilectio amici q̄ p̄p̄t amicitia amēt̄ hi q̄ ad ip̄m p̄tinēt: etiā si nos offēdāt uel odiāt. et h̄ mō amicitia caritatis se extēdit etiā ad iūicos q̄s diligim⁹ ex caritate i ordine ad deū ad que p̄ncipal̄

habet amicitia caritatis. ¶ Ad tñū dicen-
dū q̄ amicitia honesti nō habet nisi ad vir-
tuosū sicut ad p̄ncipalē p̄sonā: s̄ ei⁹ intuitu
diligētē ad eū attinētes ⁊ si nō sint virtuosī.
Et h̄ mō caritas q̄ marie ē amicitia honesti
se extēdit ad pctōres quos ex caritate diligi-
mus propter deū.

Ad secunduz sic pro-

cedit. ¶ Vides q̄ caritas nō sit aliqd creatū i
aīa: Sic. n. Aug⁹ i s̄ d̄ trini. Qui primū di-
ligit oīs est ut ip̄ā dilectionez diligat. deus
aut dilectio ē. cōsequens ē q̄ ut p̄cipue deus
diligat. Et is̄ de trini. dicit Ita dictū ē: deus
caritas ē: sic dictū ē: de⁹ spirit⁹ ē ḡ caritas n̄
ē aliqd creatū in aīa. s̄ ipse deus. ¶ De
us ē sp̄ualit̄ vita aīe: sicut aīa vita cōpori. s̄m
illō. Deut. 30. Ipse ē vita tua. s̄ aīa viuificat
corp⁹ per se ipsā. ḡ de⁹ viuificat aīas p̄ seipsuz
viuificat aut eā p̄ caritatē: s̄m illud. i. Job.
5. Nos scim⁹ qm̄ trāslati sum⁹ de morte ad
vitā: qm̄ diligim⁹ fratres. q̄ deus ē ipsa cari-
tas. ¶ Nihil creatū ē infinite v̄tutis. s̄ ma-
ḡ oīs creatura ē vanitas. caritas aut nō ē va-
nitas sed magis vanitati repugnat et est
infinite v̄tutis: q̄a aīam hoīs ad bonū infinite
p̄ducit. ḡ caritas nō ē aliqd creatū in aīa.

¶ 3. 5. ē qd̄ Aug⁹ dicit i s̄ de doctrina xp̄iana.
Caritate voco motū animi ad fruēdū deo p̄
ipsū. s̄ mot⁹ animi ē aliqd creatū i anima. ḡ
⁊ caritas ē aliqd creatum in anima. ¶ 3.
dicēdū q̄ maḡ p̄scrutat hanc q̄stionē i. 8.
dis. primi libri s̄niaz. ⁊ ponit q̄ caritas non
ē aliqd creatū i aīa: s̄ ipse sp̄s sanct⁹ mētē
inhabitās. nec ē sua intēctio q̄ iste mot⁹ di-
lectionis quo deum diligimus sit ipse sp̄s
sanct⁹: s̄ q̄ iste mot⁹ dilectionis est a sp̄s
scō: n̄ mediāte aliq̄ habitu: sic a sp̄s scō sūt
aly act⁹ virtuosī mediātib⁹ h̄itibus aliarū
v̄tutū: puta fidei aut spei: aut alicui⁹ alteri⁹
v̄tutis. ⁊ h̄ dicebat p̄p̄ excellētā caritatis
⁊ si q̄s recte cōsideret: h̄ magis redūdat in
caritatis d̄trimentū. nō .n. mot⁹ caritatē ita
p̄cedit a sp̄s scō mouēte h̄ianā mentem q̄
h̄iana mens sit mota tñ ⁊ nullo mō sit p̄nci-
piū huius motus: sicut cū aliqd corp⁹ moue-
tur ab aliq̄ exteriori mouēte. hoc. n. ē rōnē
volūtarij cui⁹ oportet p̄ncipiū i ipso esse: sic
s̄ dictū ē. ¶ N̄ sequeret q̄ diligere non esset
voluntariū qd̄ implicat d̄dictionē: cū amor de
sui rōe ipozt q̄ sit act⁹ volūtarij. ¶ Sic etiā

nō pōt dici q̄ sic moueat sp̄s scō volūtate
ad actū diligēdi sicut mouet iustrumētū:
qd̄ ⁊ si sit p̄ncipiū act⁹: nō tñ ē in ipso agere
uel non agē: sic. n. tolleret ratio volūtarij
⁊ excluderet ratio meriti: cū tñ supra h̄ituz
est q̄ dilectio caritatis ē radix merēdi. sed
oportet q̄ sic volūtatis moueat a sp̄s scō ad di-
ligēdū q̄ etiā ip̄a sit efficiēs h̄ic actū. Nul-
lus aut act⁹ p̄fecte p̄ducit ab aliq̄ potentia
actiua: nisi sit ei cōnālīs p̄ aliq̄ formaz que
sit p̄ncipiū actiōis. ¶ N̄ de⁹ q̄ oīa mouet ad
debitos fines: singulis reb⁹ indidit formas
p̄ q̄s inclinātur ad fines sibi p̄stitutos a deo.
⁊ s̄m h̄ disponit omnia suauit̄: ut d̄r Sapie
s̄: Daīfestū ē at q̄ act⁹ caritatē excedit nāz
potētie volūtati. nisi ḡ aliq̄ forma supaddere-
tur nāli potētie p̄ quā inclinaret ad dilectio-
nis actū: s̄m h̄ eēt actus iste ip̄fectior actib⁹
nālibus ⁊ actibus aliaz v̄tutum: nec eēt fa-
cilis ⁊ delectabilis. qd̄ p̄ esse falsū: q̄a nlla
virtus h̄z tātā inclinationē ad suū actū sic ca-
ritas nec aliq̄ ita delectabilē opatur. Unde
maxime necesse ē q̄ ad actū caritatē i nob̄
existat aliqua hitualis forma supaddita po-
tētie nāli inclinās ipsaz ad caritatis actū et
faciēs eā prope ⁊ delectabilē opari. ¶ Ad
primū ḡ dicēdū q̄ ip̄a eētia diuina: cari-
tas ē: sicut ⁊ sapia ē ⁊ sicut bonitas ē. ¶ N̄
sicut dicimur boni bonitate q̄ est de⁹. ⁊ sapi-
entes sapia q̄ est de⁹: quia bonitas q̄ formali-
ter boni sum⁹ ē p̄cipatio quedā dīne boni-
tatē. ⁊ sapiētia q̄ formalit̄ sapiētes sum⁹ ē p̄-
cipatō qd̄ā dīne sapie: ita etiā caritas q̄ for-
liter diligim⁹ primū ē quedā p̄cipatio di-
uine caritatē. ¶ Sic. n. mod⁹ loquēdi cōsuetus
est apud Platonē: eos q̄rū doctrinis imbut⁹
fuit Aug⁹. qd̄ qd̄ā nō aduertētes: ex verbis
eius sūperit occasionē errādi. ¶ Ad secū-
dū dicēdū q̄ de⁹ ē vita effectiue. ⁊ aīe p̄ ca-
ritatē. ⁊ corpis p̄ aīaz. s̄ formalit̄ caritas est vi-
ta aīe: sicut ⁊ aīa corpis. vñ p̄ h̄ pōt cludi
q̄ sicut aīa immediate vnū corpis: ita caritas
aīe. ¶ Ad tñū dicēdū q̄ caritas opat̄ forā
liter. efficacīa aut forme est s̄m v̄tutē agen-
tis q̄ inducit formā. ⁊ iō p̄ q̄ caritas nō ē
infinite: sed facit effectū infinitū dū iūgit
aīam deo iustificādo ip̄az hoc demonstrat
infinite v̄tutis dīne q̄ ē caritatis actor.

Ad tertiuuz sic proce-

ditur. ¶ Vides q̄ caritas non sit virt⁹. Caritas

enī amicitia ē q̄dā .s. amicitia a phīs nō po
 nē virtus : ut ī li^o ethicorū p̄. neq̄. n. cōtu
 merat̄ int̄ vtutes morales : neq̄ etiāz inter
 intellectuales .ḡ etiā neq̄ caritas ē virtus
¶ Virtus ē vltimū potētie : ut dī in li^o d
 celo ⁊ mūdo .s. caritas nō ē vltimū : s. ma
 gis gaudiū ⁊ pax .ḡ videt̄ q̄ caritas non sit
 virtus : s. magis gaudium ⁊ pax . **¶** Dis
 virt^o ē quidā habitus accidētalis . sed caritas
 non ē habitus accidētalis : cum sit nobilioz
 ip̄a aīa . nullū aut̄ accidēs ē nobili^o subo . ḡ
 caritas nō ē virtus . **¶** S. 3^o ē qd̄ Aug^o dic
 in li^o de morib^o eccle . Caritas ē virtus q̄ cū
 nra affectio ē rectissima : iūgit nos deo q̄
 eum diligim^o . **¶** R^o dicēdū q̄ hūani actus
 bonitatē hnt̄ fm̄ q̄ regulā debita regula ⁊
 mēfura . ⁊ iō hūana vtus q̄ ē p̄ncipiū omniū
 bonorū actūū hōis cōsistit in attigēdo regu
 lā hūanorū actūū : q̄ qd̄ ē duplex : ut s̄ dicit̄
 est . s. hūana ratio . ⁊ ip̄e deus . vnde sic vtus
 moralis diffinit̄ p̄ h̄ qd̄ ē fm̄ rectā rationē
 ut p̄z in 2^o ethicorū . ita etiā attigere deūz cō
 stituit rōnem virtutis : sicut etiā s̄ dictū est
 de fide ⁊ spe . vñ cū caritas attigit deū : quia
 iūgit nos deo : ut p̄z p̄ auctoritatē Aug^o in
 ductā : n̄s ē caritates esse virtutem . **¶** Ad
 primū ḡ dicēdū q̄ phīs ī 8^o ethicorū . n̄ negat
 amicitia ē vtutē : s. dic̄ q̄ ē virtus uel cuz
 virtute . Posset . n. dici q̄ ē virt^o moralis cir
 ca opatiōes q̄ sūt ad aliū : sub alia tñ rōne q̄z
 iusticia . nā iusticia ē circa opatiōes q̄ sunt
 ad aliū sub rōne debiti legalis . amicitia aut̄
 sub rōne cuiusdā debiti amicabilez ⁊ moral
 uel magis sub rōne bñficiū ḡtuiti : ut p̄z per
 phīm ī 8^o ethicorū . **¶** Dōt̄ tñ dici q̄ nō ē virt^o
 p̄ se ab alijs distincta . nō . n. h̄z rōnē laudabil
 ⁊ honesti nisi ex obo : fm̄ q̄ fūdat̄ sup hone
 state virtutū : qd̄ p̄z ex h̄ q̄ nō q̄libet amici
 tia h̄z rōnē laudabilis ⁊ honesti : sicut p̄z in
 amicitia delectabilis ⁊ vtilis . vñ amicitia d̄
 tuosa magis ē aliqd̄ n̄s ad virtutē q̄z sit vir
 tus : nec ē s̄le de caritate q̄ nō fūdat̄ p̄ncipa
 liē sup virtutē hūanā : s. sup bonitatem di
 uinā . **¶** Ad secūdū dicēdū q̄ eiusdē virtutē
 ē diligē aliq̄nē ⁊ gaudere de illo . Nam gau
 dium amorē cōsequitur : ut s̄ hitū ē cū de passi
 onib^o agere . ⁊ iō magi ponit̄ virt^o amor
 q̄z gaudiū qd̄ ē amorē effect^o . Vltimū at̄ qd̄
 ponit̄ ī rōne virtutē nō ipoztat ordinem effe
 ctus : s. magis ordinē excessus cuiusdā : sic
 centū libze excedūt q̄dragita . **¶** Ad tētiū dō

q̄ omne accidens fm̄ suū esse est inferius
 suba : q̄ suba ē ens p̄ se : accns aut̄ in alio s. z
 scdm̄ rōnē sue sp̄ci accns qd̄ quod causat̄
 ex p̄ncipys subiecti : ē indign^o subo : sicut
 effect^o causa . accns aut̄ q̄ causat̄ ex p̄ncipa
 tione alicui^o supioris nature : ē dign^o subo
 in q̄tū ē similitudo supioris nature : sicut lux
 dyaphano . Et h̄ mō caritas est dignior aīa
 in q̄tū est p̄ncipatio quedā sp̄s sancti .

Ad quartum sic pro

cedit . **¶** Videt̄ q̄ caritas nō sit virt^o sp̄al^o . Di
 cit . n. zero . **¶** Ut breuif̄ oīuz virtutū diffini
 tionē cōplectar . virt^o ē caritas q̄ diligit de^o
 ⁊ prim^o . **¶** Et Aug^o dic̄ ī li^o de morib^o eccle .
 q̄ virt^o ē ordo amoris . s. nulla vtus sp̄alis
 ponit̄ in diffinitionē virtutis coīs . ḡ caritas
 nō ē sp̄alis virtus . **¶** S. 3^o qd̄ se extendit
 ad opa oīuz virtutū : nō pōt̄ eē sp̄alis virt^o
 s. caritas se extendit ad opa oīuz virtutū : fm̄
 illō . i . ad Corī . i . 3^o . Caritas patiens ē : benigna
 ē ⁊ c . Extēdit se etiā ad oīa opera hūana : fm̄
 illud . i . ad Corī . vlti . Dia . n . opa v̄ra ī caritate
 fiunt . ḡ caritas nō ē sp̄alis virt^o . **¶** Pre
 cepta legis rōdent actib^o virtutū . s. Aug^o in
 li^o de p̄fectiōe hūane iusticie : dic̄ q̄ gnālis
 iussio ē : diliges . ⁊ gnālis phibitio : nō zcu
 pisces . ḡ caritas nō ē gnālis virt^o . **¶** S. 3^o
 Nullū gnāle cōnumerat̄ sp̄ali . s. caritas con
 nūerat̄ sp̄alib^o virtutib^o . s. spei ⁊ fidei : scdm̄
 illud . i . ad Corī . i . 3^o . Nūc aut̄ manent fides
 spes caritas tria h̄ . ḡ caritas ē sp̄alis virtus
¶ R^o dicēdū q̄ act^o ⁊ hit^o specificat̄ p̄ obo
 ut ex s̄ dōis p̄z . p̄puz at̄ obm̄ amoris ē bonū
 ut s̄ habitū est . ⁊ iō vbi ē sp̄alis ratio boni
 ibi est ratio amoris . Bonū aut̄ d̄nū in q̄tū
 est bñtudinis obm̄ h̄z sp̄alē rōnē boni : ⁊ iō
 amor caritatis q̄ est caritas hui^o boni : ē sp̄a
 lis amor . vñ ⁊ caritas ē sp̄alis virtus . **¶** Ad
 primū ḡ dicēdū q̄ caritas ponit̄ in diffiniti
 one oīs virtutis : nō q̄ sit essent̄ aliē oīs vir
 tus . s. q̄ depēdēt ab ea aliq̄liter oēs vtutes
 ut . i . dicet̄ . sicut etiā prudētia ponit̄ ī diffi
 nitiōe virtutū moralū : ut p̄z ī 2^o ⁊ 6^o ethico
 rum . eo q̄ vtutes morales d̄pēdēt a prudē
 tia . **¶** Ad secūdū dicēdū q̄ virt^o uel ars ad
 quā p̄tinet finis vltim^o iperat̄ virtutibus v̄
 artib^o ad q̄s p̄tinent alij fines scdary . sicut
 militarē impat̄ equestri : ut dic̄ ī p̄ ethicorū
 ⁊ ideo q̄ caritas h̄z p̄ obo vltimū finē hūa
 ne vite . s. bñtudine eter nā : ideo extendit se

Ad tertium sic pro

ad actus toti⁹ hūane vite p modū ipy : non
quasi imēdiate eliciēs oēs actus virtutum .
¶ Ad tūū dicēdū q̄ pceptū de diligēdo d̄r
eē iussio gnālis: q̄ ad hoc reducūt oīa alia
pcepta sic ad finē : scdm illō .i. ad **Thimotj**
p . Finis pcepti caritas est .

Ad quintuz sic proce

ditur . Videtur q̄ caritas nō sit vna v̄t⁹ . Da
bitus .n. distinguūt scdm oba . s̄z duo sūt oba
caritatis de⁹ z primus: q̄ in infinitū ab iuicē
distat . ḡ caritas nō ē vna v̄tus . ¶ **D**iuers
se rōnes obiecti diuersificāt habituz : etiam
si obm sit realit̄ idē: ut ex s̄ dictis p̄z . s̄z mltē
sunt rōnes diligēdi deū: q̄ ex singulis bene
ficus ei⁹ pceptis debitorēs sumus dilectōis
ipsius . ḡ caritas nō ē vna virtus . ¶ **S**ub
caritate icludit̄ amicitia ad primū . s̄z p̄bus
s̄ ethicoz . ponit̄ diuersas amicitie spēs . ḡ
caritas nō ē vna v̄t⁹ : s̄z multiplicat̄ i diuer
sas spēs . ¶ **S**z̄ . Sicut obm fidei est deus
ita z caritat̄ . s̄z fides ē vna v̄t⁹ . pp̄ vnitates
diuine veritat̄: fm illud ad **Eph.** 4 .
¶ **U**na si
des . ḡ ē caritat̄ ē vna v̄t⁹ . pp̄ vnitatē diuine
bonitat̄ . ¶ **R**^o dicēdū q̄ caritas sicut deū
ē: est quedā amicitia hoīs ad deum . diuerse
aut̄ amicitiaz spēs accipiūt quidē vno⁹ fm
diuersitatē finis . z fm **B** dicūt tres spēs ami
cicie . s̄ . amicitia vtil̄ delectabilis z honesti .
¶ **A**lio⁹ fm d̄finitatē coicationū i q̄b⁹ amicitie
sūdātur : sic alia spēs amicitie ē cōsanguine
orum . z alia cōiuiū aut pegrinātū . quarū
vna sūdāt sup coicationē nāli : alia sup coica
tiōe ciuili uel pegrinātōis : ut p̄per p̄m in
s̄ ethicoz . ¶ **N**eutro aut̄ istoz modozum ca
ritas potest diuidi i plura . nā caritatis finis
ē vn⁹ . s̄ . oīa bonitas . ē etiā z vna coicatio
beatitudinis et̄ne sup quā hec amicitia fun
dat̄ . ¶ **U**n̄ reliquit̄ q̄ caritat̄ ē simpliciter vna v̄t⁹
non disticta in plures spēs . ¶ **A**d p̄mū ḡ di
cēdū q̄ rō illa directe procederet si deus et
proximus ex equo essent caritatis oba . hoc
aut̄ nō ē ver⁹ . s̄z de⁹ ē p̄ncipale obm carita
tis . prim⁹ aut̄ ex caritate diligit̄ pp̄ deū
¶ **A**d secūdū dō q̄ caritate diligit̄ de⁹ pp̄
seipsū . ¶ **U**n̄ vna sola ratio diligēdi attendit̄
p̄ncipaliter a caritate . s̄ diuina bonitas que
ē eius suba : fm illud ps̄ . Cōfitemini d̄no
qm̄ bon⁹ . Alie at̄ rōnes ad diligēdū iducen
tes ul̄ debitū dilectōis faciētēs sūt scd̄arie z
p̄ntes ex prima . ¶ **A**d t̄rium dicēdū q̄ ami

citie hūane de q̄ p̄bus loḡ ē diuersus finis
z diuersa coicatio : q̄d in caritate locū nō h̄z
ut dictū est . z iō nō ē similis iō .

Ad sextum sic proce

dit̄ . Videt̄ q̄ caritas n̄ sit excellētissima viu
tū . Altioris .n. potētie altior ē v̄t⁹ : sicut z al
tior opatio . s̄ intellect⁹ ē altior voluntate :
q̄a dirigit̄ ip̄as . ḡ fides que ē in intellectu est
excellētior caritate que est in voluntate .

¶ **S** . illud p̄ q̄d aliud opatur v̄t⁹ eo eē iferius:
sicut mīster p̄ que d̄ns aliqd opat̄ est inferi
or d̄no . s̄z fides p̄ caritatē operat̄ : ut habet̄
ad **Gal.** 5 . ḡ fides est excellētior caritate .

¶ **S** . Illō q̄d se h̄z ex additiōe ad aliud v̄t⁹
esse p̄fectius . s̄z spes videt̄ se h̄re ex additio
ne ad caritatē . nā caritatis obm ē bonum:
spei aut̄ obm est bonū arduū . ḡ spes ē excel
lētior caritate . ¶ **S**ed s̄ ē q̄d d̄r . i . ad **Cor.**
13 . Maior hoz caritas . ¶ **R**^o dicēdū q̄ cū
bonū in hūanis actib⁹ attēdat̄ fm q̄ regu
lant̄ debita regula : nec ē q̄ v̄tus hūana q̄
ē p̄ncipiū bonoz actūū cōsultat̄ in attingēdo
hūanoz actūū regulā . Est aut̄ duplex regu
la hūanoz actūū : ut s̄ d̄r̄ est . s̄ . rō hūana
z deus . sed de⁹ ē p̄ma regula a qua etiā hūa
na ratio regulāda ē . z ideo v̄tutes theologi
ce q̄ cōsistunt in attingēdo illā regula p̄man
eo q̄ eaz obm ē deus excellentiores sunt v̄
tutib⁹ moralib⁹ ul̄ intellectualib⁹ que cōsistūt
in attingēdo rōnē hūanā . pp̄ q̄d opoz
q̄ etiā in ip̄as virtutes theologicas : illa sit
potior q̄ magis deū attingit . semp̄ aut̄ id q̄d
ē p̄ se mai⁹ ē eo q̄d ē p̄ aliud . S̄z idē at̄ z spes
attingūt q̄dē deū fm q̄ ex ip̄o . puenit nobis
uel cognitio veri uel adeptio boni . sed cari
tas attingit ip̄m deū ut in ip̄o s̄stat : non ut
ex eo aliqd nob̄ proueniat . z ideo caritas ē
excellētior fide z spe : z p̄ oīs oib⁹ alijs viu
tib⁹ : sic etiā prudētia q̄ attingit rōnē scdm
se ē excellētior q̄ alie virtutes morales que
attingūt rōnez scdm q̄ ex ea mediū cōstituit̄
in operationibus ul̄ passionibus humanis .

¶ **A** primū ḡ dicēdū q̄ opatio intellect⁹ cō
plet̄ scdm q̄ intellectū ē i intelligēte . z iō no
bilitas opationis intellectualis attēdit̄ scdm
mēsūrā intellect⁹ . Opatio aut̄ voluntatis et
cuiuslibet v̄tut̄ appetitiue p̄ficiē ex iclinati
one appetētis ad rē sicut ad f̄minā . ideo di
gnitas opationis appetitiue attēdit̄ fm rez
que ē obm opatiōis . ea at̄ q̄ sunt i f̄ra animā

nobiliori mō sūt ī aīa q̄s ī seip̄s. ga vnum quodq̄ ē ī aliq̄ p̄ modū ei⁹ ī q̄ ē : ut habetur in li° de causis. q̄ vero sūt s̄ aīaz : nobiliori mō sūt ī seip̄s q̄s sūt ī aīa. ⁊ iō eozū q̄ sunt infra nos nobilior est cognitio q̄s dilectio. pp̄t qd̄ phus ī 7° ethicoꝝ. pretulit virtutes intellectuales moralib⁹. s̄ eozū q̄ sunt supra nos ⁊ p̄cipue dilectio dei cognitioni p̄fer̄. ⁊ iō caritas ē excellētior fide. ¶ Ad secūduz dicēdū qd̄ fides non opaf̄ p̄ dilectionē sicut p̄ instrumentū : ut dñs p̄ seruū. s̄ sic p̄ formaz pp̄iam. ⁊ iō rō non seq̄tur. ¶ Ad tertium dicēdū qd̄ idē bonū ē obm̄ caritatis ⁊ spei. s̄ caritas ip̄ortat vnionē ad illud bonū. spes aut̄ dist̄ctiā quādā ab eo. ⁊ inde ē qd̄ caritas nō respicit illud bonū ut arduus : sicut spes. qd̄. n. iā vnitū ē : nō h̄z rōnē ardui. et ex hoc apparet qd̄ caritas est perfectior spe.

Ad septimuz sic pro

cedit. ¶ Videt̄ qd̄ sine caritate possit eē aliqua vera v̄tus. ¶ Virtus. n. pp̄riū ē bonū actum p̄ducē. s̄ illi qd̄ nō h̄nt caritatē faciūt aliq̄s bonos act⁹ : puta dū nudū vestiūt : famelicū pascūt. ⁊ silia operāt. q̄ sine caritate pōt eē aliqua vera virt⁹. ¶ Caritas nō pōt esse sine fide. p̄cedit. n. ex fide nō ficta : ut ap̄ls dicit. i. ad Abimor̄. p̄. s̄ in infidelib⁹ pōt esse vera castitas dū occupat̄ cōhibēt. ⁊ vera iusticia dū recte iudicat̄. q̄ vera v̄t⁹ pōt esse sine caritate. ¶ Scia ⁊ ars v̄tutes q̄dam sūt : ut p̄z in 6° ethicoꝝ. s̄ huiusmodi iueniūt̄ in hoībus pctōzib⁹ nō h̄ntibus caritatem. q̄ vera virtus pōt eē sine caritate. ¶ S̄ ē qd̄ ap̄ls dicit. i. ad Cor̄. 13. Si distribuero ī cibos paup̄ū oēs facultates meas. ⁊ si traxidero corp⁹ meū : ita ut ardeā : caritatē aut̄ nō habēā : nihil mihi p̄dest. s̄ virt⁹ vera ml̄tū p̄dest fm̄ illud Sap. 8. Sobrietatem et iusticiā docet prudētia ⁊ virtutē : qd̄ ī vita nihil est vtilius hoībus. q̄ sine caritate vera virt⁹ eē nō pōt. ¶ R̄ dicēdū qd̄ virt⁹ ordiat̄ ad bonū : ut s̄ h̄ntū ē. bonū aut̄ p̄ncipaliter ē finis. nā ea q̄ sunt ad finē : non dicunt̄ bona nisi in ordine ad finē : sic q̄ duplex est finis. vn⁹ vltim⁹ ⁊ ali⁹ prim⁹. ita etiam est duplex bonū. vnū qd̄ vltimū ⁊ v̄le. ⁊ aliud primū ⁊ p̄ticulare. vltimū qd̄ ⁊ p̄ncipale bonū hoīs ē dei fructio : scdm̄ illud ps. Adh̄bi adherē deo bonū est. et ad h̄ ordiat̄ hō p̄ caritatē. Bonū aut̄ scd̄ariū ⁊ q̄s p̄ticulare

hoīs pōt eē duplex. ¶ Unū qd̄ ē vere bonū : utpote ordinabile q̄tū est in se ad p̄ncipale bonū qd̄ ē vltim⁹ finis. Aliud aut̄ ē bonū apparēs ⁊ nō verū. ga abducit a finali bono. Sic q̄ p̄z qd̄ virt⁹ vera simpliciter ē illa q̄ ordiat̄ ad p̄ncipale bonū hoīs. sicut etiam phus in 8° ethicoꝝ dicit qd̄ v̄tus ē dispositio p̄fecti ad optimū. ⁊ sic nulla vera virt⁹ pōt eē sine caritate. S̄ si accipiat̄ virt⁹ fm̄ qd̄ ē ī ordine ad aliq̄ finē p̄ticulare : sic pōt aliq̄ virt⁹ dici sine caritate in q̄tū ordiat̄ ad aliq̄ p̄ticulare bonū. s̄ si illud p̄ticulare bonū nō sit verū bonū s̄ apparēs : virt⁹ etiam q̄ ē in ordine ad h̄ bonum : non erit vera virtus s̄ falsa similitudo v̄tutis : sic n̄ ē vera virt⁹ auaroz prudētia q̄ excogitat̄ diuersa genera loculoꝝ. ⁊ auaroz iusticia q̄ ḡiū dānoꝝ metus cōtēnūt alienozū. ⁊ auarozū tēpantia q̄ luxurie q̄ sūptuosa est : cōhibēt appetitū. ⁊ auaroz fortitudo q̄ ut ait Dorat⁹ : Per mare pauperiez fugiūt p̄ sara p̄ ignes : ut Aug⁹ dicit ī 4. li. 5. Julianū. Si vō illō bonū p̄ticulare sit verū bonū : puta cōsuatio ciuitatis ul̄ aliqd̄ hui⁹ mōi : erit qd̄ virt⁹ vera s̄ ip̄fecta nisi ferat̄ ad finale ⁊ p̄fectū bonū. ⁊ fm̄ hoc simpliciter vera virt⁹ sine caritate esse nō pōt. ¶ Ad p̄mū qd̄ dicēdū qd̄ act⁹ alicui⁹ caritate carētis pōt esse duplex. ¶ Un⁹ qd̄ scdm̄ hoc qd̄ caritate caret : utpote cū facit aliqd̄ in ordine ad id p̄ qd̄ caret caritate. ⁊ tal̄ act⁹ sēp̄ ē mal⁹ : sic Aug⁹ dicit ī 4. 5. Julianū. qd̄ actus infidelis in q̄tū ē infidelis sēp̄ ē pct̄n̄ etiā si nudū opiat̄ : uel quicqd̄ aliud hui⁹ mōi faciat ordinās ad finē sue infidelitatis. Ali⁹ aut̄ pōt eē act⁹ caritate carētis : nō fm̄ id qd̄ caritate caret : s̄ fm̄ qd̄ h̄z aliqd̄ aliud donuz dei uel fidē ul̄ spem uel etiā uere bonū qd̄ nō totū pct̄n̄ tollit : ut s̄ dictū ē. ⁊ fm̄ h̄ sine caritate pōt qd̄ eē aliq̄s actus bon⁹ ex suo genere : nō tñ p̄fecte bon⁹ : ga deest debita ordinatio ad vltimū finē. ¶ Ad secundum dicēdū qd̄ cū finis se habeat in agibilibus sic p̄ncipiū in speculabilibus. sicut non pōt eē simpliciter vera scia si desit recta estimatio de p̄mo ⁊ idē demonstrabili p̄ncipio : ita nō pōt eē simpliciter vera iusticia aut vera castitas si desit ordinatio debita ad finē q̄ ē p̄ caritatem : quātū cūq̄ aliq̄s se recte circa alia habeat. ¶ Ad t̄tū dicēdū qd̄ scia ⁊ ars de sui rōne ip̄ortat̄ ordinē ad aliqd̄ p̄ticulare bonum : nō autē vltimū finē : sicut virtutes

morales: que simpliciter faciunt hominem bonum
ut s̄ dictum est. et ideo non est similis ratio.

Ad octauum sic pro-

cedit. **U**idet quod caritas non sit forma virtutum
forma. n. alicui rei: uel exemplaris uel essenti-
alis. scilicet caritas non est forma exemplaris aliarum virtu-
tum: quia sic oporteret quod alie virtutes essent eius-
dem speciei cum ipsa. sicut etiam non est forma essen-
tialis aliarum virtutum: quia non distingueret ab alijs.
ergo nullo modo est forma virtutum. ¶ **C**aritas
comparatur ad alias virtutes ut radix et fundamen-
tum: sicut illud **1^a p^o 3^o**. In caritate radicati et
fundati. radix autem uel fundamentum non habet rationem
forme: sed magis rationem materie: quia est prima pars
quantitatis. ergo caritas non est forma virtutum. ¶ **F**orma
et finis et efficiens non coincidunt in deo
numero: ut patet in 2^o philosophorum. scilicet caritas dicitur finis
et mater virtutum. ergo non debet dici forma vir-
tutum. ¶ **S**ed contra est quod **Ambrosius** dicit carita-
tem esse formam virtutum. ¶ **R**espondeo dicendum quod in mo-
ralibus forma actus attenditur principaliter ex parte
finis. cuius ratio est: quia principium moralium actuum
est voluntas cuius obiectum et quasi forma est finis. semper
autem forma actus consistit in forma agentis. unde or-
do in moralibus id quod datur actui ordinem ad finem
dedit ei et formam. ¶ **M**anifestum est autem secundum predicta quod
per caritatem ordinantur actus omnium aliarum virtutum
ad ultimum finem. et secundum ipsam datur formam acti-
bus omnium aliarum virtutum. et per tanto dicitur esse forma
virtutum. nam et ipse virtutes dicuntur in ordine ad
actum formatos. ¶ **A**d primum ergo dicendum quod cari-
tas dicitur esse forma aliarum virtutum: non quidem ex
exemplari aut essentiali: sed magis effectiue in
quantum. scilicet omnibus formam imponit secundum modum predictum
¶ **A**d secundum dicendum quod caritas comparatur fun-
damento et radici in quantum ex ea sustentantur et nu-
truntur omnes alie virtutes. et non secundum rationem qua sunt
damnum et radix habent rationem cause materialis
¶ **A**d tertium dicendum quod caritas dicitur finis aliarum
virtutum: quia omnes alias virtutes ordinantur ad fi-
nem suum. et quia mater est: quia in se recipit ex alio
¶ **E**x hac autem ratione dicitur mater aliarum virtutum: quia ex
appetitu finis ultimi concipitur actus aliarum
virtutum imperando ipsis.

Unde conside-

Randū est de caritate in o-
patione ad subm. Et circa h-
querunt duodeci. p̄ vtrū
caritas sit in voluntate t̄ā q̄ i

subo. 2^o vtrū caritas cause in homine ex acti-
bus precedentibus: uel ex infusione diuina. 3^o vtrū
infundatur secundum capacitatem naturalem. 4^o vtrū auge-
atur in homine ipsam. 5^o vtrū augeatur per addi-
tionem. 6^o vtrū quilibet actu augeatur. 7^o vtrū
augeatur in infinitum. 8^o vtrū caritas vix possit
esse perfecta. 9^o de diuersis gradibus caritatis.
10^o vtrū caritas possit diminui. 11^o vtrū ca-
ritas semel habita possit amitti. 12^o vtrū
amittatur per unum actum peccati mortalis.

Ad primum sic proce-

dit. **U**idetur quod voluntas non sit subiectum caritatis
Caritas. n. amor quod est. scilicet amor secundum primum est in
concupiscibili. ergo caritas est in concupiscibili et
non in voluntate. ¶ **R**espondeo dicendum quod caritas est principalissi-
ma virtutum: ut s̄ dictum est. scilicet subiectum virtutis est ratio
ergo videtur quod caritas sit in ratione et non in voluntate.
¶ **R**espondeo dicendum quod caritas se extendit ad omnes actus huma-
nos: sicut illud. i. ad **Cor.** vlt. Oia v̄ra in cari-
tate fiunt. scilicet principium humanorum actuum est liberum
arbitrium. ergo videtur quod caritas maxime sit in libero
arbitrio sicut in subiecto. et non in voluntate. ¶ **S**ed
3^o est quod obiectum caritatis est bonum: quod etiam est obiectum vo-
luntatis. ergo caritas est in voluntate sicut in subiecto.
¶ **R**espondeo dicendum quod cum duplex sit appetitus. scilicet sen-
sitivus et intellectivus quod dicitur voluntas: ut in ipso habitu
est. vtriusque obiectum est bonum sed diuersimode.
nam obiectum appetitus sensitivi est bonum per sensum
apprehensum. obiectum vero appetitus intellectivi est
voluntatis est bonum sub ratione boni puri et
apprehensibile ab intellectu. caritatis autem
obiectum non est aliud bonum sensibile: sed bonum diuinum:
quod solo intellectu cognoscitur. et ideo caritatis sub-
iectum non est appetitus sensitivus: sed appetitus intel-
lectivus. i. voluntas. ¶ **A**d primum ergo dicendum quod
concupiscibilis est pars appetitus sensitivi: non autem
appetitus intellectivi: ut in predicto ostensum est. unde amor
qui est in concupiscibili est amor sensitivi boni
ad bonum autem diuinum quod est intelligibile: concupi-
scibilis se extendere non potest: sed sola voluntas.
et ideo concupiscibilis subiectum caritatis esse non potest
¶ **A**d secundum dicendum quod voluntas etiam secundum
primum in 3^o de anima in ratione est. et ideo per hoc quod cari-
tas est in voluntate non est aliena a ratione: tamen ratio
non est regula caritatis sicut humanarum virtutum
sed regula a dei sapientia et excedit regulam rationis
humane: sicut illud **1^a p^o 3^o**. Supereminet scilicet
caritatem christi. unde non est in ratione sicut in subiecto: si-
cut prudentia. neque sicut in regulante: sicut in
sticia uel temperantia: sed solum per quandam affinitatem

voluntatis ad rōnes. Ad tūū dicendū q̄
liberū arbitriū nō ē alia potentia a volūtate
ut i p̄ dictum ē. z tñ caritas nō ē in volūtate
fm rōnē liberi arbitry cui act⁹ ē eligere: ele
ctio .n. ē eoz q̄ sunt ad finē. volūtas autē est
ip̄ius finis: ut dī in 3^o ethicoz. Unde cari
tas cui⁹ obm ē finis vltimus: magis debz di
ci esse in volūtate q̄ in libero arbitrio.

Ad secundum sic pro

cedit. Videt q̄ caritas nō causet in nob ex
ifusioē. Illud .n. qd̄ ē cōe oib⁹ creatur: nālit
hoib⁹ iest. sed sic dyo dīc in 4^o ca^o de viui.
no. oib⁹ diligibile z amabile est bonū dīnū
qd̄ ē obm caritatis. ḡ caritas inest nobis nā
lit et nō ex infusione. ¶ **P.** Quanto aliqd
est magis diligibile: tanto facili⁹ diligi pōt
sz de⁹ ē maxime diligibilis cū sit summe bo
nū. ḡ facili⁹ ē ip̄sū diligē q̄ alia. sz ad alia di
ligēda nō idigem⁹ aliq̄ bitu infuso. ḡ nec etiā
ad diligendū deū. ¶ **P.** Apl̄s dīc. i. ad Lbi
motl. p̄. Finis p̄cepti ē caritas de corde pu
ro z scia bōa z fide nō ficta. sz h̄ tria prinēt
ad actus hūanos. ḡ caritas causat in nob ex
actib⁹ p̄cedētib⁹ z nō ex infusione. ¶ **Sz** ē
qd̄ apl̄s dīc Ro. 5^o. Caritas dei diffusa ē in
cordib⁹ n̄ris p̄ sp̄m sc̄m q̄ dat⁹ ē nob. ¶ **R.**
dicendū q̄ sic dictū est. caritas ē amicitia q̄
dam hois ad deū fundata sup̄ dicationēz b̄i
tudinis et̄ne. hec autē coicatio nō ē fm bona
nālia: sz fm dona ḡtuita: quia ut dī Ro 6^o
Gr̄a dei vita et̄na. vñ z ipsa caritas faculta
tem nature excedit. qd̄ autē excedit nature
facultatē n̄ pōt eē neqz nāle neqz p̄ potētias
nāles acq̄sitū: ga effect⁹ nālis nō trāscēdit
suā causā. vñ caritas nō pōt neqz nālit nob
inesse. neqz p̄ vires nāles ē acq̄sita: sz p̄ ifusi
onē sp̄s sc̄i q̄ ē amor p̄ris z filij. cui⁹ p̄ci
patio in nob ē ip̄a caritas causata: sic s̄ dīc̄
est. ¶ **Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ dyo^o loq̄tur de**
dilectione dei q̄ fundat sup̄ cōmunicatione
nāliū bonoz. z iō nālit oib⁹ inest. sz caritas
fundat sup̄ qdam dicatione sup̄nāli. vñ nō
ē similis rō. ¶ **Ad secūdū dicēdū q̄ sic de⁹**
scdm se est maxime coḡscibilis non tñ nob
p̄p̄ defectū n̄re cognitiois q̄ d̄pendet a reb⁹
sensibilib⁹. ita etiā deus in se ē maxie diligi
bilis i q̄tū ē obm b̄itudinis. sz h̄ mō nō est
maxie diligibilis nob p̄p̄ inclinationē affe
ctus n̄ri ad visibilia bona. vñ p̄ q̄ ad deum
maxime diligendum hoc modo nostris cor

oibus necē est q̄ etiam caritas infundatur
Ad tūū dicēdū q̄ cū caritas dic̄ in nob
procedere ex corde puro et conscientia bo
na z fide nō ficta: h̄ referēdū ē ad actū cari
tatis q̄ ex p̄missis excitat: uel etiā h̄ dī: ga
huiusmōi act⁹ disponit hoiez ad recipiēdū
caritatis infusione. Et silic etiā dicēdū ē de
eo qd̄ Aug^o dīc q̄ timor̄ introducit caritatē
z de hoc qd̄ dicitur in glo. Math. p̄. q̄ fides
generat spem z spes caritatem.

Ad tertium sic proce

dit. Videtur q̄ caritas ifundat fm capaci
tatē nāliū. Dicit .n. Math. 25^o q̄ dedit vni
cuiqz fm pp̄am vtutē. sz caritatē nulla vtus
p̄cedit i hoie nisi nālis: ga sine caritate nulla
ē virt⁹: ut dictū ē. ḡ fm q̄titatē virtutis nālit
infūd̄it hoī caritas a deo. ¶ **P.** Dīuz ordia
toz adinuicē secūdū p̄portioat p̄mo. sicut
videm⁹ q̄ in reb⁹ nālib⁹ forma p̄portioatur
materie. z i donis ḡtuitis gl̄ia p̄portioat gr̄e
sz caritas cū sit p̄fectio n̄re cōp̄at ad capa
citatē nāle: sic secūdū ad p̄mū. ḡ videt q̄
caritas ifundat fm nāliū capacitatē. ¶ **P.**
Hoies z angeli fm eandē rōnē p̄cipāt b̄i
tudine: ga i vt̄isqz ē silis b̄itudinis ratio:
ut habet Math. 22^o. z Luc. 20. sz in āgelis
caritas z alia dona ḡtuita sunt data fm ca
pacitatē nāliū: ut maḡ dicit. 3. dīc. sc̄m libri
sn̄iaz. ḡ idē videt eē i hoibus. ¶ **Sz** ē qd̄
dī Job. 3^o. Sp̄s vbi vult spirat. z i. ad Cor̄
12^o. Dec oīa opat vñ z idē sp̄s: diuidēs sin
gul⁹ put vult. ḡ caritas dat nō fm capacita
tē nāliū: sz fm volūtate sp̄s sua dona distri
buēt. ¶ **R.** dicēdū q̄ vniuscuiusqz rei q̄tita
tas d̄pēdet a p̄p̄a causa rei: ga vniuersalioz
causa effectū maiozē p̄ducit. caritas autē cuz
supercedit p̄portione nature hūane: ut dic
tu ē n̄ d̄pēdet ex aliq̄ nāli virtute: sz ex sola
gr̄a sp̄s sc̄i eā infūdētis. z iō q̄titas carita
tis nō dependet ex cōditioē n̄re ul ex capa
citate nālit vtutis: sed solū ex volūtate spirit⁹
sancti distribuentis sua dona. put vult. Un̄
z apl̄s dīc ad Eph. 4^o. Vnicuiqz n̄m data ē
gratia fm mensurā donatiois xp̄i. ¶ **Ad p̄i
mū ḡ dicēdū q̄ illa vt⁹ fm quā sua dōa de⁹**
dat. vnicuiqz ē dispositio ul p̄paratio p̄cedēt
siue conat⁹ gr̄am accipientis. sz h̄c etiā dī
spositionē ul conatū p̄ueit sp̄s sc̄s mouēt
mentē hois ul plus uel min⁹ scdm suam vo
lūtatem. Unde z apl̄s dicit ad Col. p̄. Qui

dignos nos fecit l' pte sortis scōz in lumine
Ad secundū dicendū q' forma nō excedit
māe pportioēs s; sūt eiusdē generl. sicut etiā
grā r glia ad idē gen' referūt: q' grā nihil ē
aliō q' qdā ichoatio glorie i nob. sed caritas
r nā nō p'inet ad idē gen'. r iō n̄ ē filis rō.
Ad tertiu' dicendū q' angel' ē intellectu
alis nature. r fm suā cōditioēs cōpetit ei ut
totaliter ferat in oē id in qd ferf: ut in p' ha
bitū ē. r ideo in supiorib' angelis fuit maior
conat' ad bonū in p'seuerantib'. r ad malū i
cadētib'. r iō supior' angelozū p'sistentes fa
cti sunt meliores. r cadentes facti sūt peio
res alijs. s; hō ē nature rōnalis: cui cōpetit eē
q'q; in potentia r q'q; in actu. r iō non o'z
q' ferat totalit' i id i qd ferf. s; ei' q' h; melio
ra naturalia pōt eē minor conat'. r ecouer
so. r ideo nō est simile.

Ad quartum sic pro

cedit. **V**idē q' caritas augeri nō possit. Ni
hil. n. auget nisi quantū. duplex aut est quan
titas. s. dimensiuā r virtualis: quaz p'ma ca
ritati nō cōuenit cū sit qdaz spūalis pfectio
virtualis aut quātitas attendit fm oba fm
que caritas nō crescit: q' minima caritas di
ligit oīa q' sūt ex caritate diligēda. g' caritas n̄
augetur. **P** Id qd est in timino nō recipit
augmentū. s; caritas ē in timino q' maxima
virtutū eris r sumus amor optimi boni. g'
caritas augeri nō pōt. **P** Augmētū qdam
mor' ē. g' qd auget mouet. qd g' auget essen
tialiter mouetur essentialiter. sed non mo
uet essentialiter nisi quod corūpitur uel ge
nerat. g' caritas nō pōt augeri eēntialiter ni
si forte de nouo generet uel corūpat. qd ē i
cōueniēs. **H**z ē qd Aug' dic sup Job. q'
caritas meref augeri ut aucta mereaf r pfi
ci. **R** dicēdū q' caritas vie pōt augeri. Ex
h. n. dicimur eē viatores q' i deū tendim' q'
ē vltim' finis n're b'itudinis. in hac etiā via
tanto magis pcedim' quanto deo magis p
pinquam'. cui nō appropinqt passib' corpis
s; affectib' mētis. hāc aut p'pinqtatē facit ca
ritas: q' ipsam mēs deo vnif' r iō de rōne
caritat' vie ē ut possit augeri. si. n. nō posset
augeri: iam cessaret vie processus. r iō apls
caritatē viā nomiat dicens. i. ad Cor. i. ad
huc excellētiōē viā vob' demonstro. **A**d
primū g' dicendū q' caritati nō uenit quan
titas dimēsiua s; solū quātitas virtualis. q' nō

solū attenditur fm numez oboz: ut. s. plura
ul' pauciora diligant. s; etiā fm intētionem
actus: ut magis uel min' aliqd diligat. r h'
mō v'ualis quātitas caritat' auget. **A**d se
cundū dicendū q' caritas ē in sumo ex pte
obi: inq'tum. s. eius obm est sumū bonū. r ex
h' seqt q' ipsa sit excellētiōz alijs v'utibus. nō
tj ē caritas in sumo q'tū ad intētionē actus
Ad tertiu' dicēdū q' qdā dixerunt carita
tem nō augeri fm suā eēntiā. s; solū fm ra
tionem in subo ul' fm feruorem. s; hi p'p'riā
vocē ignorauerūt. cū. n. accidēs sit cui' esse
est inesse: vnde nihil ē aliud ipsam fm eēn
tiam augeri q' eā magis inesse subo. qd est
magi eā radicari in subo. **S**icut etiā ipsa eēn
tialit' ē v'itus ordinata ad actū. vñ idē ē ipsā
augeri fm eēntiam. r ipsā h're efficaciaz ad
p'ducēdū feruētioz dilectiois actū. auget
g' eēntialit': nō qdē ita q' eē incipiat ul' eē de
finat in subo: sicut obiectio illa pcedit. s; ita
q' magis ac magis in subo eē incipiat.

Ad quintuz sic proce

ditur. **V**idē q' caritas auget p additionē.
Sic. n. ē augmētū fm quātitatē corporalē
ita fm quātitatē virtualē. s; augmētū quan
titatis corporalis fit p additionē. **D**ic. n. p'bus
in p' de gnātioē q' augmentū ē p'cepti ma
gnitudini additamētū. g' etiā augmētū cari
tatis qd ē fm v'ualē quātitatē erit p additi
onē. **P** Caritas in aia est quoddā spūale
lumē: fm illd. i. Job. 2. Qui diligit frēm suū
in luie manet. s; lumē crescit i aere p addi
tionē. sicut in domo lumē crescit alia cande
la supaccēsa. g' etiā caritas crescit in aia p
additionē. **P** Augere caritatē ad deū pri
net: sicut r ipsam creare: fm illd. 2. ad Cor.
9. Augēbit incremēta frugū iusticie vestre.
sed deus p'mo infundendo caritatē aliqd fa
cit in aia qd ibi p'us nō erat. g' etiā augendo
caritatē aliqd ibi facit qd p'us non erat. g' ca
ritas auget p additionē. **H**z ē q' caritas
est forma simplex. simplex autē additū sim
plici nō facit aliqd maius: ut p'bat in 6. phi
sicoz. g' caritas nō auget p additionē. **R**
dicendū q' oīs additio ē alicui' ad aliquid
vnde in oī additioē oportet saltē p'intelli
gere distinctionē eozū quoz vñū addit' al
teri ante ipsam additionē. si g' caritas addat
caritati: oportet p'supponi caritatez addi
tā ut distinctā a caritate cui addit' nō qdē ex

necessitate fm esse sz saltē scdm intellectum:
 posset. n. de^o etiā quātitatē corpālē augere
 addēdo aliquā magnitudinē non prius exi-
 tem: sed tūc creatā. que quōis pri^o nō fuerit
 in rex natura: hz tū i se vnde ei^o distinctio
 intelligi possit a quātitate cui addit. si g^o caritas
 addat caritati oportet psupponere ad min^o
 scdm intellectū distinctionem vni^o caritatis
 ab alia. Distinctio autē i formis ē duplex. vna
 quidē scdm spēs alia autē scdm numex. disti-
 ctio quidē fm spēm in habitib^o ē fm oborū
 diuersitatem. distinctio vero fm numex est
 scdm diuersitatem subiecti. **P**ōt g^o ptingere
 q^o aliquis hitus p additionē augeat. dū extē
 ditur ad qdā oba ad q^o pri^o se nō extēdebat.
 et sic augeat scia geometrie i eo qui de nouo
 incipit scire aliqua geometricalia que prius
 nesciebat. h^o autē nō pōt dici de caritate: q^o
 etiā minima caritas se extēdit ad oīa illa q^o
 sunt ex caritate diligenda. nō g^o talis additio
 i augmēto caritatis pōt itelligi psupposita
 distinctione scdm spēs caritat^o addite ad eaz
 cui addit. relinq^o g^o q^o si fiat additio carita-
 tis ad caritatē q^o h^o sit psupposita distinctōe
 fm numex q^o ē fm diuersitatē subor. sicut
 albedo augeat p h^o q^o albū addit albo quōis h^o
 augmēto nō fiat aliqd mag^o albū. **S**z h^o i
 posito dici nō pōt. q^o subm caritatis nō est
 nisi mēs rōnal. vñ tale caritatis augmētum
 fieri nō posset: nisi p h^o q^o vna mens rōnalis
 alteri ad daretur. qd ē impossibile: quōis etiā
 si esset possibile: tale augmētū faceret maio-
 rem diligentē: nō autē magis diligentē. **R**eii^o
 quif g^o q^o nullo mō caritas augeri pōt p ad-
 ditionē caritatis ad caritatē: sic qdā ponūt.
Sic g^o caritas augeat solū p h^o q^o subm mag^o
 ac mag^o picipat caritatē. i. fm q^o magis re-
 ducit i actū illi^o z magis subdit illi. hic. n. ē
 augmēti modus ppri^o cuiuslibet forme q^o i
 tendit eo q^o esse hui^o forme totalit^o consistit
 in eo q^o iberet susceptibili. z iō cū magnitu-
 do rei consequitur esse ipsius forme: formam
 esse maiore: h^o ē eā magis inesse susceptibili
 nō autē aliam formam aduenire. h. n. esset si
 forma haberet aliquā quātitatē ex seipsa
 nō p cōparationē ad subm. **S**ic g^o et caritas au-
 get p h^o q^o itēdit i subo. z h^o ē ipsā augeri fm
 essentiā: nō autē p hoc q^o caritas addat cari-
 tati. **A**d p^o mū g^o dicēdum q^o quantitas cor-
 palis hz aliqd inq^o tū ē quantitas. z aliquid
 inq^o tū est forma accidētalis. in quantum

est quātitas hz q^o sit distiguibilis scdm situm
 uel scdm numex. z iō h^o mō considerat aug-
 mentū magnitudinis p additionē: ut p^o in
 aialibus. inq^o tū vero ē forma accidentalis
 est distiguibilis solū scdm subm. z fm h^o hz
 ppriū augmētū sicut z alie forme accitales
 p modū intētionis ei^o i subo: sicut p^o in his
 q^o rarefiūt: ut pbat in 4^o phisicor. z filit scie-
 tia hz quātitate inq^o tū ē hit^o ex pte obiectorū
 et sic augeat p additionē inq^o tū aliquis plura
 cogit. hz etiā quātitatē inq^o tū est qdam
 forma accidentalis ex eo q^o inest subo. z fm
 hoc augeat in eo qui certius eadē scibilia co-
 gnoscit nūc q^o pri^o. filit etiā et caritas habz
 duplicē quātitatē: sz fm eā q^o ē ex pte obiec-
 ti nō augeat: ut dictū ē. vñ relinq^o q^o p solā
 intensionē augeatur. **A**d secūdū dicēdū
 q^o additio luminis ad lumē pōt intelligi sic
 q^o intendit in aere. pp^o diuersitatē lumina-
 riū causantiū lumē. sz talis distinctio nō hz
 locū in pposito: q^o nō est nisi vñ lumiere
 influens lumen caritatis. **A**d t^o dicēdū
 q^o infusio caritat^o ipoztat quādā mutationē
 scdm h^o e caritatē z non h^o e. z iō oportet q^o
 aliqd adueniat qd pus nō infuit. sz augmēta-
 tio caritatis ipoztat mutatiōez scdm magis
 z minus habere. et ideo non oportet q^o ali-
 quid insit quod pus non infuerit. sed q^o ma-
 gis insit qd prius min^o inerat. z h^o ē qd facit
 de^o caritatē augendo. f. q^o magis insit. et q^o
 pfectius similitudo spūs scī picipes in aia.
Ad sextum sic proce-
 dit. **C**idē q^o qlibet actu caritatis caritas au-
 geat. **A**d. n. pōt id qd mai^o ē: pōt id qd min^o
 ē. sed qlibet act^o caritatis pōt mereri vitam
 eā q^o mai^o ē q^o simplex caritatis augmētū:
 q^o vita eāna icludit caritatis pfectiōez. g^o ml-
 to magis qlibet act^o caritatis caritatē augz
P. Sicut hitus vtutū acq^o sitaz generat
 ex actibus. ita etiā augmētū caritatis causat^o
 tur p actū caritatis. sz qlibet act^o virtuosus
 opat ad vtutis gnātionē. g^o etiā qlibet actus
 caritatis opat ad caritatis augmētū. **P**.
Bregl^o dicit q^o i via dei stare retrocedē ē. sed
 null^o dū mouet actu caritat^o retrocedit. g^o q^o
 cūq^o mouet actu caritat^o pcedit i via dei. g^o q^o
 libz actu caritat^o caritas augeat. **S**z h^o ē q^o
 effect^o nō excedit vtutē cause. sz q^o aliq^o
 act^o caritat^o cū aliq^o tpe ul remisiōe omittit
 non g^o pducit ad excellētiorē caritatē. sed

magis disponit ad minore. **R.** dicendum quod augmentum spirituale caritatis quodammodo sicut est corporali augmento. augmentum autem corporale in animalibus et plantis non est motus continuus. ita. scilicet quod si aliquid tantum augetur tunc tempore: necesse sit quod per portionaliter in quolibet parte illius aliquid augetur. si autem contingit in motu locali. scilicet per aliquid tempus non operatur disponens ad augmentum et nihil augens actum. et postmodum producit in effectum id ad quod disponerat augendo ipsum animal vel plantam in actu ita etiam non quolibet actu caritatis caritas augetur sed quilibet actus caritatis disponit ad caritatis augmentum. in quantum ex uno actu caritatis homo redditur promptior iterum ad agendum secundum caritatem et habilitate crescente homo prouidet in actibus feruentioribus dilectionis quousque conetur ad caritatis perfectum. et tunc caritas augetur in actu. **Ad primum** ergo dicendum quod quilibet actus caritatis meretur vitam eternam non quod statim exhibenda: sed suo tempore. sicut etiam quilibet actus caritatis meretur caritatis augmentum: non tamen statim augetur. sed quousque aliis conatur ad huiusmodi augmentum. **Ad secundum** dicendum quod in generatione virtutis acquirite non quilibet actus complet generationem virtutis. sed quilibet operatur ad eam ut disponens. et ultimus quod est perfectior agens: in virtute omnium precedentium re ducit eam in actu: sicut etiam est in multis guttibus cauannibus lapide. **Ad tertium** dicendum quod in vis dei procedit aliis: non solum dum actu caritas eius augetur. sed etiam dum disponit ad eius augmentum.

Ad septimum sic procedit. Videtur quod caritas non augetur in infinitum. **Respondeo.** non motus est ad aliquem finem et terminum: ut dicitur in 2^o metaphisicorum. sed augmentum caritatis est quodam motus. ergo tendit ad aliquem finem et terminum. et caritatis in infinitum non augetur. **R.** Nulla forma excedit capacitatem sui subiecti. sed capacitatis creature rationalis que est subiectum caritatis est finita. ergo caritas in infinitum augeri non potest. **R.** De finitum per continuum augmentum non potest peruenire ad quantitatem alterius finitum quantumcumque maioris: nisi forte id quod accrescit per augmentum semper sit minus et minus. sicut plus dicitur in 3^o philosophicorum. quod si unius linee addatur quod subtrahitur ab alia linea que in infinitum diuiditur. in infinitum additione facta nunquam perueniet ad quandam determinatam quantitatem que est composita ex duabus lineis diuersis: ea. scilicet ex qua additur. et ea cui additur quod ex alia subtrahitur. quod in proposito non contingit. non enim necesse est ut secundum caritatis augmentum sit minus

quod plus. sed magis probabile est quod sit equale aut maius. cum ergo caritas patrie sit quiddam infinitum. sed caritas vite in infinitum augeri potest. sequitur quod caritas vite possit sibi adequare caritatem patrie quod est inconueniens. non ergo caritas vite in infinitum potest augeri. **S.** est quod apud dicitur ad philosophum 3^o. Non quod iam acceperit: aut iam perfectum sum. sequor autem si quod non apprehendam. ubi dicitur glossa. Nemo fidelium et si multum profecerit dicat sufficit mihi. quod non habet dicitur de via ante finem. ergo si caritas in via potest magis ac magis augeri. **R.** dicendum quod terminus augmenti alicuius forme potest peruenire tripliciter. Uno ex ratione ipsius forme que habet terminatum mensuram ad quam cum peruenit fuerit non potest ultra procedi in forma. sed si ultra processum fuerit perueniet ad aliam formam. sicut peruenit in pallore cuius terminus per continuam alterationem aliquid transit uel ad albedinem uel ad nigredinem perueniens. Alio ex parte agens cuius virtus non se extendit ad ulterius augendum formam in subiecto. Tertio ex parte subiecti quod non est capax ulterius profectiois. nullo autem istorum modo terminum imponit terminus augmenti caritatis in statu vite. ipsa enim caritas secundum rationem proprie spiritus terminum augmenti non habet. est enim participatio quodammodo infinite caritatis que est spiritus sanctus. sicut etiam causa agens caritatem est infinite virtus. scilicet deus. sicut etiam ex parte subiecti terminus huius augmenti prefigi non potest: quia semper caritate ex crescente supercrefcit habitus ad ulterius augmentum. unde relinquitur quod caritatis augmentum nullum terminum prefigat in hac vita. **Ad primum** ergo dicendum quod augmentum caritatis est ad aliquem finem. sed ille finis non est in hac vita sed futura. **Ad secundum** dicendum quod capacitas creature rationalis per caritatem augetur: quia per ipsam cor dilatatur: secundum illud 2 ad Corinthios 6. Cor nunc dilatatum est. et ideo adhuc ulterius manet habitus ad maius augmentum. **Ad tertium** dicendum quod ratio illa procedit in his que habent quantitatem eiusdem rationis. non autem in his que habent diuersam rationem quantitatis. sicut linea quantumcumque crescat non attingit quantitatem sufficientem. non est autem eadem ratio quantitatis caritatis vite que sequitur cognitionem fidei. et caritatis patrie que sequitur visionem apertam. unde non sequitur ratio.

Ad octauum sic procedit. Videtur quod caritas in hac vita non possit esse perfecta. **Respondeo.** non habet perfectio in actibus suis

sed i eis no fuit. **Diē. n.** apls ad **Phil. 3.** Nō q iam opbenderim aut pfect^o sim. g caritas in hac vita pfecta esse non pōt. **¶ Aug^o** dicit i libro. **83. q.** q nutrimentū caritatis est diminutio cupiditatis: pfectio nulla cupiditas. **¶ B** non pōt eē i hac vita in q sine perō viuere nō possumus: fm illud. **i. Job. p.** Si dixerim^o qm pctū nō hēmus ipi nos sedu cim^o. oē aut pctū ex aliq iordinata cupiditate pcedit. **¶ g** in hac vita caritas pfecta esse nō pōt. **¶ P.** Illud q iā pfectū ē non habet vlti^o crescere. **¶ s3** caritas i hac vita semp pōt augeri ut dicit^o ē. **¶ g** caritas i hac vita nō pōt eē pfecta. **¶ B3** ē q Aug^o dicit sup pmā cano. **Job.** Caritas cū fuerit roborata pscitur cū aut ad pfectiōez venerit dicit cupio dissolui et eē cū xpo. **¶ s3** possibile ē in hac vita. sic i **Paulo** fuit. **¶ g** caritas i hac vita nō pōt esse pfecta. **¶ P.** dicitū q pfectio caritatis pōt intelligi duplicif. vno mō ex pte diligibilis. alio mō ex pte diligētis. **¶ Ex** pte qdē diligibilis pfecta ē caritas ut diligat aliqd qm diligibile ē. de^o aut tātū diligibilis ē qm bon^o est. bonitas aut ei^o ē ifinita. vñ ifinite diligibilis ē. nulla. n. creatura pot eū diligē ifinite: cū quelibet vtus creata sit finita. vnde p hunc modū nulli^o creature caritas pōt eē pfecta sed solum caritas dei q seipsū diligit. **¶ Ex** pte vero diligētis tūc est caritas pfecta qm diligit tātū quātū pōt. **¶ Ad** qdēz cōtingit triplicit. **¶ Uno** sic q totū cor hoīs actualif semp ferat in deū. **¶ s3** ē pfectio caritatis patrie que nō est possibilis i hac vita: in q im possibile ē ppē hūane vite ifirmitatez semp actu cogitare de deo et moueri dilectiōe ad ipsū. **¶ Alio** ut hō studiū suū deputer ad vacā dum deo et reb^o dñis: pmissis alyz nisi quātū necessitas pntis vite requirit. **¶ et** ista ē pfectio caritatis q ē possibilis i via. nō tñ ē cois oibus hñtib^o caritatē. **¶ 3^o** mō ita q hitu aliter aliqs totū cor suū ponat in deo ita. **¶ s3** q nihil cogitet uel velit qd dñe dilectioni sit ōrium. **¶ et** hec pfectio ē cois oibus caritatem hñtib^o. **¶ Ad** pmū g dicitū q aplus negat de se pfectionē patrie. vñ glo. ibidem dicit q pfect^o erat viator. **¶ s3** nōdū ipius itineri pfectione puentor. **¶ Ad** secūdū dicendum q **B** dī ppē peccata venialia q nō ōriat^o habitui caritatis: **¶ s3** actui. **¶ et** ita nō repugnat pfectioni vie: **¶ s3** pfectiōi pñe. **¶ Ad** tñū dicit vñ q pfectio vie non est pfectio simplicif. et

ideo semper habet quo crescat.
Ad nonum sic proce
 ditur. **¶ Videl** q incōueniēt distinguat tres g^o caritatis. **¶ s3** caritas icipiēs: pficiēs. **¶ et** pfecta. **¶ In** pncipiū. n. caritatis et ei^o vltimā pfectiōez sunt mlti g^o medū. nō g^o vnum solū mediū debuit poni. **¶ P.** Statim cuz caritas icipit eē icipit etiā pñe. nō g^o debet distingui caritas pficiēs a caritate incipiente. **¶ P.** Quantū cuz aliqs habeat in hoc mūdo caritatē pfectā: pōt etiā ei^o caritas augeri: ut dicitū ē. **¶ s3** caritatē augeri ē ipaz pñe. **¶ g** caritas pfecta nō debet distingui a caritate pficiēte. **¶ incōueniēt** g^o p^odicti tres g^o caritatis assignat. **¶ B3** ē qd Aug^o dicit sup pmā cano. **Jobis.** Caritas cū fuerit nata: nutrit. qd pñet ad incipientes. cū fuerit nutrita roborat: qd pñet ad pficiētes. cū fuerit roborata pñet: qd pñet ad pfectos. **¶ g** ē triplex g^o caritatis. **¶ P.** dicitū q spūale augmētū caritatis cōsiderari pōt qm ad aliqd filie corpali hoīs augmētū: qd qdē qm in plurimas ptes distingui possit. habet tñ aliqs dēminatās distinciones fm dēminatās actiōes uel studia ad q hō pducit p augmētū. **¶ Sicut** infantilis etas dī anqz habeat vsū rōnis. postea aut distinguit ali^o status hoīs qm iam incipit loqui et rōne vti. itez tertius stat^o eius est pubertas: cum iam incipit posse generare. **¶ et** sic deinde quousqz pñeniat ad pfectū. **¶ Ita** etiā et diuersi g^o caritatis distinguūt fm dīsa studia ad q hō pducit p caritatis augmētū. **¶ Nā** primo qdē incūbit hoī studiū pncipale ad recedendū a pctō et resistendū cōcupiscētys ei^o: q in ōriū caritatis mouēt. **¶ et** pñet ad incipientes in qbus caritas est nutrienda uel foueda ne corrupat. **¶ Secūdū** aut studiū succedit ut hō pncipalit^o intēdat ad h^o qd in bono pñeniat. **¶ et** studiū pñet ad pficiētes: q ad hoc pncipalit^o intēdūt: ut in eis caritas p augmētū roborat. **¶ Tertū** aut studiū est ut hō ad h^o pncipalit^o intēdat ut deo inbereat et eo fruatur. **¶ et** pñet ad pfectos q cupiūt dissolui et eē cū xpo. **¶ Sicut** etiā videmus i motu corpali q pmū ē recessus a termino. secūdū aut ē apōpinqtiō ad aliū tminū. tertium ē quies in termino. **¶ Ad** primū g^o dicendum q oīs illa dēminatā distincio q pōt accipi in augmētō caritatis cōphendit sub istis

tribus que dicta sunt: sicut etiam ois diuisio
continuoꝝ apprehēdit sub tribus his: principio
medio ⁊ fine ut phus dicit in p̄ de celo. ¶ Ad
secundū dicit dū q̄ illis in q̄bus caritas inci-
pit quāuis pficiant: p̄ncipalioꝝ tñ cura imi-
net ut resistant peccat: q̄ ipugnationē inge-
tantur. s̄ p̄ ea hāc ipugnationē min⁹ sentiē-
tes ias quasi securi⁹ intēdūt ad p̄fectum. ex
vna tñ pte facientes op⁹. ⁊ ex alia pte hñtes
manū ad gladiū: ut d̄r in Esdra de edificato-
ribus hierusalē. ¶ Ad etiū dicit dū q̄ perse-
cti etiā in caritate pficiūt. s̄ nō est ad h̄ prin-
cipalis eorū cura. s̄ iam eorū studiū circa h̄
marie v̄fat: ut deo inhereāt. ⁊ quāuis etiā
h̄ querūt icipiētes ⁊ pficiētes: tñ magis sen-
tiunt circa alia suā sollicitudinē. incipientes
qd̄ de vitatiōe pctōꝝ: pficiētes v̄o de profe-
ctu virtutum.

Ad decimum sic pro

cedit. ¶ Videt q̄ caritas possit diminui. Cō-
traria. n. nata sūt fieri circa idē. s̄ augmēta-
tio ⁊ diminutio sūt ōria: cū q̄ caritas, augea-
tur ut dictū ē s̄. videt etiā q̄ possit diminui
¶ S̄ Aug⁹. x. cōfess. ad deū loquēs dicit. Ni-
tus te amat. q̄ tecū aliqd̄ amat. ⁊ in li⁹ s̄. q.
dicit. q̄ nutrimentū caritatē ē diminutio cu-
piditatis: ex q̄ videt q̄ etiā ecōuerso augmē-
tum cupiditatē sit diminutio caritatē. s̄ cupi-
ditas quā amat aliqd̄ aliud q̄ de p̄t i boie
crescē. q̄ caritatē p̄t diminui. ¶ Sic Aug⁹
dicit s̄ sup̄ Beñ. ad lram. Nō ita de⁹ opatur
hoiem iustū iustificando eū: ut si abscesserit
maneat in absente qd̄ facit. Ex q̄ p̄t accipi
q̄ eodē mō de⁹ opat in hoie caritatē e⁹ ser-
uando quo opat primo ei caritatē infundē
do. s̄ i p̄ma caritatē infundit min⁹ se preparā-
ti deus minorē caritatē infundit. q̄ etiā i con-
seruatiōe caritatis min⁹ se preparāti: minorē
caritatem conseruat. p̄t q̄ caritas diminui
¶ S̄ est q̄ caritas in scriptura igni opat
h̄m illud Cantl. 8. Lāpades eius. s̄ caritatis
lāpades ignis atq; flāmaz. s̄ ignis q̄ diu ma-
net semp̄ ascēdit. q̄ caritas q̄ diu māet ascē-
dere p̄t. s̄ descēdē. i. diminui nō p̄t. ¶ R⁹
dicit dū q̄ quantitas caritatis quā h̄ i cōpa-
tione ad obm̄ propriū minui n̄ p̄t sicut nec
augeri: ut s̄ dictū ē. s̄ cū augeat h̄m quātita-
tem quā h̄ p̄ cōpationē ad subm̄ h̄ oportet
considerare: vtrū ex hac pte diminui possit.
si aut̄ diminaat oportet q̄ uel diminaat q̄

aliquē actū: uel p̄ solā cessationē ab actu: p̄
cessationē qd̄ ab actu diminuit v̄tutes ex
actibus acq̄site ⁊ q̄q̄ etiā corrupit: ut s̄ t̄
ctū ē. vñ de amicitia phus dicit in 8. erhicor.
q̄ multas amicitias in appellatio soluit. i. n̄
appellare amicū ul' non colloq̄ ei. s̄ h̄ iō est
q̄ a seruatio vniuscui⁹ q̄ rei d̄pēdet ex sua
causa. causa aut̄ v̄tutis acq̄site ē act⁹ h̄m
vñ cessantibus h̄mianis actib⁹ v̄t⁹ acq̄sita di-
minuit ⁊ tandē totalitē corrupit. s̄ h̄ in cari-
tate locū nō h̄: q̄ caritas nō causat̄ ab h̄m-
ianis actib⁹: s̄ solū a deo: ut s̄ dictū est. ¶ In re-
lingur q̄ etiā cessare actu p̄t h̄ nec dimi-
nuit nec corrupit. si desit pctm̄ in ipsa cessa-
tiōe. Relinq̄r q̄ q̄ diminutio caritatē n̄ pos-
sit causari nisi ul' a deo ul' ab aliq̄ pctō. a deo
quidē nō causat̄ aliq̄ defect⁹. in nob: nisi p̄
modū pene h̄m q̄ subtrahit grām in penaz
peccati. vñ nec ei cōpetit diminuire caritatē
nisi p̄ modū pene. pena at̄ debet pctō. vnde
reliquitur q̄ si caritas diminaat q̄ causa dimi-
nutiōis ei⁹ sit pctm̄: uel effectiue ul' merito-
rie. neutro aut̄ mō pctm̄ mortale diminuit
caritatē: s̄ totalitē corrupit ipsā ⁊ effectiue:
q̄ a de⁹ pctm̄ mortale ōriat̄ caritatē: ut. i. dice-
tur. ⁊ etiā meritoꝝ: q̄ q̄ peccādo mortaliē
aliqd̄ i caritatē agit. dignū ē ut deus ei sub-
trahat caritatē. sicut etiā nec p̄ pctm̄ veniale
caritas diminui p̄t: neq; effectiue. neq; me-
ritoꝝ. ¶ Effectiue qd̄ nō: q̄ ad ipsā caritatē
non attingit. caritas. n. ē circa finem vltimū
veniale autē pctm̄ ē cōdam iordnatio circa
ea que sūt ad finē. nō aut̄ diminuit amor: si
nis ex h̄ q̄ aliq̄ iordnatioē aliquā cōmit-
tit circa ea que sūt ad finē sicut aliq̄ ōrigit
q̄ aliq̄ infirmi multū amātes sanitatē: iord-
nate tñ se hñt circa diete obfuationes: sicut
etiā in speculatiōe sciētys false opiniōes circa
ea q̄ deducūt ex p̄ncipys nō diminuit cer-
titudinē p̄ncipioꝝ. sicut etiā veniale pctm̄ nō
meret̄ diminutionē caritatis. cū. n. aliq̄ de-
liq̄t i minori: nō meret̄ detrimētum pati in
maiori. deus. n. non plus se auertit ab hoie
q̄ h̄ auertit se ab ipso. vnde q̄ iordnate se
h̄ circa ea q̄ sūt ad finē. nō meret̄ detrimen-
tum pati in caritate p̄ quā ordinat̄ ad vlti-
mū finē. ¶ In cōs̄ ē q̄ caritas nullo mō dimi-
nui possit directe loquēdo. p̄t tñ indirecte
dici diminutio caritatē dispositio ad corrupti-
onē ipsi⁹ q̄ sit ul' p̄ pctā reialia ul' etiā p̄ cessa-
tionē ab exercitio op̄ez caritatē. ¶ Ad p̄mū

g dō q̄ ōria sūt circa idē qm̄ subm̄ eq̄līter se
 hz ad vtrūq; ōrioz. s; caritas nō eodē modo
 se hz ad augmētū et diminutionē. potest. n.
 h̄re causam augentē. s; nō pōt h̄re causam
 minuētē sic dictū ē: vñ rō nō seqtur. ¶ Ad
 secūdū dicēdū q̄ duplex ē cupiditas. Una
 qdē qua finis in creaturā cōstituit. et h̄ mor
 tificat totaliter caritatē: cū sit venenū ipsius
 ut Aug^o dic̄ ibidē. Et h̄ facit q̄ de^o minus a
 me^o. s; q̄ debet amari ex caritate. nō qdem
 caritatē diminuēdo: s; eā totalit̄ tollēdo. et sic
 itelligēdū ē qd̄ dī. ¶ Ad 3^o te amat q̄ tecū ali
 quid amat. subdit. n. qd̄ nō pp̄t te amat. qd̄
 nō cōtingit in pctō veniali: s; solū in mortali
 qd̄. n. amat i pctō veniali pp̄t deus amatur
 hitu. et si nō actu. Est at̄ alia cupiditas venia
 lis peccati q̄ semper diminiuit p̄ caritatē sed
 tri tal̄ cupiditas caritatē diminiuere nō pōt
 rōne iā dicta. ¶ Ad tertiu^o dicēdū q̄ in isa
 fione caritatis regit^o mot^o liberi arbitry: si
 cur s̄ dictū ē. et iō illud qd̄ diminiuit intensi
 onē liberi arbitry: dispositiue opaf ad h̄ q̄
 caritas infundēda sit minor. s; ad cōserua
 tionē caritatis nō regit^o mot^o liberi arbitry
 aliqñ nō remaneret in dormiētib^o. vñ per
 impedimētū intensiōis mot^o liberi arbitry nō
 diminiuitur caritas.

Ad undecimum sic

pedis. ¶ Videt^o q̄ caritas semel hita n̄ possit
 amitti. Si. n. amittit^o: nō amittit^o nisi pp̄ter
 pctm̄. s; ille q̄ hz caritatē nō pōt peccare. Dī
 n. i. Job. 3. Dis. n. q̄ nat^o ē ex deo pctm̄ nō
 facit: q̄a semē ipsius i eo manet. et nō potest
 peccare: qm̄ ex deo nat^o ē. caritatē aut̄ non
 h̄nt nisi filij dei: ip̄a. n. ē q̄ distiguit inē filios
 regni et filios pditiōis: ut Aug^o dic̄ i is^o d̄ tri.
 ḡ ille q̄ hz caritatē nō pōt eam amittere.
 ¶ Aug^o dic̄ in 8^o de trini. q̄ dilectio si non
 est vera dilectio dicēda nō ē. s; sicut ip̄e dic̄
 in epla ad Julianū comitē. caritas q̄ deficē
 pōt nūq; vera fuit. ḡ neq; caritas fuit. si ḡ ca
 ritas sel habeat nūq; amittit^o. ¶ Breg^o
 dicit in omel. pentecostes. q̄ amor dei mag
 na operatur si ē: si desinit opari caritas n̄ est
 sed nullus magna opādo amittit caritatem.
 ḡ si caritas insit amitti nō pōt. ¶ Libez
 arbitriū n̄ inclināf ad pctm̄. nisi p̄ aliqđ mo
 tiuū ad peccādū. s; caritas excludit oīa mo
 tiua ad peccādū. et amorē sui et cupiditatem
 et quicqd̄ aliud huiusmōdi ē. ḡ caritas amitti

nō pōt. ¶ S; 3^o ē qd̄ dī Apoc. 2. Habeo ad
 uersū te pauca q̄ p̄mā caritatē reliq̄sti. ¶ 3^o
 dicens q̄ p̄ caritatē spūs scūs in nob̄ hitat
 ut ex s̄ dictis p̄. Triplicit^o ḡ possum^o fide
 rare caritatē. ¶ Uno^o ex pte spūs scūs mouēt^o
 aīam ad diligēdū deū. et ex hac pte caritas i
 peccabilitatē hz ex v̄tute spūs scūs que ifalli
 bilis opaf qd̄cūq; voluerit. vñ impossibile ē
 hec duo sil eē vera. q̄ spūs scūs velit aliquē
 mouere ad actū caritatis. et q̄ ipse caritatē
 amittat peccādo. nā donū p̄seueratiē opu
 tatur inē b̄nficia dei q̄bus certissime liberāf
 q̄cūq; liberāf: ut Aug^o dic̄ in li^o d̄ p̄destina
 tione scōp. Alio mō pōt considerari caritas
 scōm pp̄riā rōnē. et sic caritas nō pōt aliqd
 nisi id qd̄ p̄tinet ad caritatis rōnē. vñ caritas
 nullo mō pōt peccare: sicut nec calor pōt in
 frigidare. et sic etiā iniusticia nō pōt bonū fa
 cē: ut Aug^o dic̄ i li^o d̄ sermōe dñi in mōte. 3^o
 mō pōt cōsiderari caritas ex pte subī qd̄ est
 v̄ribile s̄m arbitry libertatē. ¶ Pōt aut̄ attēdi
 cōpatio caritatis ad h̄ subm̄. et s̄m vniuersa
 lem rōnē q̄ opaf forma ad mām. et s̄m spālē
 rōnē q̄ opatur habitus ad potētīā. Est aut̄
 de rōne forme q̄ sit in subō amissibilis q̄
 nō replet totā potētialitatē matie. sicut p̄ i
 formis gnābiliū et corruptibiliū q̄a materia
 hoz sic recipit vnā formā q̄ remanet in ea
 potētia ad aliā formā: q̄si nō repleta tota ma
 terie potētialitate p̄ vnā formā. et iō vna for
 ma pōt amitti p̄ acceptionē aliū. s; forma
 corpis celestis: quia replet totā matie potē
 tialitatē: ita q̄ nō remanet i ea potētia ad a
 liā formā: inamissibilis inest. sic ḡ caritas pa
 trie q̄a replet totā potētialitatē rōnal̄ inē i
 q̄stū. s. ois actualis mor^o ei^o fert̄ in deū: ina
 missibilis h̄etur. caritas aut̄ vie nō sic replet
 potētialitatē sui subī: q̄a nō semp̄ actu fert̄
 i deū. vñ qm̄ actu i deū nō fert̄: pōt aliqd̄ oc
 currere p̄ qd̄ caritas amittat. ¶ Habitū vero
 pp̄riū ē ut inclinēt potētīā ad agendū qd̄
 ouenit habitū i q̄stū facit aliqd̄ videri bonū
 qd̄ ei ouēit: malū aut̄ qd̄ ei repugnat. Sicut
 enī gust^o diiudicat saporē scōm suā dispo
 sitionē. ita mēs hoīs diiudicat de aliq̄ faciē
 do scōm suā hitualē dispositionē. ¶ Unde et
 phus dicit in 3^o ethicoz. q̄ qualis vnusq; q̄
 ē talis finis videt̄ ei. ibi ḡ caritas iam i s̄ibi
 lic h̄etur. vbi id qd̄ ouēit caritati nō potest
 videri nisi bonū. s. i patria. vbi deus videt̄
 p̄ cētīā que ē ip̄a eētīa bonitatis. et ideo

negligentiā precedentē. vnde et pctā venialia dicunt esse dispositio ad mortale: sicut s̄ dictum ē. s̄ in p̄vni actū pcti mortalis si eum cōmiserit decidit caritate amissa. sed q̄a ipse subdit. si aliq̄s brevis lapsus acciderit et cito respiscat: nō penit̄ ruere videt̄. Pōt aliter dici q̄ ipse intelligit eū penit̄ euacuari et de cidē q̄ sic decidit ut ex malicia peccet. qd̄ n̄ stati in viro p̄fecto a p̄ncipio cōtingit. ¶ Ad secūdu dīcēdu q̄ caritas amittit̄ dupliciter. Uno° directe p̄ actualē cōceptū. et h̄ mō Petrus caritatē non amittit. Alio° indirecte. qm̄ cōmittit aliq̄d h̄riū caritati. p̄t̄ aliquā passi onem occupat̄ uel timorē. et h̄ mō Petrus caritatē facies caritatē amittit. s̄ ea cito recuperavit. ¶ Ad t̄tiū dīcēdu q̄ non q̄libet inordinatio affectiōis q̄ ē circa ea q̄ sūt ad finē. i. circa bona creata cōstituit pctiū mortale. s̄ solū qm̄ ē talis inordinatio q̄ repugnet uolūtati. et h̄ inordinatio directe h̄riat caritati ut dictū ē. ¶ Ad q̄rtū dīcēdu q̄ caritas iportat vnionē quādā ad deum. non aut̄ fides neq̄ spes. oē aut̄ pctiū cōstitit in a uersione a deo: ut s̄ dictū ē. et iō omne pctiū mortale h̄riat caritati. nō aut̄ oē peccatum mortale h̄riat fidei uel spei. s̄ qdā definiata peccata p̄ que habitus fidei uel spei tollitur sicut et p̄ oē pctiū mortale h̄rius caritatis tollitur. vñ p̄ q̄ caritas nō pōt remanere infor mis: cū sit vltīa forma v̄tutū ex h̄ q̄ respicit deū in rōne finis vltimi ut dictum est.

Inde consi

Querādū est de obo caritatis Circa qd̄ duo cōsiderāda occurrunt. p̄ quidē d̄bis que sūt ex caritate diligēda. 2° de ordine diligēdoz. Circa p̄mū queruntur duodeci. p̄ vtz sol̄ de° sit ex caritate diligē dus uel etiā p̄mū. 2° vtz caritas sit ex caritate diligēda. 3° vtz creature irrōnales sint ex caritate diligēde. 4° vtrū aliquis possit ex caritate dei seipsum diligere. 5° vtrum corp̄ p̄p̄riū. 6° vtz pctōres sint ex caritate diligēdi. 7° vtz pctōres seipfos diligant. 8° vtz inimici sint ex caritate diligēdi. 9° vtruz sint eis signa amicitie exhibēda. 10° vtz angeli sint ex caritate diligēdi. 11° vtz demones. 12° de enumeratione diligēdoz rum ex caritate.

Ad primuz sic proce

dit. Videt̄ q̄ dilectio caritatis s̄stat in deo et nō se extendat ad p̄ximū. Sic. n. deo d̄be mus amorē: ita et timorē: s̄m illud Deut° 10°. Et nūc īrl̄ qd̄ d̄ns de° ut̄ petit nisi ut time as et diligas eū. s̄ alius ē timor q̄ timef̄ hō: q̄ d̄ timor h̄ian̄. et alius timor q̄ timef̄ de us q̄ ē uel suilis uel filialis ut ex s̄ dictis p̄z ḡ etiā ali° ē amor caritati q̄ diligif̄ deus: et ali° ē amor q̄ diligif̄ p̄ximū. ¶ P̄. Phus di cit in 8° ethicoz. q̄ amari ē honorari. s̄ ali° est honor q̄ debet̄ deo: qui ē honor patrie et ali° ē honor q̄ debet̄ creature: q̄ ē honor du lie. ḡ etiā ali° ē amor q̄ diligif̄ de°. et ali° quo diligif̄ p̄ximū. ¶ P̄. Spes generat caritatē ut h̄etur ī glo. Mat̄ h̄. p̄. sed spes ita h̄etur d̄ deo q̄ rephendit̄ spantes ī hoie: s̄m illud Jere. 17°. Maledict̄ hō q̄ cōfidit ī hoie. ḡ ca ritas ita debet̄ deo q̄ ad p̄ximū se nō exten dat. ¶ S̄z d̄ ē qd̄ d̄f. i. Job. 4°. Voc māda tū h̄m̄ a deo ut q̄ diligif̄ deū: diligat et fr̄z suū. ¶ R̄. dīcēdu q̄ sicut s̄ dictū ē: h̄itus n̄ diuersificat̄ nisi ex h̄ q̄ variat̄ spēm actus. ois. n. actus vnius sp̄ei ad eūdē habituz p̄ti net. cū aut̄ sp̄es act̄ ex subo sumat̄ s̄m s̄ora lem rōnē ipsius. necesse ē q̄ idē sp̄e sit act̄ q̄ fer̄ in rōnē obiecti. et q̄ fer̄ in obiectum sub tali rōnē. sicut eadē ē specie visio q̄ vide tur lumē et q̄ videt̄ color s̄m lumis rōnē. rō aut̄ diligēdi p̄ximū deus ē. hoc. n. d̄ben̄ in p̄ximo diligē: ut in deo sit. vñ manifestuz est q̄ idem specie act̄ ē quo diligif̄ deus et quo diligif̄ p̄ximū. et p̄t̄ h̄itus caritatis nō solū se extēdit ad dilectionē dei. s̄ etiam ad dilectiōz p̄ximū. ¶ Ad p̄mū ḡ dīcēdu q̄ p̄ximū timeri pōt dupliciter: sicut et amari. Uno° p̄t̄ id qd̄ ē p̄p̄riū sibi. puta cū aliq̄s timet tyrānū p̄t̄ ei° crudelitātē. uel cū amat ipm̄ p̄t̄ cupiditatē acq̄rendi aliqd̄ ab eo. et tal̄ timor h̄ian̄ distigu f̄ a timore dei. et si milit̄ amor. Alio° timef̄ hō et amat̄ p̄t̄ id qd̄ ē dei in ip̄o. sicut cū secularis p̄t̄s timef̄ p̄t̄ misteriū d̄ni qd̄ h̄z ad vindictam ma lefactorz. et amat̄ p̄t̄ iusticiā. et tal̄ timor hoīs nō distiguif̄ a timore dei sic nec amor. ¶ Ad secūdu dīcēdu q̄ amor respicit bonū in cōi: s̄z honor respicit p̄p̄riū bonū honora ti. desert. n. alicui ī testimoniū p̄p̄rie v̄tutis et iō amor nō diuersificat̄ specie propter di uersā quātitatē bonitat̄ diuersoz dūmodo

referat ad aliqd vnu bonu coe. sed honor di
uerfificat fm ppria bona singulor. vñ eodez
amore caritat diligimus oes primos iqtu
referut ad vnu bonu coe qd e deus. fz diuer
fos honores diuerfis deferim fm ppria vir
tute singuloru. z filie deo singulari honorez
latie exhibem ppt ei singulari virtutem
¶ Ad triu dicendum q vitupant q sperant
in hoie sicut in pncipali auctore salutis. non
aut q spant in hoie sicut adiuuante misteria
liter sub deo. z filie rephefibile eet si qs pri
mu diligeret taq pncipale fine. no aut si qs
primu diligat ppt deu: qd ptinz ad caritate

Ad secunduz sic pro

cedit. ¶ Videl q caritas no fit ex caritate dili
genda. Ea. n. q snt ex caritate diligeda: duo
b pceptis caritatis includut: ut pz Math.
22. fz sub neutro eoz caritas otinet: ga nec
caritas est de neqz e prim. g caritas no e
ex caritate diligenda. ¶ Caritas fundat su
per coicatioez btitudinis: ut s dictu e. fz cai
tas no pot ee pnceps btitudinis. g caritas n
est ex caritate diligenda. ¶ Caritas e ami
citia quedam: ut s dictum est. fz nullus pot
hfe amicitia ad caritate ul ad aliqd accidēs
ga huiusmoi reamare no possunt: qd e d ra
tione amicitie: ut dr in. 8. ethicor. g caritas
no est ex caritate diligeda. ¶ Sz s e quod
Aug. dic 8. de tri. Qui diligit primu: ois e
ut etiā ipam dilectioez diligat. fz prim dili
git ex caritate. g ois e ut etiā caritas ex cari
tate diligat. ¶ Videl dicēdu q caritas amor: qui
dam est. amor aut ex nā potētie cui e actus
bz q possit s seipsu reflecti: ga. n. volūtatis
obm e bonu vte. quicqd sub rōne boni cōti
net: pot cadere sub actu volūtatis. z quia ip
suz velle e qddā bonu. pot velle se velle. sicut
z intellectus cuius obm e veru: intelligit se
intelligere: ga b etiā est qddā veru. fz amor
etiā ex rōne pprie spēi bz q sup se reflectat:
ga e spōtane motus amāris ad amātū. vñ
ex b ipso q amat aliqs: amat se amare. fz ca
ritas no est simplex amor. fz bz rōne amici
tie ut s dictu e. p amicitia autē amat aliqd
dupliciter. vno sicut ipse amic ad quē amici
tia hēm z cui bona volumus. alio sicut bo
nu qd amico volum. z b mō caritas p ca
ritate amat. z no pmo: ga caritas e illud bo
nu qd optam oib qe ex caritate diligimus.
Et eadē rō e de btitudine z alijs virtutib.

¶ Ad pmi g dicēdu q de z primus snt
illi ad quos amicitia hēmus. fz in illoz dile
ctione includit dilectio caritat. diligim eni
primu z deu: inqtū h amam ut nos z pri
mus deu diligamus: qd e caritate hfe. ¶ Ad
secūdu dicenduz q caritas est ipsa coicatio
spūalis vite p quā ad btitudinē puenit. z iō
amat sicut bonu desideratū oib quos ex ca
ritate diligimus. ¶ Ad triu dicendū q rō il
la pcedit fm q p amicitia amat illi ad quos
amicitiam habemus.

Ad tertium sic proce

dit. ¶ Videl q etiā creature irrationales sint
ex caritate diligede. Per caritate. n. marie
cōformamur deo. fz deus diligit creaturas
irrationales ex caritate. diligit. n. oia q sunt: ut
habet Sap. xi. z oē qd diligit seipso diligit
qui est caritas. g z nos debem creaturas ir
rationales ex caritate diligē. ¶ Caritas pnci
paliē fert i deu. ad alia autē se extēdit fm
q ad deu pntent. fz sicut creatura rōnal pti
net ad deu inqtū bz btitudinē imaginis. ita
etiā creatura irrationā inqtū bz similitudinez
vestigu. g caritas etiā se extendit ad creatas
irrationales. ¶ Sicut caritatis obm e de
ita z fidei. sed fides se extēdit ad creatas ir
rationales. inqtū credim celū z terrā eē crea
ta a deo. z pices z aues eē pductos ex aqs
z gressibilia aialia z plātas ex terra. g caritas
etiā se extendit ad creaturas irrationales. Sz
s e q dilectio caritatis soluz se extendit ad
deu z ad primu. fz noie primi no pot itelli
gi creatura irrationālis: ga no coicat cū hoie i
vita rōnali. g caritas no se extendit ab crea
turas irrationales. ¶ Videl dicēdu q caritas fm
pdicta e amicitia qdā p amicitia autez ama
tur aliquid dupliciter. vno qdē mō amicus ad
quē amicitia habet. z alio bona que amico
optat. Primo g mō nulla creatura irrationā
pot ex caritate amari. z hoc triplici ratione.
quaz due pntēt coiter ad amicitiaz: que ad
creaturas irrationales haberi no pot. p qdē ga
amicitia ad eū habet cui volum bonu. fz n
pprie possumus bonu velle create irrationāli
ga no e ei pprie hfe bonu. fz solū creature
rōnalis que e oia vtendi bono qd bz p libe
rū arbitriū. z ideo phus dic i 2. pbisicor. q
huiusmoi reb no dicim aliqd bene uel ma
le cōtingere nisi scdm btitudinez. 2. quia ois
amicitia fundatur sup aliq coicatione vite.

peccatorib' manducabat et bibebat: ut dicit
Matth. 9. conuict' tñ pctōz q̄tū ad cōsuetudinem
pcti vitandus est oībus. et sic dī. 2. ad Cor.
6. Recedite de medio eoz. et imūdū ne te-
tigeritis. s. scdm peccati consensum.

Ad septimū sic pro

cedit. Videf q̄ pctōres seipos diligāt. Illū
n. qd ē pncipiū pcti maxie in pctōrib' iueif
sed amor sui ē pncipiū pcti. Dic. n. Aug. 14.
de ciui. dei. q̄ facit ciuitatem babylonis. ḡ
pctōres maxie amāt seipos. ¶ Peccatū
nō tollit nām. s; b̄ vnicuiq; ouenit ex sua nā
q̄ diligit seipū. vñ etiā creat e irrōnales nā
liē appetūt p̄p̄iū bonū: puta cōseruationem
sui eē. et alia huiusmōi. ḡ pctōres diligūt se-
ipos. ¶ Dīb' ē diligibile bonū: ut Dyo.
dic. i. 4. ca. d. diui. no. sed multi pctōres re-
putant se bonos. ḡ multi pctōres seipos di-
ligūt. ¶ S; ē q̄ dī in ps. Qui diligit iniq-
tatē odit aīaz suā. ¶ R. dicēdū q̄ amare se
ipū vno cōe est oībus. alio' p̄p̄riū est bo-
noz. 3. mō p̄p̄riū ē maloz. ¶ n. aliq; amet
id qd seipū eē estimat: h̄ cōe ē oīb'. Domo
aut' dī esse aliqd duplici. Vno' fm suā sub-
stātiā et nām. et fm h̄ oēs estimāt bonū cōe
se eē id qd sūt. s. ex aīa et corpe p̄positos. et sic
etiā oēs hoīes boni et mali diligunt seipos
in q̄tū diligūt sui ipoz cōseruationē. Alio'
dicif hō esse aliqd fm p̄ncipalitātē: sic prin-
ceps ciuitatis dī eē ciuitas: vnde qd p̄ncipes
faciūt dī ciuitas facit. Sic aut' n̄ oēs estimāt
se eē id qd sūt. p̄ncipale. n. in hoīe est mens
rōnalis. scd̄ariū at' ē nā sensitīua et corpālis
quoz p̄mū apls noīat interiorē hoīez. secū'
dū extiorē: ut p̄. 2. ad Cor. 5. Boni aut' esti-
māt p̄ncipale i seipsis rōnalē nām siue itio'
rem hoīez. vñ fm h̄ estimāt se eē quod sunt
mali at' estimāt p̄ncipale i seipsis naturā sen-
sitīuā et corpālem. s. exteriorē hominē. vñ
non recte cogscētes seipos nō vere diligūt
seipos: sed diligūt id qd seipos eē reputant
Boni aut' vere cogscētes seipos vere seipos
diligunt. et h̄ pbat p̄hs in 9. ethicoz p̄ qnq;
que sunt amicitie propria. Unusquisq; enī
amic' p̄mo qdē vult suū amicū eē et viuere.
2. vult ei bona. 3. opatur bona ad ipsū. 4.
cōmunit ei delectabilē. 5. cōcordat cū ipō q'
si cū eodē delectabilē et tristat'. et fm hoc bo-
ni diligūt seipos q̄tū ad interiorē hominē:
quia etiā volūt ipsū seruari in sua integra

te et optāt ei bona ei' q̄ sunt bona spūalia. et
etiā ad assequēda opa intendūt. et delectabi-
lī ad cor p̄p̄riū redeūt: q̄ ibi inueniunt bo-
nas cogitatōes in p̄nti. et memoriā p̄terito-
rū bonoz. et spem futuroz bonoz ex quibus
delectatio causat'. sicut etiā nō patiūt in seip-
sis volūtatis dissensionē: q̄ tota aīa eorum
tendit in vñū. Ecōtrario aut' mali nō volūt
cōseruarii integritate iterior' hoīs. neq; ap-
petūt ei' spūalia bona. neq; ad h̄ opāt. neq;
delectabile ē eis secū cōmūtere redeūt ad
cor: q̄ inueniūt ibi mala et p̄ntia et p̄terita et
futura q̄ abhorēt. neq; etiā sibi ipsis cōcor-
dant p̄p̄tiam remordētē: fm illū ps. Ar-
guā te et statuā facie tuā. Et p̄ eadē p̄bari
pōt q̄ mali amāt seipos fm corruptionem
extioris hoīs. sic aut' boni nō amāt seipos.
¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ amor sui ḡ p̄ncipi-
um pcti ē ille q̄ ē p̄p̄ri' maloz pueniēs vsq;
ad cōtemptū dei: ut ibidē dī: q̄ mali etiam
sic cupiūt exteriora bona q̄ spūalia cōtēnūt.
¶ Ad secūdū dicēdū q̄ nālis amor et si nō
totalit' tollat a malis. tñ in eis p̄uertit p̄ mo-
dū iam dictū. ¶ Ad t̄tū dicēdū q̄ mali in
quātū estimāt se bonos: sic aliqd p̄cipant
de amore sui: nec tñ ē ista vera sui dilectio
sed apparēs: q̄ etiā nō ē possibilis in his qui
valde sunt mali.

Ad octauū sic proce

ditur. Videf q̄ nō sit de necessitate caritat'
ut inimici diligātur. Dic. n. Aug. in enchirī
dion. q̄ B tam magnū bonū. s. diligē iūmicos
nō ē tāte multitudinis quātū credim' exau-
diri: cū in oratiōe dī. Dimitte nob' debita
n̄ra. s; nulli dimittit' pctm sine caritate: q̄
ut dī. p̄. 1. Uniuersa delicta opit caritas
ḡ nō ē de necessitate caritat' diligē iūmicos.
¶ Caritas nō tollit nām. s; vnaqueq; res
etiā irrōnalis nāliē odit suū h̄riū: sic onis lu-
pū. et aqua ignē. ḡ caritas nō facit q̄ inimi-
ci diligāt. ¶ Caritas nō agit p̄perā. s; h̄
videf eē p̄uersū q̄ aliq; diligit inimicos. si
cur et q̄ aliq; odio habeat amicos. vnde. 2.
Regl. 19. ex p̄brando dic' Joab ad Dauid.
Diligis odientes te. et odio habes diligentes
te. ḡ caritas nō facit ut iūmici diligāt. ¶ S;
ē qd dñs dicit Matth. 5. Diligite iūmicos
v̄ros. ¶ R. dicēdū q̄ dilectio iūmicos tri-
plicif pōt cōsiderari. Vno' ut iūmici diligāt
in q̄tū sunt iūmici. et hoc ē p̄uersū et caritati

repugnans: q̄a h̄ est diligere malū alterius
Alio p̄t accipi dilectio inimicorū q̄tum ad
naturā. s. in vlt̄ z sic dilectio inimicorū ē de
necessitate caritat̄: ut. s. aliq̄s diligēs deū z
primū ab illa gn̄alitate dilectiōis. primi ū
micos suos non excludat. 3^o mō p̄t cōside
rari dilectio iūmicorū in sp̄ali: ut. s. aliq̄s in
sp̄ali moueat motu dilectiōis ad inimicū. z
istud nō ē de necessitate caritat̄ absolute: q̄a
nec etiā moueri motu dilectiōis in sp̄ali ad
q̄libet hoīes singularit̄ ē de necessitate cari
tatis: q̄a h̄ eēt impossibile. est tñ de necessitate
caritat̄ fm̄ p̄parationē animi: ut. s. hō habe
at aīuz patū ad h̄ q̄ in singulari iūmicū dili
geret si necessitas occurreret. s. q̄ absq̄ arti
culo necessitatis hō etiā h̄ actu ipeat ut dili
gat iūmicū pp̄ deū. h̄ p̄tinet ad p̄fectionē ca
ritatis. **C**ū. n. ex caritate diligat primū pp̄
deū. quāto aliq̄s magis diligit deū tāto etiā
magis ad primū dilectionē oīdit nulla ini
micitia impediēte. sicut si aliq̄s multū diligit
aliquē hoīem: amore ipsi filios ei⁹ amaret
etiā iūmicos sibi. z fm̄ hūc mod loq̄t Aug⁹
Unde p̄r̄nsio ad p̄mū. **A**d secundū dicen
dum q̄ vna q̄q̄ res n̄aliter odio h̄z id qd̄ ē si
bi h̄riū: inq̄tū est sibi h̄riū. inimici aut̄ sūt no
bis h̄riū inq̄tū sūt iūmici. vñ h̄ debem⁹ i eis
odio h̄re. debet. n. nob̄ displicere q̄ nob̄ ini
mici sūt. nō at nob̄ sūt h̄riū inq̄tū hoīes sūt
z b̄tū d̄inis capaces. z fm̄ h̄ debem⁹ eos di
ligere. **A**d tertiū dicendū q̄ diligē inimi
cos inq̄tū sūt iūmici h̄ ē vitupabile. z h̄ non
facit caritas ut dictum est.

Ad nonum sic proce

dit. **V**idēt q̄ ex necessitate caritat̄ sit q̄ ali
quis hō signa uel affectus dilectiōis iūmico
exhibeat. **S**. n. i. **J**oh̄. 3^o. **N**ō diligam⁹ v̄bo
neq̄ lingua: s. ope z v̄itate. s. ope diligit ali
qs exhibēdo ad eū quē diligit siḡ z effectus
dilectiōis. q̄ d̄ necessitate caritat̄ est ut aliq̄s
huiusmōdi signa z effect⁹ inimicis exhibeat.
P. **M**ath. 5^o. dñs s̄l̄ dīc: diligite iūmicos
v̄ros z b̄n̄facite his q̄ oderūt vos. s. diligē ini
micos ē de necessitate caritat̄. q̄ z b̄n̄facere
inimicū. **C**. **C**aritate amat nō solū deus: s. z
etiā primū. s. **B**reg⁹ dīc in omel. penth. q̄
amor dei non p̄t eē ocios⁹. magna. n. opaf
si est. si definit opari non ē amor. q̄ caritas q̄
habet ad primū non p̄t eē sine opatiōis ef
fectu. s. z de necessitate caritat̄ ē ut oīs prim⁹

diligat. etiā iūmicus. q̄ de necessitate caritat̄
est ut etiā ad iūmicos signa z effect⁹ dilectio
nis ostendam⁹. **S**. **S**z̄tra est qd̄ **M**ath. 5^o
sup̄ illud **B**enefacite his q̄ oderūt vos: dīc
glo. q̄ b̄n̄facē iūmicis ē cumulus p̄fectionis.
s. z id qd̄ p̄tinet ad p̄fectionē caritat̄ nō ē de
necessitate ipsius. q̄ nō ē de necessitate cari
tat̄ q̄ aliq̄s signa z effect⁹ dilectiōis iūmicis
exhibeat. **R**. **D**icēdū q̄ effect⁹ z signa cari
tatis ex īteriori dilectiōe p̄cedūt z ei p̄por
tionat̄. dilectio aut̄ īterior ad iūmicū in cōi
gdem ē de necessitate p̄cepti absolute. i sp̄ali
aut̄ est nō absolute s. fm̄ p̄parationē animi
ut s̄ dictū ē. **V**ic̄ q̄ dicēdū ē d̄ effectu z signo
dilectiōis ext̄ius exhibēdo. **S**ūt. n. q̄dam si
gna uel b̄n̄ficia dilectiōis q̄ exhibēt primis
in cōi. puta cū aliq̄s orat p̄ oīb⁹ fidelib⁹ ul⁹ p̄
toto pp̄lo. aut cū aliq̄s b̄n̄ficiū ipeat aliq̄s
toti cōitati. z talia b̄n̄ficia uel dilectionis sig
na iūmicis exhibē ē de necessitate p̄cepti. si. n.
nō exhiberēt iūmicis. h̄ p̄tinet ad liuorē vin
dicte: s. id qd̄ d̄r **L**euit. 19^o. **N**ō q̄res vltiōem
z nō eris memor iūrie cūiū tuorū. **A**lia v̄o
sūt b̄n̄ficia uel dilectiōis signa q̄ qs exhibet
p̄ticularit̄ aliq̄bus p̄sonis. z talia b̄n̄ficia uel
dilectiōis signa iūmicis exhibē nō ē d̄ necessi
tate salutis: nisi fm̄ p̄parationē animi: ut. s.
subueniat eis i articulo necitat̄: fm̄ illd̄ p̄.
25^o. **S**i esurierit iūmic⁹ tu⁹ ciba illum. si sitit
da illi potū. sed q̄ p̄t̄ articulus necessitatis
hui⁹ mōdi b̄n̄ficia aliq̄s iūmicis exhibeat: p̄ti
net ad p̄fectionē caritat̄ p̄ quā aliquis non
solū cauēt vinci de malo qd̄ necitat̄ est. sed
etiā vult in bono vincere malū. qd̄ ē etiā p̄
fectiōis dū. s. nō solū cauēt pp̄ iūriaz sibi
illatā detrabi ad odiū: s. z etiā pp̄ sua b̄n̄ficia
intēdit inimicū p̄rabere ad suū amorē. z p̄
h̄ patz r̄nsio ad obiecta.

Ad decimum sic pro

cedit. **V**idēt q̄ angelos ex caritate nō debe
amus diligere. **U**. n. **A**ug⁹ dīc in li^o de doc.
xp̄iana. gemina ē dilectio caritatis. s. dei z
primi. s. dilectio angelorū nō p̄tinet sub di
lectiōe dei. cū sint substantie create. nec etiā
vidēt cōtineri sub dilectione primi: cū non
cōicant nobiscū i sp̄e. q̄ angeli nō sūt ex cari
tate diligendi. **P**. **M**agl̄ ueniūt nobiscū
bruta aīalia q̄ angeli. nam nos z bruta aīa
lia sumus in eodē genere pp̄inā. s. z ad bruta
aīalia nō habemus caritatē: ut s̄ dictū ē. q̄

etiam neq; ad angelos. ¶ Nihil est ita pro-
 prium amicorum sicut commuere: ut dicitur in 8^o ethi-
 cor. s; angeli non commuunt nobiscum: nec etiam eos
 videre possumus. q; ad eos caritatis amicitiaz
 hinc non ualemus. ¶ Sed 5^o est qd Aug^o dicit i p.
 de doc. xpiana. Ia uo si uel cum pbendū a no-
 bis ē uel a q; nob pbendū ē officium mie: recte
 prim^o dicitur. matienū ē pcepto q; iubemur dili-
 gere primū etiā scōs angelos cōtineri a qb^o
 multe nob mie ipendūt officia. ¶ 8^o dicit
 dicit q; amicitia caritatē sic s; dicitū ē. fūdaf
 sup coicationē bñtudinē etne. i cui^o picipa-
 tione coicat cū angelis hoies. Dr. n. Mai. h
 22^o q; i resurrectione erūt hoies sicut angeli i
 celo. z iō mā. festū ē q; amicitia caritatē etiā
 ad angelos se exēdit. ¶ Ad p̄mū g; dicitū
 q; proximus nō soluz dicitur coicatione speciei
 s; etiā coicatione beneficiorū p̄tinentiuz ad
 uitā etnā: sup qua coicatione amicitia cari-
 tatis fundat. ¶ Ad secūdū dicitū q; bruta
 aialia ueniūt nobiscū i genere p̄pinq; rōne
 nature sensitīue: s; m quā nō sum^o p̄ticipes
 etne bñtudinē. s; s; m mentē rōnale i q; coi-
 cam^o cū angelis. ¶ Ad t̄tū dicitū q; ange-
 li nō commuunt nob extiori uerfatione q; nob
 est s; m sensitīuā nām. commuunt t̄n angelis s; m
 mentem ipsecte qdē i hac uita: p̄fecte autē in
 patria: sicut et supra dictum est.

Ad undecimum sic

procedit. ¶ Uidet q; demones ex caritate dbe
 am^o diligē. Angeli. n. sūt nob p̄mi inq̄tū
 dicam^o cū eis i rōnali mēte. s; etiā demōes
 sic nobiscū coicant: q; data nālia in eis ma-
 nēt itēgra. s. esse uiuē z itelligē ut dicit Dyo^o
 i 4^o ca: de diu. no. g; debem^o demōes ex cari-
 tate diligere. ¶ 8^o Demōes differūt a beatif
 angel d̄ia pcti: sic z pctōres hoies a iustis
 s; iusti hoies ex caritate diligunt pctōres. g;
 etiā ex caritate debēt diligē demones. ¶ 8^o
 Illi a qbus bñficia nob ipendūt debēt a no-
 bis ex caritate diligē tāq; p̄mi. sic p̄z ex au-
 ctōitate Aug. supra iuducta. s; demōes nob
 i mltis sūt uiles: dū nos tēptādo nob coro-
 nas fabricāt. sicut Aug^o dicit. xi^o de ciui. dei
 g; demōes sūt ex caritate diligēdi. ¶ Sed 5^o
 ē qd dicitur Ysa. 28^o: Delebit sed^o v̄m cū morte
 et pactū v̄m cū inferno nō stabit. sed p̄fectio
 pacis z federis est p caritatē. g; ad demones
 q; sūt inferni icole z mortū pcturatores carita-
 tem hinc nō debem^o. ¶ 8^o dicitur q; sicut

dictū ē. in pctōribus ex caritate debemus
 diligē nām: pctm odire. in noie autē demōis
 s; ḡtur nā pctō defōrata. z ideo demōes ex
 caritate nō sūt diligēdi. Et si non fiat vis in
 noie z questio referat ad il os ipūs q; demō-
 nes dicit v̄z sūt ex caritate diligēdi: r̄idē
 dum ē s; m p̄missa q; aliqd ex caritate diligi-
 tur duplici. ¶ Uno^o sic ad quē amicitia habe-
 tur. z sic ad illos ipūs carita. amicitia hinc nō
 possum^o. p̄tinet. n. ad rōnē amicitie ut a mi-
 cis n̄ris bonū uelim^o. illud autē bonum uite
 eterne qd respicit caritas: spiritib^o illis a deo
 etnalit^o dānatis ex caritate uelle nō possum^o
 h. n. repugnaret caritati dei p quā ei^o iusti-
 ciam approbam^o. ¶ Alio^o diligit aliqd sic qd
 volum^o p̄manere ut bonūz alit^o: p quē mo-
 dū ex caritate diligim^o irrōnales creaturas
 inq̄tū volum^o eas p̄manere ad gloriā dei z
 utilitatē hoīuz: ut s; dicitū ē. z p hūc modūz
 z nām demōnū etiā ex caritate diligē possum^o
 mus inq̄tū. s. volum^o illos spūs i suis nāli-
 bus cōseruari ad gloriā dei. ¶ Ad p̄mū g; di-
 cendū q; mens angelorū nō habet ipossibili-
 tatē ad etnā bñtudinē habēdā: sicut habz
 mens demōnū. z iō amicitia caritatē q; fūda-
 tur sup coicationē uite etne magis q; sup coi-
 cationē nature: habet ad angelos nō autē ad
 demōes. ¶ Ad secūdū dicitū q; hoies pec-
 catores in hac uita hnt possibilitatē pueniē
 di ad bñtudinē etnā qd nō hnt illi q; sūt
 in inferno dānati. de qb^o quātuz ad h^o e eadē
 rō sicut z de demōibus. ¶ Ad t̄tū dicitū
 q; utilitas q; nob ex demōibus puenit nō ē
 ex eorū intētionē. s; ex ordinatiōe dīne. p̄u-
 dentie. z ideo ex h nō iducimur ad habēdū
 amicitia eorū. s; ad h q; sūt deo amici qui
 eorū p̄uersam itentionē uertit in nostram
 utilitatē.

Ad duodecimum sic

procedit. ¶ Uidet q; incōueniēt enumerēt qua-
 tuor ex caritate diligēda. s. deus: p̄m^o: cor-
 pus n̄m. z nosipsi. ¶ Ut. n. Aug^o dicit sup Job
 Qui nō diligit deū nec seipsū diligit. in del
 g; dilectiōe icludit dilectio sui ipsi^o. nō g; ē
 alia dilectio sui ipsi^o z alia dilectio dei. ¶ 8^o
 Pars nō debet diuidi i totū. s; corp^o n̄m ē
 quedā ps n̄ri. nō g; debet diuidi q; aliud di-
 ligibile corp^o n̄m a nobisipsis. ¶ 8^o Sicut
 nos habem^o corp^o: ita etiā z p̄m^o. sicut g;
 dilectio qua qs diligit p̄m. um distinguē

a dilectiōe qua qs diligit seipsū. ita dilectio
qua qs diligit corp^o pximi debet distingui
a dilectiōe q̄ qs diligit corp^o suū. non ḡ que-
nient distinguūt q̄tuor ex caritate diligēda
¶ S̄z̄ est qd̄ Aug^o dic̄ in p̄ de doc. xp̄iana
Quatuor sūt diligēda. vnum qd̄ s̄ nos est. s. deus.
alterū qd̄ nos sum^o. tertiū qd̄ iux̄ nos
est. s. pxim^o. quartū qd̄ infra nos ē. s. ppriū
corp^o. ¶ R^o dicēdū q̄ sicut dicitur ē: amici-
tia caritatis sup̄ coicatiōe b̄titudinis fundat̄
in q̄ qd̄ coicatiōe vni quidē ē qd̄ cōsidera-
tur ut p̄ncipiū iñuēs b̄titudinē. s. de^o. aliū
est b̄titudinē directe p̄cipiā. s. hō & angel^o
tertiū autē ē id ad qd̄ p̄ quādā redundantiā
b̄tudo derivat̄. s. corp^o h̄ianū. ¶ Ad quidem
qd̄ ē b̄titudinē iñuēs est ea rōne diligibile
q̄a ē b̄titudinis causa. ¶ Ad autē qd̄ ē b̄tudi-
nem p̄cipiās pōt eē duplici rōne diligibile.
uel q̄a ē vni nobiscū. uel q̄a ē nob̄ sociatū
i b̄titudinis p̄cipatiōe. & fm̄ h̄ sumū duo
ex caritate diligibilia. put. s. hō diligit & se
ipsū & pximū. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdum q̄ di-
uersa b̄tudo diligētis ad diuersa diligibilia
facit diuersā rōne diligibilitatē. & fm̄ h̄ quia
est alia b̄tudo hoīs diligētis ad deū & ad se
ipsū. p̄t h̄ ponū duo diligibilia: cū dilec-
tio vnius sit causa dilectiōis alteri. vnde ea
remota alia remouet. ¶ Ad secundū dicen-
dū q̄ subm̄ caritatē ē mens rōnalis q̄ pōt eē
beatitudinis capax: ad quā corpus directe n̄
attingit: s̄z̄ solū p̄ quandā redundantiā. &
tūc hō fm̄ rōnalē mentē q̄ ē p̄ncipalis i ho-
mie alio se diligit fm̄ caritatē. & alio mō cor-
pus ppriū. ¶ Ad tertiū dicēdū q̄ hō diligit
pxiū & fm̄ aiām & fm̄ corp^o rōne cuiusdā
cōsociatiōis i b̄titudine. & iō ex pre pximi
est vna tm̄ rō dilectiōis. vnde corp^o pximi n̄
ponitur speciale diligibile.

¶ Deinde cōside

Orandū est de ordine carita-
tis. Et circa h̄ q̄runt trede-
cim. p̄ vtrū sit aliq̄s ordo i
caritate. 2^o vtrum hō de-
beat deū diligē plus q̄ pximū. 3^o vtrū plus
q̄ seipsū. 4^o vtrū se pl^o q̄ pximū. 5^o vtrū
hō debeat plus diligē pximū q̄ corp^o ppriū
6^o vtrū vni pximū plus q̄ alterū. 7^o vtrū
plus pximū meliorē uel sibi magis diūctū.
8^o vtrū cōiunctū sibi fm̄ carnis affinitate
uel fm̄ alias necessitudines. 9^o vtrū ex cari-

tate plus debeat diligē filiū q̄ patrē. 10^o vtrū
plus debeat diligē matrē q̄ patrē. 11^o vtrū
plus vxorē q̄ patrē uel matrē. 12^o vtrū ma-
gis benefactorē q̄ beneficiatū. 13^o vtrū ordo
caritatis maneat in patria.

Ad primū sic proce-

dit. ¶ Videt q̄ in caritate non sit aliq̄s ordo.
¶ Caritas. n. est q̄dā v̄tus. s̄z̄ i alyis virtutibus
nō assignat aliq̄s ordo. ḡ neq̄ in caritate ali-
quis ordo assignari d̄bet. ¶ S̄z̄. Sicuti fidei
obm̄ ē p̄ma v̄tas ita caritatē obm̄ ē sūma bo-
nitas. s̄z̄ in fide nō ponit aliq̄s ordo s̄z̄ oīa eq̄
liter credūt. ḡ nec in caritate debet poni ali-
q̄s ordo. ¶ S̄z̄. Caritas i volūtatē ē. ordiāre
autē nō ē volūtatē s̄z̄ rōnis. ḡ ordo n̄ debet at-
tribui caritati. ¶ S̄z̄ ē qd̄ d̄r Cantl. 2^o In-
trodūxit me rex i cellā vinariā ordinavit i
me caritatē. ¶ R^o dicēdū q̄ sicut plus dicit̄
i 5^o metaph. p̄ri^o & posteri^o d̄r fm̄ relationē
ad aliq̄d p̄ncipiū. ordo autē icludit in se ali-
quē modū prioris & posterioris. vñ opozet q̄
vbiq̄ sit aliq̄d p̄ncipiū: sit etiā aliq̄s ordo
Dicit̄ autē est s̄ q̄ dilectio caritatis tendit in
deū sic i p̄ncipiū b̄titudinis in cui^o coicatio-
ne amicitia caritatē fundat̄. & iō opozet q̄ i
his q̄ ex caritate diligit̄ attēdat aliq̄s ordo
fm̄ relationē ad p̄mū p̄ncipiū hui^o dilectio-
nis qd̄ est deus. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdum q̄
caritas tēdit i vltimū finē sub rōne finis v̄-
tuti: qd̄ nō cōuenit alicui aly v̄tuti ut s̄ dic-
tum est. finis autē h̄z̄ rōnem p̄ncipiū in appe-
tibilis & i agēdis: ut ex s̄ dicitis p̄z. & ideo ca-
ritas maxie importat opatiōē ad p̄mū p̄nci-
piū. & iō i ea maxie cōsiderat̄ ordo fm̄ relatio-
nem ad p̄mū p̄ncipiū. ¶ Ad secundū dicē-
dum q̄ fides p̄inet ad vim cognitiuā: cui^o
opatio est fm̄ q̄ res cognite sūt in cōḡscen-
te. caritas autē ē i vi affectiua cui^o opatio cō-
sistit in h̄ q̄ aiā tendit in ipsas res. ordo autē
p̄ncipali^o iuenit i ipsis reb^o. & ex eis oriūat̄
ad cognitionē nr̄az. & iō ordo magi appro-
priat̄ caritati q̄ fidei. s̄z̄ etiā i fide sit aliq̄s
ordo fm̄ q̄ est p̄ncipali^o de deo. sc̄dario autē
de alyis q̄ referūt ad deū. ¶ Ad tertiū dicē-
dum q̄ ordo p̄inet ad rōnē sicut ad ordinā-
tez. s̄z̄ ad vim appetitiuā p̄inet sicut ad ordi-
natā. & h̄ mō ordo in caritate ponit̄.

Ad secundū sic pro-

cedit. ¶ Videt q̄ de^o nō sit magis diligēdū

q̄ primus. **Dicit. n. i. Joh 4.** Qui nō diligit frēm suū quē videt: deū quez non videt quomō pōt diligē. **Ex** quo videt q̄ illud sit magis diligibile quod ē magis visibile. naz z visio ē p̄ncipiū amoris ut dī in nono ethicoz. sed de⁹ est min⁹ visibilis q̄z p̄xim⁹. ḡ etiam est minus ex caritate diligibilis. **¶** Similitudo ē causa dilectiōis: s̄m illud **Eccl 13.** Oē aīal diligit s̄le sibi. s̄z maior ē similitudo hoīs ad proximum suū q̄z ad deum. ḡ hō ex caritate magi diligit p̄ximū q̄z deū. **¶** Illō qd̄ i p̄ximo caritas diligit: de⁹ ē: ut p̄z p̄ Aug i p̄ de do c. xp̄iana. s̄z de⁹ n̄ ē maior i seipō q̄z i p̄ximo. ḡ nō ē magi diligēd⁹ in se ipso q̄z i p̄ximo. ḡ nō debet magi diligi de⁹ q̄z p̄xim⁹. **¶** S̄z illō magi ē diligēdū p̄p̄ qd̄ aliq̄ odio sūt h̄nda. s̄z proximi sūt odio h̄ndi p̄p̄t deū. s̄. s̄. a deo abducūt: s̄m illō **Luci. 14.** Si qs venit ad me z n̄ odit p̄rēm z matrē z p̄roxē z filios z frēs z sorozes: nō pōt me⁹ eē discipul⁹. ḡ de⁹ ē magis diligēd⁹ q̄z p̄xim⁹. **¶** R̄. v̄d q̄ vnaq̄qz amicitia respicit principaliter id in quo principaliter inuenitur illud bonū super cuius cōmunicatiōe fūdat. sicut amicitia politica p̄ncipali⁹ respicit p̄ncipē ciuitatis: a quo totūz bonū ciuitatis depēdet. vnde z ei maxie debet fides z obediētia a ciuib⁹. amicitia at caritas fūdat sup̄ dicatiōe b̄ritudis q̄ cōsistit in deo eēntialiē sicut i p̄ p̄ncipio a q̄ deriuat in oēs q̄ sūt b̄ritudis capaces. z iō p̄ncipaliter z maxie de⁹ ē ex caritate diligēdus. ipse. n. diligit sicut b̄ritudinis causa. p̄xim⁹ autē sic b̄ritudinē ab eo simul nobiscum p̄icipans. **¶** Ad p̄ximū ḡ dicēdū q̄ dupliciter ē aliquid causa dilectiōis. Uno mō sicut id qd̄ ē rō diligēdi. z h̄ mō bonū ē causa diligēdi: quia vnūq̄qz diligit in q̄tū h̄z rōnē boni. Alio⁹ quia ē via qd̄ ad acgrēdū dilectiōnē. z h̄ mō visio ē causa dilectiōis. nō qd̄ ē ita q̄ ea rōne sit aliqd̄ diligibile: qa ē visibile. s̄z qa p̄ visiones p̄ducimur ad dilectiōnez. nō ergo oportet q̄ illud qd̄ ē magis visibile sit magi diligibile. s̄z q̄ p̄us occurrat nob̄ ad diligēdū. z h̄ mō argumētat aplus. p̄xim⁹. n. qa est nob̄ visibilis p̄ occurrit nob̄ diligēd⁹. ex his. n. q̄ nouit animus discit ignota amare ut **Breg⁹** dic̄ i qd̄ā omel. vnde si aliqs p̄ximū nō diligit argui pōt q̄ nec deū diligit n̄ p̄p̄t h̄ q̄ p̄xim⁹ sit magis diligēd⁹: sed qa p̄xi⁹ diligēdus occurrit. de⁹ autē ē magi di-

ligibilis p̄p̄t maiorē boītatē. **¶** Ad secūdū dicēdū q̄ similitudo quā habem⁹ ad deū ē p̄xi⁹ z causa similitudinis quā habem⁹ ad p̄ximū. ex h̄. n. q̄ p̄cipam⁹ a deo id qd̄ ab ipso etiā p̄xim⁹ h̄z. s̄les p̄ximo efficiimur. z iō rōne similitudinis magi debem⁹ deū q̄z p̄ximū diligi. **¶** Ad t̄tū dicēdū q̄ de⁹ s̄m substatia suā cōsiderat⁹ in q̄cūqz sit eqlis ē. qa nō minuit p̄ h̄ qd̄ ē in aliq̄. s̄z t̄i nō eqlit̄ habet p̄xim⁹ bonitatē dei: sic h̄z ipsa de⁹. nā deus h̄z ipaz eēntialit̄. p̄xim⁹ autem p̄cipatiue.

Ad tertium sic proce

dit. **¶** Videt q̄ hō nō debeat ex caritate plus deū diligi q̄z seipm. **Dic. n.** plus i 9⁹ ethicoz rū. q̄ amabilia q̄ sūt ad alterūz veniunt ex amicitia q̄ sūt ad seipsū. s̄z causa est potior effectu. ḡ maior ē amicitia hoīs ad seipm q̄z ad quēcūqz aliū. ḡ magi se debet diligere q̄z deū. **¶** Unūq̄qz diligit i q̄tū ē p̄p̄t bonū. s̄z id qd̄ ē rō diligēdi magis diligit q̄z id qd̄ p̄p̄t hanc rōnē diligit. sic p̄ncipia q̄ sūt rō cogscēdi magi cogscūt. ḡ homo diligit magis seipsū q̄z qd̄cūqz aliud bonū dilectū. nō ḡ magis diligit deū q̄z seipsū. **¶** Quātū aliqs diligit deū: tātū diligit frui eo s̄z q̄tū aliqs diligit frui deo: tātū diligit seipsū: qa h̄ ē sūmū bonū qd̄ aliqs sibi velle pōt ḡ hō nō pl⁹ debet ex caritate deum diligere q̄z seipsū. **¶** S̄z qd̄ Aug⁹ dic̄ i p̄ de doc. xp̄iana. Si seipsū nō p̄p̄t te debes diligi. s̄z p̄p̄t ipm vbi dilectiōis tue rectissimus finis ē. nō succēseat aliqs ali⁹ hō si z ipm p̄pter deū diligas. s̄z p̄p̄t qd̄ vnūq̄qz: illud magi. ḡ magi debet hō diligi deū q̄z seipm. **¶** R̄. v̄d q̄ a deo duplex bonū accipe possum⁹. s̄. bonū nature z bonū gr̄e. sup̄ cōicatiōne aut bonoz nālū nob̄ a deo facta: fundatur amor nālīs. q̄ nō solū hō i sue integritate nature sup̄ oīa diligit deū. z pl⁹ q̄z seipm: s̄z etiā q̄libet creat̄a suo mō. i. uel intellectuali uel rōnali uel aīali uel saltē nālī amore. sic lapides z alia q̄ cōgnitiōe carēt: qa vnaqueqz ps nālī plus amat cōe bonum totius q̄z p̄ncipale bonū p̄p̄uz: qd̄ maifestat ex ope: q̄libet. n. ps h̄z inclinatiōez p̄ncipale ad actiōnē cōez vtilitati toti⁹. apparet etiā h̄ i politis vtutib⁹ s̄m q̄s ciues pro bono cōi z difpēdia p̄p̄az rez z p̄sonaz inēdū sustinent. vnde mltomagis h̄ verificat in amicitia caritatē q̄ fundat sup̄ cōicatiōne donozū gr̄e.

Ad primū sic proce

Ad secūdū sic p̄

et ideo ex caritate magis debet homo diligere deum quam
est bonum ceteris omnibus quam seipsum: quia beatitudo est in deo
sicut in ceteris et fontali principio omnium qui bea-
titudinem participare possunt. ¶ Ad primum ergo dicen-
dum quod philosophus loquitur de amicitabilibus qui sunt ad
alterum in quo bonum quod est obiectum amicitie inuenitur
secundum aliquem particularem modum. non autem de amica-
bilibus qui sunt ad alterum in quo bonum predictum inue-
nitur secundum rationem totam. ¶ Ad secundum dicendum
quod bonum totum diligit quod est per se sibi con-
ueniens. non autem ita quod bonum totum ad se referat
sed potius ita quod seipsum refert in bonum totum. ¶ Ad
tertium dicendum quod si quis aliquid velit frui deo: parti-
cipet ad amorem qui deus amat amore concupiscentie.
magis autem amat deum amore concupiscentie quam
amore concupiscentie: quia magis est in se bonum dei
quam participare possimus fruendo ipso. et ideo simpli-
citer homo magis diligit deum ex caritate quam seipsum

Ad quartum sic pro-

cedit. ¶ Videtur quod homo ex caritate non magis debeat
ad diligere seipsum quam proximum. ¶ Principale. n.
obicitur caritati est deus ut secundum deum est. sed quicquid homo
habet proximum magis deo conueniens quam sit ipse. ergo ma-
gis debet aliquid tale diligere quam seipsum. ¶ P.
Detrimentum ipsi quod magis diligimus: magis vi-
tam. sed homo ex caritate sustinet detrimentum pro
proximo: secundum illud psalmi 127. Qui negligit damnum
propter amicum iustum est. ergo homo debet ex caritate ma-
gis alium diligere quam seipsum. ¶ S. i. ad Cor. 13.
dicitur: quod caritas non querit quod sua sunt. sed illud maxime
amamus cuius bonum maxime querimus. ergo pro cari-
tate aliquid non amat seipsum magis quam proximum.

¶ Sed est quod dicitur Leviticus 19. et Mattheus 22. Di-
liges proximum tuum sicut teipsum. ex quo videtur quod
dilectio hominis ad seipsum est sicut exemplar dilec-
tionis que habetur ad alterum. sed exemplar potius est quam
exemplatum. ergo homo ex caritate magis debet dilige-
re seipsum quam proximum. ¶ R. dicendum quod in homine duo
sunt. scilicet natura spiritualis et natura corporalis. per se autem ho-
mo dicitur diligere seipsum: quod diligit se secundum naturam
spiritualem: ut est dictum est. et secundum hoc debet homo ma-
gis se diligere quam deum quam quicquid alium. et hoc per
ipsam rationem diligendi. nam sicut est dictum est. deus di-
ligit ut principium boni super quod fundatur dilectio
caritatis. homo autem seipsum diligit ex caritate secundum
rationem que est princeps predicti boni. proximus autem di-
ligit secundum rationem societatis in ipso bono. cofocia-
tio autem est ratio dilectionis secundum quandam unionem in
ordine ad deum. unde sicut unitas potius est quam
unitio: ita quod homo ipse participet bonum diuini: est

potius ratio diligendi quam quod alii associet sibi in
hac participatione. et ideo homo ex caritate debet magis
seipsum diligere quam proximum. et huius signum est quod
homo non debet subire aliquid malum propter quod dicitur
participatio beatitudinis ut proximum libet a peccato
¶ Ad primum ergo dicendum quod dilectio caritatis non
solum habet quantitatem ex parte obiecti quod est deus: sed ex
parte diligentis quod est ipse homo caritate habens. sic et quod
caritas cuiuslibet actionis dependet quodammodo ex ipso
subiecto. et ideo habet proximum melior sit deo propter quod
quia tamen non est ita propinquus caritate habenti sicut ip-
se sibi: non sequitur quod magis debeat proximum quam seip-
sum diligere. ¶ Ad secundum dicendum quod de-
trimenta corporalia debet homo sustinere propter ami-
cum. et in hoc ipso seipsum magis diligit secundum spiri-
tualiter merito: quia hoc pertinet ad perfectionem virtutis
que est bonum mentis. sed in spiritualibus non debet homo
pati detrimentum peccato ut proximum libet a
peccato: sicut dicitur est. ¶ Ad tertium dicendum
quod sic Augustinus dicit in regula: quod cum dicitur caritas non querit
que sua sunt: sic intelligitur quod contra proprium an-
teponit. semper autem ceteris bonis est magis ama-
bile unicuique quam proprium bonum: sicut etiam ipsi
propter est magis amabile bonum totum quam bonum pri-
uale sui ipsius: ut dictum est.

Ad quintum sic proce-

dit. ¶ Videtur quod homo non magis debeat diligere
proximum quam corpus proprium. In primo. n. intelli-
gitur corpus nostri proximi. si ergo debet homo diligere pro-
ximum plus quam corpus proprium sequitur quod plus debeat di-
ligere corpus proximi quam corpus proprium. ¶ P.
Homo plus debet diligere animam propriam quam
animam proximi ut dicitur est. sed corpus proprium pro-
pinquius est anime nostre quam proximum. ergo plus debemus
diligere corpus proprium quam proximum. ¶ P. Unus quod
expedit id quod minus amat pro eo quod magis amat
sed non omnis homo tenet exponere corpus proprium pro sa-
lute proximi: sed hoc est perfectior secundum illud Iohannis 15.
Maiorem caritatem nemo habet quam ut animam suam po-
nat pro amicis suis. ergo homo non tenet ex cari-
tate plus diligere proximum quam corpus proprium.

¶ Sed est quod Augustinus dicit in prelo de doctrina christiana
quod plus debemus diligere proximum quam corpus pro-
prium. ¶ R. dicendum quod illud magis est ex carita-
te diligendum quod habet plenior rationem diligibili-
tis ex caritate ut dicitur est. cofociaatio autem
in plena participatione beatitudinis que est ratio diligendi
de proximo: est maior ratio diligendi quam partici-
patio beatitudinis per reductionem que est ratio diligen-
di proprium corpus. et ideo proximum quantum ad

salutē aīe magis debemus diligē q̄ prop̄um
corp̄. ¶ Ad primū ḡ dicēdū q̄ q̄a fm̄ pl̄m
in 9^o ethicoꝝ. vñū q̄d̄q̄ uidet̄ eē id q̄d̄ ē pre-
cipuū i ip̄o. vñde cu dī p̄xim^o magis eē di-
ligen dus q̄ corp^o prop̄iū. intelligit̄ B̄ q̄stuz
ad aīam que ē potior ps ei^o. ¶ Ad secūdū di-
cendū q̄ corpus n̄rm ē prop̄i qui^o aīe n̄re q̄
p̄xim^o q̄stum ad cōstitutionē prop̄e n̄re. s̄z
q̄stum ad p̄icipationē b̄ritudinis maior est
cōsociatio aīe p̄ximī ad aīam n̄raz q̄ etiā
corp̄is prop̄y. ¶ Ad tertium dō q̄ cuilibet
hoī iminet cura prop̄y corp̄is. non aut̄ imi-
net cuilibz hoī cura de salute. p̄ximī nisi for-
te in casu. ⁊ iō nō ē de necessitate caritat̄ q̄
hō prop̄i corp^o expōat pro salute. p̄ximī nisi
in casu q̄ tenetur eius salutē p̄uidē. sed q̄
aliquis sponte ad hoc se offerat p̄inet ad p̄-
fectionem caritatis.

Ad sextum sic proce

ditur. Videt̄ q̄ vñ^o p̄xim^o nō sit magis di-
ligēd^o q̄ ali^o. Dic. n. Aug^o in p̄ de doc. xp̄ia-
na. Oēs hoīes eque diligēdi sūt. s̄z cū oībus
prodesse nō possis his potissimū cōsulēd^o ē q̄
p̄ locoꝝ ⁊ tēpoꝝ uel quarūlibz rerūz oppo-
runitatib^o cōstric^o tibi q̄si q̄dā forte iūgūf.
ḡ p̄xim^o vñ^o nō ē magi diligendus q̄ aliū.
¶ S̄. Ubi vna ⁊ eadē est ratio diligendi di-
uersos: nō d̄bet eē iequalis dilectio. s̄z vna ē
rō diligēdi oēs p̄rios. s̄. deus. ut p̄z p̄ Aug^o
i p̄ de doc. xp̄iana. ḡ oēs p̄rimos eq̄līe dili-
gere debem^o. ¶ S̄. amare est velle bonū ali-
cui: ut p̄z p̄ pl̄m i 2^o r̄thoīce. s̄z oīb^o p̄rimis
eq̄le bonū volum^o. s̄. uitā et̄nā. ḡ oēs p̄rios
eq̄līter debem^o diligere. ¶ Sed ē q̄ t̄to
vñūq̄q̄ magi debet diligī quāto ḡuius pec-
cat q̄ ⁊ ei^o dilectionē opat. sed grauius pec-
cat q̄ agit ⁊ dilectōnē aliq̄z p̄ximoz q̄ q̄ a-
git ⁊ dilectōnē aliq̄z alioꝝ. vñde leuit̄. 20.
p̄cipit q̄ qui maledixerit p̄ri aut̄ m̄ri: morte
moriat̄. q̄d̄ nō p̄cipit de his qui alios hoīes
maledicūt. ḡ quosdā p̄rimoz debem^o magis
diligē q̄ alios. ¶ S̄. dicēdū q̄ duplex op̄io
circa B̄ fuit. Quidā. n. dixerunt q̄ oēs p̄rimi
sūt eq̄līter ex caritate diligēdi q̄stum ad
affectū. s̄z nō q̄stū ad ext̄iorē effectum. ponē-
tes ordinē dilectionis eē intelligendum fm̄
ext̄iora b̄nificia q̄ magi d̄bem^o ip̄edē p̄rimi-
mis q̄ aliēis. nō aut̄ fm̄ it̄iorē affectū quē
eq̄līter debemus ip̄edere oīb^o etiā iūmicis.
S̄z B̄ irrōnabiliē dī. Nō. n. min^o ē ordiatus

affect^o caritatis q̄ ē icliatio gr̄e q̄ appetit^o
nat̄ alis q̄ ē icliatio nature. vñq̄q̄. n. icliatio
ex dina sapiētia p̄cedit. videm^o aut̄ i n̄alib^o
q̄ icliatio n̄alis p̄portionat̄ actui ul̄ motui
q̄ cōuenit nature vñūscuiusq̄. sicut̄ tra hēt
maiorē icliationē ḡuitat̄ q̄ aq̄. q̄a cōpetit
ei eīse sub aq̄. oportet ḡ q̄ etiā inclinatio
gr̄e q̄ est affectus caritatis p̄portionet̄ bis
q̄ sūt ext̄ius agēda. ita. s̄. ut ad eos it̄iores
caritatis affectū hēamus quibus conuenit
nos magis b̄nificos eē. ⁊ iō dicēdū ē q̄ etiā
fm̄ affectū oportet magi vñū p̄xim^o q̄ aliū
diligē. ⁊ rō ē: q̄a cum p̄cipiūz dilectiois sit
deus. ⁊ ip̄e diligēs. necesse ē q̄ fm̄ p̄p̄igra-
tē maiorē ad alt̄ez istoz p̄cipioꝝ maior sit
dilectiois affectus. sicut̄. n. s̄ dictū est: in oī-
bus i q̄b^o iūēitur aliq̄d̄ p̄cipiūz ordo atten-
dit fm̄ cōpationē ad illud p̄ncipiū. ¶ Ad
p̄mū ḡ dicēdū q̄ dilectio p̄t eē inequalis
duplic̄. Vno mō ex pte eius bōi q̄ amico
optam^o. ⁊ q̄stum ad h̄ oēs hoīes eque diligi-
m^o ex caritate: q̄a oīb^o optam^o bonum idē
i genere. s̄. b̄ritudinē et̄nam. Alio mō dī ma-
ior dilectio p̄p̄ it̄iorē actum dilectiois. ⁊
sic nō oportet oēs eque diligē. Uel alit̄ dicē-
dū q̄ dilectio inequalit̄ p̄t ad aliq̄s b̄ri du-
plic̄. Vno ex eo q̄ qdā diligūt ⁊ alij nō di-
ligūt. ⁊ h̄ac etiā iequalitatē oportet suare i
b̄nificiētia. q̄a nō possum^o oīd^o p̄desse. s̄z in
beniuolētia dilectiois talis ieq̄litas b̄ri non
debet. Alia vō ē ieq̄litas dilectiois ex hoc q̄
qdā pl^o alijs diligunt. Aug^o ḡ non intendit
h̄ac excludē iequalitatē: s̄z p̄maz ut p̄z ex
his q̄ de b̄nificiētia dicit. ¶ Ad secūdū dicē-
dū q̄ nō oēs p̄rimi eq̄līe se h̄nt ad deus. sed
qdā sūt ei p̄p̄iores p̄p̄t maiorē b̄ditatez
q̄ sūt magi diligēdi ex caritate q̄ alij q̄ sunt
ei min^o p̄p̄ig. ¶ Ad t̄tū dicendum q̄ rō illa
procedit de quantitate dilectionis ex parte
boni quod amicis optamus.

Ad septimū sic proce

ditur. Videt̄ q̄ magis debeam^o diligē meli-
ores q̄ nobis cōiūctiores. Illō. n. videt̄ eīse
magis diligendū q̄d nulla rōne debet odio
b̄ri: q̄ illud q̄d aliqua rōne ē odiēdū. sicut ⁊
albi^o ē q̄d ē nigro ip̄mixti^o. s̄z p̄sōe nob̄ con-
iūcte sūt fm̄ aliquā rōnē odiēde: fm̄ illud
Lucl. i. 4. Si q̄s venit ad me ⁊ nō odit p̄res
⁊ m̄fem ⁊ c. hoīes aut̄ boni nulla rōne sunt
odiēdi. ḡ videt̄ q̄ meliores sūt magi amādi

q̄s cōiūctiores. ¶ **S.** Scdm caritatē homo maxie deo assilat. s̄ de^o diligit magl melio re q̄s sibi iūctiore. ḡ r hō p caritatē magl d̄s melioze dilige q̄s sibi iūctiore. ¶ **S.** Scdm vnāquāqz amicitia illd̄ ē magis amādū qd̄ magis p̄tinet ad id supra qd̄ aicitia fūdatur. aicitia. n. nāli magis diligit^o eos q̄ sūt nob magis fm nām coniuncti. puta parētes. uel filios. sed amicitia caritatis fūdat sup cōica tione btitudis ad quam magis p̄tinet meli ores q̄s nob iūctiores. ḡ ex caritate magis obem^o dilige meliozes q̄s nob iūctiores. ¶ **S.** q̄ d̄ d̄. i. ad **Timol. 5.** Si q̄s suo cū r maxie d̄esticoz curā nō habet. fidem negauit. r ē ifideli detior. s̄ iterioz caritatis affectio debet r̄idere extiozi affectui. ḡ caritas magis d̄s h̄fi ad p̄pigozes q̄s ad meliozes ¶ **S.** dicēdū q̄ ois act^o oportet q̄ p̄porti onef r obo r agētis. s̄ ex obo h̄z spēm. ex vir tute aut agētis h̄z modū sue intensiois. sic mot^o h̄z spēm ex fmio ad quē est. sed itēfio nē uelocitat^o h̄z ex dispositioē mobil^o r virtu te mouētis. sic ḡ dilectio spēm h̄z ex obo. sed intensioē h̄z ex pte ipi^o diligētis. obm autēz caritatiue dilectiois deus ē. hō aut diligēs ē. diuinitas ḡ dilectiois q̄ ē h̄z caritatē. q̄rū ad spēm ē attēdēda i primis diligēdis fm opationē ad deū. vt ei q̄ ē deo p̄pigoz mai^o bonū ex caritate uelim^o. q̄a licet bonus qd̄ oib^o uult caritas. s. btitudo et̄na sit vnuz fm se. h̄z tñ diuersos ḡd^o fm diuersas btitudis p̄ticipationes. r hoc ad caritatem p̄tinet ut uelit iusticiā dei. seruari fm quā meliozes p̄fecti btitudinez p̄ticipāt. r h̄ p̄tinet ad spēs dilectiois. sunt. n. diuerse dilectionis species scdm diuersa bona que optamus his q̄s diligit^o. s̄ itēfio dilectiois ē attendenda per opationē ad ipm hoīem q̄ diligit. r fm hoc illos q̄ sūt sibi p̄pigozes itēfiozi affectu dili gīt hō ad illud bonū ad qd̄ oēs diligit q̄s me liozes ad mai^o bonū. Est etiā r ibi alia d̄na attēdēda. nam aliq̄ p̄rimi sūt propig nobis fm nālē originē a q̄ discedē non p̄nt. q̄a fm eā sūt id qd̄ sūt. s̄ bōitas ytutis fm quā aliq̄ appropi quant deo pōt accedere r recedere augeri r minui ut ex s̄ dictis p̄z. r iō possuz ex caritate uelle q̄ iste q̄ ē mibi iūctus. sit melioz alio. r sic ad maiozez btitudis ḡdum puenire possit. Est autē r aliud mod^o q̄ plus diligit^o ex caritate magis nob cōiūctos. q̄a plurib^o modis eos diligit^o. Ad eos. n. q̄ uō

sūt nob cōiūcti nō hēmus nisi amicitia cari tatis. ad eos vō q̄ sūt nob cōiūcti habemus aliq̄s alias amicitias fm moduz cōiūctiois eozū ad nos. cū aut bonū sup qd̄ fūdat q̄li bet alia amicitia hōesta ordietur sicut ad fi nem ad bonū sup qd̄ fūdat caritas. sequēs est ut caritas iperet actū cuiuslibet alterius amicitie. r sic ars q̄ ē circa finē. iperat arti q̄ ē circa ea q̄ sūt ad finē. r sic h̄ ipm qd̄ ē dili gere aliq̄e. q̄a s̄ sanguine^o ul^o iūct^o ē. uel q̄a cōciuis. uel p̄p̄ qd̄ cūqz huiusmōi aliud lici tū ordiabile i finē caritatis. pōt a caritate i pari. r ita ex caritate eliciēte cū ipante pluri bus mōis diligit^o magl nob iūctos. ¶ **Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ i propigz nris non precipi mur odire q̄ propigz nri sūt. s̄ i hoc solū q̄ i pediūt nos a deo. r i h̄ nō sūt propigz s̄ iūmi ci. fm illud **Michee. 7.** iūmici boī domesti ci eius. ¶ **Ad secundū dicēdū q̄ caritas fa cit hoīem cōformari deo fm proportionez. vt. i. ita se hēat hō ad id qd̄ suum ē. sic deus ad id quod suum est. quedam. n. possum^o ex caritate uelle. quia sunt nobis conueniē tia q̄ tamen deus nō uult. q̄a nō cōuenit ei ut ea uelit sicut s̄ habitū ē euz de bōitate vo lūtatis ageret. ¶ **Ad tertiu dicēdū q̄ cari tas nō solū elicit actū dilectiois fm rōnem obiecti. sed etiā fm rōnē diligētis ut dictuz ē. ex quo r̄igit q̄ magl cōiūct^o magl amat.******

Ad octauum sic pro
cedit **Uidet** q̄ nō sit magis diligēd^o ille q̄ ē magis nob iūctus fm carnalē originē. **P̄** eni prouer. 18. **Vir** amicabil^o ad societatem magl erit amic^o q̄s frat^o. **Et maxim^o Valeri^o** dic q̄ amicitie uiculū p̄ualiduz ē. neqz ulla ex pte sāguis uirib^o iferius. **H** etiā certius r exploratiuz qd̄ istud nascēdi soz fortuituz opus dedit. hoc vniuscuiusqz solido indicio i choata uolūtas ōbit. ḡ illi q̄ sūt iūcti san guine n̄ sūt magis diligēdi q̄s alij. ¶ **S.** Am brosi^o i p̄ de offi. **Nō** minus uos diligo quos i euāgelio genui q̄s si i iugio suscepisē. nō eni ueherentiōz ē nā ad diligēduz q̄s grā plus certe dilige debem^o q̄s p̄petuo nob cōputa mus futuros q̄s q̄s tñ i h̄ seculo. nō ḡ consan guinei sūt magis diligēdi bis q̄ sūt aliē nob cōiūcti. ¶ **S.** Probatio dilectiois ē exhibitō opis. ut **Breg^o** dic in omel. s̄ q̄busdā magis debem^o ipēdere dilectiois opa q̄s etiā san guineis. sic magis ē obediēdum in exercitiu

duci q̄ p̄ri. ḡ illi q̄ sūt s̄guie c̄iuncti nō sunt maxime diligendi. ¶ Sed contra est q̄ sp̄aliē i p̄ceptis decalogi m̄adatur de honoratōne parentū: ut p̄z Exo. 20. ḡ illi q̄ sūt nob̄ cōiuncti s̄m carnis originē sūt a nobis sp̄aliē diligēdi. ¶ R̄ dicendū q̄ sic dictū ē: illi q̄ sūt nob̄ cōiuncti sūt ex caritate magis diligendi tū q̄ itensius diligunt. tū etiā q̄ plurib⁹ rationibus diligūt. itensio aut̄ dilectionis est ex c̄iunctōe dilecti ad diligentē. r̄ iō diuersō rū dilectio ē mesurāda s̄m diuersā rōnez cōiunctōnis. vt. s̄ vnus q̄q̄ diligat magis in eo qd̄ p̄tinet ad illā cōiunctōnē s̄m quā diligat. r̄ vltius compāda est dilectio dilectōis s̄m op̄atōnē c̄iunctōis ad c̄iunctōnē. Sic ḡ dicēdū ē q̄ amicitia c̄iunctōis s̄m fūdaē i cōiunctōe n̄alis originis. amicitia aut̄ conciuū in cōiunctōe ciuili. r̄ amicitia cōmilitātinē in cōiunctōe bellica. r̄ iō in his q̄ p̄tinet ad naturā plus debem⁹ diligē consanguineos. in his aut̄ q̄ p̄tinet ad ciuiles conuersationem plus debem⁹ diligē cōciues. r̄ i bellicis pl⁹ cōmilitones. vnde r̄ phus dic̄ in 9. ethicozū q̄ sigulis pp̄ria r̄ cōgruetia est attribuēdum. Sic aut̄ facē vidēt qdā q̄ ad nuptias vocāt cognatos. videbit̄ utiq̄ r̄ nutrimentō parentibus oportere maxie sufficere r̄ honorem parētū. r̄ s̄le ē etiā in alijs. Si aut̄ cōpem⁹ etiā cōiunctōnē ad cōiunctōnez: stat q̄ c̄iunctio n̄alis originis ē p̄or r̄ inobiliō: q̄a est s̄m id qd̄ p̄tinet ad subam. alie aut̄ cōiunctio nes sūt sup̄uenietes r̄ remoueri p̄nt. r̄ iō amicitia c̄iunctōis ē stabilior. s̄ alie amicitie p̄nt eē potiores s̄m illō qd̄ ē pp̄riū vnicuiq̄ amicitie. ¶ Ad p̄mum ḡ dicēdus q̄ q̄a amicitia sociōz pp̄ria electiōe s̄bitur in his que sub n̄ra electiōe cadūt. puta i agendis prep̄o derat hec dilectio dilectōi cōsanguineoz: vt s̄. magis cū illis cōsētiam⁹ i agendis. amicitia t̄n c̄iunctōis ē stabilior: utpote n̄alior ex̄is. r̄ p̄ualet i his q̄ ad n̄am spectant. vñ eis magis tenemur i p̄uisione necessariorum. ¶ Ad secundum dicendū q̄ Amb⁹ loq̄ de dilectiōe q̄tuz ad b̄nificia que p̄tinent ad cōiunctōnē gr̄e. s̄. de instructiōe morum. in hac. n. magis ōy hō subuenire filijs sp̄ualib⁹ q̄s sp̄ualit̄ genuit q̄ filijs corporalibus q̄bus tenet magis p̄uidere in corporalibus subsidijs. ¶ Ad t̄rtiū dicendū q̄ ex b̄ q̄ duci exer citus magis obedir̄ i bello q̄ p̄ri: nō probat̄ q̄ simpliciter p̄ minus diligat. sed quod min⁹

diligitur s̄m quid. i. s̄m dilectionem bellice cōiunctōnis.

Ad nonum sic proce

ditur. ¶ Vides q̄ hō ex caritate magis debeat diligere filiū q̄ p̄rem. Illū. n. magis debemus diligere cui magis obem⁹ b̄nifacere. s̄ magis debem⁹ b̄nifacere filijs q̄ parētibus. Dic enim ap̄lus. 2. ad Cor. 12. Nō debēt filij thesaurizare parētibus. s̄ parētēs filijs. ḡ magis sūt diligendi filij q̄ parentes. ¶ P̄. gr̄a p̄ficat n̄am. s̄ n̄aliter parētēs plus diligit filios q̄ ab eis diligat. vt phus dic̄ i 8. ethicozū. ḡ magis debem⁹ diligere filios q̄ parētēs. ¶ P̄. Per caritatem affect⁹ hois deo r̄format. s̄ deus magis diligit filios q̄ diligat ab eis. ḡ etiam r̄ nos magis debem⁹ diligere filios q̄ parentes. ¶ S̄z ḡ ē qd̄ Amb⁹ dic̄. Primo deus diligit deus ē. 2. parētēs. ide filij. post domestici. ¶ R̄ dicēdū q̄ sic dictū ē: ḡdus dilectionis ex duob⁹ p̄fari p̄t. Uno⁹ ex p̄te obi r̄ s̄z b̄ id qd̄ h̄z maiorē rōnē b̄i ē magis diligēdū. r̄ qd̄ ē deo simili⁹. sic p̄ ē magis diligēd⁹ q̄ filius: q̄a. s̄. p̄rem diligimus sub rōne p̄ncipi qd̄ h̄z rōnē eminentioris b̄i. r̄ deo filiozū. Alio mō cōputat̄ ḡdus dilectionis ex parte ipsius diligētis. r̄ sic magis diligit quod est c̄iunctius. r̄ s̄m b̄ fili⁹ ē magis diligendus q̄ p̄ri: ut phus dic̄ i 8. ethicozū. p̄ qd̄ ē q̄a parentes diligit filios ut aliqd̄ sui existentes. pat̄ aut̄ nō ē aliqd̄ filij. r̄ iō dilectio s̄m quaz pat̄ diligit filiū similioz ē dilectioni qua q̄s diligit seip̄m. 2. q̄a parētēs magis sciūt aliquos eē suos filios q̄ ecōuerso. 3. q̄a filius est magis pp̄riū parētī utpote ps̄ ex̄is: q̄ p̄ filio ad que h̄z b̄itudinē p̄ncipij. 4. q̄a parentes diuti⁹ amauerūt. nā statim pat̄ incipit diligere filiū. fili⁹ aut̄ tpe p̄cedere incipit diligē p̄rem dilectio aut̄ quāto ē diuturnior tāto ē fortior: s̄m illud Eccl. 9. Nō dereliquas amicum antiquū. nou⁹. n. nō erit s̄lis illi. ¶ Ad p̄mum ḡ dicēdū q̄ p̄ncipio debet subiecto fuerentie r̄ honor. effectui autē p̄portionalit̄ cōpetit recipere i s̄uētā p̄ncipij r̄ p̄uisionēz ip̄i. r̄ pp̄ hoc parētibus a filijs magis debet honor: filijs aut̄ magis debet cura p̄uisionis. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ p̄ n̄aliter plus diligit filiū s̄m rōnē cōiunctōis ad seip̄m. s̄ s̄m rōnē eminentioris b̄i filij n̄aliter plus diligit p̄rem. ¶ Ad t̄rtiū dicendū q̄ sicut Aug⁹ dic̄ p̄ de doc. christiana. deus diligit nos ad

utilitate nra; et suū honores. et ideo q̄a pater
cōpat̄ ad nos ī bitudine p̄ncipy: sicut et de
ad p̄res pp̄rie p̄tinet ut ei a filijs hono: ip̄e
dat: ad filiū aut̄ ut eius utilitati a parētib⁹
p̄uideat: q̄uis ī articulo necitatis fili⁹ obli
gatus sit ex beneficys susceptis ut parētib⁹
maxime p̄uideat.

Ad decimum sic pro

cedit. **V**ides q̄ hō magis debeat diligē ma
trē q̄ p̄rem. **U**t. n. p̄hs dicit ī p̄ de gnātoe aīa
liū. femina ī gnātoe dat corp⁹. s; hō non h; aīam
a p̄re: s; p̄ creationē a deo: ut ī p̄ dictū
est. q̄ hō plus h; a m̄re q̄ a p̄re. plus ḡ debet
diligē m̄rem q̄ p̄rem. **P̄**. magis amātem
debet magis diligē. s; m̄r pl⁹ diligit filiū q̄
p̄r. **D**ic. n. p̄hs in 9^o ethicor. q̄ m̄res magis
sūt amātes filiozum. laboriosior. n. ē gnatio
matrū. et magis sciūt q̄ ip̄arū sūt filij q̄ p̄res
ḡ m̄r ē magis diligēda q̄ p̄r. **E**i debet
maior dilectiois affectus q̄ p̄ nob̄ plus labo
rauit: fm̄ illud **R**o. vlt. **S**alutate **M**ariā q̄
multū ī nob̄ laborauit. sed mat̄ plus laborat
ī gnātoe et educatōe q̄ pat̄. unde dicitur
Eccl. 7^o. **S**emitu m̄ris tue ne obliuiscaris. ḡ
pl⁹ d; hō diligē m̄res q̄ p̄rem. **S**ed ē est
q̄d **J**ero^o dicit sup̄ **E**zech. q̄ p̄^o deū oīum pa
trē diligēdus ē p̄r. et postea addit de matre.
P̄ dicēdū q̄ in istis op̄ationib⁹ id q̄d d̄r
ē intelligēdus p̄ se: ut videlicet intelligat eē q̄si
tū de p̄re i q̄tū ē p̄r. an sit pl⁹ diligēd⁹ m̄re ī
q̄tū ē m̄r: p̄t. n. ī oībus huiusmōi tāta esse
distātia v̄tutis et malicie ut amicitia soluat
vel minuat: ut p̄hs dicit ī 8^o ethicor. et iō ut
Amb^o dicit. boni domestici sūt malis filijs p̄
ponēdi. s; p̄ se loquēdo pat̄ magis ē amād⁹
q̄ m̄r. amant. n. p̄r et mat̄ ut p̄ncipia q̄dā nā
lis originis. pat̄ aut̄ h; excellētoe rōnez p̄n
cipij q̄ mat̄: q̄a pat̄ est p̄ncipiū p̄ modum
agētis. mat̄ aut̄ magis p̄ modū patientis et
mat̄ie. et iō p̄ se loquēdo p̄r magis ē diligen
dus. **A**d primū ḡ dicendū q̄ in gnātoe
hoīs mat̄ m̄strat mat̄iam corporis iformē
formā aut̄ p̄ virtutē formatiua q̄ ē ī semine
p̄ris. et q̄uis huiusmōi virtus nō possit crea
re aīaz rōnalē: dispōit tamē mat̄iam corpo
ralē ad huiusmōi forme susceptōnē. **A**d
secūdū dicendū q̄ p̄tinet ad aliā rōnez di
lectionis. alia. n. ē spēs amicitie q̄ diligimus
amantē et q̄ diligimus generātem. nūc autē
loquimur de amicitia que debet̄ patri et m̄ri

secundum generationis rationem:

Ad undecimum sic

procedit. **V**ides q̄ hō plus debeat diligē vxo
rē q̄ p̄rem et m̄rem. **N**ullus. n. dimittit rez
aliquaz nisi p̄re magis dilecta. sed **He**n. 2^o.
d̄r q̄ pp̄t vxozez reliquit hō p̄rem et m̄rem.
ḡ magis debet diligē vxozez q̄ p̄rem et m̄rez
P̄. **A**pl̄ d̄c ad **E**ph. 5^o. q̄ viri d̄bet diligē
vxozez sicut seipsos. sed hō debet magis di
ligere seipm̄ q̄ parētes. ḡ etiā magis debet
diligere vxozez q̄ parētes. **U**bi sūt plu
res rōnez dilectiois ibi d; eē maior dilectio
s; ī amicitia q̄ ē ad vxozez sūt plures rōnez
dilectiois. **D**ic. n. p̄hs ī 8^o ethicor. q̄ ī hac
amicitia videt̄ eē vtile et delectabile. et pp̄t
v̄tutē si v̄tuosi sūt v̄nges. ḡ maior d; esse di
lectio ad vxozez q̄ ad parētes. **S**ed ē est q̄
vir debet diligere vxozez suam sicut carnem
suā: ut d̄r ad **E**ph. 5^o. s; corpus suū minus d;
hō diligere q̄ primū: ut s̄ dictū ē. iter pri
mos aut̄ magis debem⁹ parentes diligere. ḡ
magis d̄bem⁹ diligē parētes q̄ vxozez. **P̄**
dicēdū q̄ sic dictū ē: ḡdus dilectiois atten
di p̄t et fm̄ rōnez bōi. et fm̄ v̄iunctionē ad
diligentes. **S**cōm ḡ rōnem bōi q̄d est obm̄
dilectiois magis sūt diligēdi parētes q̄ vxo
res: q̄a diligūt sub rōne p̄ncipy et eminētio
ris cuiusdā bōi. **S**cōm aut̄ rōnez v̄iunctiois
magis diligēda est vxozez: q̄a vxozez v̄iungit vi
ro ut vna caro existēs: fm̄ illud **M**ath. 19^o.
Itaq; iā nō sūt duo: s; vna caro. et iō iten⁹
diligit vxozez. s; maior reuerētia ē parētib⁹
exhibēda. **A**d primū ḡ dicendū q̄ n̄ q̄tum
ad oīa deserit p̄r et m̄r pp̄t vxozez. ī q̄busdāz
n. magis d; hō assistere parentib⁹ q̄ vxozi.
s; q̄tū ad v̄iunctionē carnalis copule et cobabi
tatiois relictis oīb⁹ parētib⁹ homo adheret
vxozi. **A**d secūdū dicendū q̄ in v̄bis apl̄i
n̄ ē intelligēdū q̄ hō debeat diligere vxozez
suā eqliē sibi ipsi: s; q̄a dilectio quā aliquis
h; ad seipsū ē ratio dilectiois quam quis h; ad
vxozez sibi cōiūctā. **A**d tertiu⁹ dicēdus
q̄ etiā ī amicitia pat̄na iueniunt̄ multe ra
tiones dilectiois. et q̄tū ad aliqd̄ p̄pōderat
rōni dilectionis q̄ habet̄ ad vxozez scōm
f. rōnē boni: q̄uis ille p̄pōderet̄ fm̄ v̄iunctio
nis rōnē. **A**d quartū dicēdū q̄ illud etiā
nō ē sic intelligēdū q̄ li sicut importet̄ equa
litate: s; rōnē dilectiois: diligat. n. hō vxozez
suā p̄ncipalit̄ rōne carnalis coniunctionis.

Ad duodecimum sic

pcedit. Uidet qd hō magis debeat diligere bñfactorē q̄ bñficiatū. Dic. n. Aug. i li. de cathetizādis rudib. Nulla maior ē puocatio ad amādū q̄ puēire amādo. nimir. n. durus ē aim. q̄ dilectionē et si n̄ vult ipēdere nolit repēdere. s. bñfactores pueniūt nos i bñficio caritatis. q̄ bñfactores maxie debemus diligere. ¶ Tāto aliq̄ ē magis diligēda q̄to ḡuius hō peccat si ab ei. dilectioē dñstat. vel d̄ eū agat. s. ḡuius peccat q̄ bñfactorē nō diligit vlt̄ eū agit. q̄ si diligere defistat eū cui hacten. bñfecit. ḡ magis sūt amādi bñfactores q̄ bi q̄bus bñfacimul. ¶ Int̄ oia diligēda maxie diligēda ē de. et p̄ eū p̄ vt Jerō. oic. s. isti sūt maxime bñfactorē. ḡ bñfactorē ē maxie diligēda. ¶ S. d̄ est qd phus dic i 9. ethicoz. q̄ bñfactores magis vident amare bñficiatos q̄ econuerso.

¶ R. dicēdū qd sic s̄ dictū ē. aliqd magis diligit duplici. vno mō qd h̄z rōnē excellētioris bōi. alio mō rōnē maioris diuisionis. Primo qdē mō bñfactorē ē magis diligēda qd cū sit pncipiū bōi i bñficiato h̄z excellētioris bōi rōnē. sic et de p̄re dictū ē. Secūdo aut̄ mō magis diligit bñficiatos. vt phus pbat i 9. ethicoz. p̄ q̄tuor rōnes. p̄ qdē quia bñficiat. ē quasi qd dā opus bñfactoris. vñ ostendit dici d̄ aliq̄alte ē factura. i. n̄. n̄. n̄. ē aut̄ cuilibz vt diligit opus suū. sic videm. qd poete diligit poemata sua. et h̄ id. qd vnum qd q̄ diligit suū eē et suū viuē. qd maxime manifestat in suo agere. 2. qd vniūsq̄ n̄. n̄. diligit illud i q̄ ip̄icit suū bonū. h̄z qdēz ḡ et benefactor i bñficiato aliqd bonū et eō uerso. sed bñfactor ip̄icit i bñficiato suū bonū hōestū. et bñficiatus i bñfactore suūz bonū vtile. bonū aut̄ honestū delectabilius cōsiderat q̄ bonū vtile. tū qd ē diurnū. vtilitas. n. cito trāsit. et delectatio mēorie nō est sic delectatio rei p̄ntis. tūz etiā qd bōa bone sta magis cū delectatiōe recolim. q̄ vtilitates q̄ nob̄ ab alijs euenerūt. 3. qd ad amātē p̄tinet agere. vult. n. et opaf bonū amato. ad amātū aut̄ p̄tinet bonū pati. et id̄ excellentioris ē amare. et p̄p̄ h̄ ad bñfactorē p̄tinet ut plus amet. 4. qd difficilius ē beneficia impendere q̄ recipere. ea vō in quibus laboramus plus diligimus. q̄ vero nobis de facili pueniūt qdāmō cōtēnimus. ¶ Ad p̄imum

ḡ dicēdū qd i bñfactore ē ut bñficiat. puocet ad ip̄m amandū. bñfactor aut̄ diligit bñficiatū. n̄ quasi puocat. ab illo. s. ex seip̄o inot. qd aut̄ ex se ē. pot. ē eo qd ē p̄ aliud. ¶ Ad secūdū dicēdū qd amor bñficiati ad bñfactorē ē magis d̄bit. et id̄ d̄riū h̄z rōnez maioris peccati. s. amor bñfactoris ad bñficiatū ē magis sp̄taneus. et id̄ h̄z maiorēz p̄mptitudinē. ¶ Ad tertiu dicēdū qd deus etiā plus nos diligit q̄ nos eū diligamus. et parētes plus diligit filios q̄ ab eis diligant. Nec tū oportet qd q̄libet bñficiatos plus diligamus q̄buslibet bñfactorib. bñfactores n. a q̄bus maxima bñficia recepim. s. deū et parētes preferimus bis quibus aliqua miora beneficia impendimus.

Ad tertiumdecimuz

sic pceditur. Uidet qd ordo caritatis nō remāeat i p̄ria. Dic. n. Aug. i li. d̄ uera religio ne. Perfecta caritas ē vt plus potiora bōa et minus miora diligam. sed i p̄ria erit p̄fecta caritas. ḡ pl. diligit aliq̄ meliorē q̄ seip̄z vel sibi cōiuctū. ¶ Ille magis amat cui mai. bonū volum. s. q̄libz i p̄ria exis vult mai. bonū ei q̄ plus bonū h̄z aliogn voluntas eius nō p̄ oia d̄ine volūtati cōformare. ibi aut̄ plus bonū h̄z q̄ melior. ē. ḡ i p̄ria q̄libet magis diligit meliorē et ita magis aliūz q̄ seip̄m. et eñeū q̄ p̄p̄iquoz. ¶ Lora rō dilectionis i p̄ria deuserit. tūc. n. plus implebit qd d̄r. i. ad Cor. 13. Ut sit deus oia i oib. ḡ magis diligit qd ē deo p̄p̄iqoz. et ita aliq̄ magis diligit meliorē q̄ seip̄m. et eñeum q̄ cōiuctū. ¶ S. d̄ est qd nā nō tollitur p̄ gloriā. s. p̄ficiat. ordo autē caritatis supra posit. ex ip̄a natura pcedit. oia ā n̄. n̄. pl. se q̄ alia amat. ḡ iste ordo caritatis remāebit i p̄ria. ¶ R. dicēdū qd necesse ē ordinez caritatis remāere i p̄ria q̄tū ad h̄ qd deus ē sup̄ oia diligēda. h̄. n. s. p̄licit erit tūc qn̄ hō p̄fecte eo fruet. s. d̄ ordie suūpius ad alias distigendū videt. qd sic s̄ dictū est. dilectionis ḡd. distigui p̄t. vel fm̄ d̄iaz bōi qd qd aly exoptat. vel fm̄ int̄fionē dilectiōis. p̄ qdē mō plus diligit meliores q̄ seip̄z. minus vō min. bonof. volet. n. q̄libz beat. vñ quēq̄ h̄re qd sibi d̄bet h̄z d̄inā iusticiā p̄p̄ p̄fectā cōformitatē volūtatis hūane ad d̄inā nec tūc erit t̄pus p̄ficiēdi p̄ meritū ad mai. p̄miū. sicut nūc accidit qn̄ p̄t hō melioris

u

et virtute et p̄miū d̄siderare. s̄ tūc voluntas
vniuscuiusq; iſra h̄ ſiſtet qd̄ ē d̄terminatuz
d̄nitus. 2^o vero mō aliq; pl^o ſeipm̄ diliget
q̄ p̄ximū etiā meliorē: q̄a itēſio act^o dilecti
onis puenit ex parte ſubi diligētis: vt s̄ di
ctū ē. et ad h̄ etiā donū caritatis vniūq; cō
fert a deo: vt p̄ qd̄ mētē ſuā i deū ordinet
qd̄ p̄tinet ad dilectionē ſuiip̄iul. ſcdario vō
ordinē aliorū i deū velit vel etiā opetur ſm̄
ſuum modum. ſed q̄rū ad ordinē p̄xiouz
ad iuicē ſipliciter q̄s magis diliget meliores
ſm̄ caritatis amorē. tota enī vita beata con
ſiſtit i ordinatione mētis ad deū. vñ totus
ordo dilectiōis beatorū obſeruabit p̄ cōpa
tionē ad deū: vt. ſ. ille magis diligat et p̄pin
gor ſibi habeat ab vnoquoq; q̄ ē deo p̄pin
quior. ceſſabit. n. tūc p̄uſio q̄ ē in p̄nti vita
nec̄ia: q̄a nec̄eſſe ē vt vniūq; magis ſibi
iuncto ſm̄ quācūq; neceſſitudinē p̄uideat
magis q̄ aliē: rōne cuius i hac vita ex ip̄a
iſclatiōe caritatis hō plus diligit magis ſibi
cōiūctū cui magis d̄ ip̄edere caritatis effe
ctū. cōtigit tñ i p̄ria q̄ aliq; ſibi cōiunctum
pluribus modis diliget. nō. n. ceſſabunt ab
aio h̄i hōeſte dilectiōis cauſe. cū oibul iſtis
rōnibus p̄ferē icōpabili rō dilectiōis que
ſiūtur ex p̄p̄iuitate ad deū. ¶ Ad p̄mum
ḡ dicēdū q̄ q̄rū ad cōiūctos ſibi rō illa cō
cedēda ē. ſed q̄rū ad ſeipm̄ oportet q̄ aliq;
plus ſe q̄ alios diligat: rāto magis quanto p̄
fectior ē caritas: q̄a p̄fectio caritatis ordinat
hoiem p̄fecte i deū qd̄ p̄tinet ad dilectionē
ſui ip̄ius: vt dictū ē. ¶ Ad ſecūdū dicendū
q̄ ratio illa p̄cedit de ordine dilectiōis ſm̄
ḡdū hōi qd̄ aliq; vult amato. ¶ Ad tertium
dicēdū q̄ vniūq; erit deus tota rō diligē
di eo q̄ deus ē totū hōis bonū. dato. n. per
ip̄oſſibile q̄ deus nō eēt hōis bonū. nō eēt
ei rō diligēdi. et ideo i ordine dilectiōis opor
tet q̄ poſt deū homo maxie diligat ſeipm̄.

Quinde conſi
drādū ē d̄ actu caritatis. Et
p̄ d̄ p̄ncipali actu caritatis
q̄ ē dilectio. et de alijs acti
b^o vel effectib^o. ¶ Circa p̄
mū q̄rū octo p̄ qd̄ ſit magis p̄p̄ caritati
vtrū amare vel amari. ¶ 2^o vtrū amare put
ē act^o caritatis ſit id̄ q̄ beniuolētia. 3^o vtrū
de^o ſit p̄p̄ ſeipm̄ amādus. ¶ 4^o vtrū poſſit
i hac vita imēdiate amari. ¶ 5^o vtrū poſſit

amari totalit. 6^o vtrū eius dilectio habeat
modū. 7^o qd̄ ſit meli^o vtrū diligē amicum
vel diligē iūmicū. 8^o qd̄ ſit melius vtrū dili
gere deum vel proximum.

Ad primū ſic proce

dit. ¶ Videt q̄ caritatis ſit magis p̄p̄ ama
ri q̄ amare. Caritas. n. i melioribus melior
iuenitur. ſz meliores debent magis amari.
ḡ caritatis eſt magis amari. ¶ 2^o Illud qd̄
in pluribus inuenitur videtur eē magis cō
ueniēs nature. et p̄ q̄s meli^o. ſz ſic p̄hus di
cit i 8^o ethicoz. multi magis volūt amari q̄
amare ſep̄: q̄a amatores adulationis ſūt mul
ti. ḡ meli^o ē amari q̄ amare. et p̄ q̄s magis
dueniēs caritati. ¶ 3^o Prop̄ qd̄ vniūq; q̄
et illud magis. ſz hoies p̄p̄ h̄ q̄ amāt amāt
dic. n. Aug^o i li^o d̄ cathetizadis rudibus. q̄
nulla ē maior puocatio ad amādum q̄ pue
nire amādo. ḡ caritas magis cōſiſtit i amari
q̄ i amare. ¶ 4^o 5^o ē qd̄ p̄hus dic i 8^o ethi
coz q̄ magis exiſtit amicitia i amare q̄ in
amari. ſz caritas ēa micitia q̄dam. ḡ caritas
magis cōſiſtit i amare q̄ i amari. ¶ 6^o d̄
q̄ amare cōuenit caritati i q̄rū ē caritas. ca
ritas. n. cū ſit vtrū qd̄ ſm̄ ſua eſſētia h̄z iclia
tionē ad p̄xiū actū. amari aut nō ē act^o ca
ritatis ip̄ius q̄ amatur. ſz actus caritatis ei^o
ē amare. amari aut cōpetit ei ſm̄ cōdem rō
nē hōi. put. ſ. ad eius bonū ali^o ad actum ca
ritatis mouet. vñ manifeſtum ē q̄ caritati
magis uenit amare q̄ amari. Magis enī
uenit vniūq; qd̄ cōuenit ei p̄ ſe et ſbaliter
q̄ qd̄ cōuenit ei p̄ aliud. et hui^o duplex eſt ſi
gnū. Primū qd̄ez q̄ amici magis laudātur
ex h̄ q̄ amāt q̄ ex h̄ q̄ amant. q̄nimo ſi nō
amāt et amant. vitupant. 2^o q̄a matres que
maxie amāt pl^o q̄rūt amare q̄ amari: qd̄az
n. vt p̄hus dic i eodē libro. filios ſuos dant
nutrici et amāt qd̄. reamari aut nō q̄rūt ſi
nō cōtigit. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ melio
res ex eo q̄ meliores ſūt: ſūt magis amabi
les. ſz ex eo q̄ i eis ē p̄fectior caritas: ſūt ma
gis amātes. ſm̄ tñ p̄portionē amati. nō. n.
melior min^o amat id̄ qd̄ iſra ip̄m ē q̄ ama
bile ſit: ſic ſi ille q̄ ē min^o bon^o nō attingit ad
amādū meliorē q̄rū amabilis ē. ¶ Ad ſecū
dū dicēdū q̄ ſic p̄hus dic ibidē: hoies volūt
amāi i q̄rū volūt honorari: ſic. n. honor exhi
bet alicui vt quoddam teſtimonium boni
in ip̄o q̄ honoratur. ita. p̄ h̄ q̄ aliq; amatur

ostēdit in ipso eē aliqd bonū: q̄a solū bonū amabile est. sic ḡ amari ⁊ honorari q̄rūt homineo prop̄ aliud. s. ad manifestatiōē boni i amato exiētis. amare aut̄ q̄rūt caritatez bñtes fm se q̄si ipsū sit bonū caritatis: sic ⁊ glibz act⁹ v̄tutū ē bonū v̄tutū illi⁹. vñ magi p̄tinet ad caritatē velle amari q̄ velle amāi. Ad tertiū dicendū q̄ prop̄ amari aliqui amāt nō ita q̄ amari sit finis eius qd̄ ē amare sed eo q̄ ē via qd̄ ad hoc inducens q̄ hō amet.

Ad secunduz sic procedit. Videt̄ q̄ amare fm q̄ ē act⁹ caritatis nihil sit aliud q̄ beniuolentia. Dic. n. phus i 2º rethorice. q̄ amare ē velle alicui bonuz s̄ b ē beniuolētia. ḡ nihil aliud ē actus caritatis q̄ beniuolētia. ¶ Cuius ē habitus eius ē actus. s̄ hitus caritatis ē i potētia volūtatis: vt s̄ dictū ē. ḡ etiā actus caritatis ē act⁹ volūtatis. s̄ n̄ ē nisi i bonū tendēs qd̄ ē beniuolētia. ḡ act⁹ caritatis nihil aliud ē q̄ beniuolētia. ¶ Phus i 9º ethicoz ponit ḡnq̄ ad amicitia p̄tinētia: q̄z p̄mū ē q̄ hō velit amico bonuz secundū ē q̄ velit ei eē ⁊ viuere. tertiū ē q̄ ei dlectabiliter cōiuat. q̄rūt ē q̄ eadē eligat. q̄ntū ē q̄ ei cōdoleat ⁊ cōgaudeat. s̄ p̄ma duo ad beniuolēt am p̄tinēt. ḡ p̄m⁹ actus caritatis ē beniuolētia. ¶ 3º ē qd̄ phs dicit i eodē liº. q̄ beniuolētia neq̄ ē amicitia neq̄ ē amatio: s̄ est amicitie p̄ncipiū. s̄ caritas ē amicitia: vt s̄ dictū ē. ḡ beniuolētia nō ē idē qd̄ dilectio q̄ est caritatis act⁹. ¶ 4º dicēdū q̄ beniuolētia p̄rie d̄r actus volūtatis q̄ alteri bonū volūmus. h̄ aut̄ volūtatis actus differt ab actuali amore. tam scdm q̄ ē i appetitu sensitiuo q̄ etiā fm q̄ est i appetitu intellectiuo q̄ est volūtatis. amor. n. q̄ est in appetitu sensitio q̄ dā passio ē. ois aut̄ passio cū quodā ipetu iclinat i suū obm. passio aut̄ amoris h̄ bz q̄ n̄ subito exor̄it. s̄ p̄ aliquā assiduz īspectio nē rei amare. ⁊ ideo phus i 9º ethicoz. oñdē d̄iam inl beniuolētia ⁊ amorē q̄ ē passio: dicit q̄ beniuolētia n̄ h̄z d̄s̄s̄s̄ōē ⁊ appetitū i aliq̄ ipetu ieliatiōis. s̄ ex solo iudicio rōnis hō vult bonū alicui. s̄ i etiā tal̄ amor ē ex qd̄ cōsuetudie. beniuolētia aut̄ inēdū or̄it ex repētino. sic accidit nob̄ de pugilib⁹ q̄ pugnāt: q̄rūt alterz velle m̄ v̄cere. s̄ amor q̄ ē in appetitu itellec tiuo: etiā differt a be

niuolentia. iportat. n. quādā vnionez fm affectū amātis ad amatur. in q̄rūt. s. amās est imat amatur qd̄ amō vt vñ sibi vel ad se p̄tinēs: ⁊ sic inouet in ipm. s̄ beniuolentia est simplex act⁹ voluntatis q̄ volum⁹ alicui bonum: etiā nō p̄supposita p̄dicta vnione affectū ad ipm. Sic ḡ i dilectōē fm q̄ ē act⁹ caritatis icludit qd̄ beniuolētia. s̄ dilectio siue amor addit vnione affect⁹. ⁊ p̄p̄ h̄ p̄s dicit ibidē q̄ beniuolētia ē p̄ncipiū amicitie. ¶ Ad p̄mū ḡ dicendū q̄ phs ibi diffinit amare: nō ponēs totā rōne ipius s̄ aliq̄ ad rōne ei⁹ p̄tinēs i q̄ marie manifestat dilectiōis act⁹. ¶ Ad secūdū dicendū q̄ dilectio ē actus volūtatis i bonū tendēs. sed cū quādā vnioē ad amatur que ḡdēz i beniuolentia nō iportat. ¶ Ad tertiū dicendū q̄ int̄tū illa q̄ phs ibi p̄tinet ad amicitia p̄tinent: in q̄rūt p̄oueniūt ex amore que quis h̄z ad seipm vt ibidēz d̄r: vt. s. h̄ oia aliquis erga amicu agat sicut ad seipsum: qd̄ p̄tinet ad p̄dictam vnione affectus.

Ad tertiuz sic proceditur. Videt̄ q̄ deus nō prop̄ seipm s̄z prop̄ aliud diligit ex caritate. Dic. n. Greg⁹ i qd̄ā omel. Ex his q̄ nouit am⁹ discit icognita amare. vocat aut̄ icognita itelligibilia et diuina: cognita aut̄ s̄s̄s̄ibilia. ḡ deus ē p̄p̄ aliud diligendus. ¶ P̄. Amor sequitur cognitio nem. s̄ de p̄ aliud cognoscit: fm illd̄ Ro. p̄. Inuisibilia dei p̄ ea q̄ facta sūt intellecta cōspiciūt. ḡ etiā p̄p̄ aliud amat ⁊ nō p̄p̄ se. ¶ P̄. Spes gnāt caritatem: vt d̄r in glo. 2º Mat̄. p̄. rior etiā caritatem introducit. vt Aug⁹ dicit sup. i. cano. 3º. sed spes expectat aliqd̄ ad ip̄s̄ci a deo. rior aut̄ refugit aliqd̄ qd̄ a deo infligi p̄t. ḡ videt̄ q̄ deus p̄p̄ aliud quod bonū spatū v̄l prop̄ aliqd̄ malū timēdū sit amād⁹. nō ḡ ē amādus prop̄ seipm. ¶ 3º ē q̄ sic aug⁹ dicit in p̄ de doc. xp̄iana. frui ē amore iherere alicui prop̄ seipm. sed deo fruēdū ē: vt i eodē liº d̄r. ḡ de d̄l: ḡd⁹ ē p̄p̄ seipm. ¶ 4º dicendū q̄ h̄ prop̄ ipor tat hitudinē alicui⁹ cause. Et sit aut̄ quadruplex genus cause. s. fialis formalis efficiēs ⁊ matialis. ad quā reducūt etiā matialis dispositio q̄ n̄ ē cā simplicif: s̄ fm qd̄. ⁊ fm h̄ q̄ tuoz gnā carū d̄r aliqd̄ prop̄ alterū diligendū. fm qd̄ gen⁹ cause finalis: sicut diligim⁹ medicina prop̄ sanitatez. scdm aut̄ genus

cāe formalis: sicut diligim⁹ hoīem pp̄t v̄tu-
tem: ga. s. v̄tute formalis ē bon⁹ et p̄ om̄s dili-
gibilis. sc̄dm autē cāz efficiēte: sic diligim⁹
aliq̄s iq̄tū sūt filij tal̄ p̄ris. sc̄dm autē dispo-
sitionē q̄ reducūt ad genus cāe materialis dici-
mur aliqd diligē pp̄t id qd nos disponit ad
ei⁹ dilectionē: puta pp̄t aliq̄ bñficia susce-
pta: q̄uis postquā iā amare icēpim⁹ nō p̄-
pter illa bñficia amem⁹ amicū. s. pp̄t eius
v̄tutē. p̄mis ḡ trib⁹ moīs deū nō diligim⁹
pp̄t aliud: s. pp̄t seipm̄. nō. n. ordiat ad a-
liud sic ad finē. s. ip̄e ē finis vltim⁹ oīum. ne-
q̄ etiā i formal aliq̄ alio ad h̄ q̄ fit bon⁹: s. q̄
ei⁹ suba ē ei⁹ bōitas s. quā exēplarē oīa bo-
na sūt. neq̄ itez ei ab alio bōitas iest. sed ab
ip̄o oībus alij. s. q̄rto mō pōt diligi p̄pter
aliō: ga. s. ex aliq̄ alij disponimur ad h̄ q̄ i
dei dilectiōe p̄ficiam⁹: puta p̄ beneficia ab
eo suscepta: vel p̄ p̄mia sp̄ata: vel p̄ penas q̄s
p̄ ip̄m vitare itēdim⁹. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū
q̄ ex his q̄ aim⁹ nouit discit icognita amāe
nō q̄ cognita sint rō diligēdi ip̄a icognita
p̄ modum causē formalis vel final⁹ vel effici-
entis. s. q̄a p̄p̄t hoc hō disponit ad aman-
dū incognita. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ co-
gnitio dei acquirē qdē p̄ alia. s. p̄ q̄ iaz co-
gnoscit: nō p̄ alia coḡscit sed p̄ seipm̄: fm̄
illud Job. 4. ¶ Itā nō pp̄t tuā loquelā credi-
mus. ip̄i. n. videm⁹ et scim⁹ q̄a h̄ ē vere salua-
tor mūdi. ¶ Ad tertius dō q̄ spes et timor du-
cunt ud caritatē per modum dispositionis
cuiusdam: vt ex supra dictis patet.

Ad quartum sic pro-

cedit. ¶ Videt q̄ deus i hac vita nō possit in-
mediate amari. Incognita. n. amari nō p̄t
vt Aug⁹ dic. io. d. tri. sed deū n̄ ḡscim⁹ i me-
diatē i hac vita: q̄a videm⁹ nūc p̄ speculū in
enigmatē: vt d̄f. i. ad Cor. 13. ḡ neq̄ etiā eū
immediate amam⁹. ¶ S. Qui n̄ pōt qd̄ min⁹
ē: nō pōt qd̄ mai⁹ ē. s. mai⁹ ē amare deū q̄
ḡscere ip̄m. q. n. adheret deo p̄ amorē. vñ⁹
sp̄s cū illo ē: vt d̄f. i. ad Cor. 6. sed hō non
pōt deū ḡscere immediate. ḡ multo min⁹
amare. ¶ S. hō a deo disūgit p̄ pct̄m: fm̄
illō Ysa. 59. ¶ Petā v̄ra diuiserūt inf̄ uos et
deū v̄m. s. pct̄m magis ē i volūtate q̄ in in-
tellectu. ḡ min⁹ pōt hō deū diligē immediate
q̄ euz immediate coḡscere. ¶ S. 3. ē q̄ ḡni-
tio dei: q̄a ē mediata d̄f. enigmatica. et eua-
cua⁹ i p̄ria: vt p̄. i. ad Cor. 13. s. caritas vie

nō euacua⁹: vt ibidē d̄f. ḡ caritas vie imedi-
ate deo adheret. ¶ S. dō q̄ sic s̄ dictū est
actus ḡnitiue v̄tutis p̄ficiē p̄ h̄ q̄ ḡnitiū ē
i cognoscente. actus autē appetitiue v̄tutis
p̄ficiē per hoc q̄ appetitus inclinatur ad
rem ip̄sam. et iō oportet q̄ motus appetitiue
v̄tutis sit in rebus fm̄ ḡnitionē ip̄arum
re. actus autē cognitiue v̄tutis ē fm̄ mo-
dū cognoscētis. ē autē ip̄e ordo re. tal̄ fm̄ se
q̄ de⁹ ē pp̄t seipm̄ ḡscibilis et diligibil⁹: vt
pote ēentialit̄ ex̄is ip̄a v̄ital et bōital p̄ quā
alia et ḡnoscut̄ et amāt. s. q̄ ad nos q̄a n̄ra
ḡnitiō a s̄su ortū h̄: p̄us sūt ḡnoscebilia
q̄ sūt s̄su p̄p̄gōza. et v̄lī⁹ t̄min⁹ ḡnitiōis
ē i eo qd̄ ē maxie a s̄su remotū. ¶ Sc̄dm ḡ
dō ē q̄ dilectio q̄ ē appetitiue v̄tutis act⁹: etiā
i statu vie tēdit i deū p̄. et ex ip̄o deriuat ad
alia. et fm̄ h̄ caritas deum imediate diligit.
alia vero deo mediante. in cognitiōe vero
est econuerso: quia. s. per alia deum cogno-
scimus: sicut causam per effectus: vel p̄ mo-
dū eminētie aut negatiōis: ut p̄. 3. d̄. 1. li^o
d̄ diu. no. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ q̄uis in
cognita nō possint amari. t̄m nō oportet q̄
sit idē ordo cognitiōis et dilectiōis. nam di-
lectio ē ḡnitiōis t̄min⁹. et iō vbi d̄finit co-
gnitio. s. in ip̄a re q̄ per alia ḡnoscut̄: ibi sta-
tim dilectio icipe pōt. ¶ Ad secūdū dicēdū
q̄ q̄a dilectio dei est mai⁹ aliqd̄ q̄ ei⁹ ḡni-
tio maxie fm̄ statu vie. iō p̄suppōit ip̄am. et
q̄a cognitio nō q̄scit i rebus creatis: s. per
eas i aliud tēdit: i illo dilectio icipit. et p̄ h̄
ad alia d̄riuat p̄ modū cuiusdā circulatiōis
dū ḡnitiō a creaturis icipiēs tēdit in deū:
et dilectio a deo icipiēs sic ab vltimo fine ad
creaturas d̄riuat. ¶ Ad tertiu⁹ dicēdū q̄
p̄ caritatē tollit̄ auersio a deo q̄ ē p̄ pct̄m. n̄
autē p̄ solā cognitiōē. et iō caritas ē q̄ diligē
do aiām imediate deo cōiūgit sp̄ialis vin-
culo vnionis.

Ad quintus sic pro-

cedit. ¶ Videt q̄ de⁹ nō possit totalit̄ amari.
Amor. n. sequit̄ cognitiōē. s. deus nō pōt
totalit̄ a nob̄ ḡnosci: quia h̄ eēt eū ḡphen-
dere. ḡ nō pōt a nobis totalit̄ amari. ¶ S.
Amor ē vnio q̄das: vt p̄. 3. per d̄. 4. ca^o de
diu. no. s. cor̄ hoīs nō pōt totalit̄ dō vniri:
q̄a de⁹ ē maior corde n̄ro: vt d̄f. i. Job. 3. ḡ
deus nō pōt totalit̄ amari. ¶ S. deus seipm̄
totalit̄ amat. si ḡ ab aliquo alio totalit̄

amat. aliq. aliq. diligit deū tātū q̄tuz ipse se diligit. h̄ autē ē icōueniētia. ḡ deus non p̄t totaliter diligi ab aliq̄ creatura. ¶ **S**z̄ est qd̄ d̄r Deut̄ 6. Diliges d̄m̄ deū tuū ex toto corde tuo. ¶ **R**ō d̄ q̄ cū dilectio itelligatur q̄si mediū inter amāre z̄ amātū cū q̄rit an deus possit totalit̄ diligi. tripliciter p̄t itelligi. ¶ **U**nō vt̄ modus totalitatis referat̄ ad rē dilectā. z̄ sic dē ē totalit̄ diligēd̄: ga totū qd̄ ad deū p̄tinet hō diligere debet. ¶ **A**lio mō p̄t itelligi ita q̄ totalit̄ referat̄ ad diligētē. z̄ sic etiā deus totalit̄ diligi d̄z: ga ex toto posse suo hō d̄z diligē deū. z̄ q̄gd̄ h̄z ad dei amorē ordiāre: fm̄ illud Deut̄ 6. Diliges d̄m̄ deū tuū ex toto corde tuo. ¶ **3**ō mō p̄t itelligi fm̄ cōpationē diligētis ad rē dilectā: vt̄. s̄. mō̄ diligēti adēquet modū rei dilectē. z̄ hoc nō p̄t eē. cū. n. vnū qd̄q̄z itātū diligibile sit in quātū ē bonum dē cū ius hōitas ē ifinita: ē infinite diligibilis. nullo autē creatura p̄t deū infinite diligere: ga oīs v̄tus creature siue nālis siue ifusa ē finita. ¶ **E**t p̄ h̄z r̄sio ad oba. Nā prime tres obiectioes p̄cedūt fm̄ hūc tertiū sententiam. v̄ti ma autem ratio procedit in sensu secundo.

Ad sextum sic proce

ditur. ¶ **V**ides q̄ dīne dilectiois sit aliq̄ modus h̄ndus. ¶ **R**ō. n. hōi cōsistit in mō specie z̄ ordiē: vt̄ p̄ Auḡ. i. li. de nā boni. s̄z dilectio dei ē optimū i hōie: fm̄ illd̄ ad Col. 3. ¶ **S**i oīa caritatē habere. ḡ dei dilectō d̄z modū h̄re. ¶ **3**ō Auḡ d̄c in li. de mou. eccle. Dic mibi q̄so te: quis sit diligēdi modus. vereor. n. ne pl̄ minusve q̄z oportet iflāmer d̄siderio z̄ amore d̄m̄ mei. frustra autē quere ret modū nisi eēt aliq̄ dīne dilectiois modus. ḡ est aliq̄s mod̄ diuine dilectionis. ¶ **3**ō d̄c Auḡ d̄c 4. sup̄ h̄en. ad l̄faz. modus ē quē vn̄cuiq̄z p̄pria mēsurā p̄figit. s̄z mēsurā volūtāt̄ hūane sicut z̄ actiois exterioris ē rō. ḡ sic in exteriori effectu caritatis oportet h̄re modū a rōne p̄stitū: fm̄ illud Ro. 12. Rōnabile obsequi v̄m. ita etiāz interior dilectio debet modū h̄re. ¶ **S**z̄ est qd̄ Ber. d̄c i. li. d̄ diligēdo deū. q̄ causa diligēdi deūz dē est: mod̄ sine mō diligere ¶ **R**ō d̄ q̄ sic p̄z ex i ducta auctoritate auḡstini. mod̄ ipoztat quā dā mēsurē d̄m̄ia tione. h̄ at̄ d̄m̄iatio iuēit̄ z̄ i mēsurā z̄ in

mēsurato: aliē tñ et aliē. in mēsurā. n. iuenit̄ eēntialit̄: ga mēsurā fm̄ seip̄am ē d̄m̄iatio tūa z̄ modificatiua alioz. i mēsuratis autē iuenit̄ mēsurā fm̄ aliqd̄. i. in q̄m̄ attingunt mēsurā. z̄ iō in mēsurā nihil p̄t accipi immodificatū. s̄z res mēsurata est immodificata nisi mēsurā attingat: siue deficiat siue excedat. in oībus autē appetib. lib̄is z̄ agibilibus mēsurā ē finis: ga eoz q̄ appetim̄ z̄ agim̄ oportet p̄pria rōne ex fine accipere: vt̄ p̄ per ph̄m i 2. p̄h̄icoy. z̄ iō finis fm̄ seip̄m h̄et modū. ea v̄o q̄ sūt ad finē h̄nt modū ex eo q̄ sūt fini p̄portioata. z̄ iō sic p̄hs d̄c in p̄ polul. appetitus finis i oīb̄ artib̄ ē absq̄z fine z̄ i mō. eoz autē q̄ sūt ad finē ē aliq̄ t̄m̄ nō. n. medicus iponit aliq̄m̄ finū sanitati s̄z facit eā p̄fectā q̄tūcūq̄ p̄t. s̄z medicine i ponit finū. nō. n. dat ratū d̄ medicā q̄tuz p̄t. s̄z fm̄ p̄portione ad sanitatē: quā q̄d̄z p̄portione si medicā excederet: vel ab ea deficeret eēt imoderata. finis autē q̄uz actio num hūanarum z̄ affectionum est. d̄l. actio dei p̄ quā maxime attingimus v̄timū finē vt̄ s̄ dictū ē. z̄ iō i dilectioe dei nō p̄t accipi modus sic i re mēsurata: vt̄ sit i ea accipere plus z̄ min̄. s̄z sic iuenitur modus i mēsurā i q̄ nō p̄t eē excessus. sed quāto plus attingit regula tāto melius ē. z̄ ita quāto dē pl̄ diligit: tāto ē dilectio melior. ¶ **A**d primūz ḡ d̄cedū q̄ illud qd̄ ē p̄ se: potius ē eo qd̄ ē p̄ aliud. z̄ iō bonitas mēsurē q̄ se h̄z modū potior ē q̄z bonitas mēsurati qd̄ h̄z modū p̄ aliud. z̄ sic etiā caritas q̄ habet modū sic mēsurā p̄minet alijs virtutib̄ q̄ h̄nt modū sic mēsurate. ¶ **A**d secundū d̄ q̄ sic Auḡ ibidē subiungit: modus diligēdi deūz est vt̄ ex toto corde diligatur. i. vt̄ diligatur quātūcūq̄ potest diligi. z̄ h̄ p̄tinet ad modū. n. q̄ conuenit mēsurare. ¶ **A**c tertium d̄cedū q̄ affectio illa cuius obm̄ subiacet iudicio rōnis ē rōne mēsurāda. s̄z obm̄ dīne dilectiois qd̄ ē dē excedit iudiciū rōnis. z̄ iō nō mēsuratur rōne: s̄z rōne excedit. nec est s̄ se de interiori actu caritatis z̄ exterioribus actibus. nā interior act̄ caritatis h̄z rationē. n. finis: ga v̄timū bonū hōis consistit in h̄ q̄ aīa deo ibereat: fm̄ illd̄ ps. ¶ **A**d h̄i adherere deo bonum ē. extior. s̄ aut̄ actus sunt sic ad finem. et ideo sunt cōmēturādi: et fm̄ caritatem: et fm̄ rationem.

Ad septimum sic pro

cedit. **V**ides q magis meritorius sit diligere inimicum q amicum. **D**r. n. **M**atth. 5. **S**i diligitis eos q vos diligunt: quia mercedem habebitis diligere q amicum n meret mercedem. s; diligere inimicum meret mercedem: vt ibidem ostendit. q magis e meritoriu diligere inimicos q amicos.

Tato aliqd e magis meritoriu q to ex maiori caritate pcedit. s; diligere inimicum e pfectior filioz dei: vt aug⁹ dicit i enchirid. diligere aut amicum e etia caritatis pfecte. q maioris meriti e diligere inimicum q amicum.

Ubi e maior conatus ad bonum: ibi videtur ee maior meritum: ga vnusq; ppriam mercedem accipiet fm suu labore: vt dr. i. ad **Cor.** 3. sed maiori conatu indiget ho ad h q diligat inimicum: q ad h q diligat amicum: ga difficili⁹ e. q videtur q diligere inimicum sit magis meritoriu q diligere amicum. **S**ed est: ga illud qd e meli⁹ e magis meritoriu. s; meli⁹ e diligere amicum: ga meli⁹ e diligere melioze amicus autem qui amat est melior q inimicus q odit. q diligere amicum e magis meritoriu q diligere inimicum. **D**o q ro diligere priu ex caritate de⁹ e: sic s dictu e. cu q arif qd sit meli⁹ ul magis meritoriu. vtruz diligere amicum uel inimicum. duplici⁹ iste dilectioes pari pnt. vno⁹ ex pte proximi q diligunt. alio⁹ ex pte ronis ppriam qua diligunt. p qd modo dilectio amici pmeret dilectioe inimici: ga amicus e melior e magis diuict⁹. vñ e matia magis veniens dilectioe. r ppriam act⁹ dilectiois sup hac matiam transiens melior e. vñ r ei⁹ opposituz e dterius. peius. n. e odire amicum q inimicum. 2^o aut modo dilectio inimici p eminet. ppriam duo. p qd ga dilectionis amici pot esse alia ratio q deus. sed dilectiois inimici solus deus e ro. 2^o ga p supposito q vtruz ppriam deum diligat. fortio ostendit di ee dilectio q a iuz; hois ad remotiora extedit. s. vtruz ad dilectionem inimicor. sic virtus ignis tato ostendit ee fortior quanto ad remotiora diffundit suu calorem. tato q ostendit dina dilectio ee fortior: quanto propi ipsa difficiliora impletur. sicut r virtus ignis tato e fortior qto coburere pot matiam minus combustibile. s; sic i de ignis i ppiora fortius agit q in remotiora. ita etia caritas feruetius diligit cō iuctos q remotos. et qtu ad h dilectio amicor fm se considerata e feruetior et melior q

dilectio inimicor. **A**d primu q dicendu q vbi diu e p se intelligendu. tuc. n. dilectio amicorum apud deum mercedem no habet: qm ppriam solu amant ga amici. et h videtur accidere qm sic amant amici q inimici no diligunt. est tamen meritoria amicor dilectio. si ppriam deum diligant: et n solu ga amici sunt. **A**d alia p rnsio p ea q dicta sut: na due ronei sequentes procedunt ex parte rationis diligendi. vltima vero ex parte eorum que diliguntur.

Ad octauum sic pro

cedit. **V**ides q magis sit meritoriu diligere proximu q diligere deum. **I**dem. n. vñ ee magis meritoriu qd apud magis eligit. s; apud peligit dilectione proximi dilectioe di. s; i lo ad **R. O. 9.** **O**ptabat anathema ee a xpo p fratrib⁹ meis. q magis e meritoriu diligere proximu q diligere deum. **S**ed min⁹ vñ ee meritoriu aliq modo diligere amicum: vt dicitur e. s; de⁹ marie e amicus q por dilexit nos: vt dr. i. **Joh. 4.** q diligere deum vñ ee min⁹ meritoriu. **S**ed qd e difficilius vñ ee vtuos⁹ r magis meritoriu: ga vtus e circa difficile r bonu: vt dr. i. 2^o ethicor s; facili⁹ e diligere deum q proximu. tu ga nali ter oia deum diligunt. tu ga i do nihil occurrit qd n sit diligendu: qd circa proximu n contingit q magis e meritoriu diligere proximu q diligere deum. **S**ed e ga ppriam qd vnusq; lo magis. s; dilectio proximi n e meritoria: nisi ppter h q proximu diligit propi deuz. q dilectio di e magis meritoria q dilectio proximi. **S**ed do q ppa io ista pot intelligi duplici⁹ vno⁹ ut seorsu consideret vtruz dilectio. r tuc n e dubiu q dilectio dei est magis meritoria. obef. n. ei merces ppriam seipaz: ga vltia merces e frui do i que tedit dine dilectiois mor⁹. vñ r diligenti deum merces promittit. **Joh. 14.** **S**i qs diligit me diliget a pre meo r manserit ab eo. **A**lio⁹ pot attendi ipa optato vt dilectio di accipiat fm q solus diligitur dilectio aut proximi accipiat fm q proximus diligit propi deum. r sic dilectio proximi includit dilectione di. s; dilectio di n includit dilectione proximi. vñ erit copatio dilectionis di pfecte q extedit se etia ad proximum r ad dilectione di insuffcienter r ipsecta: quia h madatu hem⁹ a deo: vt q diligit deum diligit r frēm suu. r i h se su dilectio proximi pmeret. **A**d primu q dicendu q fm vn⁹ glo se expositione hoc apud tunc non optabat

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off and difficult to read.]

quasi erat in statu gratie: ut scilicet separaret a christo per fribus suis. sed hoc optauerat quoniam erat in statu infidelitatis. unde in hoc non est imitandus. Vel potest dici sic dicit Crisostomus in libro de concupiscentia quod per se non ostendit quod apostolus plus diliget proximum quam deum sed quod plus diligeret deum quam seipsum. volebat. nam ad tempus priuari fructu deo. quod pertinet ad dilectionem sui: ad hoc quod honor dei procuraretur in proximo quod pertinet ad dilectionem dei. Ad secundum dicitur quod dilectio amici pro tanto est quoniam minus meritoria: quia amicus diligitur propter seipsum. et ita deficit a vera ratione amicitie caritati que est deus. et ideo quod deus diligatur propter seipsum non diminuit meritum. sed hoc constituit totam meriti rationem. Ad tertium dicitur quod plus facit ad rationem meriti et virtutis bonum quam difficile. unde non oportet quod esse difficilius sit magis meritorium: sed quod sic est difficilius ut etiam sit melius.

Quoniam de effectibus consequentibus caritatis actum principale quod est dilectio. Et de effectibus interioribus. Circa primum tria consideranda sunt primo de gaudio. 2o de pace. 3o de misericordia. Circa primum quoniam quatuor. primo utrum gaudium sit effectus caritatis. 2o utrum huiusmodi gaudium operatur secundum tristitiam. 3o utrum illud gaudium possit esse plenum. 4o utrum sit virtus.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod gaudium non sit effectus caritatis in nobis. Et absentia. nam rei amate magis sequitur tristitia quam gaudium. sed deus quem per caritatem diligimus est nobis absens quod diu in hac vita vivimus. Ad idem. nam sumus in corpore peregrinamur a domino: ut dicitur 2. ad Cor. 5. ergo caritas in nobis magis est tristitia quam gaudium. **¶** Per caritatem maxime meremur beatitudinem. sed in ea quod beatitudinem meremur potest luctus quod ad tristitiam pertinet secundum illud Math. 5. Beati qui lugent quoniam consolabuntur. ergo magis est effectus caritatis tristitia quam gaudium. **¶** Caritas est virtus distincta a spe: ut ex dictis patet. sed gaudium causatur a spe: secundum illud Ro. 12. Spe gaudetes. non ergo causatur ex caritate. **¶** Ergo de qua sicut dicit Ro. 5. caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum quod datur est nobis. sed gaudium in nobis datur ex spiritu sancto secundum illud Ro. 14. Non est regnum dei escam et

potus. sed iusticia et pax et gaudium in spiritu sancto. ergo caritas est causa gaudii. **¶** Respondeo dicitur sicut dicitur est causa de passionibus agere: ex amore procedit et gaudium et tristitia: sed ordo modo. gaudium. nam ex amore causatur vel propter presentiam boni amati vel etiam propter hoc quod ipsi bono amato propium bonum iest et conseruat. et secundum hoc maxime pertinet ad amorem benivolentie per quem aliquis gaudet de amico prope se habere etiam si sit absens. contra ordo autem ex amore sequitur tristitia vel propter absentiam amati: vel propter hoc quod amatum cui volumus bonum suo bono privatur: aut aliquid malo deprimatur. caritas autem est amor dei: cuius bonum immutabile est: quia ipse est sua beatitas. et ex hoc ipso quod amat: est in amate per nobilissimum sui effectum: secundum illud. i. Job. 4. Qui manet in caritate in deo manet et deus in eo. et ideo spirituale gaudium quod de deo habetur ex caritate datur. **¶** Ad primum ergo dicitur quod quod diu sumus in corpore dicimur peregrinari a domino in concupiscentia ad illam presentiam qua quibusdam est presentis per spiritus visionem. unde et apostolus subdit ibidem. Per fidei. nam ambulamus et non per spiritum. est autem et presentis se amantibus etiam in hac vita per gratiam habitationem. **¶** Ad secundum dicitur dicitur quod luctus qui beatitudinem meretur est de his que sunt beatitudini contraria. unde eiusdem rationis est quod talis luctus ex caritate causatur. et tale gaudium spirituale de deo: quia eiusdem rationis est gaudere de alio bono et tristari de his que ei repugnant. **¶** Ad tertium dicitur quod de deo potest esse spirituale gaudium dupliciter. uno modo secundum quod gaudemus de bono domino in se considerato. alio modo secundum quod gaudemus de bono domino putamus a nobis participamus. primum autem gaudium melius est. et hoc procedit principaliter ex caritate. sed secundum gaudium procedit etiam ex spe per quam expectamus dominum boni fructione: quibus etiam ipsa fructio vel perfecta vel imperfecta secundum mensuram caritatis obtineatur. **¶** Ad secundum sic proceditur. Videtur quod gaudium spirituale quod ex caritate datur recipiat amixtionem tristitie. Contra gaudere. nam bonis proximi ad caritatem pertinet secundum illud. i. ad Cor. 13. Caritas non gaudet super iniquitate et gaudet autem veritati. sed hoc gaudium recipit amixtionem tristitie: secundum illud Ro. 12. Gaudere cum gaudentibus: flere cum flentibus. ergo gaudium spirituale caritatis amixtionem tristitie patitur. **¶** Respondeo. Primum sicut dicit Gregorius est ante acta mala flere et flenda iterum non committere. sed vera penitentia non est sine caritate. ergo gaudium

caritatis hz tristitie amixtionē. ¶ Ex ca-
ritate atigit q̄ aliq̄s d̄siderat eē cū x̄po: sc̄d̄z
illō p̄bil. p̄. Desideriū habēs dissolui z eē
cū x̄po: s̄z ex isto d̄siderio seq̄tur i hoīe q̄dā
tristitia: s̄m illud ps̄. Deu mibi ga icolat̄
meus plōgat̄. ē. ḡ gaudiū caritatis recipit
amixtionē tristitie. ¶ S̄z ē q̄ gaudiū ca-
ritatis est gaudiū de diuina sapientia: s̄z
huiusmodi gaudiū nō hēt pmixtionēz tristi-
cie: s̄m illō Sap. 8. Nō hēt amaritudinem
ouerfatio illi. ḡ gaudiū caritatis n̄ patit p̄
mixtionē tristitie. ¶ R. d̄ q̄ ex caritate cāt
duplex gaudiū de deo: sic s̄ dictū ē. Unū q̄
dē p̄ncipale qd̄ ē. pp̄riū caritatis q̄. f. gaude-
mus d̄ bono d̄ino sc̄dm se d̄siderato. z tale
gaudiū caritatis pmixtionē tristitie n̄ patit
sic nec illud bonū d̄ q̄ gaudet p̄t aliquam
mali amixtionē h̄re. z iō apls̄ d̄c ad p̄bil.
4. Gaudete i d̄no s̄p̄. Aliud aut̄ ē gaudiū
caūtatis q̄ gaudet aliq̄s de bono d̄ino sc̄dm
q̄ p̄cipat a nob. h̄ aut̄ p̄cipatō p̄t ipedi-
ri p̄ aliq̄d̄ d̄riuz. z ideo ex hac parte gaudiūz
caritatis p̄t h̄re pmixtionē tristitie. put. f.
aliq̄s tristat̄ d̄ eo qd̄ repugnat p̄cipationi
d̄ini bōi vel i nob vel i p̄rimis: quos tāquā
nos ipsos diligim. ¶ Ad p̄mū ḡ dicendūz
q̄ stetus p̄rimi nō ē nisi d̄ aliq̄ malo. oē aut̄
malū ipoztat̄ d̄fectū p̄cipatōis s̄mi boni
z iō itātū facit caritas d̄dolē. p̄rio iquātūz
p̄cipationi diuini boni in eo ipedit. ¶ Ad se-
cūdū dicendū q̄ p̄ctā diuidit iter nos z deū
vt d̄r Ysa. 55. z iō h̄ ē rō d̄olēdi de p̄ctis p̄
teritis n̄ris vt etiā aliq̄z iq̄tū p̄ ea ipedimur
a participatōne diuini boni. ¶ Ad tertū di-
cendū q̄ q̄uis i icolatu hui⁹ miserie aliquo
mō p̄cipemus d̄inū bonū per agnitōnē z
amorē. tū hui⁹ vite miseria ipedit a p̄fecta
p̄cipatione diuini boni: q̄lis erit i p̄ria z iō
etiā tristitia qua q̄s luget d̄ dilatiōe glorie
p̄tinet ad ipedimētū p̄cipationis d̄ini bōi

Ad tertium sic proce-

dit. ¶ Si des q̄ sp̄iale gaudiū qd̄ ex caritate
causat̄ nō possit i nob̄ ipleri. Quanto. n. ma-
ius gaudiū d̄ deo habemus: tāto gaudiū e⁹
i nobis magis ipletur. sed nūq̄ possum⁹ tā-
tū d̄ deo gaudē q̄tū dignū ē vt de deo gau-
deat. ga s̄p̄ bōitas eius q̄ ē ifinita excedit
gaudiū creature qd̄ est finitū. ḡ gaudiūz de
deo nūq̄ p̄t ipleri. ¶ S̄z illd̄ qd̄ ē ipletūz
nō p̄t eē mai⁹. s̄z gaudiū etiā beatorū p̄t eē
mai⁹: ga gaudiū vni⁹ ē mai⁹ q̄ ali⁹. ḡ gau-

diū d̄ deo n̄ p̄t i creatura ipleri. ¶ Nihil
aliud videtur eē cōp̄hensio q̄ cognitionis
plēitudo. sed sic vis cognoscitiua creature
ē finita: ita vis appetitiua eiusdē. cū ḡ deus nō
possit ab aliqua creatura cōp̄hēdi. videt q̄ n̄
possit alicui⁹ creature gaudiū d̄ deo implēi
¶ S̄z ē qd̄ d̄nis discipulis dixit Joh. 15.
Et gaudiū meū i vob̄ sit. z gaudiūz v̄m im-
pleat. ¶ R. d̄ q̄ plēitudo gaudiū p̄t itel-
ligi duplici. Uno mō ex parte rei de qua
gaudet: vt. f. tātū gaudeat de ea quātū ē di-
gnū d̄ ea gaudei. z sic solū dei gaudiū ē ple-
nū de ea seip̄o: ga gaudiū dei ē infinitū. z h̄ ē
d̄dignū diuine bonitati dei: cuiuslibet aut̄
creature gaudiū oportet eē finitū. alio⁹ p̄t
itelligi plēitudo gaudiū ex p̄te gaudēt. gau-
diū aut̄ cōp̄at ad d̄sideriū: sicut ges ad mo-
tū: vt s̄ dictū ē cū d̄ passioib⁹ ager. ē aut̄
ges plena cū nihil restat de motu. vñ tunc
gaudiū est plenū qñ iā nihil desiderandū re-
stat. q̄ diu aut̄ i b̄ mūdo sum⁹ nō cessat i no-
bis d̄sideriū motus: ga adhuc restat q̄ deo
magis appropiēq̄m⁹ p̄ gr̄az: vt ex s̄ dictis
p̄z. s̄z qñ iā ad b̄ritudinē p̄fectā puenitū fūcit
nihil d̄siderandū restabit: ga ibi erat plēa d̄i-
fruitio i q̄ hō obtinebit q̄qd̄ etiā circa alia
bōa desiderauerit: s̄m illud ps̄. Qui replet i
bōis desideriū tuū. z ideo quiescet d̄sideriū
nō solū q̄ d̄sideram⁹ deū: s̄z etiā erit oīuz de-
siderioz quies. vnde gaudiū brōz ē perfecte
plenū. et etiā sup̄plenti: quia pl⁹ obrinebūt
q̄ d̄siderāe iuffecerit. Nō. n. i cor hoīs ascē-
dit que sp̄auit deus diligētib⁹ se: vt d̄r. i. ad
Cor. 2. z h̄ ē qd̄ d̄r Luce. 6. Adēsuram bo-
nā z supeff luētē dabūt i sinū v̄r̄z: ga cū nul-
la creatura ē capax gaudiū d̄ deo ei cōdigni:
ide ē q̄ istd̄ gaudiū oīo plenū nō capit i ho-
mine. s̄z poti⁹ hō itrat i ipsū: s̄m illud math.
25. Intra i gaudiū d̄ni tui. ¶ Ad p̄mūz ḡ
dicendū q̄ rō illa p̄cedit de plenitudie gau-
diū ex p̄te rei d̄ qua gaudet. ¶ Ad secūduz
d̄ q̄ cū puenitū fūcit ad b̄ritudinē. vnusq̄sq̄
attigerit finitū sibi p̄x̄ū ex p̄destinatione di-
uina. nec iustabit vlt̄ri⁹ aliq̄d̄ q̄ rēdat̄ q̄uis
i illa imiatiōe vñ pueniat ad maiorem pro-
p̄quitatē dei: ali⁹ ad minorē. z iō vnusquisq̄
q̄ gaudiū erit plenūz ex parte gaudētis: ga
vnusquisq̄sq̄ d̄sideriū plene getabit. erit tū
gaudiū vni⁹ mai⁹ q̄ alēius pp̄ pleniores p̄-
cipationē d̄ine b̄ritudis. ¶ Ad tertūz d̄
q̄ cōp̄hēio ipoztat plēitudinē cognitionis
ex parte rei cognite: vt. f. tantum agnoscat

res quatuor agnoscere potest. hinc tamen etiam agnitione aliquam plenitudinem ex parte cognoscitur: sic et de gaudio dicitur est. vñ et apud dicit ad Col. p. Impleamini agnitione voluntatis eius in omni sapientia et intellectu spirituali.

Ad quartum sic procedit.

Uidet quod gaudium sit virtus. Vitiu. n. tria virtuti. s. tristitia ponit vitiu: vt p. de accidia et de inuidia. g. etiam gaudium debet poni virtus. **P.** Sic amor et spes sunt passiones quodammodo boni: ita et gaudium. sed amor et spes ponuntur virtutes. g. et gaudium de 3. p. virtus. **P.** Precepta legis dantur de actibus virtutum. s. precipit nobis quod deo gaudeamus secundum illud psalmi. 4. Gaudete in domino sp. g. gaudium est virtus. **S.** 3. est quod neque dicitur inter virtutes theologicas: neque inter virtutes morales: neque inter virtutes intellectuales: vt ex dictis patet. **R.** dicendum quod virtus sicut est habitus est: est habitus quidam operatiuus. et ideo secundum propriam rationem habet inclinationem ad aliquem actum. est autem contingens ex vno habitu plures actus eiusdem rationis ordinatos. puenire: quorum vnus sequitur ex alio et quia posteriores actus non procedunt ex habitu virtutis nisi per actum primum: ideo est quod virtus non diffinitur nec dicitur nisi ab actu primo: quous etiam alii actus ab ea consequuntur. Manifestum est autem ex his quod de passionibus dicitur fuit. quod amor est prima affectio appetitive potentie. ex qua sequitur et desiderium et gaudium. et ideo habitus virtutis ideo est qui inclinat ad dilectionem et desiderium boni dilectum et ad gaudendum de eo. s. gaudio dilectionis in hoc actu est primum: ideo est quod virtus non dicitur a gaudio nec a desiderio: s. a dilectione et de caritate. sic g. gaudium non est aliqua virtus a caritate distincta s. est quodammodo caritatis actus siue effectus. et propter hoc dicitur iter fructus: vt p. 3. h. 5. **A.** Ad primum dicendum quod tristitia que est vitiu causatur ex inordinato amore sui: quod non est aliquid spirituale vitiu s. quodammodo radicalis radix vitiu: vt s. dicitur est. et ideo oportuit tristitias quasdam particulares ponere spiritualia vicia: quia non dicitur ab aliquo spirituali vicio: s. a generali. s. amor dei potest spiritualis virtus que est caritas ad quam reducitur gaudium: vt dicitur est sic primum actus eius. **A.** Ad secundum dicitur quod spes sequitur ex amore: sic et gaudium. sed spes addit ex parte obiecti quodammodo spirituale rationem. s. arduum et possibile adipisci. et ideo ponitur spiritualis virtus. s. gaudium ex parte obiecti nullam spiritalem rationem addit

supra amorem que possit causare. speciales virtutes. **A.** Ad tertium dicitur quod intentum dicitur preceptum legis de gaudio in quantum est actus caritatis: s. non sit primus actus eius.

Inde consi

derandum est de pace. Et circa hoc quatuor. p. vtrum pax sit idem quod concordia. 2. vtrum oia appetant pacem. 3. vtrum pax sit effectus caritatis. 4. vtrum pax sit virtus.

Ad primum sic procedit.

Uidet quod pax sit idem quod concordia. Dicitur n. Aug. 19. de ciuitate dei. Pax hominum est ordinata concordia. s. non loquitur nisi de pace hominum. g. pax est idem quod concordia. **P.** Concordia est quodammodo vnio voluntatum. s. ratio pacis in tali vnione consistit. Dicitur n. Dyo. xi. ca. de diuino. no. quod pax est vnio vnita et consensus operatiua. g. pax est idem quod concordia. **P.** Quorum est idem oppositum et ipsa sunt idem. s. idem opponitur concordie et pacis. s. dissensio. vñ dicitur ad Cor. 14. Non est dissensio deus s. pacis. g. pax est idem quod concordia. **S.** 3. est quod concordia potest esse aliquando in ipso in malo. s. non est pax in ipso: vt dicitur Ysa. 59. g. pax non est idem quod concordia. **R.** dicendum quod pax includit concordiam et aliquid addit. vñ vbicumque est pax ibi est concordia: non tamen vbicumque est concordia ibi est pax: si nomen pacis proprie sumatur. concordia n. proprie supra est ad alterum in quantum s. diuerso foru cordium voluntates sicut in vno consensu conueniunt. Contingit etiam vnus hominis cor tendere in diuersa. et hoc dupliciter. vno quodammodo secundum diuersas potestates appetitiuas. sic appetitus sensitivus plerumque tendit in triu rationis appetitus: secundum illud h. 5. Caro concupiscit aduersum spiritum. Alio modo in quantum vna et eadem vis appetitiua in diuersa appetibilia tendit que sicut consequens non potest. vñ necesse est esse repugnantiam motuum appetitus. vnio autem horum motuum est quodammodo de ratione pacis. n. n. homo habet pacatum cor quodammodo non habeat id quod vult. et si habeat aliquid quod vult: tamen adhuc restat ei aliquid volendum: quod si habere non potest. h. autem vnio non est de ratione concordie. vnde concordia importat vnionem appetituum diuersorum appetituum. pax autem supra hanc vnionem importat etiam appetituum vni appetitum vnioez. **A.** Ad primum g. dicitur quod Aug. loquitur ibi de pace que est vni hominum ad alium. et hac pace dicitur esse

cōcordiā: nō quālibz s; ordinatāz ex eo. s. q̄
vnus hō cōcordat cū alio fm illd qd̄ vtriqz
cōuenit. si. n. hō cōcordet cū alio nō spōtāea
uolūtate: s; quasi coactus tiorē alicuius ma
li sibi iminētis. tal' cōcordiā nō ē vera par: ga
nō suat ordo vtriusqz cōcordati s; p̄turbat
ab aliq̄ tiorē iserēte. r̄ p̄opt' b̄ p̄mittit q̄
par ē trāgllitas ordīs q̄ qdē trāgllitas cōfi
stitit i b̄ q̄ mor' oēs appetitū in vno hoīe cō
gescūt. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ si hō simul
cū alio hoīe i idē cōfēriat: nō tamē cōsensu
ei' ē oīo sibi vnit' nisi etiā sibi inicem oēs
motus appetitū eius sit cōfētiētes. ¶ Ad
tertū dicēdū q̄ paci opponit duplex diffē
sio. s. diffēsiō hoīs ad seipsū. r̄ diffēsiō hoīs
ad alterum. concordie autem opponit bec
sol' secunda diffēsiō.

Ad secundum sic pro

cedit. ¶ Videt q̄ nō oīa appetāt pacē. Par
n. fm Dyo. ē vnitua cōfēsus. s; i his q̄ cōgni
tione carēt nō p̄t vniri cōfēsus. q̄ huiusmōi
pacē appetere nō p̄t. ¶ Appetitus non
ferit sil' ad ōria. sed multi sūt appetētes bella
r̄ diffēsiōes. q̄ nō oēs appetit pacē. ¶ Solū bonū ē appetibile. s; qdā par videtur
eē mala. aliogn oīs non diceret Matb. r̄
Nō veni mittere pacē. q̄ nō oīa pacem appe
tūt. ¶ Illud qd̄ oīa appetūt videt eē sū
mū bonū qd̄ ē vltim' finis s; par nō ē huius
modi. ga etiā i statu vie hētur: aliogn fru
stra oīs mādaret Mar. 9. Pacē habete iē
vos. q̄ nō oīa pacē appetūt. ¶ S; ē quod
Aug' dicit iō' dicit. dicit q̄ oīa pacē appetunt
r̄ idē etiā dicit Dyo. 9. ca. dicit. no. ¶ R'
qd̄ ex b̄ ipō q̄ hō aliqd appetit: oīs est
ipsū appetē ei' qd̄ appetit affecutionē: r̄ p
oīs remotionē eoz q̄ cōfēcutionē impedire
p̄t. pōt at' ipediri affecutio hōi cōfiderati p
ōriū appetitū: vel sui ipō: vlt' alteri'. r̄ vtrūqz
tollit p̄ pacē sic s̄ dictū ē. r̄ iō necesse est q̄
oē appetē appetat pacē iōtū. s. oē appetēs
appetit trāgllē r̄ sine ipedimēto p̄cūre ad
id qd̄ appetit: i q̄ cōstitit rō pacis: quaz Aug'
diffinit trāgllitatē ordīs. ¶ Ad p̄mū qd̄
q̄ par ipoztat vnionē: nō solum appetitus
iūctual' seu rōnalis aut aīalis ad q̄s pōt
ptinere cōfēsus: s; etiā appetit' nālis. r̄ ideo
Dyo' dicit q̄ par ē opatia r̄ cōfēsus r̄ cōnālī
tatis: vt i cōfēsu ipoztet vnio appetitū ex
cōgnitiōe p̄cedētū. p̄ cōnālītatē aut' impoz

tatur vnio appetitū nāliū. ¶ Ad secūdū
qd̄ illi etiā q̄ bella q̄rūt r̄ diffēsiōes: nō
cōfiderāt nisi pacē quaz se hēre nō estimāt. ¶ Te
n. dicitū ē: nō est par si q̄s cū alio concordet
s; id quod ipē magis vellet. r̄ iō hoīes q̄runt
hāc cōcordiā rumpere bellādo tāqz cōfēcūz
pacis hntem: vt ad pacē pueniāt i qua nihil
eoz volūtati repugnet. r̄ p̄p' hoc oēs bellā
tes q̄rūt p̄ bella ad pacē aliq̄ā p̄uenire p̄
fecūtiōē q̄s p̄s hēnt. ¶ Ad tertū qd̄ ga
par cōstitit i getatiōe r̄ vnioe appetitus. sic
aut' appetitus pōt esse simpliciter boni vlt' bo
ni apparētis. ita etiā r̄ par pōt eē r̄ vera r̄
apparēs. vera qdē par non pōt eē nisi circa
appetitū veri hōi: ga oē malū r̄ si fm aliqd
appeat bonū. vnde ex aliq̄ pte appetitū ge
tet. h; tū multos cōfēct' ex q̄bus appetit' re
manet inquietus r̄ p̄turbatus. vñ par vera
nō pōt eē nisi i hōis r̄ bonoz. par aut' q̄ ma
lorū ē: ē par apparēs r̄ nō vera. vñ dicit' Sap.
14. In magno viuēt c̄ s̄ iscie bello tot r̄ taz
magna mala pacē appellāt. ¶ Ad q̄rtū qd̄
q̄ cū vera par nō sit nisi d̄ bono. sic dupliciter
hēt verū bonū. s. p̄fecte r̄ ip̄fecte. ita est du
plex par vera. qdā p̄fecta q̄ cōstitit i p̄fecta
fruitiōe sūmi hōi p̄ quam oēs appetitus vni
uit' getati i vno. r̄ h' ē vltim' finis creature
rōnalis: fm illd p̄s. Qui posuit fies tuos pa
cem. Alia ē par ip̄fecta q̄ hētur i h' mundo:
ga r̄ si p̄ncipal' aīe motus gescat in deo. sūt
tamen aliqua repugnantia et intus r̄ extra
que p̄turbant hanc pacem.

Ad tertium sic proce

dit. ¶ Videt q̄ par nō sit p̄p' effect' caritatis
Caritas. n. nō hētur sine grā gr̄uz faciēte. s; par
a q̄busdā hētur q̄ nō hnt grām gratum
faciēte: sicut r̄ gētiles aliq̄n habent pacem.
q̄ par nō ē effect' caritatis. ¶ Illud nō est
effect' caritatis cui' ōriū cū caritate eē pōt
s; diffēsiō q̄ ōriū paci pōt eē cū caritate. vi
dem'. n. q̄ etiā sacri doctores vt Jero' r̄
Aug' i aliq̄bus opiniōib' diffēserūt. Pau
lus etiā r̄ Barnabas diffēsisse legūt Act.
15. q̄ videt q̄ par nō sit effect' caritatis.
¶ Ad nō ē p̄p' effect' diuersoz. s; par ē ef
fect' iusticie fm illd Ysa. 32. Opus iusticie
ē par. q̄ nō ē effect' caritatis. ¶ S; ē qd̄
dicit' i ps. Pax multa diligētibus lege tuam.
¶ R' dō q̄ duplex vnio ē de rōne pacis. si
ut dictū est. q̄ruz vna est fm ordinatiōē

ppriorū appetitiū i vniū. alia vō ē fm vniō
 nē appetit' ppriū cū appetitu alii'. z vtrāqz
 vniōnem efficit caritas. p̄mā qdē vniōnez
 scōm q' deus diligit' ex toto corde: vt. s. oia
 referamus i ipm. z sic oēs appetitus nri refe
 ritur in vniū. alia vō put diligit' primuz
 sic nosipfos. ex q' cōtigit q' hō vult implere
 volūtātē p̄mi sicut et suiip̄. z prop̄ h
 iē amabilia vniū pōitur idēptitas electiōis
 vt pz i 9^o ethicoz. z Tullius dic i li^o d' amici
 tia. q' amicōz idē ē velle z nolle. ¶ Ad p̄mū
 g' dicēdū q' a grā ḡtū faciēte nullus deficit
 nisi prop̄ peccatū: ex quo cōtingit q' homo
 sit auersus a hie debito: i aliquo indebito si
 nē cōstituens. et fm hoc appetit' ei' nō in
 beret p̄ncipaliē vero siali bono s3 apparet
 et pp̄ h sic ḡtū faciēte n̄ pōt eē vā par.
 s3 solū apparet. ¶ Ad secūdū dicēdū q' sic
 p̄bus dic i 9^o ethicoz: ad amicitia nō p̄inz
 cōcordia i opiniōib'. s3. cōcordia i dōis cō
 ferētibus ad vitā z p̄cipue i magnis: qā dis
 sentire i aliqbus p̄uis quasi nō videt' eē dis
 sent'. z pp̄ h nihil prohibet aliqz caritatez
 hītes i opiniōibus dissentire. nec h̄ repuḡt
 paci: qā opiniōes p̄tinet ad intellectū q' p̄ce
 dit appetitū q' p̄ pacē vnif. sicut etiam exsiste
 rōcordia i p̄ncipalib' bōis dīssēsiō i aliqbus
 p̄uis non ē cō caritatē. p̄cedit. n. talis dīssen
 sio ex diuersitate opiniōnū: dū vn' estimat
 h̄ d' q' dīssēsiō p̄tinere ad illud bonū i quo
 cōueniūt. et ali' estimat non p̄tinere. et fm h̄
 tal' dīssēsiō d' mūnis z d' opiniōib' repuḡt
 qdē paci p̄fecte i q' p̄lētā virtus cōgnoscef. z
 oīs appetit' cōplebit'. nō tñ repuḡt paci imp
 fecte q' h̄abet i via. ¶ Ad tertiu' dicendum
 q' par ē opus iusticie idirecte i q̄tū. s. remo
 uet p̄hibēs. s3 ē op' caritatis directe: qā fm
 p̄p̄riā rōnē caritatis pacē causat. ē autem
 amor vis vnitia: vt Dyō' dic 4^o ca' de diuini.
 no. par at ē vniō appetitiuarū i cōtinationū.

Ad quartum sic pro
 cedit. Videt' q' par sit virt'. p̄cepta. n. n̄
 dant nisi d' actib' virtutū. s3 dāt p̄cepta de
 habēdō pacē: vt pz Mar. 9^o. Pacē habete i
 ter vos. q' par ē virt'. ¶ P. Nō meremur ni
 si i actib' virtutū. s3 facē pacē ē mēitoziuz: fm
 illō Math. 5^o. Beati pacifici qm̄ filij dī vo
 cabūt. q' par ē virt'. ¶ P. Virtia virtutib' oppo
 nūt. s3 dīssēsiōes q' opponūt paci nūerāt iē
 vitia: vt pz Gal. 5^o. q' par ē virt'. ¶ S3 3. Vir

tus nō ē finis vltim': s3 via i ipsuz. s3 par ē q'
 dāmō finis vltim': vt Aug' dic 19^o d' ciui. dī
 g' par n̄ ē vt'. ¶ R. dicēdū q' sic s̄ dictuz ē
 cū oēs act' se iuicē cōsequūt' fm eādē rōnē
 ab agēte p̄cedētes: oēs huiusmodi act' ab
 vna v̄tute p̄cedūt. nec h̄nt siguli sigulas v̄tu
 tes a qb' p̄cedāt: vt pz i rebus corporalib':
 qā. n. ignis calefaciendo liq̄facit z rarefacit
 nō ē in igne alia v̄tus liq̄factiua: z alia rare
 factiua. s3 oēs act' hos opaf' ignis p̄ vnā
 suā v̄tutē calefactiua. cū g' par causet' ex ca
 ritate fm ipsā rōnē dilectiōis dei z p̄mi:
 vt ostēsū ē: nō ē alia v̄t' cuius par sit actus
 pp̄rius nisi caritas: sic z d' gaudio dictū est
 ¶ Ad p̄mū g' dicēdū q' iō p̄ceptū dat d' pa
 ce habēda: qā ē actus caritatis. z pp̄ h etiā
 ē act' meritozi'. z iō pōit' iter b̄titudines q'
 sūt act' v̄tut' p̄fecte: vt s̄ dictū ē. pōit' etiāz
 iter fruct' i q̄tū ē qdā siale bonū sp̄ualem
 dulcedinē h̄ns. Et p̄ h pz solutio ad secūdū
 ¶ Ad tertiu' dicendū q' vni' virtuti multa
 vitia opponūt' fm diuersos actus ei'. z fm
 h̄ caritati nō solū opponūt' odiū rōne actus
 dilectionis: sed etiāz accidia vel inuidia ra
 tione gaudij: z dīssēsiō ratione pacis.

Inde consi
 derandū ē de misericordia.
 Et circa h̄ q̄rūt' q̄tuor. p̄
 vtrū malū sit cā mie ex p̄te
 eius cuius miseretur. ¶ 2^o
 q̄rū sit misereri. ¶ 3^o vtrū mia sit virt'. ¶ 4^o
 vtrū sit maxima virtutum.

Ad primuz sic proce
 ditur. Videt' q' malū n̄ prope sit motiū ad
 miam. ¶ Et. n. supra oīsū ē: culpa ē mag' ma
 lū q' p̄ca. s3 culpa nō ē prouocatiū ad mise
 ricordia: s3 magis ad idignationē. g' malum
 n̄ ē mie prouocatiū. ¶ P. Ea q' sunt crude
 lia seu dura videt' quēdā excessū mali h̄re.
 s3 p̄hs dic i 2^o rethorice q' dur' ē aliud a mi
 serabili z expulsiū miseriōis. g' malū i q̄tū
 huiusmōi n̄ ē motiū ad miam. ¶ P. Sig
 maloz n̄ vere sūt mala. sed sig' maloz magis
 prouocāt ad miam: vt pz p̄ phm i 2^o rethori
 ce. g' malum n̄ ē prope prouocatiū mie.
 ¶ S3 3 ē qd' Damas. dic i 2^o li^o q' mia ē sp̄s
 tristicie. s3 motiū ad tristicia ē malū. g' mo
 tiū ad miaz ē malū. ¶ R. dicēdū q' sicut
 Aug' dic 9^o d' ciui. dei. mia est aliene misie

margin notes on the left edge of the page, partially cut off.

in nro corde passio: q̄ utiq; si possemus sub
uenire appellimur. **D**f. n. mia ex eo q̄ aliquis
h̄z miā sup miseria alius. miseria aut̄ feli
citati opponit̄. **E**st aut̄ de rōne b̄itudis siue
felicitatis: vt aliqs potiat̄ eo qd̄ vult z qd̄ p̄
tinet ad iusticiā. naz sic Aug^o dicit̄. de tri
btus ē q̄ h̄z oīa q̄ vult z n̄hil mali vult. z iō
econtrario ad miseriā p̄tinet vt hō patiat̄ q̄
n̄ vult. **T**ripliciter aut̄ aliqs vult aliqd. **U**no q̄
de mō appetitu nāli. sic oēs hoies volūt eē
z viuere. **A**lio mō hō vult aliqd p̄ electiones
et aliq̄ p̄meditatiōe. 3^o mō hō vult aliqd nō
fm̄ se: s̄z i causa sua. puta q̄ vult comedē nō
ciua qd̄ amō dicim^o eum velle ifirmari. sic ḡ
motiuū mie ē tāq̄ ad miseriā p̄tineō. p̄ qd̄
ē illud qd̄ trias appetui nāli volētis. s. mala
corruptiua et cōtristātia q̄rū tria hoies nāli
ter appetūt. vñ p̄bus dicit̄ i 2^o rethorice. q̄ mi
sericordia ē tristitia qd̄az sup apparētī malo
corruptiuo vel cōtristatiuo. 2^o huiusmōi ma
gis efficiūt ad misericordiā puocātia si sit
3^o volūtate electiōis. vnde et p̄bus ibidem
dicit̄ q̄ illa mala sūt miserabilia q̄z fortuna
ē cā. puta cū aliqd̄ malū eueniat vnde spera
bat̄ bonū. 3^o aut̄ sunt adhuc magis miserabi
lia si sūt 3^o totā volūtate. puta si aliqs semp
sectat^o ē bōa et eueniūt ei mala. et iō p̄bus
dicit̄ i eodē l^o q̄ misericordia ē maxie super
malis ei^o q̄ idign^o patit̄. **A**d p̄mū ḡ dicit̄
dū q̄ d̄ rōne culpe ē q̄ sit volūtaria. et q̄rū
ad h̄ n̄ h̄z rōne miserabilis: s̄z magis rōne puni
ēdi. s̄z ga culpa pōt eē aliq̄ mō p̄a i q̄tūz. s.
h̄z aliqd̄ anerū qd̄ ē 3^o volūtate peccātī: fm̄
h̄ pōt h̄re rōnez miserabilis. et scdm̄ h̄ mise
remur et cōpatimur peccātib^o: sicut Greg^o
dicit̄ i qd̄a ornel. q̄ vera iusticia n̄ h̄z d̄digna
tōne. s. ad pctōres: s̄z cōpassionē. z **M**ath. 9^o
d̄f. **V**idēs ihus turbas miser^o ē eis: ga erāt
verati et iacētes sic oues nō hēntes pastorē
Ad secūdū dicit̄ dūz q̄ ga misericordia ē
cōpassio miserie alii^o. pp̄ie misericordia ē
ad alterz: nō aut̄ ad seipm̄: nisi fm̄ quādam
silitudinē: sic et iusticia fm̄ q̄ i boie cōsiderā
tur diuerse ptes: vt d̄f i 5^o ethicoz. et fm̄ h̄
d̄f **E**cl. 30. **M**iserere aie tue placens deo.
Sic ḡ misericordia non ē p̄pe ad seipm̄: s̄z
dolor: puta cū patimur aliqd̄ crudele i nob̄
ita etiā si sit aliq̄e p̄sē ita nob̄ coniūcte: vt
sit q̄si aliqd̄ n̄i: puta filij aut̄ parētes: i eoz
malis nō miseremur: s̄z dolem^o sic in vulne
ribus proprijs. et fm̄ h̄ p̄bus dicit̄ q̄ durū est

expulsiū miseratiōis. **A**d tertiu^o dicen
dū q̄ sic ex spe et mēoria bonoz seq̄ d̄lecta
tio: ita ex spe et mēoria maloz seq̄ tristitia
nō tamē taz vehemēs: sic ex sētu p̄sentium.
z iō signa maloz i q̄tū rep̄ntāt nob̄ mala mi
serabilia sicut p̄ntia cōmouent ad miserādū

Ad secunduz sic pro

cedit̄. **V**idēt q̄ d̄fect^o nō sit rō miserēdi ex
pte miserētis. **P**ropū. n. dei est misereri. vñ
d̄f i ps. **M**iseratiōes ei^o sup oīa opa ei^o. s̄z i
deo null^o ē d̄fect^o. ḡ d̄fect^o n̄ pōt eē rō mise
rēdi. **P**. si d̄fectus est rō miserēdi oportet
q̄ illi q̄ sūt maxie sine d̄fectu: maxie mise
rent. s̄z h̄ ē falsū. dicit̄. n. p̄bus in 2^o rethorice
q̄ q̄ ex toto pierūt n̄ miserent. ḡ vidēt q̄ de
fect^o n̄ sit rō miserēdi ex parte miserētis.

P. **S**ustinere aliquā cōtueliā ad d̄fectū
p̄tinet. s̄z p̄bus dicit̄ ibidē q̄ illi q̄ sūt i cōtue
liatiua dispositiōe n̄ miserent. ḡ d̄fect^o ex p
te miserētis n̄ ē rō miserēdi. **S**. 3^o ē q̄ mise
ricordia ē tristitia qd̄ā. s̄z d̄fect^o est rō tristi
cie. vñ ifirmi facili^o cōtristātur: vt d̄ dicit̄ ē
ḡ rō miserēdi ē d̄fect^o miserētis. **P**. dicit̄
dū q̄ cū misericordia sit cōpassio sup mise
ria aliēa: vt dicit̄ ē: ex h̄ cōtigit q̄ aliqs mise
reat. ex q̄ cōtigit q̄ de miseria aliēa doleat:
ga aut̄ tristitia seu dolor ē de pp̄io malo i
tātū aliqs d̄ miseria aliēa tristat̄: aut̄ dolet i
q̄tū miseriā aliēa app̄bēdit vt suā. **H** autēz
cōtigit dupliciter. **U**no mō fm̄ vnionē affect^o
qd̄ sit p̄ amorē: ga. n. amās reputat amicu^o
tāq̄ seipm̄: malū ipi^o r̄putat tāq̄ suū malū. z
iō dolet de malo amici sic de suo. z inde est
q̄ p̄bus i 9^o ethicoz iter alia amabilia po
nit h̄ qd̄ ē d̄dolē amico. z apls dicit̄ ad **R**. o.
i 2^o. **G**audere cū gaudētib^o. flere cū flētibus
Alio mō cōtigit fm̄ vnionē realē: vt pote cū
malū aliq̄z p̄p̄iquū ē ut ab eis ad nos trāse
at. z iō p̄bus dicit̄ i 2^o rethorice q̄ hoies mise
rent sup illos q̄ sūt eis cōiūcti z siles: q̄a p̄ h̄
sit eis estitatio q̄ ipi etiā possit silia pati: z iō
ē etiā q̄ senes et sapiētes q̄ cōsiderāt se pos
se i mala icidere et d̄bilez z formidolosi ma
gis sūt misericordes. econtrario aut̄ illi q̄ re
putāt se eē felices et itantū potētes q̄ nihil
mali putāt se posse pati n̄ ita cōmiserent. sic
ḡ sp̄ d̄fect^o ē rō miserēdi: vt i q̄tū aliqs dese
ctū alicui^o reputat suū pp̄ vnionē amoris
vt pp̄ possibilitatē silia patiēdi. **A**d p̄mū
ḡ dicit̄ dū q̄ de^o n̄ miserēt nisi pp̄ amorē

iquatū amat nos tāq̄ aliqd sui. Ad secu
 dū dicēdū q̄ illi q̄ iā sūt i iūmif malis: nō ti
 ment se vltius pati aliqd. et iō nō miserētur
 sifit etiā: nec illi q̄ valde timēt: ga tātū inten
 dūt pprie passiōi q̄ n̄ itedūt miserie aliene
¶ Ad tertiu dicēdū q̄ illi q̄ sūt i otunelia
 tiua dispositione: siue ga sūt cōtūeliā passi
 siue ga velit cōtūeliā i ferre. puocāt ad irā
 et ad audaciā: q̄ sūt q̄das passioes virilitatis
 extollētes animū hoīs ad arduū. vñ i ferunt
 hoī estiationē q̄ sit aliqd i futurū passūrus
 vnde tales dū sūt i hac dispositione nō mise
 renē fm illud ps. 27. Ira non h̄z misericor
 diā neq̄ erupēs furor. et ex simili rōne super
 bi nō miserēt q̄ otēnūt alios et reputāt eos
 malos. vñ reputāt q̄ digne patiant q̄cquid
 patiunt. vnde et Greg. dic q̄ falsa iusticia. s.
 supboz nō h̄z passionē sed veditationē.

Ad tertiu sic proce
 ditur. Videt q̄ misericordia nō sit vt. Prici
 pale. n. i vtute ē dilectō: vt pz p phz i li^o ethi
 corū. electio autē ē appetit^o p̄cōsiliati: vt i eo
 dē li^o dī. id q̄d ipedit otiliū nō pōt dici vir
 tus. s̄ misericordia ipedit otiliū: fm illō Sa
 lusty. Dēs hoīes q̄ d reb^o dubys otilitāt. ab
 ira et misericordia vacuos eē decet. n. n. aīm^o
 facile vez puidet vbi ista afficiūt. q̄ misicor
 dia n̄ ē vt. ¶ Nihil qd ē triū vtuti ē lau
 dabile. s̄ nemesiō tria: mie: vt phus dic i 2^o
 rhetorice. nemesiō autē ē passio laudabilis: vt
 dī i 2^o ethicoz. q̄ mia n̄ ē vt. ¶ Gaudiū
 et par n̄ sūt spāles vtutes: ga cōsequūt ex ca
 ritate: vt s̄ dictū ē. sic etiā mia cōsequit ex cari
 tate. sic. n. ex caritate stem^o cū flētibus: sicut
 gaudem^o cū gaudētib^o. q̄ misericordia nō est
 spālis vt. ¶ Cū mia ad vi appetitiuā pti
 neat: n̄ ē vt intellectua. nec ē vt theologica
 cū n̄ hēat deū p obo. sifit etiā nec ē vt mo
 ralis: ga nec ē circa opatiōes. B. n. ptinet ad
 iusticiā. nec ē circa passioes. non. n. reducif
 ad aliqū duodeci medietatū q̄s phs pōit
 i 2^o ethicoz. q̄ misericordia nō ē virt^o. ¶ Sz
 3 ē qd Aug^o dic i 9^o d̄ ciui. dei. Lōge meli^o
 et hūani^o et pioz sētib^o accōmodati. Cicero
 i Cesaris laude locut^o ē vbi ait. nulla de vtu
 tib^o tuis nec admirabilior nec ḡtior mia est
 q̄ mia ē virt^o. ¶ B. dicēdū q̄ misericordia i
 portat dolorē de miseria aliene. iste autē do
 lor pōt noiare vno qdē mō motū appetitus
 sensitiui. et fm B misericordia passio ē et n̄ vt^o

alio vero mō pōt noiare motū appetit^o itel
 lectui scōm q̄ alicui displicet malū altiū. B
 aut mor^o pōt eē fm rōnē regulat^o. et pōt fm
 hūc motū rōnē regulatū regulari motus in
 feriois appetit^o. vñ Aug^o dic i 9^o d̄ ciui. dei
 q̄ iste motus aī. s. misericordia seruit rōni. q̄
 ita p̄bet misericordia vt otuetur iusticia. siue
 cū idigēti tribuit. siue cuz ignoscit penitēti.
 et ga rō vtutis hūane cōsistit in B q̄ mot^o aī
 rōnē regulet. vt ex supiorib^o pz. n̄s ē miseri
 cordiā eē vtutē. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ au
 ctioitas illa Salusty itelligit d̄ misericordia
 fm q̄ ē passio rōnē n̄ regulata. sic. n. ipedit
 otiliū rōnis: dū facit a iusticia discedē. ¶ Ad
 secūdū dicēdū q̄ phus loq̄ d̄ misericordia et
 nemesi scōm q̄ vtūq̄ ē passio. et h̄nt qdē
 trietate ex pte estiationis quā h̄nt de malis
 alienis de qbus misericors doler inq̄tū esti
 mat aliquem indigna pati. nemesiticus aut
 gaudet inquantum estimat aliquos digne
 pati. et tristat si idignis bñ accidat. et vtūq̄
 ē laudabile et ab eodem more descēdens: vt
 ibidem dicitur. sed proprie misericordie op
 ponit iuidia: vt ifra dicit. ¶ Ad tertiu dicē
 dū q̄ gaudiū et par nihil aduicit sup rōnem
 bōi qd ē obm caritatis. et iō nō regrūt alias
 vtutes q̄ caritatē. s̄ misericordia itpicit quā
 dā spālē rōnē. s. miseria ei^o cuius miseretur
 ¶ Ad q̄rtū dicēdū q̄ misericordia fm q̄ ē
 vtus ē vtus moralis circa passiones extis. et
 reducif ad illā medietatez q̄ dī nemesiō: ga
 ab eodē more pcedūt. vt in 2^o rethorice dī.
 Has aut medietates phus non pōit vtutes
 s̄ passioes: ga etiā s̄ q̄ sūt passioes: laudabi
 les sūt. nihil tñ p̄hibet qn ab aliq̄ bitu electi
 uo pueniāt. et fm B assumūt rōnem vtutis.

Ad quartum sic pro
 cedif. Videt q̄ misericordia sit maria vtu
 tū. Maxie ad vtutē ptinē videt cult^o d̄nitus
 s̄ mia cultui d̄no p̄fert: scōm illō D̄see 6^o.
 et math. 12^o. Misericordiā volo et n̄ sacrificiū
 q̄ mia ē maria vt^o. ¶ Sup illō. i. ad L̄bi
 mot. 5^o. Pietas ad oīa vtil^o ē. dīc glo. Amb^o
 Omnis sūma discipline xpiane in misericordia
 et pietate ē. s̄ disciplina xpiana otiet oēs vir
 tutē. q̄ sūma toti^o vtutis in mia otisit. ¶
 Virt^o ē q̄ bonū facit habētē. q̄ tato aliq̄ vir
 tus ē melior q̄to facit hoīem deo s̄lioz: ga
 p̄ h̄ melior ē hō ga deo ē s̄lioz. et B maxie fa
 cit mia: ga de deo dī in ps. q̄ miserationes

ei⁹ sūt sup oīa opa ei⁹. vnde z Luce. 6. dñs
dic. **A**more misericordes: sicut z p^r v^r mise
ricors ē. mīa igit^r maxīa virtutū. **S**z ē
qd⁹ dic aplūs ad Col. 3. cum dixisset. Indui
te vos sic dilecti dei viscera mie zc. p^r ea sub
dit: **S**up oīa caritatē habete. g^r mīa nē ma
xīma v^rutū. **R** dicendū q⁹ aliq⁹ v^rut⁹ pōt
ēē maxīa duplicif. vno mō s^r se. alio modo
p^r opationē ad hūitē. **S**cōm se qdēz mīa ma
xīma ē. p^rinet. n. ad mīaz q⁹ aly effūdat. z qd⁹
pl⁹ ē q⁹ d^rfect⁹ alioz subleuet. z h^r maxie supi
orū ē. vnde z miseri ponit^r ppū deo. z hoc
marie d^r ei⁹ oīpotētia māifestari. **S**z quo
ad hūitē mīa nō ē maxīa. nisi ille q⁹ bz sit ma
xim⁹ q⁹ nullū supra se habeat s^r oēs sub se. ei
n. q⁹ supra se aliquē hēt mai⁹ ē z meli⁹ cōiū
gī supiori q⁹ supplere d^rfectū iferioris. z ideo
q⁹ tū ad hōiem q⁹ hēt deū supiorē caritas per
quā deo vnif⁹ ē potior q⁹ mīa p^r quā d^rfectul
p^riorū supplet. s^r it^r oēs v^rutes q⁹ ad primū
p^rinet potissima ē mīa. sic etiā ē potiorū ac
tus. nā supple d^rfectū alius iōtū huiusmōi
ē supioris z melioris. **A**d p^rmū g^r dicēdūz
q⁹ deū n^r colim⁹ p^rextiora sacrificia aut mu
nera pp^r ipm: s^r pp^r nos z pp^r primos. nō
n. idiget sacrificijs n^ris s^r vult ea sibi offerri
pp^r n^ram deuotionē z p^rimozū vtilitatez.
z iō mīa q⁹ s^rbuenit^r d^rfectib⁹ aliozū ē sacrifi
ciū ei magis acceptū. v^rpotē pp^riq⁹ vtilita
tē p^riorū iducēs: s^rm illud **Deb. vltio.** Bñfi
ciētie z cōforis nolite obliuisci talibus enī
hostijs p^rmeret^r deus. **A**d secūdū dicēdū
q⁹ sūma religiōis xpiane i misericordia cōsi
stīt q⁹ tū ad extiora opa. iterioz tñ affectio ca
ritatis q⁹ cōiūgimur deo p^rōderat z dilecti
oni z misericordie i p^rios. **A**d tertiu⁹ di
cēdū q⁹ p^r caritatē assimilamur deo tāquaz
ei p^r affectū vnif⁹. z iō potior est q⁹ misericor
dia p^r quā assimilamur deo p^r silitudinē opatōis

Inde cōside

Qrandū ē de extiorib⁹ actib⁹:
ul^r effectib⁹ caritatis. **E**t p^r
de bñficiētia. **1**° d^r elemo
syna q⁹ ē qdā ps bñficiētie
3° de correctione fraternā q⁹ est quedam ele
mosyna. **A**irca p^rmū q⁹ritur q⁹tuor. p^r v^rz
bñficiētia sit act⁹ caritatis. 2° v^rz sit oib⁹
benefaciendū. 3° v^rtrū magis coniunctis sit
magis benefaciendū. 4° v^rtrum benefi
cītia sit virtus specialis.

Ad primū sic proce

ditur. **V**idēt q⁹ bñficiētia n^r sit act⁹ caritatis
Caritas. n. maxie hēt ad deū. s^r ad euz non
possum⁹ eē bñfici: s^rm illō Job. 35. **Q**uid da
bis ei. aut qd⁹ de māu tua accipiet. g^r bñficiē
tia nō ē act⁹ caritatis. **P**. Bñficiētia ma
xime cōsistit i collatiōe donoz. sed h^r p^rinet
ad liberalitatē. g^r bñficiētia nō ē act⁹ carita
tis s^r liberalitatis. **P**. **Q**d⁹ q⁹ dat: uel dat si
cut debitū: uel dat sic nō d^rbitū. s^r bñficiū qd⁹
ipēdit tāq⁹ d^rbitū p^rinet ad iusticiā: qd⁹ aut
ipēdit tāq⁹ n^r debitū g^ris dat. z s^rm h^r p^rinet
ad misericordiā. g^r oīs bñficiētia uel ē act⁹ iu
sticie ul^r ē act⁹ misericordie. n^r ē g^r act⁹ carita
tis. **S**z 3. Caritas ē aicitia qdā vt dictū ē.
s^r p^rhus i 9^o ethicoz it^r alios amicitie act⁹ po
nit h^r v^rnū qd⁹ ē opari bonū ad amicos: qd⁹ ē
aicitia bñfacē. g^r bñficiētia est act⁹ caritatis.
R. **D**icēdūz q⁹ bñficiētia nihil iportat q⁹
facē bonū alicui. **P**ōt aut^r h^r bonū cōsiderari
duplicif. **U**no s^rm cōem rōnem boni. z h^r p^r
tinet ad cōem rōnem bñficiētie. z h^r ē actus
aicitie: z p^rsequēs caritatis. nā in actu dile
ctionis icludif^r beniuolētia p^r quā vult aliq⁹
bonū aico: vt s^r habitū ē. volūtas aut^r est effe
ctiua eoz q⁹ vult si facultas adsit. z iō ex cōiti
bñfacē aico ex actu dilectiōis cōsegr^r. z pp^r
h^r bñficiētia s^rm cōem rōnē ē amicitie ul^r ca
ritatis act⁹. **S**i at^r bonūz qd⁹ q⁹ facit alci ac
cipiat sub aliq⁹ spālī rōne bōi: sic bñficiētia
accipiet spālē rōnē. z p^rinebit ad aliquā spe
cialē v^rutē. **A**d p^rmū g^r dicēdūm q⁹ sicut
Dyo. dic 4^o ca: de diuī. nō. amor mouet oz
dinata ad mutuā b^ritudinē. z iferiora ouer
tit i supiora ut ab eis p^rficiātur. z supiora mo
uet ad iferiorū puisionē. z q⁹ tū ad h^r bñfici
ētia ē effect⁹ dilectiōis. z iō n^rm nō est deo
bñfacē. s^r eū honozare nos ei subyciēdo. ei⁹
aut^r ē ex sua dilectōe nob⁹ bñfacere. **A**d se
cundū dicēdū q⁹ in collatione donoz duo
sūt attendēda: quozū v^rnū ē extius datū. ali
ud aut^r ē iterioz passio quā bz q⁹ ad diuitias
i eis d^rlectat^r. ad libalitatez aut^r p^rinet mode
rari itioz^r passionē. vt. s. aliq⁹ n^r supercedat
ocupiscēdo z amādo diuitias. ex h. n. efficie
tur hō facile emissiu⁹ diuinozū. vñ si hō det
aliq⁹ donū magnū. z tñ cū quadā ocupiscē
tia retinēdi: datio n^r ē libalis. s^r ex p^rte extio
ris dati collatō bñficiy p^rinet i gnālī ad ami
citiā ul^r caritatē. vñ h^r non derogat amicitie

si aliq̄ rē quā cōcupiscit trinare dat alti p
pter riorē. s̄ magis r̄ h̄ attēdit aicitie p̄fec̄.
¶ Ad tertiu dīcēdū q̄ sic aicitia seu caritat
respicit ī bñficio collato cōdem rōnē bōi. ita
iusticia respic̄ ibi rōnē debiti. mīa uero respi
cit ibi rōnē r̄leuatiū miserīa uel defectū.

Ad secundus sic pro

cedit. ¶ Videl̄ q̄ nō sit oib̄ bñfaciēdū. Dicit
n. Auḡ in p̄ de doc. xp̄iana q̄ oib̄ p̄desse n̄
possum. s̄ virt̄ nō icl̄at ad ip̄osibile. ḡ nō
oportet oib̄ bñfacere. ¶ P̄. Eccl̄. 12. d̄r Da
bono r̄ nō r̄cepis p̄ctōres. s̄ multi hoīes sūt
p̄ctōres. n̄ ḡ oib̄ ē bñfaciēdū. ¶ P̄. Caritas
nō agit p̄perā. ut d̄r. 1. ad Cor̄. 13. s̄ bñface
q̄busdā ē agere p̄perā. puta si aliq̄s bñfaciat
iūmicis reipublice. uel si bñfaciat excoicato
qa p̄ hoc ei coicat. ḡ cū bñface sit actus ca
ritatis nō ē oibus bñfaciēdū. ¶ Sed 3 est
q̄d apl̄us dīc̄ ad Gal. vlti. Dū t̄pus hēm̄us o
peremur bonū ad oēs. ¶ R̄. dicēdū q̄ sic
s̄ dīctū ē. bñficiētia cōseq̄ amorem ex ea p
te qua mouet sup̄iora ad p̄uisionē inferioꝝ
ḡdus aut̄ ī hoībus nō sūt īmutabiles sic ī an
gelis: qa hoīes p̄nt pati multiplices defect̄
vnde ḡ ē sup̄ior sc̄dm aliqd. uel ē uel p̄t eē ī
ferioꝝ fm̄ aliud. r̄ iō cū dilectio caritatis se
extēdat ad oēs etiā bñficiētia se debet ex
tendere ad oēs pro loco tamē r̄ t̄pe. oēs. n. a
ctus virtutū sūt fm̄ d̄bitas circūstatiā limi
tādī. ¶ Ad p̄mū ḡ dīcēdū q̄ simplic̄ loquen
do nō possum̄ oib̄ bñfacere ī sp̄ali. null̄ t̄
ē de q̄ nō possit occurrere casus ī q̄ oporteat
ei benefacere etiā ī sp̄ali. r̄ iō caritas regrit ut
hō etiā si non actu aliq̄bus bñfaciat. habeat
t̄m̄ b̄ ī animi sui p̄p̄tione ut benefaciat cuiq̄
q̄ si t̄ps adeēt. aliq̄d tamē bñficiū ē q̄d pos
sum̄ oib̄ ip̄edere. si nō ī sp̄ali saltē ī gn̄ali si
cut cū oram̄ p̄ oibus fidelibus r̄ ifidelibus
¶ Ad secūdū dīcēdū q̄ in p̄ctōre duo sunt
s. culpa r̄ nā. ē ḡ subueniēdū p̄ctōri quantū
ad sustētatiōē nature. nō ē aut̄ ei subueniē
dū ad somētū culpe. B. n. nō eēt benefacere
s̄ potī malefacē. ¶ Ad t̄rtiū dīcēdū q̄ exco
municatis r̄ reipublice hostibus sunt bñficia
s̄trahēda īq̄tū p̄ h̄ arcē a culpa. si t̄m̄ imie
ret necessitas ne nā deficeret eēt eis subueni
endū. debito t̄m̄ modo. puta ne fame aut siti
morerētur aut aliquod huiusmōdi dispēdiū
nisi fm̄ ordinem iusticie paterentur.

Ad tertium sic proce

dit. ¶ Videl̄ q̄ n̄ sit magis bñfaciēdū his qui
sūt nob̄ magis cōiuncti. D̄r. n. Luce. 14. Cū fa
cis prādiū aut cenā noli uocare aīcos tuos
neq̄ fr̄es neq̄ cognatos. s̄ si isti sūt magis
cōiuncti. ḡ nō ē magis benefaciēdū cōiunctis s̄
potī ex̄neis r̄ idigētibus. Seq̄t̄ enī. sed cū
facis cōiūniū. uoca paupes debiles r̄c. ¶ P̄.
Maximū bñficiū ē q̄ hō aliq̄ē in bello adiu
uet. s̄ miles in bello magis d̄ iuuare ex̄neū
cōmilitonē q̄ cōsanguineū hostē. ḡ beneficia
nō sūt magis exhibenda magis cōiunctis.
¶ P̄. Prius sūt debita restituēda q̄ ḡtuita
beneficia ip̄edenda. sed debitiū ē q̄ aliq̄ im
pēdat bñficiū ei a q̄ accepit. ḡ benefactorib̄
magis ē bñfaciēdū q̄ p̄p̄is. ¶ P̄. Magis
sūt diligēdi parētes q̄ filij. ut s̄ dīctus ē. sed
magis ē benefaciēdū filijs: qa nō debēt filij
thesaurizari parētib̄. s̄ ecōuerso ut d̄r. 2. ad
Cor̄. 12. nō ē ḡ bñfaciēdū magis cōiunctis.
¶ Sed 3 ē q̄d Auḡ dīc̄ in p̄ de doc. xp̄iana.
Cū oib̄ p̄desse nō possis. his potissimū cō
sulēdū ē q̄ p̄ locoꝝ r̄ t̄poꝝ uel q̄rūlibz rerū
opportunitatib̄ cōstric̄ tibi q̄si quadā sorte
iūgūt. ¶ R̄. dicēdū q̄ gr̄a r̄ virtus imitant̄
nature ordinē q̄ ē ex dīna sapiētia institutus
Est aut̄ talis ordo nāe vt vnū q̄d q̄ agēs nāle
p̄ p̄us magis diffūdat suā actionē ad ea que
sūt sibi magis p̄p̄qua. sic ignis magis cale
facit rē sibi magis p̄p̄quā. r̄ sicut deus ī s̄bas
sibi p̄p̄iores p̄ p̄us r̄ copiosius dona sue bo
nitat̄ diffūdit. ut p̄ p̄ d̄ro. 7. ca. cel. ierar.
exhibitio aut̄ bñficioꝝ ē q̄dā actio caritatis
ī alios. r̄ iō oportet q̄ ad magis p̄p̄quos si
mus magis bñfici. s̄ p̄p̄tas vnus hoīis ad
aliū p̄t. attēdi fm̄ diuersa in q̄bus sibi ad in
uicē hoīes coicat. ut cōsanguinei nāli coicati
one. cōciues ī ciuili. fideles ī sp̄iali. r̄ sic de
alijs. r̄ fm̄ diuersas cōiunctiōes sūt diuersi
mode diuēsa bñficia dispēdā. nā vniciūq̄
ē magis exhibēdū beneficiū p̄tinēs ad illā
rē fm̄ quā est nob̄ magis cōiūctus simpliciter
loquēdo. t̄m̄ h̄ p̄t variari fm̄ diuersitatein
locoꝝ r̄ t̄poꝝ r̄ negociōꝝ. nā in aliquo ca
su ē magis subueniendum extraneo. puta si
sit ī extrema necessitate. q̄ etiā p̄ri nō tantā
necessitate patiēti. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū
q̄ d̄ns nō phibet simpliciter vocari amicos
aut cōsanguineos ad cōiūniū. s̄ vocari eos
ea itētione q̄ te ipsi reinuitēt. hoc. n. nō erit

caritatis s; cupiditatis. pōt tñ cōrigere q̄ ex
tranei sūt magis iuitādi in aliquo cāu prop̄
maiorē idigētā. intelligendū est enī q̄ ma
gis cōiūctis magi ē cetis parib⁹ bñficiēduz
si aut̄ duozū vn⁹ ē magis cōiūctus. ⁊ alī ma
gis indigēs. nō pōt vli r̄gula dēf̄minari: cui
sit magis subueniēdū: q̄ sūt diuersi gradus
⁊ idigētie ⁊ prop̄gītatis. s; h̄ regit p̄uden
tis iudiciū. ¶ Ad secūndū dicēdū q̄ bonuz
multoz cōe diuinius ē q̄ bonū vnius. vnde
p̄ bono cōi reipublice ul̄ spūalis ul̄ tp̄alis vir
tuosū ē etiā q̄ aliqs prop̄riā vitā expōat pe
riculo. ⁊ ideo cū cōicatio i bellicis actib⁹ or
dinet̄ ad cōseruationē reipublice. i b̄ miles
ipēdēs om̄ilitōi auxiliū. nō ipēdit ei tāq̄ p̄i
uate p̄de. s; sic totā rēpublicā iuuās. ⁊ ideo
nō ē mirū si i b̄ p̄fer̄ extrane⁹ cōiūcto fm̄
carnē. ¶ Ad tertīū dicēdū q̄ duplex est de
bitū. Vnū qdē qd̄ non est numerandū i bo
nis ei⁹ q̄ debet. s; potius i bōis ei⁹ cui debe
tur. puta si aliqs hēt pecuniā aut rē aliquaz
alēius ul̄ furto sublatā. ul̄ mutuo acceptaz si
ue depositā. vel aliq̄ sili alio mō: q̄tū ad hoc
debet hō p̄us reddē debitū: q̄ ex eo bñfacē
diūctis. nisi forte eēt tāte necessitat̄ articls
i q̄ etiā liceret ip̄i rē alienaz accipe ad subue
niendū necessitatez patienti. nisi forte ⁊ ille
cui res debet i sili necessitate eēt. i q̄ tñ cāu
p̄sāda eēt utriusq; cōditio fm̄ alias cōditōes
regit̄as prudētis iudicio: q̄a i talib⁹ nō pōt
vliis regula dari. p̄p̄t̄ varietatē sigulozum ca
suū. ut p̄hs dic̄ i 9. ethicorū. Aliud aut̄ ē de
bitū qd̄ cōputat̄ i bōis ei⁹ q̄ h̄ ⁊ nō eius cui
debet. puta si debeat nō ex iusticie necessi
tate s; ex qdā morali eq̄tate. ut cōigit i bñfi
cys q̄tis susceptis. nulli⁹ aut̄ bñfactoris bñfi
ciū est tñ sicut parētū. ⁊ iō parētē i recom
p̄sādis bñficiys sūt oibus alyz p̄ferendi.
nisi necessitas ex alia pte p̄ponderaret uel a
liq̄ alia cōditio. puta cois vtilitat̄ ecclie ul̄ rei
publice. i alyz aut̄ ē estimatio habēda ⁊ con
iūctōis ⁊ bñficiy suscepti. q̄ siliē non pōt cōi
r̄gula dēf̄minari. ¶ Ad quartū dicēdū q̄ pa
rētē sūt sic sup̄iores. ⁊ iō amor parentuz est
ad bñficiēdū. amor aut̄ filioz ad honorādū
parētēs. ⁊ tam̄ i necessitatis extreme articu
lo magis liceret d̄ferere filios q̄ parētēs. q̄s
nullo mō d̄ferere licet prop̄ obligationem
bñficiorum susceptorum. ut patet per philo
sophum in 8. ethicorum.

Ad quartum sic pro

cedit. Videt̄ q̄ bñficiētia sit sp̄al̄ v̄t. p̄ce
pta. n. ad v̄tutes ordinātur: q̄a legiflatozes
itēdūt facere hoīes v̄tuosos. sic d̄r i 2. ethico
rū. s; seorsū dāt̄ p̄ceptuz de bñficiētia ⁊ de
dilectōe: d̄r. n. Mat̄h. 5. Diligite inimicos
v̄ros. ⁊ bñfacite his q̄ oderūt vos. q̄ bñficiē
tia ē v̄tus distincta a caritate. ¶ V̄tū v̄tu
tibus opponūt. s; bñficiētie opponūt aliq̄
sp̄alia v̄tū p̄ q̄ nocumētū p̄oxio infer̄. pu
ta rapia furtū ⁊ alia huiusmōi. q̄ bñficiētia
ē sp̄alis v̄t. ¶ Caritas n̄ distinguit̄ i mul
tas sp̄es. s; bñficiētia videtur distingui in
multas sp̄es fm̄ diūctas bñficiorū species. q̄
bñficiētia ē alia v̄tus a caritate. ¶ H̄ est
q̄ act⁹ iōior ⁊ extior nō regunt diuersas vir
tutes. sed bñficiētia ⁊ beniuolētia nō diffe
rūt nisi sic actus extior ⁊ iterior: q̄a bñficiē
tia ē exercitio beniuolētie. q̄ sic beniuolētia
nō ē alia v̄t. a caritate: ita nec bñficiētia.
¶ Dicēdū q̄ uirtutes diuērificāt fm̄
diuersas rōnes obi. eadē aut̄ ē rō formalis
obi caritatis ⁊ bñficiētie. nam utraq; r̄spicit
rōnē cōem bōi. ut ex p̄dictis p̄s. vnde bene
ficiētia nō ē alia v̄tus a caritate. sed nomiāt
quendā caritatis actum. ¶ Ad p̄mū q̄ dicē
dū q̄ p̄cepta nō dāt̄ d̄ h̄itibus uirtutū s; de
actib⁹. ⁊ iō diuersitas p̄ceptorum nō signat
diuersos h̄it⁹ virtutū. s; diuersos act⁹. ¶ Ad
secūndū dicēdū q̄ sic oia bñficia p̄oximo ex
hibita iquātuz cōsiderātur sub cōi rōne boni
reducūtur ad amorē. ita oia nocumēta: iōq̄
tū cōsiderātur fm̄ cōem rōnē mali r̄ducūtur
ad odiū. put aut̄ cōsiderātur fm̄ aliqs sp̄ales
rōnes uel bōi uel mali r̄ducūt̄ ad aliq̄i speci
ales virtutes uel uirtū. ⁊ fm̄ h̄ etiā sūt diuer
se bñficiorū sp̄es. V̄n p̄s r̄sio ad tertium.

Unde consi

Odrādū ē de elem̄. osyna. Et
circa h̄ querū ē decē. p̄ v̄tū
elemosyne largitio sit ac
tus caritati. 2. de di. ictio
ne elemosynaz. 3. q̄ sūt potiozes elye v̄tuz
sp̄iales uel corporales. 4. v̄tuz corpales elye
hēant effectū sp̄iale. 5. v̄tū dare elemosy
nas sit i p̄cepto. 6. v̄tuz corpales elya sit dāda
d̄ necessario. 7. utz sit dāda d̄ iuste acqui
sita. 8. q̄ sit dare elyam. 9. quib⁹ sit dāda
x. de mō dādi elyas.

elye cōueniēt dīstīguūt s̄m ea i qbus hōies
ē būdēt z deficiūt. ¶ R̄ dicēdū q̄ p̄dicta
elye dīstīctio cōueniēt sumit s̄m diuersos
defect̄ p̄ximoz quoz qdā sūt ex pte aie ad
q̄s ordinātur spūales elye: qdā vō ex parte
corpis ad q̄s ordināt elye corpales. defect̄
n. corpalis aut ē i vita: aut ē p̄ vitā: sigdē ē i
vita: aut ē cōis defect̄ respectu eoz q̄b̄ oēs
indigēt aut ē spūalis p̄pter aliqd accidēs sup
ueniēs. si p̄ mō aut defectus ē iterior aut ex
terior. iterior qdē ē duplex. vn̄ quidē cui
subuenit p̄ alimētū siccū. s. fames. z s̄m h̄ po
nit pascere esuriētē. alī aut ē cui subuenit
p̄ alimētū humidū. s. sitis. z s̄m h̄ potare
litientē. defect̄ autē cōis respectu ext̄ioris
auxily ē duplex. vn̄ respectu tegumētī. z q̄tū
ad h̄ pōit vestire nudū. alī autē respectu
h̄itactū. z q̄tū ad h̄ pōit suscipere hospite. s̄m
ter aut si sit defect̄ aliq̄s spūalis. aut ē ex cā
it̄iseca sic ifirmitas: z q̄tū ad h̄ ponit v̄si
tare ifirmū: aut ē ex cā extriseca: z q̄tū ad h̄
ponit redēptio captiuoz. p̄ vitā aut exhibe
tur mortuis sepultura. S̄m aut spūalib̄ de
fectib̄ ipūalib̄ actib̄ subuenit dupliciter.
vno: poscēdo auxiliū a deo. z q̄tū ad h̄ po
nit ōro qua q̄s p̄ alijs orat. alio: ip̄dēdo
būanū auxiliū: z h̄ tripl̄. vno: defectum i
tellectus z si qdē sit defectus speculatiui in
tellectus adhibet ei remediū p̄ doctrinā: si
aut p̄ctici itellectus adhibet ei remediū p̄
cōsiliū. alio: ē defect̄ ex passiōe appetitiue
v̄tutis: iter q̄s ē maxim̄ tristitia: cui subueni
tur p̄ cōsolationē. 3. mō ex pte iordiatī act̄
q̄ qdē tripl̄ cōsiderari p̄t: vno mō ex pte
ip̄ius peccātis iquātū p̄cedit ab ei iordiatā
volūtate. z sic adhibet remediū p̄ correctio
nē: alio mō ex pte eius in quē peccat: z si q
dē sit peccatū i nos: remediū adhibemus re
mittēdo offēsā. si aut sit i deū uel i p̄ximū
nō ē nostri arbitry remittere: ut Jero dicit
sup Mat̄. 3. mō ex pte sc̄qle ip̄ius actus i
ordiatī ex q̄ grauat̄ ei cōiuētes etiā p̄f
peccātis it̄ionē: z sic remediū adhibet sup
portādo. maxie i his q̄ ex ifirmitate peccāt:
s̄m illud R. o. 15. Debem̄ nos firmiores ifir
mitates alioz portare. z n̄ solū s̄m q̄ ifirmi
sūt siue graues ex inordiatīs actib̄: s̄ etiā q̄
cūq̄ eoz onera sūt supportāda: s̄m illd Sal.
6. Alē alterius onera portate. ¶ Ad p̄mū
q̄ dicēdū q̄ sepultura mortui nō confert ei
q̄tū ad sensū quē corp̄ post mortē habeat. z

s̄m h̄ oīs dic̄. q̄ inficiētes corp̄ n̄ h̄nt apli
us qd faciāt. z p̄p̄ h̄ oīs n̄ cōmēorat sepul
turā inē alia mie opa: s̄ enumerat solū illa q̄
sūt euident̄ ioris nccitatis. p̄inet t̄n ad defūc
tū qd de eius corp̄ agat. tū quātū ad h̄q̄ vi
uit i mēozys hoiuz: cui honor debonestat
si isepult̄ remaneat. tū etiā q̄tū ad affectū
quē adhuc viuēs habebat de suo corp̄: cui
pioz effectus cōformari dēt post mortē ip̄i
z s̄m h̄ cōmēdat̄ aliqui d̄ mortuoz sepultu
ra: vt Thobias z illi q̄ d̄m̄ sepelietur: vt p̄
p̄ Angl. i li. de cura p̄ mortuis agēda. ¶ Ad
sedū dū dicēdū q̄ oēs alie necessitates ad
has reducūt. nā cecitas z claudicatio sūt in
firmitates qdā v̄n dirigit̄ cecū z sustentare
claudū reducūt ad visitationē ifirmoz: s̄m
etiā subuenire hoi 3 quācūq̄ cōpressionem
illatā extrisecus reducūt ad redemptionem
captiuoz: diuitie aut qbus paup̄tati subueni
tur nō querūt nisi ad subueniēdū p̄dictis d̄
fectibus. z iō nō fuit spūalis mētio de h̄ defe
ctu faciēda. ¶ Ad tertiu dicēdū q̄ correctio
peccātū q̄tū ad ip̄az executionē actus seue
ritatē iusticie cōtinere v̄t. s̄ q̄tū ad it̄ionē
cozūgētis q̄ vult hoiem a malo culpe libare
p̄tiner ad miām z dilectiōis affectū: s̄m illd
p̄. 27. Meliora sūt verbera diligēt̄ q̄ frau
dulēta oscula odiētis. ¶ Ad q̄tū dicēdū
q̄ nō qlibet nesciētia p̄tinz ad hoiis defectū
s̄ solū ea q̄ q̄s nescit ea q̄ cōuenit eū scire. cui
defectui p̄ doctrinā subuēire ad elyam p̄i
net. i quo t̄n obseruāde sūt debite circūstan
tie persone z loci z t̄pis. sicut z in alijs acti
bus virtuosis.

Ad tertiu sic proce

ditur. Videt̄ q̄ elemosyne corpales sint po
tiores q̄ spūales. Laudabilius. n. ē magis i
digēt̄ elyam facere: ex B. n. elya laudē h̄z q̄
idigēt̄ subuenit. s̄ corpus cui subuenit per
elyas corpales ē idigētioris naf e q̄ spūl cui
subuenit p̄ elyas spūales. ḡ elye corpales s̄
potiores. ¶ R̄. Recōpensatio b̄nificij laudē
z meritū minuit. v̄n z d̄ns dic̄ Luc. 14. Cū
facis prandiū aut cenā: noli vocare vicinos
diuites ne forte z ip̄i te reinuitent. s̄ in ele
mosynis spūalibus semp̄ ē recōpensatio: ga
qui orat p̄ alio: sibi p̄ficat: s̄m illud ps. Oro
mea in sinu meo cōuertet̄. q̄ etiā aliū docet
īpe i sc̄ia p̄ficat: qd nō cōtingit i elemosynis
corpalib̄. ḡ elye corpales sunt potiores q̄

spūales. ¶ Ad laudē elye p̄inet q̄ paup̄
 ex elya data cōsolat. vii Job. 31. d̄r. Si n̄ b̄n̄
 dixerūt mibi lafa ei⁹. ⁊ ad Philemonē dīc
 ap̄ls. Viscera scōp̄ regeuerūt p̄ te ff. s̄ q̄nq̄
 magi ē grata paup̄i elya corp̄alis q̄ spūalis
 ḡ elya corp̄alis potior ē q̄ spūalis. S̄z 3̄ ē
 qd̄ Aug. i li. de fmōe d̄ni i mōte: sup̄ illud
 Qui petit a te da ei: dīc. Dādū ē qd̄ nec tibi
 nec alii noceat: ⁊ cū negaueris qd̄ petit idi
 cāda ē iusticia: vt non eū inanē dimittas: ⁊
 aliq̄n melius aliqd̄ dabis: ⁊ cū iuste petētē
 corxerit: correctio autē ē elya spūalis. ḡ spi
 rituales elye sūt corp̄alib⁹ p̄ferēde. ¶ 3̄. di
 cēdū q̄ cōpatio istaz elyaz pōt attendi du
 plicif. ¶ Uno simplr loquēdo. ⁊ fm̄ h̄ elye
 spirituales p̄eminēt triplici rōne. p̄ qd̄e ga
 id qd̄ exhibēt nobili⁹ ē. f. donū spūale qd̄ pe
 minet corp̄ali: scdm̄ illd̄ p̄. 4. Donū bonū
 tribuā vob: legē meā ne dereliq̄tis. 2. rōne
 eius cui subuenif: q̄a spūs nobilior ē corpe.
 vnde sicut hō sibi ip̄i magis debet puidere
 q̄tū ad spm̄ q̄ quātū ad corp⁹. ita ⁊ primo
 quē debet sicut seipm̄ diligē. 3. quātū ad ip
 sos actus qb⁹ subuenif p̄rio: q̄a spūales ac
 tus sūt nobiliores corp̄alib⁹: q̄ sunt qd̄amō
 seruiles. Alio p̄nt cōpari fm̄ aliq̄ne p̄tici
 larē casū i q̄ quedā corp̄alis elya alicui spi
 rituali p̄fer. puta magi ē pascēdū fame mo
 rientē q̄ docēdum: sicut ⁊ idigēti fm̄ p̄m
 melius ē vitari q̄ p̄hari: q̄uis h̄ sit simplr
 melius. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ dare magis
 idigēti melius ē cetis parib⁹. s̄ si minus idi
 gēs sit melior ⁊ melioribus idigēat. dare ei
 mel⁹ ē: ⁊ sic ē i p̄posito. ¶ Ad secūdū dicē
 dū q̄ recōp̄satio nō minuit meritū ⁊ lau
 dē elye si nō sit intēta: sicut ⁊ hūana gloria
 si nō sit itēta nō minuit rōnē v̄tutis: sicut ⁊
 de Catone salustius dicit q̄ q̄ magis gloriaz
 fugiebat eo magis eū gloria seq̄bat: ⁊ ita cō
 tigit i elemosynis spūalib⁹: ⁊ tñ itētio bono
 rū spūaliū nō minuit meritū: sicut intentio
 bonoz corp̄aliū. ¶ Ad tertiū dicendum q̄
 meritū dantis elyam attēdiē fm̄ id in quo
 debet rōnabilē regescere volūtas accipiētis
 nō i eo i q̄ regescit si sit inordinata.

Ad quartū sic proce
 dit. Videt q̄ elye corp̄ales nō habeāt effec
 tū spūalē. Effectus. n. n̄ ē potior sua causa.
 s̄z bona spūalia sūt potiora corp̄alib⁹. non ḡ
 elye corp̄ales h̄nt spūales effectus. ¶ Da

re corp̄ale p̄ spūali vitū ē symonle. s̄z b̄ viti
 um ē oio vitādū. nō ḡ sūt vāde elye ad cōse
 quēdū spūales effect⁹. ¶ Multiplicata cā
 multiplicat effect⁹: si ḡ elya corp̄alis cāret
 spūalē effectū: seq̄ref q̄ maior elya magis
 spūalif p̄ficeret. qd̄ ē illud qd̄ legit Lucl.
 21. de vidua mittēte duo era minata i gaço
 phylatiū q̄ fm̄ sniam d̄ni plus oib⁹ misit. n̄
 ḡ elya corp̄alis h̄z spūalē effectū. ¶ S̄z 3̄ ē
 qd̄ d̄r Eccl. 29. Elya viri grām boīs q̄n̄ pu
 pillā cōseruabit. R. dicēdū q̄ elya corp̄alis
 triplicif pōt cōsiderari. ¶ Uno fm̄ suā substā
 tiā ⁊ fm̄ h̄ h̄z nisi corp̄alē effectū. inq̄stū. f.
 supplet corp̄ales defect⁹ p̄rio. Alio modo
 pōt cōsiderari ex pte cāe ei⁹: iquātū. f. aliq̄s
 elyaz corp̄alē dat p̄p̄ dilectionē dei ⁊ p̄xi
 mi: ⁊ q̄tū ad h̄ affert fructū spūalē fm̄ illud
 Eccl. 29. Perde pecuniā p̄pter frēm. pone
 thesaur⁹ i p̄ceptis altissimi ⁊ p̄derit tibi ma
 gis q̄ aurū. 3. mō ex pte effect⁹ ⁊ sic h̄z spūa
 lē fructū i q̄tū. f. prim⁹ cui p̄ corp̄alē elyaz
 subuenif: mouet ad orādū p̄ b̄n̄factorē. vii
 ⁊ ibidē subdit: cōclude elyaz i sinu paup̄is
 ⁊ h̄ p̄ te exorabit ab oī malo. ¶ Ad p̄mū ḡ
 dicēdū q̄ rō illa p̄cedit de corp̄ali elya fm̄
 suā sbam. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ ille qui
 dat elyam n̄ intendit emē aliq̄d spūale per
 corp̄ale: q̄a scit spūalis i infinitū corp̄alibus
 p̄eminē: s̄z itēdit p̄ caritatis effectū spūalem
 fructū p̄mereri. ¶ Ad t̄tū dicēdū q̄ vidua
 q̄ minus dedit fm̄ q̄tūtatē: plus dedit scdm̄
 suā p̄portione: ex quo p̄fat i ip̄a maior ca
 ritatis affectus: ex q̄ corp̄alis elya spūalem
 efficaciam habet.

Ad quintum sic pro
 cedif. Videt q̄ dare elyam n̄ sit i p̄cepto.
 Cōsilia. n. a. p̄ceptis distiguūf. s̄z dare elyaz
 ē cōsiliū: fm̄ illud daniel. 4. Cōsiliū meuz
 regi placeat. p̄cā tua elemosynis redime. ḡ
 dare elyaz n̄ ē i p̄cepto. ¶ Cuilibz licet sua
 re vti ⁊ eā retinē. s̄z retinēdo rē suā aliq̄s ele
 mosynā nō dabit. ḡ licitū ē elyam nō dare.
 nō ḡ dare elyam ē i p̄cepto. ¶ oē quod ca
 dit sub p̄cepto aliq̄ tpe obligat trāsgressores
 ad p̄ctm̄ mortale: q̄a p̄cepta affirmat ius
 obligāt p̄ tpe d̄terminato. ḡ si dare elyaz ca
 deret sub p̄cepto: eēt d̄terminare aliq̄d tēpus i
 q̄ hō peccaret mortalit̄ nisi elyam daret. sed
 hoc nō videt: q̄a semp̄ p̄babilif estari pōt
 q̄ paup̄i alif subueniri possit. ⁊ q̄ id qd̄ ē in

elemosynas erogādū posset ei eē necessariū
vel ī pnti vel ī futuro. q̄ videt q̄ elyam da
re nō sit in p̄cepto. ¶ **S.** Dia p̄cepta adpre
cepta decalogi reducūt. s; in illa p̄cepta ni
hil cōtinet de datione elyarū. q̄ dare elemo
synas nō est in p̄cepto. ¶ **S.** Nullus pu
nīf pena eēna. p̄missione alicui⁹ qd nō ca
dit sub p̄cepto. s; alig pūnīf pena eēna p̄
omissioe elyarū: vt p; **Matb. 25.** q̄ dare ele
mosynā ē p̄cepto. ¶ **S.** dicendū q̄ cū di
lectio p̄mi sit ī p̄cepto. necesse ē oīa illa ca
dere sub p̄cepto sine qbus dilectio p̄mi nō
cōseruat. ad dilectionē aut p̄mi p̄inet vt
p̄mi nō solū velim⁹ bonū: s; etiā opemur
fm illud. i. **Job. 3.** Nō diligam⁹ vbo neq; li
gua: s; ope ⁊ veritate. ad h̄ aut q̄ velimus et
opemur bonū alicui⁹ regit q̄ ei⁹ necessita
ti subueniam⁹ qd sit p̄ elyarū largitionē. ⁊ iō
elyarū largitio ē ī p̄cepto. s; q̄ p̄cepta dant
de actib⁹ virtutū: necesse ē q̄ h̄ mō donum
elye cadat sub p̄cepto fm q̄ act⁹ ē de necessi
tate virtutis. s; fm q̄ recta rō regit. fm quā
ē aliqd cōsiderādū ex pte dātis. ⁊ aliquid ex
pte eius cui ē elya danda. ex pte quidē dā
tis cōsiderādū ē vt idē qd ē i elyas erogādū
sit ei sup̄flūū: fm illud **Lucl. xi.** Ad sup̄est
date elyam. ⁊ dico sup̄flūū: nō solū respectu
sui ip̄ius qd ē s; id qd ē necessarium indiui
duo. s; etiā respectu alioꝝ quorū cura sibi in
cūbit: q̄ p̄us oportet q̄ vnusq; sibi p̄uide
at: ⁊ his quorū cura ei incūbit: ⁊ postea de
residuo alioꝝ necessitatib⁹ subueniat respe
ctu quorū d̄f necessariū p̄sone: fm q̄ p̄sone
dignitate ip̄ortat. sic ⁊ nā p̄ accipit cibū ad
sustētationē p̄p̄y corpis qd ē necessariū mi
nisterio virtutis nutritiue. sup̄flūū autē
erogat ad gnātionē alius p̄ vtutē gnātiua.
ex pte aut recipiētis regit q̄ necitate h̄cat
aliogn nō eēt rō q̄re elya ei dare. s; cū nō pos
sit ab aliq̄ vno oib⁹ necitate h̄ntib⁹ subueni
ri: nō oīs necitas obligat ad p̄ceptū: s; illa so
la sine q̄ is q̄ necessitate patit sustētari non
pōt. in illo. n. casu locū h; qd **Amb.** dicit. Pa
sce fame moriētē: si nō paueris occidisti. sic
q̄ dare elyam de sup̄flūo ē in p̄cepto: ⁊ dare
elyam ei q̄ ē in extrema necessitate. alias at
elyas dare ē ī cōsilio. sicut ⁊ de qlibet melio
ri bono dant cōsilia. ¶ **Ad p̄mū** q̄ dicendū
q̄ Daniel loq̄bat regi q̄ nō erat legi dei sub
iect⁹. ⁊ iō ea etiā q̄ p̄tinēt ad p̄ceptū legis
quā nō p̄fitebat erat ei p̄ponēda p̄ modum

cōsilio. Vel pōt dici q̄ loq̄bat in casu illo i q̄
dare elyam nō ē ī p̄cepto. ¶ **Ad secūdas** di
cēdū q̄ bona tp̄alia que hōi diuinit⁹ cōferūt
ei⁹ qdē sūt q̄tū ad p̄petatē s; q̄tū ad vsū
nō solū debēt eē ei⁹: s; etiā alioꝝ q̄ ex eis sustē
tari pōt ex eo q̄ ei sup̄flūū. vnde **Basilius**
dicit. Si fateris ea tibi diuinit⁹ puenisse. s.
tp̄alia bona. an iust⁹ ē de⁹ ieq̄lī res nob di
struētis: cur tu abūdas: ille vō medicat: nisi
ut tu bone cōp̄tatiōis merita cōsequeris: ille
vō patiētē b̄auis decorēt. Est panis fame
lici quē tu tenes: nudī tunica quā ī cōclauī
cōseruas: discalciati calce⁹ q̄ penes te marce
scit: indigētis argētū qd possides inbūatū
q̄ circa tot iuriaris quot dare valēs. ⁊ h̄ idē
dicit **Amb.** ī decre. di. 47. ¶ **Ad tertiū** dicē
dū q̄ ē aliqd t̄pus dare in q̄ mortali⁹ peccat
si elyam dare omittat. ex pte qdē recipiētis
cū apparet euidēs ⁊ vrgēs necessitas: nec ap
paret ī p̄mptu q̄ ei subueniat. ex pte vō dāt
cū h; sup̄flua q̄ fm statū p̄ntem nō sunt sibi
necessaria: p̄nt p̄babilif estimari pōt. nec
oportet q̄ cōsideret oēs casus q̄ p̄nt cōtingē ī
futurū. h̄. n. eēt d̄ crastino cogitare. qd d̄ns
p̄hibet **Matb. 6.** s; dēt diuīdicari sup̄flūū
⁊ necessariū: fm ea q̄. p̄babilif ⁊ vt ī plurib⁹
occurrūt. ¶ **Ad quartū** dicēdū q̄ oīs subue
ntio p̄mi reducūt ad p̄ceptū de honozatiōe
parentū. sic. n. ⁊ apls iterptat. i. ad **Thimot.**
4. dicens. Pietas ad oīa vtilis est. p̄missio/
nē hūs vite q̄ nūc ē ⁊ future. qd dicit: q̄ ī p̄
cepto de honozatione parētū additur p̄mis
sio vt sis longeuus sup̄ terrā. sub pietate aut
cōphēdit oīs elemosynarū largitio.

Ad sextum sic proce

ditur: Videt q̄ aliq; nō debeat elyam dare
de necessario. Ordo. n. caritatis nō minus at
tēdit penes effectū b̄ficij: q̄ penes iteriorē
affectū. peccat aut q̄ p̄postere agit in ordine
caritatis: q̄a ordo caritatis ē ī p̄cepto. cū q̄
ex ordie caritatis plus d̄cat aliq; se q̄ p̄i
mū diligē. videt q̄ peccet si subtrahat sibi ne
cessaria vt alii largiat. ¶ **S.** Quicūq; largit
de his q̄ sūt necia sibi ē p̄p̄e sube dissipator:
qd p̄tinet ad p̄digū: vt p; p̄p̄m ī 4. ethico
rū. s; nullū op⁹ virtuosū ē faciēdū. ergo nō est
danda elya de necessario. ¶ **S.** apls dicit. i.
ad **Thimot.** 5. Si q; suoz ⁊ marie domesti
corū curā nō h;: fide negauit ⁊ ē ifideli dete
rior: s; q̄ aliq; det de his q̄ sūt sibi necessaria

ul' suis. **V**idef derogare cure qua qd debz habere de se z de suis. q' videf q' qcuq; de necessarijs elyas dat q' q'ui peccet. **S**z est qd dñs dicit **M**atth. 19. Si vis pfect' ee vade z vede oia q' habes z da paupib'. sz ille q' dat oia q' habet paupib'. no solu dat supflua sz etiā nccia q' de necessarijs pōt homo elyas dare. **U**o q' necessariū dupliciter dī. **U**no sine quo aliqd esse nō pōt. z de tali necessaio oio elya dari nō debz. puta si aliq; i articulo necessitat' cōstitut' h̄ret solum vnde posset sustētari z filij sui uel aly ad eū p̄tinētes. de h̄. n. necessario elyam dare ē sibi z suis vitā subtrahē. sz h̄ dico nisi forte talis casus ini neret vbi s̄trahēdo sibi daret alicui magne p̄fone p' quā ecclesia uel respublica sustentata ref. ga p' talis p̄fone libatōe se ipsuz z suos laudabilif piculo mortis exponēt: cū bonū cōe sit p̄pō p̄ferēdū. **A**lio mō dī aliquid necessariū sine q' nō pōt ueniret vita trāfigi sz cōditōez z statū p̄prie p̄fone z aliarum p̄fō narū q̄rū cura ei incūbit. huiusmodi necessariū t̄min' nō est in idiuicibili cōstitutus. sed multīs additis nō pōt diiudicari eē vltra tale necessariū. z mult' subtrahē ad huc remanet vnde possit cōueniēt aliq; trāfigere s̄m p̄priū statū. de huiusmodi q' elyam dare ē bonū z nō cadit sub p̄cepto sz sub cōsilio. iordi natū eēt aut si aliq; tātū sibi de bonis p̄pys subtrahēt ut aly largiret. q' de residuo non posset vitā trāfigere cōueniēt s̄m p̄priū statū z negocia occurrētia. null' .n. incōueniēt viuē debet. **S**z adhuc tria sūt excipiēda. q̄rū p̄mū ē qñ aliq; statū mutat. puta p' religio nis ingressū. tūc. n. oia sua p̄p̄ x̄pm largiēs op' p̄fectōis facit se in alio statu ponēdo. 2° qñ ea q' sibi subtrahit z si s̄nt necessaria ad cōueniētia vite. tñ de facili resartiri possunt ut nō sequat' maximū incōueniēs. 3° qñ oc cureret extrema necessitat' alicui' puate p̄fō ne uel etiā aliq' magna necessitas reipublice in his. n. casib' laudabilif p̄mitteret aliq; id qd ad decētā sui stat' p̄tinē vidēt ut ma iori necessitati subueniret. Et p' hoc patz de facili responsio ad obiecta.

Ad septimuz sic pro cedif. **V**idef q' possit elya fieri d' illicite acq' sitis. **D**r. n. **L**ucl. 16. **F**acite vobis amicos de māmona iūgtat'. māmona. n. significat diuitias. q' de diuitijs iniq' acq' sitis pōt sibi ali

quis spūales amicos facere elyas largiēdo. **D**e turpe lucrū videf eē illicite acq' sitū sz turpe lucrū ē qd de meretricio acq' rit vnde z de huiusmodi sacrificiū ul' oblatio dō offerri nō debet: s̄m illud **D**eut' 23. Non offeres mercedē p̄stibuli i doimo dei tui. sicut etiam turpif acq' rit qd acq' rit p' aleas: ga ut p̄hs dicit in 3° ethicoz. tales ab amicis lucrāf q' bus opozz dare. turpissime etiā acq' rit aliqd per symoniā p' quā aliq; spiritui scō iuriā facit z tñ de huiusmodi elya fieri pōt. q' de male acq' sitis pōt aliq; elemosynā facē. **S**z **M**oia ra mala sūt magis vitāda q̄ minora. sz min' p̄ctū ē detētio rei aliene q̄ homicidiū qd aliq; icurrit: nisi aliq; i vltia necessitate subueniat: ut patz p' **A**mb' dicētē. **P**asce fame moriētē: qm si nō paueris occidisti. q' aliq; pōt elyam facere in aliq' casu de male acq' sitis. **S**z ē qd **A**ug' dicit in li' de v̄bis dñi. **D**e iustis laborib' facite elyas. nō. n. corrup tūri estis iudicē x̄pm ut nō vos audiat cum paupib' q' tollit. nolite velle elyas facere de fenore z vsuris. fidelib' dico q' corp' x̄pi erogam'. **B**o dicitū q' triplicif pōt aliqd eē illicite acq' sitū. **U**no. n. mō id qd illicite ab aliq' acq' rit debet ei a q' eē acq' sitū. nec pōt ab eo retieri q' acq' situit. sicut cōtingit i rapina. z furto z vsuris. z de talib' cū hō teneat ad restitutionē elya fieri nō pōt. **A**lio vō mō ē aliqd illicite acq' sitū: ga qdēz ille q' acq' situit retinē nō pōt. nec tñ debet ei a quo acquisiuit: ga. s. iusticiā accepit. z al' iusticiam dedit. sicut cōtingit i symoniā i qua dāns z accipiēs i iusticiā legis dīne agit. vnde nō debet fieri restitutio ei q' dedit. sz dēt in elyas erogari. z eadē rō ē i similibus i q' b'. s. datio z acceptio ē i legē. 3° mō ē aliqd illicite acq' sitū: nō quidē quia ipa acq' sitio fit illicita. sz quia id ex q' acq' rit est illicitū. sicut p' de eo qd mulier acq' rit p' meretriciū. z h̄ p̄pe vocatur turpe lucrū. q' n. mulier meretriciū exerceat t̄pit agit z i legē dei. sz i eo q' accipit nō iuste agit nec i legē. vnde qd sic illicite acq' sitū ē retineri pōt z de eo elemosyna fieri. **A**d p̄mū q' dicitū q' sic **A**ug' dicit i li' de v̄bis dñi. illud v̄bū dñi quidā male intelli gendo rapiūt res alienas. z aliquid ide pau peribus largiūt. z putāt se facere qd p̄ceptū ē. intellectus iste corrigēdus ē. sz oēs diuitie iiquitatis dicit' vt dicit i libro de q̄stionibus euāgely. ga nō sūt diuitie iniq' nisi i iniquis

q̄ i eis spē cōstituūt. vel fm Amb. iūquū mā
mona dixit. q̄ varijs diuitiarū ill ecebrl n̄of
tēptāt affectus: vel ga i plurib⁹ p̄decessorib⁹
q̄bus p̄rimoniū succedit alijs rep̄it qui iū
ste vsurpauit aliena: q̄suis tu nescias vt Ba
silius dic̄: vel oēs diuitie dic̄tū iūquitatis. i.
sc̄l̄itatis: ga nō eq̄l̄it sūt oībus distribute:
vno egēte ⁊ alio supabūdante. ¶ Ad secun
dum dicēdū q̄ de acq̄sito p̄ meretricium iā
dictū ē q̄l̄it̄ elya fieri p̄t nō aut̄ fit de eo sa
crificiū vel oblatio ad altare. tū p̄p̄ scanda
lū. tū p̄pter sanctorū reuerētiā. de eo etiam
q̄d ē p̄ symoniā acq̄sitiū p̄t fieri elya ga nō
ē debitū ei q̄ dedit: s̄ meret̄ illud amittere.
circa illa vō q̄ p̄ aleas acq̄rūt videt̄ eē aliqd
illicitū ex dīno iure. s̄ q̄ alijs lucret̄ ab his
q̄ rē suā alienare nō p̄t: sicut sunt minores
⁊ furiosi ⁊ huiusmōdi. ⁊ q̄ alijs trahat alijs
ex cupiditate lucrādi ad ludū ⁊ q̄ fraudulē
ter ab eo lucret̄. et i his casib⁹ tenet̄ ad resti
tutionē. et sic de eo n̄ p̄t elyam facē. aliqd
aut̄ videt̄ vlt̄erius eē illicitū ex iure positio
ciuili q̄d p̄hibet vniuersalit̄ tale lucrum. s̄
ga ius ciuile nō obligat oēs: s̄ eos solos qui
sūt his legib⁹ subiecti: ⁊ itē p̄ dissuetudinē
abrogari p̄t. iō apud illos q̄ sūt huiusmodi
legib⁹ obstricti. tenet̄ vniuersalit̄ ad restitu
tionē qui lucrāt: nisi forte h̄ia consuetudo
p̄ualeat: aut nisi alijs lucratus sit ab eo qui
traxit eū ad ludū. i quo casu non tenet̄ resti
tuere: ga ille q̄ amisit nō ē dignus recipere.
nec p̄t licite retinē tali iure positio durā
te. vnde dēt de B elyam facē i B casu. ¶ Ad
tertiū dicēdū q̄ i casu extreme necessitatis
oīa sūt cōia. vñ licet ei qui talē necessitatez
patit̄ accipe de alieno ad sui sustentationē.
si n̄ inueniat q̄ sibi dare velit. et eadē rōne s̄
h̄re aliqd de alieno. et p̄t de B elyam dare:
gnimo et accipe si aliē subueniri nō possit
necessitate patiēt̄. si tñ fieri p̄t sine piculo
debet requisita dñi volūtate paupi p̄uidere
extremā necessitatē patienti.

Ad octauum sic pro
cedit̄. Videt̄ q̄ ille qui est in p̄tate alterius
cōstitut⁹ possit elyaz facere. Religiosi. n. sūt
i p̄tate suoz p̄lator q̄d obediēt̄iā nouerunt
s̄ si eis nō liceret elyaz facere d̄nū reporta
rēt ex statu religiōis: q̄ sic Amb⁹ dic̄ sūma
xp̄iane religiōis i pietate cōsistit que maxi
me p̄ elyaz largitionē cōmendat̄. g^o illi qui

sūt in p̄tate altius cōstituti p̄t elyaz facere.
¶ Uxor ē sub p̄tate viri: ut d̄r Beñ. 3^o. s̄
uxor p̄t elyaz facere cū assumat̄ i uiri soci
etate. Vñ et de beata Lucia d̄r q̄ ignorāte
sponso elyas faciebat. g^o p̄ B q̄ aliquis ē i
p̄tate altius cōstitut⁹ nō impedit̄ qn possit
elyas facere. ¶ Naturalis q̄dā subiectō
est filioz ad parētes. vnde ap̄ls ad eph. 6^o. vi
cit. Filij obedite parētib⁹ v̄ris in dño. sed
filij ut uideat̄ p̄t de reb⁹ p̄ris elyas facere: q̄
sūt q̄dāmodo ipoz cū sint heredes. et iō euz
possint eis vti ad usū corpis: multo magi vi
detur q̄ possint eis vti elyas dādo ad fme
diū aie sue. g^o illi qui sūt i p̄tate cōstituti p̄t
elyas dare. ¶ Serui sūt sub p̄tate dñoz
fm illud ad Titū. 2^o. Seruos dñis suis sub
ditos eē. licz aut̄ eis aliquid in utilitatē dñi
facere. q̄d maxie fit si p̄ eis elyas largiat̄. g^o
illi q̄ sūt i p̄tate cōstituti p̄t elyas facere.
¶ S̄ ē q̄ elye n̄ sūt faciēde d̄ alieno. s̄ d̄ iu
stis laborib⁹ p̄p̄ris vnusq̄sq̄ elyam facere
d̄z ut Aug⁹ dic̄ in li^o de v̄bis dñi. s̄ si subiecti
alys elyaz facerēt B eēt de alieno. g^o illi qui
sūt sub p̄tate cōstituti alioz: nō p̄t elyam fa
cere. ¶ Dicēdū q̄ ille q̄ ē sub p̄tate altius
cōstitutus inquātū huiusmōdi: fm superioris
p̄tate reglari d̄z. Dic. n. ē ordo nālis ut inse
riora s̄z supiora regulēt̄. et iō oportet q̄ ea i
gb⁹ inferior supioz subyctis dispētet n̄ aliter
q̄ ei sit a supioz cōmissū. sic g^o illi qui est sub
p̄tate cōstitutus de re s̄z quā supioz subycti
tur elyam facere nō debet. nisi q̄ten⁹ ei a su
perioz fuerit cōmissū. si q̄s vō hēat aliqd s̄z
q̄d p̄iati supior nō subit. iā fm h̄ nō ē p̄tā
ti subiectus q̄tū ad hoc p̄p̄ri iuris ex̄ns. et
de hoc p̄t elyam facere. ¶ Ad p̄mū g^o dicē
dū q̄ monach⁹ si h̄z dispēsatōez a p̄lato cō
missaz p̄t elyas fecere de reb⁹ monasterij
s̄z q̄ sibi ē cōmissū. si vō nō h̄z dispēsatōez q̄
nihil p̄p̄ri h̄z. tūc n̄ p̄t facē elyam sine licē
tia abbatis uel exp̄esse habita uel p̄babilē
p̄sūpta. nisi forte i articulo extreme necessi
tatis. in q̄ licitū eēt ei furari ut elyaz daret.
nec p̄pter hoc efficit̄ peioris cōditōis: q̄ sic
d̄r in li^o de eccle. dogmatib⁹. bonū ē faculta
tes cū dispēsatōe paupib⁹ erogare. s̄ meli⁹
ē p̄ inrēdōe sequēdi dñm in simul donare et
absolutū sollicitudine egere cū xpo. ¶ Ad
sc̄dm dicēdū q̄ si vxor h̄z alias res p̄t̄ do
tez que ordinatur ad sustentādi onera matri
mony: ul̄ ex proprio lucro ul̄ quocūq̄ alio

licito modo potest dari elemosina et irreposito asensu viri. moderatas tamen ne ex earum superfluitate vir depauperet. alias autem non debet dari elemosinas sine consensu viri vel expresso vel presumpso nisi in articulo necessitatis. sicut de monacho dictum est. Quis enim mulier sit equalis viro in actu ministerii: tamen in his que ad dispensationem domus pertinent vir caput est mulieris: secundum apostolum. ad Cor. xi. Beata autem Lucia sponsu habebat non virum. unde de consensu maritis potest etiam facere. Ad tertium dicendum quod ea que sunt filiarum milium sunt et presertim: et ideo non potest etiam facere nisi forte aliquam modicam de qua potest presumere quod patri placeat. nisi forte alicuius rei esset sibi a prece dispensatio commissa. et ideo dicendum est de servis. Unde per solutio ad quartum.

Ad nonum sic procedit. Videtur quod non sit magis propinquioribus elemosina facienda. **Primum.** **Eccl. 12.** Da misericordiam di. et ne suscipias peccatum. benefac humiliter. et non desipio. scilicet quicquid contigit quod nostri propinquus sunt peccatores et ipsi. quod non sunt eis magis elemosine faciende. **Secundum.** Elemosine sunt faciende propter distributionem mercedis eterne: secundum illud **Matth. 6.** Et prout tu usque quod videt in abscondito reddet tibi. scilicet tributum eterne maxime accipiet ex elemosinis que sanctis erogantur scilicet illud **Luci. 16.** Facite vobis amicos de mammona iniquitatis ut cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. quod exponit **Augustinus** in **1. d. vbi dicit dominus dicit. Qui sunt qui habent eterna habitacula nisi sancti dei. et qui sunt qui ab eis recipiendi sunt in tabernacula nisi qui eorum indigentie fuerint magis sunt elemosine dante sanctorum quam propinquorum. **Primum.** Maxime homo est sibi propinquus. scilicet sibi non potest homo elemosinam facere. videtur quod non sit magis facienda elemosina persone magis iuncte. **Secundum.** Sed est quod apostolus dicit. **ad Thimoth. 5.** Si quis suorum et maxime domesticorum curam non habet: fide ne gaudet et est infidelis deterior. **Primum.** dicit quod sicut **Augustinus** dicit in **1. d. de doc. xpiana: illi qui sunt nobis magis iuncti quasi quidam sorte nobis obveniunt ut eis magis providere debeamus. Est tamen circa hoc discretio ratio adhibenda secundum diversas conditiones et sanctitatis et utilitatis. nam multo sanctorum magis indigentiam patienti et magis utili ad comitum bonum est magis elemosina danda quam persone pro pingui. maxime si non sit multum iuncta cuius cura spiritualis nobis imineat. et si magna necessitate non patiat. **Ad primum quod dicitur quod peccator non est subueniendus in quantum est peccator: ut per******

in peccato foueat. scilicet in quantum homo est. id est ut natura sustentet. **Ad secundum dicendum quod opus elemosine ad mercedem retributivam eterne dupliciter valet. Uno quod modo ex radice charitatis. et scilicet elemosina est meritoria. putat in ea suam ordo charitatis secundum quam propinquioribus magis providere debet magis ceteris paribus. unde **Ambrosius** dicit in **1. d. de officiis. Est illa probanda liberalitas ut prius sanguinis tui non despicias si egerit cogitantes: melius est enim ut ipse subuenias tuis quibus pudor est ab aliis superfluum deposcere. Alio modo valet elemosina ad retributionem vite eterne ex merito eius cui donat quod orat pro eo quod elemosinam dedit. et secundum **Bernardus** loquitur **Augustinus.** **Ad tertium dicitur quod cum elemosina sit opus misericordie. sicut misericordia non est proprie ad seipsum. scilicet per quandam similitudinem ut dicitur. ita est proprie loquendo nullus sibi elemosinam facit. nisi forte ex persona alterius. puta cum aliquis distributor ponit elemosinam potest et ipse sibi accipere si indigeat eo tenore que et aliis ministrat.******

Ad decimum sic procedit. Videtur quod elemosina non sit abundantanter facienda. **Elemosina enim maxime debet fieri coniunctioibus. sed illis non debet sic dari ut ditiores inde fieri velint sicut **Ambrosius** dicit in **1. d. de officiis. nec aliis debet abundantanter dari. Primum.** **Ambrosius** dicit ibidem. Non debet simul effundi opes sed dispensari. scilicet abundantia elemosinarum ad effusionem pertinet. quod elemosina non debet fieri abundantanter. **Secundum.** **ad Cor. 8.** dicit apostolus. Non ut aliis sit remissio. id est ut alii de nostris ociose vivant. nobis autem sit tribulatio. id est paupertas. sed contingeret si elemosina daretur abundantanter. quod non est abundantanter elemosina largienda. **Secundum.** Sed est quod dicit **Thob. 4.** Si multum tibi fuerit abundantanter tribue. **Primum.** dicit quod abundantia elemosine potest considerari et ex parte dantis et ex parte recipientis. Ex parte quidem dantis cum. scilicet aliquis dat quod est multum secundum proportionem proprie facultatis. et sic laudabile est abundantanter dare. unde et dominus **Luci. 21.** laudavit viduam que ex eo quod deerat illi. omnem victum quem habuit misit. obsequatis tamen his que dicitur sunt de elemosina facienda de necessariis. Ex parte vero eius cui datur est abundantanter elemosina dupliciter. Uno quod suppleat sufficienter eius indigentiam. et sic laudabile est abundantanter elemosinam tribuere. Alio ut superabundet ad superfluitatem. et hoc non est laudabile. scilicet melius est pluribus indigentibus largiri. unde et apostolus dicit **ad Cor. 13.** Si distribuero in cibos pauperum ubi glo. dicit. per hoc cautela elemosine docetur ut non vni sed multis detur: ut in pluribus proficit**

Ad primū g̃ dicēdū q̃ rō illa pcedit de abundantia supercedēte necessitate recipiētis elyaz. **A**d scdm̃ dicēdū q̃ auctoritas illa loq̃ de abundantia elye ex pte dantis. s̃ intel ligēdū ē q̃ de nō vult simul effundi oēs opes nisi in mutatoe stat. vñ subdit ibidez nisi forte vt Delise bones suos occidit ⁊ pa uir paupes ex eo q̃ habuit vt nulla cura do mestica teneretur. **A**d tertium dicendū q̃ auctoritas inducta q̃tū ad h̃ q̃ dicit nō vt alijs sit remissio vel refrigeriū loq̃ d̃ abun dantia elye q̃ supercedit necessitate recipiētis: cui n̄ ē dāda elya vt inde luxuriet: sed vt inde sustentet. circa qd̃ tñ ē discretio adhibē da ppter diuersas rōditōes hōiuz. q̃rū qdam delectatiōibus nutriti idigēt magis delica tis cibis aut vestib. vñ Amb° dicit in li° de offi. Cōsiderāda ē largiendo etas atq; de bilitas: nōnūq; etiā verecūdia q̃ ingenuos pdit natales. aut si qs ex diuitijs ī egestate cecidit sine vitio suo. q̃tū vō ad id qd̃ subdi tur: nob̄ aut̄ tribulatio. loq̃ de abundantia ex pte dantis. s̃ sicut glo. ibidē dicit. non h̄ ideo dicit. qui meli° eēt. s̃ abūdāter dare. s̃ d̄ infir mis timer quos sic dare monet vt egestatez non patiantur.

Quēdē rōde **E**inde rōde **R**andū ē de correctione fraſna. **E**t circa h̄ queruntur octo. p̄ vtz̄ fraterna correc tio fit act° caritatis. 2° vtz̄ fit sub̄ p̄cepto. 3° vtz̄ hoc p̄ceptū extēdat se ad dēs uel solū ī platis. 4° vtz̄ subditi tene ant̄ ex h̄ p̄cepto platos corrigere. 5° vtrum peccator possit corrigere. 6° vtz̄ aliqs̄ obe at corrigi qui ex correctione fit deterior. 7° vtz̄ secreta correctio debeat p̄cedē dñūciati onē. 8° vtrū testiūductio debeat p̄cedē denunciationem.

Ad primū sic proce ditur. **V**idē q̃ fraſna correctio nō fit act° caritatis. **D**ic. n. glo. **M**ath. 18. sup̄ illd̄: **S**i peccauerit in te fraſ tu°. q̃ fraſ ē arguēd° ex zelo iusticie. s̃ iusticia ē vt̄ distincta a carita te. q̃ correctio fraſna nō ē actus caritatis sed iusticie. **P**. Correctio fraſna fit p̄ secretaz amonitiōez. s̃ amonitio ē cōsiliū qd̃dā qd̃ p̄ tinz̄ ad prudētiā. prudētis. n. ē eē bene consi liatiū: ut d̄ ī 6° ethicoz. q̃ fraſna correctio

nō ē act° caritatis s̃ prudētie. **C**ōtra r̄y actus nō p̄tinēt ad eādē vtutē. s̃ suppo tare peccatē ē act° caritatis s̃ illud Gal. 6. **A**lter alteri° onera portate. ⁊ sic adplebi tis legē xpi q̃ ē lex caritatis. g̃ vidē q̃ cor rigere fr̄em peccatē qd̃ ē h̄riū suppozatiōi n̄ fit actus caritatis. **S**33. **C**orripe delin quētē ē qd̃dā elya spūalis. sed elya ē act° cha ritatis vt s̄ dictū ē. g̃ ⁊ correctio fraterna est act° caritatis. **R**° dō q̃ correctio delin quētis ē quoddā remediū qd̃ d̄ adhiberi s̄ pctm̄ alicui°. **P**ctm̄ aut̄ alicui° dupl̄ rōde rari pōt. **V**no qd̄ mō inq̃tū est nocuū ei q̃ peccat. **A**lio mō inq̃tū vergit ī nocumētuz alioz q̃ ex ei° pctō ledūf̄ uel scādalizāf̄ ⁊ ē inq̃tū est nocumētū boni cōis cui° iusticia p̄pctm̄ hōis p̄turbaf̄. **D**uplex g̃ ē correctio delinquētis. **V**na qd̄ q̃ adhibet remediū pctō inq̃tū ē quoddā malū ipsius peccātis ⁊ ista ē pp̄ie fraterna correctio q̃ ordiāf̄ ad emēdatōez delinquētis. remouē aut̄ malum alicui° cuiusdē rōnis ē: sicut bonū ei° p̄cura re. p̄curare aut̄ fr̄is bonū p̄tinēt ad charita tē p̄ quā volum° ⁊ opamur bonū amico. vñ ē correctio fraſna ē act° caritatis: q̃ p̄ eā repellim° malū fr̄is. s̄ pctm̄ cui° r̄motio ma gis p̄tinēt ad charitatē q̃ ē r̄motio exteri oris dāni l̄ ē corp̄alis nocumētū. quāto h̄ri um bonū vtutis magis ē affine charitati q̃ bonū corp̄is l̄ extioz rez. vñ correctio frater na ē act° caritatis poti° q̃ curatio iusticia tis corp̄alis ul̄ subuentio q̃ excludit̄ extioz egestas. **A**lia vō correctio ē q̃ adhibet reme diū pcti delinquētis s̃m q̃ ē in malū alioz et p̄cipue in nocumētū cōis boni. ⁊ talis corre ctio ē act° iusticie. cuius ē cōseruare r̄citudi nē iusticie vni° ad alterz̄. **A**d p̄mū g̃ dicē dū q̃ glo. illa loq̃ de secunda correctione q̃ ē actus iusticie. ul̄ si loquat̄ etiā de p̄ma tūc iusticia ibi sumitur s̃m q̃ ē v̄lis virtus: vt. ī dicef̄ put etiā oē pctm̄ ē iniquitas vt d̄. i. **J**oh. 3. quasi s̄ iusticiā ex̄is. **A**d secūduz dicēdū q̃ sicut p̄bus dicit in 6° ethicoz: pru dētia facit rectitudinē ī his q̃ sūt ad finē. de q̃bus ē cōsiliū ⁊ electio. tñ cuiz̄ p̄ prudētiā aliquid recte agim° ad finem alicuius vtutis moralis. puta t̄pantie uel fortitudinis. actus ille est principaliter illius virtutis ad cui° si nē ordinaf̄: q̃ ergo amonitio q̃ fit in correc tōe fraſna ordinaf̄ ad amouēduz fr̄is pctm̄ qd̃ p̄tinēt ad charitatē. manifestū ē q̃ talis

ammonitio principalit̄ ē act⁹ caritatis quasi
impantis prudētie vō secundario q̄si exequē
tis ⁊ dirigētis actū. ¶ Ad tertiuū dicēdū q̄
correctio frāna nō opponit̄ supportatōi in
firmoz. sed magis ex ea d̄segf. intantū. n. ali
quis supportat peccātē i quātū ⁊ eū nō tur
bat sed beniuolētā ad eū seruat ⁊ ex B̄ r̄i
git q̄ eū satagit emēdare.

Ad secunduz sic pro

cedit. ¶ Videt̄ q̄ correctio fraterna nō sit in
p̄cepto. Nihil. n. q̄ ē ipossibile cadit sub p̄
cepto: s̄m illud Jerō. **Maledict⁹** q̄ dicit̄ deū
aliquid ipossibile p̄cepisse. s̄ ecclesiastes 7.
d̄. **Cōsidera** opa dei q̄ nemo possit corrigē
quē ille despererit. ḡ correctio frāna nō ē in
p̄cepto. ¶ **D**ia p̄cepta legis dīne ad p̄cep
ta decalogi reductū. s̄ correctio frāna nō ca
dit sub aliq̄ p̄cepto decalogi. ḡ nō cadit sub
p̄cepto. ¶ **O**missio p̄cepti dīni est pct̄m
mortale qd̄ i sc̄is viris nō inuenit̄. s̄ omissio
fr̄ne correctōis inuenit̄ in sc̄is ⁊ i sp̄ualibus
viris. **Diē. n. Aug.** i p̄ de ciui. dei q̄ nō soluz
inferiores. verū etiā hi q̄ sup̄iore vite ḡdum
tenēt. ab alioz reprehēsiōe se abstinēt. p̄p̄
quādā cupiditatis maculā non p̄p̄ officia
caritatis. ḡ correctio frāna nō est i p̄cepto.

¶ **I**llud qd̄ ē in p̄cepto h̄z rōnem debiti
si ḡ correctio fraterna caderet sub p̄cepto : s̄
fr̄ib⁹ deberem⁹ vt eos peccātes corrigere⁹
sed ille q̄ d̄z alicui debitu⁹ corpale. puta pecu
niā. nō d̄z eē cōten⁹ vt ei occurrat debitor.
s̄ d̄z eū q̄rere vt debitu⁹ reddat. oporteret ḡ
q̄ hō q̄reret correctōe indigētē ad B̄ q̄ eōs
corrigeret. qd̄ videt̄ icōueniēs. tū p̄p̄ mul
titudinē peccātū ad quoz correctōem vn⁹
hō nō possit sufficere. tū etiā qz oporteret q̄
religiosi de claustris suis exiret̄ ad corrigē
dos hoīes. qd̄ ē icōueniēs. nō ḡ fraterna cor
rectio ē i p̄cepto. ¶ **S**z ⁊ qd̄ Aug⁹ dicit̄ i
l̄. de v̄bis d̄ni. **S**i neglexeris corrigē peior
eo fact⁹ es q̄ peccauit. s̄ h̄ nō est nisi p̄ hu
iusmōi negligētā aliq̄ p̄ceptū omittet.
ḡ correctio frāna ē i p̄cepto. ¶ **B**⁹ dicēdū
q̄ correctio frāna cadit sub p̄cepto. s̄ cōside
rādū ē q̄ sicut p̄cepta negatiua legi p̄hibēt
actus pct̄oz. ita p̄cepta affirmatiua iducūt
ad act⁹ vtutū. act⁹ aut̄ pct̄oz sūt sc̄d̄z se ma
li ⁊ nullo mō bene fieri p̄nt. nec aliquo tpe
aut loco: qz s̄m se sūt iūcti malo fini vt d̄r
in 2⁹ ethicozū. ⁊ ideo p̄cepta negatiua ob

ligant sp̄ ⁊ ad sp̄ s̄ act⁹ vtutū nō q̄libz modo si
eri debet: s̄ obstruatis debet̄ circūstantys q̄
regrū ad B̄ q̄ sit act⁹ vtuosus ut. s̄ fiat vbi
debet. ⁊ q̄n̄ debet. ⁊ s̄m q̄ debet. **E**t quia
dispositio eozū q̄ sūt ad finē attēdit̄ s̄m rō
nē finis: in istis circūstantys vtuosi act⁹ p̄ci
pue attēdenda ē rō finis que est bonū vtutū
si ḡ sit aliq̄ talis omissio alicui⁹ circūstātie
circa virtuosū actū que totalit̄ tollat bonū
vtutis. hic actus d̄riat̄ p̄cepto. si aut̄ sit dese
ctus alicui⁹ circūstātie q̄ non totalit̄ tollat
vtutē licet nō p̄fecte attingat ad bonū virtu
tis: nō ē ⁊ p̄ceptū. vnde ⁊ p̄hs d̄c̄ i 2⁹ ethicoz
q̄ si parū discedat̄ a medio nō ē oīra virtutē.
sed si multū discedat̄ corrupit̄ virtus in suo
actu. **C**orrectio aut̄ fraterna ordinat̄ ad fr̄is
emēdationē. ⁊ iō B̄ mō cadit sub p̄cepto
s̄m q̄ ē necessaria ad istū finē. nō aut̄ ita q̄
q̄libet loco vel tpe fr̄at̄ deliquēs corrigatur.
¶ **A**d primū ḡ dicēdū q̄ i oibus bonis agē
dis opatio hoīs nō ē efficac. nisi adsit auxiliū
diuinū. ⁊ tñ hō debet̄ facē qd̄ i se ē. vnde Au
g⁹ d̄c̄ i libro de correctione ⁊ gr̄a. **N**escien
tes q̄s p̄tineat ad p̄destinatos numerū ⁊ q̄s
nō p̄tineat: sic affici debem⁹ caritat̄ affectu
vt oēs velimus saluos fieri. ⁊ iō oibus debe
mus fraterne correctōis officiu⁹ ipedē sub
spe diuini auxilij. ¶ **A**d secundū dicēdū q̄ si
cut̄ s̄ d̄ictū est: oīa p̄cepta que p̄tinent ad im
pedēdū aliq̄ b̄ficiū p̄ximo reducūt̄ ad p̄
ceptū de honoratiōe parentū. ¶ **A**d tertium
dicēdū q̄ correctio fraterna tripliciter omitti
pōt. **U**no qd̄ mō meritoze q̄n̄ ex caritate
aliq̄s correctionē omittit. **Diē. n. Aug.** in p̄
de ciui. dei. **S**i p̄p̄ca q̄sqz obiurgādis ⁊ cor
ripiedis male agētib⁹ parcat̄: qz opportunū
t̄pus ingrit̄. vel eisdē ip̄is metuit ne deterio
res ex B̄ efficiāf. vel ad bonā vitā ⁊ piā eru
diendos ipediāt alios ifirmos ⁊ p̄mant atqz
auertāt a fide: nō videt̄ esse cupiditatis oc
casio s̄z oīliū caritatis. **A**lio⁹ p̄termittit̄ fr̄at̄
na correctio cū pct̄o mortali. q̄n̄. s̄. formida
tur vt ibi d̄r iudiciū vulgi ⁊ carnis excrucia
tio vt̄ p̄ceptio. dū tñ h̄ ita d̄ient̄ i aīo q̄ fr̄at̄
ne caritati p̄ponāt. ⁊ B̄ videt̄ cōtingē q̄n̄ ali
qs p̄sumit de aliq̄ delinquēte p̄babiliter q̄
posset eū a pct̄o retrahere. ⁊ tñ p̄p̄ timores
vel cupiditatē p̄termittit. 3⁹ mō huiusmodi
omissio ē pct̄m v̄iale. q̄n̄ timor ⁊ cupiditas
tardiorē faciūt hoīem ad corrigēdū delicta
fr̄is. nō tñ ita q̄ si ei cōstaret q̄ fr̄em possit

a pctō retrahē pp̄ timorē uel cupiditatem
t immitteret qb̄ in aīo suo p̄ponit caritatē fra
ternā ⁊ h̄ mō q̄n̄z viri sci negligūt corrigere
deinquietes. ¶ Ad q̄rtū dō q̄ illud qd̄ d̄bet
alicui det ermine et certe p̄sone siue sit bo
num corpale siue spūale: oportet q̄ ei ip̄eda
mus nō expectātes q̄ nobis occurrat: s̄ de
bitā sollicitudinē h̄ntes ut eū ingram⁹. vñd
sicut ille q̄ debet pecuniā creditoz debet eū
regere cū ips̄ fuerit ut ei debitū reddat: ita
q̄ h̄z spūaliē curā alicui⁹ debet eū q̄rere ad B
q̄ eum corrigat de pctō. s̄ illa b̄nficia q̄ non
debet certe p̄sone s̄ coiter oibus primis
siue sint corpalia siue spūalia nō oportet nos
q̄rere qb̄ ip̄edam⁹: s̄ sufficit q̄ ip̄edam⁹ eis
q̄ nobis occurrūt. B. n. q̄i p̄ q̄dā forte h̄nduz
est: ut Aug⁹ dīc̄ in p̄ d̄ doc xp̄iana. ⁊ pp̄ hoc
dīc̄ i li⁹ de v̄bis dñi. q̄ amonet nos dñs n̄
nō negligere iuicē pctā n̄ra: nō q̄rēdo quid
rephendas: s̄ vidēdo qd̄ corrigas. aliogn̄ effi
ceremur exploratores vite alioz: s̄ id qd̄ d̄r
p̄b. 24. Ne q̄ras ipietatē in domo iusti. ⁊ n̄
vastes regem ei⁹. vñd p̄z q̄ nec religiosos o
portet exire claustrū ad corrigendum delin
quentes.

Ad tertius sic proce

dit. ¶ Videl q̄ correctio fraterna nō p̄tineat
nisi ad platos dīc̄. n. Jero⁹. Sacerdotes stu
deant illud euāgeliū implere: Si peccauerit
in te frat̄ tu⁹ ⁊c. s̄z noīe sacerdotū osueuerūt
significari plati q̄ h̄nt curā alioz. q̄ videt q̄
ad solos platos p̄tineat fraterna correctio.

¶ Fraterna correctio ē qdā ekyā spūalis. s̄z cor
palē ekyāz facē p̄tinet ad eos q̄ sunt supiores
in tpalibus. s̄ ad distiores. q̄ et frna correctio
p̄tinet ad eos qui sūt supiores in spūalibus
s̄ ad platos. ¶ Ille q̄ corripit alium mo
uet eū sua amonitione ad meli⁹. s̄z in rebus
nālibus iferiores mouēt a supiorib⁹. q̄ etiam
fm ordinē vtutis q̄ seq̄ ordinē nature ad so
los platos p̄tinet iferiores corrigē. ¶ S̄z ē
qd̄ d̄r. 24. q. 3. Tā sacerdotes q̄z reliq̄ fideles
oēs sūmā debēt h̄re curā d̄bis q̄ pereūt. q̄te
nus eoz f̄dargutione aut corrigat a peccatū
aut si icorrigibiles appareāt: ab ecclesia sepa
rent. ¶ B̄ dō q̄ sicut dictum est: duplex est
correctio. Una qdē q̄ ē act⁹ caritatis q̄ spā
liter tendit ad emēdationē fratris deliquētis
p̄ simplicem amonitionē. et talis correctio
p̄tinet ad quēlibet caritatem h̄ntem siue sit

subditus siue platus. ¶ Est aut̄ alia correctio
q̄ est act⁹ iusticie: p̄ quā intēdit bonū eōe qd̄
nō solū p̄curat p̄ amonitionēz ffis. s̄ etiam
intēdū p̄ punitōez: ut alij a pctō timentes de
sistant. ⁊ talis correctio p̄tinet ad solos pla
tos q̄ nō solū h̄nt amonere: s̄ etia corrigere
puniendo. ¶ Ad p̄mū ḡ dīcēdū q̄ etia i cor
rectione fraterna que ad oēs p̄tinet ḡuioz est
cura platos: ut dīc̄ Aug⁹ in p̄ de ciui. dei sic
eni t̄palia b̄nficia poti⁹ debet aliq̄s exhibere
ill̄ q̄rū curā tpalē h̄z: ita etia b̄nficia spūalia
puta correctionē: doctrinā. ⁊ alia huiusmōi
magis debet exhibere illis q̄ sunt sue spūali
cure cōmissi. nō ḡ intendit Jero⁹ dicere q̄
ad solos sacerdotes p̄tineat p̄ceptū d̄ correcti
one fraterna: s̄z ga ad hos spālic p̄tinz. ¶ Ad
secūdū dīcēdū q̄ sicut ille q̄ habet vñ corpa
lit subuenire possit: q̄tū ad B̄ diues ē. ita il
le q̄ h̄z sanū rōnis iudiciū ex q̄ possit aliq̄s d̄
licū corrigere q̄tū ad B̄ ē supior habendus
¶ Ad t̄tū dō q̄ etia in rebus nālib⁹ qdā
mutuo in se agūt: ga q̄tū ad aliq̄d sunt se in
uicē supiora put. s̄ vtrūq̄ ē quodāmodo in
potētia ⁊ qdāmō in actu respectu alteri⁹ et
h̄nt aliq̄s in q̄tū h̄z sanū rōnis iudiciū in h̄
in q̄ alē delinqt pōt eū corrigere: licet nō sit
simpliciter supior.

Ad quartum sic pro

cedit. ¶ Videl q̄ aliq̄s nō teneat corrigē pla
tum suū. d̄r. n. Exo. 19. Bestia que tetigerit
montē lapidabit. et. 2. Regl. 6. d̄r q̄ D̄za p̄
cussus ē a dño ga tetigit archaz. s̄z p̄ mōtēz
⁊ archā significat platus. q̄ plati nō sūt cor
rigēdi a subditis. ¶ B̄. Sal. 2. sup illō In sa
ciem ei restiti. dīc̄ glo. ut par. q̄ cū subditus
nō sit par plato: nō d̄bet eū corrigere. ¶ B̄.
Greg⁹ dīc̄. Sanctoz vitā corrigē nō p̄suat
nisi q̄ de se meliora sentit. s̄z aliq̄s nō debet
de se meliora sentire q̄ de plato suo. q̄ plati
nō sūt corrigēdi. ¶ S̄z ē qd̄ Aug⁹ dīc̄ i re
gula. Nō solū v̄ri: sed etia ip̄i. i. plati mise
remini q̄ int̄ vos quāto i loco supiore tanto
in piculo maiore vsat. sed correctio frna est
opus mie. q̄ et plati sūt corrigēdi. ¶ B̄. dī
cēdū q̄ correctio q̄ ē act⁹ iusticie p̄ coberti
onē pene nō cōpetit subditis respectu p̄lati
s̄ correctio fraterna q̄ ē act⁹ caritatis p̄tinz ad
vñquēq̄: respectu cuiuslibet p̄sone ad quaz
caritatē debet h̄re si i eo aliq̄d corrigibile in
ueniat. actus. n. ex aliq̄ habitu uel potentia

pcedēs se extendit ad oīa q̄ cōtinēt sub obo
 illius potentie vel hitus: sicut visio ad oīa q̄
 cōtinēt sub obo visus. s; q̄ act' vtuosus de
 bet eē moderat' debitis circūstātys. id ī cor
 rectioē q̄ subditi corrigūt platos debet mo
 dus cōgruus adhiberi: vt. f. non cū p̄uia z
 duritia: s; cū māsuē: tudine z reuerētia cori
 ganf. vnde apl'us dicit. i. ad Thimot' 5°. Se
 niorē ne increpaueris: s; obsecra ut patrē. z
 iō Dyo' r̄darguit Demophylū monachū q̄
 sacerdotē irreuerēt correperat: eū pcutiens
 z de eccl'ia eyciēs. ¶ Ad p̄mū ḡ dicendum
 q̄ tūc platos inordinate videt q̄n irre
 uerēt obiurgat: uel etiā q̄n ei detrahif. et h̄
 siḡ p̄ cōtactū mōtis z arche dānatū a deo.
 ¶ Ad secūdu dīcēdu q̄ ī faciē resistere corā
 oibus excedit modū frañe correctiois. z iō
 sic Paulus Petrū nō rēphēdisset nisi aliq̄
 mō par esset q̄stū ad fidei defensionē. sed in
 occulto āmonere et reuerēt: h̄ pōt etiā ille
 q̄ nō ē par. vñ apl'us ad Col. vltj. scribit d̄ s̄
 vītis ut plātū suū āmoneāt. cu; dicit: dicitē
 Archippo: misteriu tuū ipse. ¶ Sciēdu tñ
 ē q̄ vbi iminēt piculū fidei: etiā publice es
 sent plati a subdit' arguendi. vñ z Paulus q̄
 erat subdit' Petro pp̄ iminēs piculū scan
 dali circa fidem Petz publice arguit. z sic
 glo. Aug. dicit ad Gal. 2°. ipse Petr' exemplū
 maioribus p̄buit ut sicubi forte rectū trami
 tem reliq̄issent nō dedignēt etiā a posteriori
 bus corrigi. ¶ Ad etiū dicendum q̄ p̄sumē
 se esse simplicif meliorē q̄ platos: videt eē
 p̄sūptuose supbie: sed estimare se meliozem
 q̄stū ad aliq̄ nō ē p̄sūptionis: q̄ nullus est
 ī hac vita q̄ nō habeat aliq̄ defectū. z eti
 am cōsiderādū ē q̄ cū aliq̄ plātū caritatie
 monet: nō pp̄ h̄ se maiorē existimat. s; aux
 iliū ip̄tis ei q̄ q̄stō in loco supiori tāto ī picu
 lo maiori vsat: ut Aug' dicit in regula.

Ad quintum sic pro
 cedif. Videt q̄ peccator corrigere debeat
 deliquētē. Null' n. pp̄ pctm̄ qd̄ cōmīst
 a p̄cepto obseruādo excusat. s; correctio fra
 tna cadit sub p̄cepto ut dicitur est. ḡ videt q̄
 pp̄ pctm̄ qd̄ q̄s cōmīst nō d̄beat p̄mittere
 huiusmōi correctiones. ¶ S. Elyā spūalis
 potior ē q̄ corpāl' elyā. s; ille q̄ ē pctō n̄ dz
 abstinere qn̄ elyā corpālē faciat. ḡ m̄sto
 min' debet abstinē a correctioē delinquētī
 pp̄ pctm̄ p̄cedēs. ¶ i. Job. p̄. v̄. Si dixerit

mus q̄ pctm̄ nō hē m' : nosipfos seducim'
 si ḡ pp̄ pctm̄ aliq̄s ipedit a correctioe fra
 terna: nullus erit q̄ possit corrigere delinquē
 tem. hoc autē ē incōueniēs. ḡ z p̄mū. ¶ S;
 5 ē qd̄ Jfidōr' dicit ī li' de sūmo bono. Non
 debz vitia alioz corrigere q̄ ē vitys subiect'
 z Ro. 2° d̄r In q̄ aliu iudicas: teipm̄ cōdenas
 eadē. n. agl' q̄ iudicas. ¶ R' d̄r q̄ sic dicitū
 ē: correctio delinquētis p̄tinet ad aliq̄ in
 q̄stū viger in eo rectū iudiciū rōnis. pctm̄ at
 ut s̄ dicitū ē. nō tollit totū bonū nature quin
 remaneat in peccante aliq̄ d̄ recto iudicio
 rōnis. et fm̄ hoc pōt sibi cōpetere a subditif
 delictū arguere. s; tñ pp̄ pctm̄ p̄cedēs impedi
 mentū q̄ddā huic correctioi asserit prop̄ tria
 p̄ quidē q̄ ex pctō p̄cedenti in dign' reddif
 ut aliū corrigat. et p̄cipue si mai' pctm̄ cōmī
 sit nō ē dign' ut aliū corrigat de minori pec
 cato. vnde sup̄ illud Math. 7°. Quid vides
 festucā zc. dicit. Jero'. De his loq̄ q̄ cū mor
 tali crimē detineant obnox' minora pctā
 fr̄ibus nō cōcedūt. 2° reddif īdebita correc
 tio pp̄ scandaluz qd̄ seq̄ ex correctione si
 pctm̄ corripientis sit maifestū: q̄ videt q̄
 ille q̄ corrigit nō corrigit ex caritate. s; maḡ
 ad ostētatōē. vñ sup̄ illud Math. 7°. Quō
 dicitis fr̄i tuo zc. exponit Criso'. in q̄ p̄posito
 puta ex caritate ut salues p̄ximū tuū: nō q̄
 teipm̄ ante saluares. vis ḡ nō alios saluare:
 s; p̄ bonā doctrinā malos act' celare. z sciē
 tie laudes ab hoibus q̄rere. 3° mō prop̄ sup
 biā corripit' ī q̄stū. s. aliq̄s pp̄a pctā p̄uipē
 dēs seipm̄ primo p̄fert ī corde suo pctā eius
 austerā seueritate diiudicās ac si ip̄e eēt ius
 tus. vnde Aug' dicit ī li' d̄ s̄mone domini
 in monte. Accusare vitia officii ē bonoruz
 viroz et beniuoloz: qd̄ cū mali faciunt: alie
 nas p̄tes agunt. et iō sicut Aug' dicit ī eodē:
 cogitem' cū aliquem rēphēdere: nos neces
 sitas cogit vtrū tale sit vitii quod nūq̄ ha
 buimus. et tūc cogitem' nos hoies eē z h̄re
 potuisse. uel tale qd̄ aliq̄n habuim' z iam n̄
 habem'. z tūc tāgat memoriā oīs fragilitas
 ut illā correctionē nō odiū s; mīa p̄cedat. si
 autē iuenerem' nos in eodē vitio esse: nō ob
 iurgem' sed congemiscamus et non illum
 ad obtemperandum sed ad equaliter conen
 dū iuitem'. ex his ḡ p̄z q̄ si pctōz cum humi
 litate corripiat delinquētē: nō peccat. nec
 sibi nouā cōdenatōez acgrit. s; p̄ h̄ ul' cōscia
 fr̄is ul' saltē sua p̄ pctō p̄ erito cōdenabilem

Ad quartum sic pro
 cedif. Videt q̄ peccator corrigere debeat
 deliquētē. Null' n. pp̄ pctm̄ qd̄ cōmīst
 a p̄cepto obseruādo excusat. s; correctio fra
 tna cadit sub p̄cepto ut dicitur est. ḡ videt q̄
 pp̄ pctm̄ qd̄ q̄s cōmīst nō d̄beat p̄mittere
 huiusmōi correctiones. ¶ S. Elyā spūalis
 potior ē q̄ corpāl' elyā. s; ille q̄ ē pctō n̄ dz
 abstinere qn̄ elyā corpālē faciat. ḡ m̄sto
 min' debet abstinē a correctioē delinquētī
 pp̄ pctm̄ p̄cedēs. ¶ i. Job. p̄. v̄. Si dixerit

se esse ondat: ut dicitur Ro. 2. In quibus iudicas
teipsum condemas. eadem. n. facis quod iudicas.
Unde per rursus ad obiecta.

Ad sextum sic proce

ditur. Vide quod aliquis non debeat a correctio
ne cessare propter timorem ne ille fiat deterius. Pec
catum. n. est quodammodo infirmitas anime: secundum illud psalmi. Mi
serere mei domine quoniam infirmus sum. scilicet ille cui imminet
cura infirmi: etiam propter eius dictionem vel orationem
propter non debet cessare: quia tunc magis imminet per
culum: sicut per circa furiosos. quod multo magis dicitur
bono peccato corrigere quod tunc magis grauius ferat.
¶ Secundum Iero. veritas vite non est dimittenda
propter scandalum. precepta autem dei pertinent
ad veritatem vite. cum ergo correctio fratris cadat
sub precepto ut dictum est. vide quod non sit dimittenda
propter scandalum eius quod corripit. ¶ Tertium. Secundum
apostolum ad Ro. 3. non sunt facienda mala ut veniant
bona. quod pari ratione non sunt permittenda bona
ne veniant mala. scilicet correctio fratris est quod
dam bonum. quod non est permittenda propter timorem
ne ille quod corripit fiat deterius. ¶ Quartum. Est quod est quod
dicitur per psalmum. Noli arguere derisorem ne oderit
te. ubi dicitur gloria. Non est timendum ne tibi derisor
cum arguas et humilias iherat. scilicet hoc potius potius
dum ne tractus ad odium inde fiat peior. quod cessans
dum est a correctio fratris quoniam timeat ne fiat
ille idem deterius. ¶ Quintum. Sed quod sic dictum est duplex
est correctio delinquentis. Una quod pertinet
ad prelatos quod ordinat ad bonum communi et habet
vim coactiuam. et talis correctio non est dimittenda
propter turbationem eius quod corripit. tunc quia et si
propria sponte emendari non velit: cogendus est per
penas ut peccata dimittat. tunc etiam quia si corrigi
bilis sit: potius potius bono communi dum seruat order
iusticie. et vni exemplum alii detur. vnde iudex
non permittit ferre sententiam condempnationis in pec
cantem propter timorem turbationis ipsius vel etiam
amicorum eius. Alia vero est correctio fratris cuius
finis est emendatio delinquentis non habet vim coacti
onem: sed simplicem ammonitionem. et ideo ubi probabile
est estimat quod peccator ammonitionem non reci
piat sed ad peiora labat: est ab huiusmodi correc
tione desistendum. quia ea que sunt ad finem debent
regulari secundum quod exigit ratio finis. ¶ Ad primum ergo
dicitur quod medicus quoddammodo coactionem vult in frenetico
qui curam eius recipere non vult. et huic assimilatur
correctio prelatorum que habet vim coactiuam. non
autem simplex correctio fratris. ¶ Ad secundum
dicendum quod de correctione fratris dicitur pre

ceptum secundum quod est actus virtutis. habet autem est secundum quod pro
portionalis finis. et ideo quoniam est impeditiva finis pu
ta cum efficaciter habet deterius: iam non pertinet ad veri
tatem vite nec cadit sub precepto. ¶ Ad tertium
dicendum quod ea que ordinat ad finem habet rationem bo
ni ex ordine ad finem. et ideo correctio fratris
quoniam est impeditiva finis. emendationis fratris
iam non habet rationem boni. et ideo cum permittitur talis
correctio: non permittitur bonum ne eueniat
malum.

Ad septimum sic pro

cedit. Vide quod in correctione fratris non debe
at ex necessitate precepti ammonitio secreta pre
cedere denunciationem. In opibus. n. caritatis
preceptis debemus deum imitari: secundum illud epistolam. 5.
Estote imitatores dei sicut filii carissimi: et
ambulate in dilectione dei. deus autem interdum
publice punit homines propter nulla secreta
ammonitione procedente. ergo videtur quod non sit necesse
ammonitione secreta precedere denunciationem.
¶ Secundum. Sicut Augustinus dicit in libro de mendacium: ex
gestis sanctorum intelligi potest qualiter sunt precepta sa
cre scripture intelligenda. scilicet in gestis sanctorum iu
ris facta denuntiatio publica peccati occulti nulla
secreta ammonitione procedente: sicut legitur Gen.
37. quod ioseph accusauit fratres suos apud preem
crimine pessimo. et Act. 5. dicitur quod Petrus Ana
niam et Saphiram occulte defraudate de precepto
agri publice denunciavit nulla secreta amo
nitione permessa. Ipse etiam dominus non legit secreto
ammonuisse Iudam antequam eum denunciaret. non ergo
est de necessitate precepti: ut secreta ammonitio
precedat publicam denunciationem. ¶ Tertium. Accusa
tio est gravior quam denuntiatio. sed ad publicam accu
sationem potest aliquis accedere nulla ammonitione se
creta procedente. determinat. n. in decretali quod ac
cusationem debet precedere inscriptio. ergo videtur quod
non sit de necessitate precepti quod secreta amoni
tio precedat publicam denunciationem. ¶ Quartum. Non
videtur esse probabile quod ea que sunt in communi obseru
tudinibus religiosorum sint precepta christi. scilicet consuetudo
est in religionibus quod in capellis aliqui clamant de cul
pis nulla secreta ammonitione permessa. ergo videtur
quod hoc non sit de necessitate precepti. ¶ Quintum. Religio
si tenetur suis prelati obedire. sed quoniam prelati precipi
unt vel vult omnibus vel alicui specialiter: ut si quis sit cor
rigendus ei dicat. ergo videtur quod ei teneatur dicere
etiam antequam secreta ammonitionem. si ergo est de necessitate
precepti ut secreta ammonitio precedat publicam
denunciationem. ¶ Sextum. Est quod dicitur Augustinus dicit

in li^o de vbiſoni exponēs illō. **C**orripe ipſū
int te et ipſū ſolū. **S**tudēs correctōi p̄cens
pudori. forte. n. p̄e verecūdia incipit defen
dere pctm̄ ſuū. et quē vis facē meliorē facis
peiorē. ſed ad h̄ tenemur p̄ p̄ceptū charitatē
vt caueam⁹ ne frat̄ detior efficiatur. q̄ ordo
correctōis frat̄ne cadit ſub p̄cepto. **R**^o
dicēdū q̄ circa publicā denūciationē pctō
rū diſtiguēdū ē. aut. n. pctā ſūt publica aut
ſūt occulta. ſigdē ſint publica n̄ ē tm̄ adhibē
dū remediū ei q̄ peccauit ut melior fiat: ſed
etiā alyſ i q̄z noticiā deuenit ut nō ſcādali
genſ. et ideo talia pctā ſūt publice arguenda
ſm̄ illō apli. i. ad **Thimori. 5^o**. Peccātes co
ram oib⁹ argue ut et ceſti timorē habeat. qd̄
intelligit de pctis publicis: ut **Aug⁹** dicit i li^o
de vbiſoni. ſi vō ſint pctā occulta ſic videt
h̄re locū qd̄ dñs dicit. **S**i peccauerit i te frat̄
tu⁹. qñ. n. te offendit publice corā alyſ iā nō
ſolū i te peccat. ſz etiā i alios q̄s turbat. **S**
q̄a etiā i occultis pctis pōt parari primoz
offenſa: iō adhuc videt diſtiguēdū eē. qd̄az
n. pctā occulta ſūt q̄ ſunt in nocumentum
primoz uel corpale uel ſpūale. puta ſi aliq̄s
occulte tractet quō ciuitas tradat hoſtib⁹ ul
ſi hētic⁹ p̄uati hoies a fide auertat. et q̄a ille
q̄ ſic occulte peccat: nō ſolū i te peccat ſz et i
alios. q̄ ſtati p̄cedē ad denūciatōz ut h⁹ di
nocumtū i p̄cedat. niſi forte aliq̄ firmi⁹ eſtia
ret q̄ ſtati p̄ ſecretā āmonitiōz poſſet h⁹
modi mala impedire. quedā vō pctā ſunt q̄
ſolū ſūt in malū peccātis et ei⁹ in quē pecca
tur: uel q̄a peccāte ſolū ledit: uel ſaltem ex
ſola noticiā. et tūc ad h̄ ſolū tēdēdū ē ut fra
tri peccāti ſubueniat. et ſicut medic⁹ corporā
ſanitatē egrotō ofert ſi pōt ſine alicui⁹ m̄bri
abſciſiōe. ſi aut̄ nō pōt: abſcidit mēbrū min⁹
neceſſariū ut vita totius cōſeruet. ita etiāz
ille q̄ ſtudet emēdationi fr̄is debet ſi pōt ſic
emēdare fr̄em q̄tū ad oſciam: ut fama eius
cōſeruet. q̄gdē ē vtilis. p̄ quidē et ipſi peccā
ti nō ſolū i r̄palib⁹ in qb⁹ q̄tū ad multa hō
patit̄ detrimētū amiſſa fama: ſz etiā q̄tū ad
ſpūalia: q̄a p̄ timore iſamie multi a pctō re
trahūt. vñ qñ ſe iſamatos cōſpiciūt irrefre
nate peccāt. vñ **Jer⁹** dicit: **C**orripied⁹ ē ſeor
ſū frat̄ne ne ſi ſemel pudorē uel verecūdiam
amiſerit p̄maneat in pctō. **2^o** debet cōſeruari
fama fr̄is peccātis. tū qz vno iſamato aly
iſamāt: ſm̄ illū **Zugl.** in eplā ad plebē by
ponēſem. **C**ū de aliq̄⁹ q̄ ſc̄m̄ nomē p̄ſiteut

aliq̄d criminis vel falſi ſonuerit vel veri patu
erit: iſtāt: ſatagūt: ambigūt: vt de oib⁹ h̄ cre
dat. tū ē qz ex pctō vni⁹ publicato aly pro
uocātur ad pctm̄. ſz qz oſcia p̄ferēda ē fame
voluit dñs vt ſaltē cū diſpēdio fame frat̄is
oſcia per publicā denūciatōem a pctō libet⁹
vñ p̄z qz pōt eē de necitate p̄cepti qz ſecreta
āmonitio publicā denūciatōem p̄cedat.
Ad p̄mū q̄ dicēdū qz oia occulta ſunt dō
nota. et h̄ mō ſe h̄nt occulta pctā ad iudiciūz
diuini. ſic publica ad h̄ianū et tñ plerumqz
de pctōz q̄ ſecreta āmonitōe arguit inte
rius iſpirādo ul vigilāti uel dormiēti: ſc̄dm̄
illud **Job. 33^o**: Per ſomniū i viſiōe nocturna
qñ irruit ſopoz ſup hoies tūc apit aures vi
rozū et erudiēs eos inſtruit diſcipia ut auer
tat hoies ab his q̄ fecit. **A**d ſecūdū dicen
dū qz dñs pctm̄ **Jude** tāqz de⁹ ſic ut publicū
hēbat vñ ſtati poterat ad publicādū proce
dere tñ ipſe nō publicauit. ſz obſcuris verbis
eū de pctō ſuo āmonuit. **Petr⁹** aut̄ publica
uit pctm̄ occultū **Ananie** et **Saphyre** tanqz
executor dei cui⁹ reuelatōe pctm̄ cogit. de
Joſeph aut̄ credēdū ē qz fr̄es ſuos qñqz am
monuerit. ſz n̄ ſit ſcriptū. **L**pōt dici qz pctm̄
publicū erat inter fr̄es. vnde dicit pluraliter
accuſauit fr̄es ſuos. **A**d tertiū dicēdū qz
qñ iminet piculū multitudinis nō h̄nt ibi
locū h̄ vba dñi: qz tūc frat̄ peccās nō peccat
in te tñ. **A**d q̄rtū dicēdū qz hui⁹ mōi pro
clamatōes q̄ in captis religioſoz ſūt ſūt de
aliq̄⁹ leuib⁹ q̄ fame nō derogāt. vñ ſūt qñ
quedā cōmemoratōes poti⁹ oblitaz culpa
rū q̄z accuſatōes ul denūciatōes. ſi eſſent
tñ talia de qb⁹ frat̄ iſfamaret⁹ i p̄ceptū dñi
ageret qz p̄ hūc modū pctm̄ fr̄is publicaret.
Ad quītū dō qz plato nō ē obediēdū cōtra
p̄ceptū dñi: ſm̄ illud act. **5^o**. **O**bedire oportz
deo magis q̄ hōib⁹. et iō qñ plar⁹ p̄cipit vt
ſibi dicat qd̄ qz ſciuerit corrigēdū intelligē
dū ē p̄ceptū ſane ſaluo ordine fr̄ne correctōis
ſiue p̄ceptūz fiat cōit̄ ad oēs ſiue ad aliquē
ſpecialiter. ſed ſi platus expreſſe p̄cipet cōtra
hūc ordinē a dñō iſtitutū et ipſe peccaret p̄
cipiēs et ei obediēs qñ i p̄ceptū dñi agens.
vnde nō eſſz ei obediēdū: qz platus nō eſt
iudex iudicioz occultoz: ſz ſol⁹ deus. vnde
nō h̄z p̄tatem p̄cipiēdi aliq̄d ſuper occultis
niſi in q̄tū p̄ aliq̄ indicia manifeſtāt. puta p̄
iſfamā vel p̄ aliq̄s ſuſpitōes. in qb⁹ caſib⁹
pōt platus p̄cipere eodem mō ſicut et iudex

secularis uel ecclesiasticus potest exigere iura
metum de veritate dicenda.

Ad octauum sic pro

cedit. **V**ides quod testium inductio non debeat
cedere publicae denunciationi. **P**ctā. n. occultā
si sunt alius manifestanda: quia sic homo magis
est peccator criminis quam corrector fratris. ut Augustinus
dicit. scilicet ille qui inducit testes. peccatum fratris alii mani-
festat. **G**ratia peccatis occultis non dicitur testium induc-
tio pcedere publicae denunciationi. **S**ed. **D**icitur dicitur
diligere primum sic seipsum. sed nullus ad suum
peccatum occultum inducit testes. **G**ratia neque ad peccatum
occultum fratris dicitur inducere. **S**ed. **T**estis indu-
citur ad aliquid probandum. scilicet in occultis non potest fi-
eri probatio per testes. **G**ratia frustra homo motus testes
inducit. **S**ed. **A**ugustinus dicit in regula quod pri-
mum propositum dicitur ostendi quod testibus. scilicet ostendere propositum
vel plato est dicere ecclesie. non ergo testium induc-
tio dicitur pcedere publicae denunciationi. **S**ed. **S**ed
est quod dominus dicit **M**atth. 18. **R**espondeo quod dicitur
extremo ad aliud extremum uenit transitur
per medium. in correctione autem fratris dominus uoluit
quod principium esset occultum. dum frater corripit et
fratrem in se et ipsum solum. finem autem uoluit esse
publicum: ut scilicet ecclesie denuncietur. et ideo conueni-
entius in medio ponitur testium inductio. ut per
paucos indicet peccatum fratris quod potest pdesse et non
obesse ut saltem sic sine multitudinis infamia
emendetur. **A**d primum ergo dicitur quod quidam sic intel-
lerunt ordinem fraternelle correctionis esse seruandum
ut per fratrem sit in secreto corripendus. et si au-
dierit bene quidem. si autem non audierit: si peccatum
sit omnino occultum dicebant non esse ulterius pceden-
dum. si autem incipit iam ad noticiam plurium uenire
re aliquibus indicis: dicitur ulterius pcedi secundum quod
dominus mandatur. scilicet hoc est id quod Augustinus dicit in re-
gula. quod peccatum fratris non dicitur occultari ne putret
cat in corde. **E**t ideo aliter dicitur est quod post ammoniti-
onem secretam semel uel pluries factam quoadiu-
spes probabili habet de correctione per secretam
ammonitionem pcedendum est. ex quo autem probabiliter
iam cognoscere possumus quod secreta ammonitio
non ualet. pcedendum est ulterius quantumcumque sit
peccatum occultum ad testium inductioem. nisi forte
probabiliter estimare quod si ad emendationem fratris
non proficeret sed exinde deterior redderetur
quia propter hoc est totaliter a correctione cessandum: ut
scilicet dicitur. **A**d secundum dicitur quod homo non indiget
testibus ad emendationem sui peccati. quod tamen
potest esse necessarium ad emendationem peccati fratris

non est filius homo. **A**d tertium dicitur quod te-
stes potest induci propter tria. uno modo ad ostenden-
dum quod si sit peccatum de quo aliquis arguitur ut Zoro-
aster. 2. modo ad conuincendum de actu: si actus ite-
retur ut Augustinus dicit in regula. 3. modo ad testifican-
dum quod frater ammones fecit quod in se fuit ut
Crisostomus dicit. **A**d quartum dicitur quod Augustinus intelli-
git quod prius dicat plato quod testibus secundum plato-
nem est quidam singularis persona que magis potest pdesse
se quam alii. non autem quod dicat ei tamquam ecclesie. scilicet
in loco iudicis residentem.

Emde aside

Oradum est de uirtutibus oppositis
charitati. **E**t per dicitur odio quod
opponitur ipsi dilectioni. 2. de
accidia et inuidia que opponitur
gaudio charitati. 3. de discordia et scismate
que opponitur paci. 4. de offensione et scandalo que
opponitur beneficietate et correctioni fratris. Cir-
ca primum quatuor sunt sex. per uirtutem deus possit odio haberi
1. uirtutem odii dei sit maximum peccatum. 3. uirtutem
odii proximi sepe sit peccatum. 4. uirtutem sit maxi-
mum in peccato que sunt in proximo. 5. uirtutem sit uirtutem
capitale. 6. ex quo capitali uirtute oritur.

Ad primum sic proce-

dit. **V**ides quod deum nullus odio habere possit. Di-
citur enim **D**io 4. ca. de diuini. non quod omnibus amabi-
le et diligibile est primum bonum et pulchrum. scilicet deus
est ipsa bonitas et pulchritudo. **G**ratia nullo odio
habetur. **S**ed. **I**n apocryphis **E**sdre dicitur quod omnia
inocentia uirtutes et benignitas in opibus eius. scilicet deus
est ipsa uirtus: ut dicitur **J**oh. 14. **G**ratia omnes diligunt de-
um. et nullus eum odio habere potest. **S**ed. **O**diu est auer-
sio quidam. scilicet sicut **D**io dicit per ca. de diuini. non
deus omnia ad seipsum uertit. **G**ratia nullus eum odio
habere potest. **S**ed. **S**ed est quod dicitur in ps. **S**ubbia eorum
quod te oderunt ascendit super te **J**oh. 15. **N**unc autem et
viderunt et oderunt me et patrem meum. **R**espondeo dicitur
dicitur quod sicut ex se dicitur per: odium est quidam motus
appetitive potentie que non mouetur nisi ab aliquo
apprehenso. deus autem dupliciter ab homine appre-
hendi potest. uno secundum seipsum puta cum presentia
tiam uides. alio per effectum suos cum scilicet inuisibilia
dei per ea que facta sunt intellecta percipiuntur. deus autem
presentiam suam est ipsa bonitas que nullus habere
re odio potest: quia de ratione boni est ut amet. et ideo
impossibile est quod aliquis uideat deum per presentiam eius
odio habeat. scilicet effectus eius aliquid sunt que nullo modo
potest esse contra uoluntati bene: quia esse uiuere et

vt s̄ dictū ē. vñ tñ hz odiū de rōne mali quā
tū amor hz de rōne boni. amor aut̄ debetur
p̄ximo fm̄ id qd̄ a deo hz. i. fm̄ naturam et
gr̄am: nō aut̄ debet ei amor fm̄ id qd̄ hz a se
ip̄o ⁊ diabolo. s̄. fm̄ peccatū ⁊ iusticie d̄fectū
⁊ iō s̄ h̄re odio i fratre pct̄m̄. ⁊ oē illud qd̄
p̄tinet ad d̄fectū diuine iusticie. s̄ ip̄am na
turā ⁊ gr̄am fr̄is nō pōt aliq̄ h̄re odio sine
pct̄o. h̄ aut̄ ip̄z qd̄ i fr̄e odim⁹ culpā ⁊ d̄fec
tū boni: p̄tinet ad fratris amorē. eiusdē enim
rōnis ē q̄ velim⁹ bonū alicui⁹: ⁊ q̄ odimus
malū ip̄ius. vnde simpliciter accipiēdo odiū
fr̄is sp̄c̄ cū pct̄o. ¶ Ad p̄mū q̄ dicēdū q̄
parētes q̄tū ad nām ⁊ affinitatē q̄ nobis cō
iūgūf sūt a nobis fm̄ p̄ceptū dei honorādi
vt p̄z. Exo. 20. odiēdi sūt aut̄ q̄tū ad b̄ q̄ im
pedimentū p̄stāt nob̄. accedēdi ad perfectio
nem diuine iusticie. ¶ Ad secundū dicēdū q̄
deus i detractoribus odio hz culpā non na
turā. ⁊ sic sine culpa possumus odio detrac
tores h̄re. Ad tertium dicēdū q̄ hoies fm̄ bo
na q̄ h̄nt a deo nō sūt nob̄ h̄y. vñ q̄tū ad b̄
sūt amādi. h̄i aut̄ nobis fm̄ q̄ cōtra nos
iimicitias exercēt: qd̄ ad eoz culpam p̄tinet
⁊ quātū ad hoc sūt odio habēdi. h̄ enī in eis
debemus h̄re odio q̄ nob̄ sunt inimici.

Ad quartū sic proce

dit̄. ¶ Uidef q̄ odiū p̄ximi sit grauissimum
pct̄oz eoz q̄ i p̄ximū cōmittūt. D̄r enim. i.
Joh̄. 3. Dis q̄ odit fr̄em suū homicida ē. sed
homicidiū ē grauissimū pct̄oz inter ea q̄ cō
mittūt i p̄ximū. ḡ ⁊ odiū. ¶ P̄. Pessimū
opponit optimo. s̄ optimū eoz q̄ p̄xio ex
hibem⁹ ē amor: oīa. n. alia ad dilectionē re
ferūt. ḡ ⁊ pessimū ē odiū. ¶ S̄. 3. Malū d̄r
qd̄ nocet fm̄ Auḡ. i enchiridion. s̄ plus ali
q̄ nocet p̄xio p̄ alia pct̄ā q̄ p̄ odiū. puta per
furtū ⁊ homicidiū ⁊ adulteriū. ḡ odiū nō ē
grauissimū peccatū. ¶ P̄. Criso⁹ exponēs il
lud Mat̄h. Qui soluit vnū de mādatis istis
mimis dicit. Mādatis moysi: nō occides: n̄
adulābis. i. remuneratiōe modica sūt i pct̄o
aut̄ magna. mādatis aut̄ xpi. i. nō irascaris. n̄
occupisces. i. remuneratiōe magna sūt: i pct̄o
aut̄ mīma. odiū aut̄ p̄tinet ad iteriorē motū
sicut ⁊ ira ⁊ cōcupiscētia. ḡ odiū p̄ximi ē
min⁹ pct̄m̄ q̄ homicidiū. ¶ B̄. dicēdū q̄
pct̄m̄ qd̄ cōmittit i p̄ximū hz rōnē mali ex
duob⁹. vno qd̄ mō ex deordinatiōe ei⁹ q̄ pec
cat. alio mō ex nocumēto qd̄ infert ei⁹ quē

peccat. p̄ ḡ mō odiū ē mai⁹ pct̄m̄ q̄ extiorē
actus q̄ sūt i p̄ximi nocumētū: ga. s̄. p̄ odiū
deordinat̄ volūtas hōis q̄ ē potissimū i hoīe
⁊ ex q̄ ē radix pct̄i. vñ etiā si extiores actus
iordinati essēt absq̄ iordinatiōe volūtas
nō eēt pct̄a: puta cū aliq̄s ignorat̄ vel celo
iusticie hoīem occidit. ⁊ si qd̄ culpe ē i extio
ribus pct̄is q̄ p̄ximū cōmittūt totū ē ex in
teriori odio: s̄ quātū ad nocumētū qd̄ p̄xi
mo infert: peiora sūt extiora pct̄a q̄ interiora
odiū. Et p̄ h̄ p̄z r̄fio ad obiecta.

Ad quintum sic pro

cedit̄. ¶ Uidef q̄ odiū sit vitium capitale. Odiū
n. directe opponit caritati. s̄ caritas ē p̄ncipa
lissima vtutū ⁊ m̄r aliarū. ḡ odiū ē maximū
vitium capitale ⁊ p̄cipium oīum alioz. ¶ P̄.
Pct̄a oriūt̄ i nobis fm̄ inclinationē passionū
fm̄ illud ad Ro. 7. Passiones pct̄oz opabāt
i mēbris n̄ris vt fructificaret̄ mori. s̄ i passi
onib⁹ aīe ex amore ⁊ odio vidēt̄ oēs alie se
ḡ: vt ex s̄ dictis p̄z. ḡ odiū debet poni inf̄ vi
tia capitalia. ¶ P̄. Vitium ē malū morale. s̄
odiū p̄cipalib⁹ respicit malū q̄ alia passio
q̄ videt̄ q̄ odiū debet poni vitium capitale.
S̄. 3. ē q̄ Greg⁹. 31. moral. nō enumerat odi
um inf̄ septē vitia capitalia. ¶ B̄. dicēdū
q̄ sicut s̄ dictū ē: vitium capitale ē ex q̄ vt fre
quētius alia vitia oriunt̄. vitium aut̄ ē nām
hoīs iquātū ē aīal rōnale. in his autem que
ō nām sūt paulatī id qd̄ ē nature corripit̄.
vnde oportet q̄ p̄ recedat̄ ab eo qd̄ ē minus
fm̄ naturā. ⁊ vltimo ab eo qd̄ ē maxie scdm̄
naturā: ga id qd̄ ē p̄mu⁹ i cōstructiōe ē vlti
mū i resolutionē. id aut̄ qd̄ ē maxime ⁊ p̄mo
nāle hoī: ē q̄ diligit bonū ⁊ p̄cipue bonū di
uinū ⁊ bonū p̄ximi: ⁊ iō odiū qd̄ dilectioni
huic opponit̄ nō ē p̄mū i dilectiōe vtutis q̄
fit p̄ vitia: sed vltimū. ⁊ iō odiū nō ē vitium
capitale. ¶ Ad p̄mū q̄ dicēdū q̄ sicut d̄r in
7. p̄bilicoz: vtus vnūscuiusq̄ rei consistit i
hoc q̄ sit bñ disposita fm̄ suā nām: ⁊ ideo i
vtutib⁹ oportet esse p̄ximū ⁊ p̄cipale qd̄ est
p̄ximū ⁊ principale in ordine nāli. ⁊ p̄p̄ b̄ ca
ritas ponit̄ principalissima vtutū. ⁊ eadē rō
ne odiū nō pōt eē p̄mū i vitus vt dictū est.
¶ Ad secundū dicēdū q̄ odiū mali qd̄ d̄ia
tur nāli bono ē p̄mū inf̄ passiones aīe: sicut ⁊
amor nālis boni. s̄ odiū boni cōnālis non
pōt eē p̄mū: s̄ hz rōnem vltimi: ga tale odiū
attestat̄ correctioni nature iam facte: sicut ⁊

amor extranei boni. Ad tertium dicendum quod duplex est malum. quoddam verum quod scilicet repugnat naturali bono: et huiusmodi mali odium potest habere rationem positivam in passionibus. est autem aliud malum non verum sed apparens quod scilicet est verum bonum et com naturale: sed estimatur ut malum propter corruptionem nature. et huiusmodi mali odium oportet quod sit in ultimo. hoc autem odium est vitiosum: non autem primum.

Ad sextum sic proceditur.

Uideatur quod odium non oritur ex invidia. In invidia enim est tristitia quoddam de alienis bonis. odium autem non oritur ex tristitia: sed potius e converso. tristitiamur enim de presentia malorum que odium. ergo odium non oritur ex invidia. **¶** Sed odium dilectioni opponitur. sed dilectio primum refertur ad dilectorem dei ut secundum habitum est. ergo et odium primum refertur ad odium dei. sed odium dei non causatur ex invidia: non enim invidemus his que maxime a nobis distat: sed his que prope sunt. ut patet per philosophum in 2o rethorice. ergo odium non causatur ex invidia. **¶** Unius effectus una est causa. sed odium causatur ex ira. dicitur enim Augustinus in regula quod ira crescit in odium. non ergo causatur odium ex invidia. **¶** Sed hoc est quod Gregorius dicit. 3o moralium. quod de invidia oritur odium. **¶** Respondendum quod sicut dicitur est: odium primum est ultimum in progressu peccati. eo quod opponitur dilectioni que naturaliter primum diligit. quod autem aliquis recedat ab eo quod est naturale contingit ex hoc quod intendit vitare aliquid quod est naturaliter fugiendum. naturaliter autem omne animal fugit tristitiam: sicut et appetit delectationem sicut patet per philosophum in 7o et 8o ethicorum. et ideo sicut ex delectatione causatur amor. ita ex tristitia causatur odium. sicut ergo movemur ad diligendum ea que nos delectant: in quantum ex hoc ipso accipiuntur sub ratione boni: ita movemur ad odiendum ea que nos contristant: in quantum ex hoc ipso accipiuntur sub ratione mali. unde cum invidia sit tristitia de bono primum: sequitur quod bonum primum reddat nobis odiosum. et inde est quod ex invidia oritur odium. **¶** Ad primum ergo dicendum quod quia vis appetitiva sicut et apprehensiva reflectitur super suos actus. sequitur quod in motibus appetitivis virtutis sit quedam circulario. secundum ergo primum processum appetitivum motus ex amore sequitur desiderium: ex quo consequitur delectatio cum quod consequitur fuerit quod desiderabat. et quia hoc ipsum quod delectari in bono amato habet quandam rationem boni: sequitur quod delectatio causet amorem et secundum eandem rationem sequitur quod tristitia causet odium. **¶** Ad secundum dicendum quod alia ratio est de dilectione et odio. nam dilectionis obiectum est

bonum quod habet deo in creaturas derivatum. et ideo dilectio propter deum est dei et propter posterum est primum. sed odium est mali. quod non habet locum in ipso deo sed in eius effectibus. unde etiam supra dictum est quod deus non habet odio nisi in quantum apprehendit secundum suos effectus. et ideo propter deum est odium primum quod odium dei. unde cum invidia ad primum sit causa odii quod est ad primum: sit propter deum causa odii quod est in deum. **¶** Ad tertium dicendum quod nihil prohibet secundum diversas rationes aliquid oriri ex diversis causis. et secundum hoc odium potest oriri et ex ira et ex invidia. directius tamen oritur ex invidia pro qua ipsum bonum primum redditur contristabile. et propter deum odibile: sed ex ira oritur odium secundum quoddam augmentum. nam propter ira appetitur malum primum secundum quandam mensuram. puta scilicet habet rationem videlicet propter ea autem propter continuitate ire pervenit ad hoc quod homo malum primum absolute desideret: quod pertinet ad rationem odii. unde patet quod odium ex invidia causatur formaliter secundum rationem obiecti. ex ira autem dispositivum.

Unde considerandum est de vitio opposito gaudio caritatis quod quidem est et de bono divino. cui gaudium opponitur accidia. et de bono primum cui gaudium opponitur invidia. unde propter considerandum est de accidia. 2o de invidia. Circa primum quatuor. propter vitium accidia sit peccatum. 2o vitium sit speciale vitium. 3o vitium sit mortale peccatum. 4o vitium sit vitium capitale.

Ad primum sic proceditur.

Uideatur quod accidia non sit peccatum. Passiones enim non laudamur neque vitupamur: secundum philosophum in 2o ethicorum. sed accidia est quedam passio. est enim species tristitie: ut Damascenus dicit. et secundum habitum est. ergo accidia non est peccatum. **¶** Sed nullus defectus corporalis qui statim horis accidit habet rationem peccati. sed accidia est huiusmodi: dicitur enim Cassianus in 1o libro de institutis monasteriorum. Marius accidia circa horam sextam moachum ingetat ut quoddam febris ingrues tpe prestituto. ardentissimi mos estus accessionum suar solitis ac statutis horis aie iferes egrotati. ergo accidia non est peccatum. **¶** Illud quod ex radice bona procedit non videtur esse peccatum. sed accidia ex bona radice procedit. dicitur enim Cassianus in eodem libro quod accidia pervenit ex hoc quod aliquis in gemiscit se fructum spirituale non habere et absentia loquere posita magnificat monasteria. quod videtur ad humilitatem pertinere. ergo

accidia nō ē pctm̄. ¶ **D**e pctm̄ ē fugiēdū
fm̄ illud **Ecc**. 21°. Quasi a facie colubri fuge
pctm̄. s; **Cassian**° dicit i eodē lī°. **Exp**imēto
pbatū ē accidie ipugnationē nō declinādo
fugiēdā: s; resistēdo supandā. ḡ accidia nō ē
peccatū. **S**z ē. Illud qd̄ iterdicit in sa
cra scriptura pctm̄ ē. s; accidia ē huiusmōi :
dī. n. **Ecc**. 6°. Subyice humerū tuū ⁊ porta
illā. s. spūalē sapiam. ⁊ n̄ accidier̄ i vinculis
ei°. ḡ accidia ē pctm̄. ¶ **B**° dicēdū q̄ accidia
fm̄ **Damas**. ē qdā tristitia aggrauās q̄. s. it a
depmit aūz hoīs vt nihil ei agere libeat. si
cuti ea q̄ sūt acida ifrigidata sūt: ⁊ iō accidia
iporat qdā tediū opandi: vt p; p; qd̄ dī i
glo. sup illud ps̄. **D**ēm escam abominata ē
aīa eoz. **E**t a qbusdā dī q̄ accidia ē torpor
mētis bona negligētis inchoare: huiusmōi
aūt tristitia sēp ē mala. qñq; qdē etiā fm̄
seipaz. qñq; vō scdm̄ effectū. tristitia. n. fm̄
se mala ē q̄ ē de eo qd̄ ē apparēs malū. ⁊ vere
bonū: sicut ecōtrario delectatio mala ē q̄ ē
de eo qd̄ ē apparēs bonū ⁊ vere malū. cū ḡ
spūale bonū sit vere bonū: tristitia q̄ ē de spi
rituali bono ē fm̄ se mala: ⁊ etiā tristitia q̄ ē
de vere malo mala ē fm̄ effectū si sic aggra
uet hoīem vt eū totalit̄ a bono ope retrabat
vñ ⁊ aplūs. 2. ad **Cor**. 2° nō vult vt penitēs
maiori tristitia de peccato absorbeat. ga ḡ
accidia fm̄ q̄ h̄ sumit nominat tristitiam
spūalis boni ē duplicit̄ mala ⁊ fm̄ se ⁊ scdm̄
effectū: ⁊ iō accidia ē pctm̄. malū. n. i motib⁹
appetitiuis dicitur eē peccatū: vt ex s̄ dic
tis ps̄. ¶ **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ passioēs fm̄
se nō sūt pctā: s; fm̄ q̄ applican̄ ad aliqd̄
malū vituperāf: sicut ⁊ laudāf ex h̄ q̄ appli
can̄ ad aliqd̄ bonū. vnde tristitia fm̄ se nō
nomiat nec aliqd̄ laudabile nec vitupabile.
s; tristitia de malo moderata nomiat aliqd̄
laudabile: tristitia aūt de bono ⁊ iterū tristi
cia imoderata nomiat aliqd̄ vitupabile: et
fm̄ h̄ tristitia ponit pctm̄. ¶ **A**d secūdū di
cēdū q̄ passioēs appetit⁹ sensitiui ⁊ i se p̄nt
eē pctā venialia: ⁊ inclinant aīam ad pctm̄
mortale. ⁊ ga appetit⁹ sensitiu⁹ h; organum
corpale seqt̄ q̄ p aliquā corpale trāsmutati
onē hō fit habilior ad aliqd̄ pctm̄: et iō pōt
cōtingere q̄ fm̄ aliq̄s trāsmutatioēs corpa
les cert̄ t̄pib⁹ pueniētes aliq̄ pctā nos maḡ
spugnent. oīs aūt corpalis defect⁹ de se ad
tristitiā disponit: ⁊ iō ieiunātes circa meri
diē qñ iā icipiūt s̄tire defectū cibi ⁊ vgeri

ad estibus solis. maḡ ab accidia ipugnanf.
¶ **A**d tertiu⁹ dicēdū q̄ ad hūilitatē ptinet
vt hō defectus p̄pos cōsiderās seipm̄ nō ex
tollat. s; h̄ nō ptinet ad hūilitatē s; poti⁹ ad
igratitudinē q̄ bona q̄ ḡa deo possidet cō
tēnat: ⁊ ex tali cōtēptu seqt̄ accidia: de his. n
tristamur q̄ qñ mala vlt̄ vilia reputamus. sic
ḡ necesse est vt aliq̄s alioz bona extollar: q̄
trī bona sibi diuinē? puīa n̄ cōtēnat: ga sic
ei tristitia redderent. ¶ **A**d q̄rtū dicēdū q̄
pctm̄ sēp ē fugiēdū. s; ipugnatio pcti qñq;
ē vincēda fugiēdo: qñq; resistēdo. fugiēdo
qdē qñ cōtinua cogitatio auget pcti icētiū
sicut ē luxuria. vnde dī. i. ad **Cor**. 6°. Fugite
fornicationē. resistēdo aūt qñ cogitatio pse
uerās tollit incentiuū pcti qd̄ puenit ex ali
q̄ leui apphēsiōe ⁊ hoc cōtingit i accidia ga
quāto magis cogitamus de bonis spirituali
bus tanto magis placencia nobis reddūtur
ex q̄ cessat accidia.

Ad secunduz sic pro

cedit. **V**idēf q̄ accidia nō sit spāle vitiū. **I**l
lud. n. qd̄ cōuenit ol vitiū nō cōstituit spā. ul
vitiū rōnē. s; qd̄libet vitiū facit hoīem trista
ri de bono spūali opposito: nā luxuriosus tri
staf de bono continētie: ⁊ gulosus de bono
abstinētie: cū ḡ accidia sit tristitia de bono
spūali sicut dictū ē: vidēf q̄ accidia non sit
speciale pctm̄. ¶ **S**z. Accidia cū sit tristitia q̄
dā gaudio opponit. s; gaudiū nō ponit vna
spālis vtyz. ḡ neq; accidia debet poni spāle
vitiū. ¶ **S**z. Spūale bonū cū sit quoddā cōe
obiectū qd̄ vt⁹ appetit ⁊ vitiū refugit: nō cō
stituit spālez rōnē virtutis aut vity: nisi per
aliqd̄ additū cōtrahaf. s; nihil vidēf q̄ cō
trahat ipm̄ ad accidiā si sit vitiū spāle nisi la
bor. ex h̄. n. aliq̄ refugit spūalia bōa ga sūt
laboziosa. vnde ⁊ accidia tediū quoddā est.
refugere aūt labores ⁊ q̄rere gerē corpalem
ad idē ptinē vidēf. s. ad pigritiā. ḡ accidia ni
hil aliud ē q̄ pigritia. qd̄ vidēf esse falsū: nā
pigritia sollicitudini opponit. accidie autez
gaudiū. nō ḡ accidia ē spāle vitiū. ¶ **S**z ē
q̄ **Breg** 31° moral. distiguit accidiā ab alijs
vityz. ḡ ē spāle vitiū. ¶ **B**° dicēdū q̄ cum
accidia sit tristitia h̄ spūali bono: si accipiat
spūale bonū coīf. nō habebit accidia rōnez
spālis vity: ga sicut dictū ē. de vitiū refugit
spūale bonū vity: utl opposite. s; itē etiā n̄ pōt
dici q̄ sit spāle vitiū accidia iquātū refugit

spūale bonū put ē laboriosū vel molestū
 eo pī aut delectatiōis ei' ipedimētū: qz hoc
 etiā n̄ separet accidia a vitijs carnalib' qb'
 aliqs gerē z delectatiōē corpis qrit. Et iō
 dicēdū ē q' i spūalib' bonis ē qdaz ordo. nā
 oia spūalia bona q' sunt i actibus singularū
 vtu rū ordināf ad vnu spūale bonū qd ē bo
 nū dīnū: circa qd ē spūalis virtus q' ē caritas.
 vnde ad quālibz vtuē ptinet gaudē de ppo
 spiritali bono qd consistit i ppo actu: s; ad
 caritatē ptinet spūalē illud gaudiū spūale q'
 qd gaudet de bono dīno: z similit' illa tristi
 cia q' qd tristat de bono spūali qd ē d' actib'
 singularū virtutū n̄ ptinet ad aliqd vitiū spe
 ciale s; ad oia vitia. s; tristari d' bono dīnino
 de q' caritas gaudet ptinet ad spūale vitiū qd
 accidia vocat. Et p b' p' r'isio ad obiecta.

Ad tertium sic poce

dit. **V**idēt q' accidia nō sit peccatū mortale
 De n. peccatū mortale dicit pcepto legi dei
 s; accidia nulli pcepto v' dicitur: vt p' z discor
 rēti p' singula pcepta decalogi. q' accidia nō
 ē peccatū mortale. **P**. Pctm̄ opis i eodē
 genere n̄ ē minus qz pctm̄ cordis. s; recedē
 ope ab aliq' spūali bono i dei ducēte nō est
 pctm̄ mortale. alioqn mortaliē peccaret qui
 cūqz cōsilia n̄ obfuarēt. q' recedē corde p' tri
 sticia ab hui' mōi spūalib' opib' n̄ ē peccatū
 mortale. non q' accidia ē peccatum mortale.

P. Nullū pctm̄ mortale i viris pfectis iue
 nit. s; accidia inenit i viris pfectis. dicit. n.
Cassian' i li' 9. de institutis cenobioy: q' ac
 cidia ē solitarius magis expta: z i heremo cō
 moratib' ifestior hostis ac frequens. q' acci
 dia nō ē pctm̄ mortale. **S**z ē qd d' 2. ad
Corl. 7. Tristitia seculi mortē opaf: s; hui'
 mōi ē accidia. nō. n. ē tristitia fm̄ deū que d'
 iusticiā seculi diuidit z mortē opaf. q' ē pec
 catū mortale. **P**. dicēdū q' sicut dictū ē:
 pctm̄ mortale d' qd spūalē vitā tollit q' ē p
 caritatē fm̄ quā deus inhabitat. vnde illud
 pctm̄ ex suo genē ē pctm̄ mortale qd de se se
 cūdū ppriā rōnē dicit caritati. huiusmōi at
 ē accidia. nā ppus effectus caritatis ē gau
 diū d' deo vt s' dictū ē. accidia aut ē tristitia
 de bono spūali i q' tū ē bonū dīnū. vñ fm̄
 suū genus accidia ē pctm̄ mortale. **S**z confi
 derādum ē i oib' pctis q' sūt fm̄ suū genus
 mortalia: q' nō sūt mortalia nisi qn̄ suā p'fec
 tionē cōsequūt. ē. n. cōsumatio pcti i cōsēsu

rōnis. loqmur. n. nūc de pctō hūano qd i ae
 tu hūano cōsistit: cuius pncipiū ē ratio. vñ
 si sit i choatio pcti i sola sēsualitate z nō p'f
 gat vsq; ad cōsensū rōnis. p'p' i p'fectionē ac
 tus est pctm̄ veniale. sicut i genere adulterij
 concupiscētia q' cōsistit i sola sēsualitate ē pec
 catū veniale. si tñ puenit vsq; ad cōsensū ra
 tionis ē pctm̄ mortale. ita etiā z motus acci
 die i sola sēsualitate qn̄q; ē p'pter repugnā
 tiā carnis ad spū: z tūc ē peccatum veniale.
 qn̄q; dō ptingit vsq; ad rationē q' cōuertit i
 fugā z horrozē z detestationem boni dīnini
 carne d' spū oio pualēte. z tūc manifestū est
 q' accidia ē pctm̄ mortale. **A**d p'mū q' d'
 cēdū q' accidia dicit pcepto de scificatione
 sabbati in q' fm̄ q' ē pceptū morale p'cipitur
 ges mētis i deo. cui etiā dicit tristitia men
 tis de bono dīnino. **A**d secundū dicēdū
 q' accidia nō ē recessus mētalis a quocūq;
 spiritali bono: s; a bono dīnino cui oportz
 mētē iherere ex necessitate. vñ si qd cōtriste
 tur de b' q' aliqs cogit eū iplere opa v'itutis
 q' facere n̄ tenet nō ē pctm̄ accidie. s; qn̄ cō
 tristat i his q' ei iminēt faciēda p'p' deum.
Ad tertiu' dicēdū q' i viris scis iueniunt
 aliq' i p'fecti motus accidie q' tñ nō ptingunt
 vsq; ad cōsensum rationis.

Ad quartum sic pro

cedit. **V**idēt q' accidia nō debet poni vitiū
 capitale. **V**itiū. n. capitale d' qd mouet ad
 act' pctōy vt s' habitū ē: s; accidia n̄ mouet
 ad agendū. s; magis retrahit ab agēdo. q' nō
 debet poni vitiū capitale. **P**. vitiū capita
 le h' filias sibi deputatas. assignat aut **S**re
 g' 31. moral. sex filias accidie q' sūt: malicia:
 rācor: pusillanimitas: despacio: tozpor: circa
 pcepta: euagatio mēt' circa illicita: q' n̄ vidē
 ē ueniēt oziri ex accidia. nā rācor idē eē v'f
 qd odiū qd ozif ex inuidia vt s' dictū ē. mali
 cia aut ē gen' ad oia vitia. z similit' euagatio
 mētis circa illicita: z i oibus vitijs iueniunt
 tozpor aut circa pcepta idē v'f eē q' accidia.
 pusillanimitas aut z despacio ex q'buscūq;
 pctis oziri pnt. nō q' cōuenient pōif accidia
 esse vitiū capitale. **P**. **Y**sidor' i li' de sūmo
 bono distiguit vitiū accidie a vitiū tristicie.
 dicēs tristiciā eē i q' tū recedit a g'uozi z lā
 borioso ad qd tenet. accidia aut i q' tū se cō
 uertit ad quietē i debitā: z dicit de tristicia
 oziri rācorē: pusillanimitatē: amaritudinē

invidia nō ē tristitia. ¶ **T**ristitia delectationi opponit. oppositorū at nō ē eadē causa. q̄ cū memoria bonorū hūanorū sit cā delectationis vt s̄ dictū ē. nō erit cā tristitie. est at causa inuidie. dicit. n. phus in 2^o rethorice. q̄ his aliqui inuident q̄ habent aut possident rūt q̄ ipsis ueniebāt. aut q̄ ipsi q̄nq̄ possidebāt. q̄ inuidia nō ē tristitia. ¶ **S**z 3^o est q̄ da mas. i. 2^o li. pōit inuidiā spēm tristitie. z dicit q̄ inuidia ē tristitia in alienis bonis. ¶ **R** dicit dū q̄ obm tristitie ē malū ppriū: contingit at id qd ē alienū bonū apprehendi ut malū ppriū. z fz h̄ de bono alieno pōt eē tristitia fz h̄ contingit duplici. ¶ **U**no mō qn̄ q̄s tristat de bono alicui⁹ inq̄tū iminet sibi ex h̄ piculum alicui⁹ nocuenti. sicut cū hō tristat d̄ exaltatione iūmici sui timens ne eū ledat. z tal⁹ tristitia nō est inuidia. fz magis timoris effect⁹. vt phs dicit i 2^o rethorice. ¶ **A**lio mō bonū alteri⁹ estimat ut malū ppriū inq̄tū ē diminutiū pprie gl̄ie uel excellentie. z hoc mō d̄ bono alteri⁹ tristat inuidia. z iō p̄cipue de illis bonis hoies inuidēt i q̄b⁹ ē gloria. z i q̄b⁹ hoies amāt honorari z i opinioe esse: ut phs dicit i 2^o rethorice. ¶ **A**d p̄mū q̄ dicit dū q̄ nihil phibet id qd ē bonū vni: apprehēdi ut malū alteri. z fm̄ h̄ tristitia aliq̄ pōt eē d̄ bono ut dictū ē. ¶ **A**d fm̄ dicit dū q̄ ga inuidia ē de gloria alterius inq̄tū diminuit gloria quā q̄s appetit. cōs ē ut ad illos tm̄ inuidia hēat q̄b⁹ hō vult se equare vel preferre i gloria. h̄ aut nō ē respectu multū a se distantiū. null⁹. n. nisi isan⁹ studet se equare vel p̄ferre i gloria his q̄ sunt multo eo maiores: puta plebeius hō regi: uel etiam rex plebio quē multuz excedit. z ideo his qui multum distant uel loco uel tpe uel statu: homo non inuidet fz his q̄ sunt pp̄iq̄ q̄b⁹ se nitit eāre uel p̄ferre. naz cū illi excedūt in gloria accidit h̄ extra n̄az vtilitatē. z inde causat⁹ tristitia. si militudo aut delectationē causat inq̄tū cōcordat volūtati. ¶ **A**d tertiu dicit dū q̄ nullus conat⁹ ad ea in q̄b⁹ ē multū deficiēs. z iō cū aliq̄s i h̄ eū excedat nō inuidet. fz si modicum deficiat videt q̄ ad hoc p̄tingē possit z sic ad hoc conat⁹. vñ si frustrat⁹ ei⁹ conatus pp̄ excessū gl̄ie alteri⁹ tristat. z inde est q̄ amatores honorū sūt magis inuidi. z sicut etiā pusillanimes sūt inuidi: qz oia reputāt magna z qcqd boni alicui accidat reputāt se in magno supatos eē. vñ z Job. 5^o d̄. ¶ **D**aruulū

occidit inuidia. z dicit Greg⁹ in 6^o moral. q̄ inuidere nō possum⁹ nisi eis q̄s nobis i aliq̄ meliores putam⁹. ¶ **A**d q̄rtū dicendum q̄ memoria p̄teritorū bonorū inq̄tū fuerūt habita: d̄ delectationē causat. fz inq̄tū sūt amissa causat⁹ tristitiā. z inq̄tū ab his h̄nt⁹ causant inuidiam ga h̄ maxie videt glorie p̄pe derogare. z iō dicit phs i 2^o rethorice. q̄ senes inuident iunioribus. z illi q̄ multū expēderūt ad aliqd̄ cōsequendū inuident bis q̄ puis expensis illud sūt cōsecuti. dolēt. n. d̄ amissione suorū bonorū. z de hoc q̄ aly cōsecuti sūt bona.

Ad secūdū sic proce

ditur. ¶ **V**idēt q̄ inuidia non sit pctm̄. Dicit eni Jer⁹ ad Allethā de instructioe filie. Habeat socias cū q̄bus discat: q̄b⁹ inuideat: q̄z laudibus mordeat. fz null⁹ ē sollicitudus ad peccādū. q̄ inuidia nō ē pctm̄. ¶ **T**ristitia ē tristitia de alienis bonis: ut Damas. dicit. fz hoc q̄nq̄ laudabil⁹ sit: d̄. n. p̄. 29^o. Cū ipy supserint p̄cipatū gemet pplus. q̄ inuidia nō ē sp̄ pctm̄. ¶ **I**nuidia zelū quēdā nomiat. fz zelus qdā ē bon⁹ fm̄ illud ps. Zel⁹ dom⁹ tue comedit me. q̄ inuidia nō sp̄ ē pctm̄. ¶ **P**ena inuidiā 3^o culpā. fz inuidia ē qdā pena: dicit .n. Greg⁹ 5^o moral. Cū deuictū cor liuor⁹ p̄tredo corupit ipa q̄q̄ extiora idicāt q̄z quicūq̄ zelus vesania instigat. color ap̄pe pallore afficit: oculi dep̄mūt: mens accēdit: membra frigesūt. fit i cogitatioe scabies: i dentibus stridor. q̄ inuidia nō ē pctm̄. ¶ **S**z 3^o ē qd̄ d̄ ad Gal. 6^o. Nō efficiamur ianis glorie cupidi: iuncē puocātes z iuncē inuidentes. ¶ **R** d̄ q̄ sicut dictum est: inuidia est tristitia qdā de alienis bonis. Sz h̄ tristitia pōt cōtingere q̄tuor mōis. ¶ **U**no qdē mō cū aliq̄s dolet de bono alicui⁹ inq̄tū ex eo timef nocturnentū uel sibi ipsi uel etiā aly bonis. z tal⁹ tristitia non ē inuidia ut dictū ē. z pōt eē sine pctō. vñ Greg⁹. 22^o. moral. ait. Euenire plerūqz solet ut nō amissa caritate z iūmici nos ruia letificet z rurū ei⁹ gl̄ia sine inuidie culpa cōtristet. cū z ruente eo qdā h̄n̄ erigim⁹ z p̄ficiēte illo plerosqz iuste opprimim⁹ formidam⁹. ¶ **A**lio mō pōt aliq̄s tristari d̄ bono alteri⁹: n̄ ex eo q̄ h̄ ipse bonū. fz ex eo q̄ nobis deest bonū illud qd̄ ipse h̄. z h̄ p̄prie est zelus ut phs dicit in 2^o rethorice. z si iste zelus sit circa bona honesta laudabil⁹ ē fz illud. i. ad Cor. i. 4^o. ¶ **E**mulamini spūalia.

Emde conit
Ad p̄mū sic proce
Emde conit
Ad p̄mū sic proce

si aut sit de bonis temporalibus potest esse cum peccato et sine peccato. 3^o modo aliquis tristatur de bono aliter in quantum illi cui accidit bonum est eo indignum. quod quidem tristitia non potest oriri ex bonis honestis ex quibus aliquis iustus efficitur. sed sicut philosophus dicit in 2^o rethorice est de diuitiis et talibus que potest peruenire dignis et indignis. et hanc tristitia secundum ipsum vocat nemesis. et pertinet ad bonos mores. sed beatus iohannes dicit: quia considerabat ipsa bona temporalia secundum se pro ut potest magna videri non respiciuntur ad eterna. sed secundum doctrinam fidei temporalia bona que indignis perueniunt ex iusta dei ordinatione disponuntur vel ad eorum correctionem vel ad eorum damnationem. et huiusmodi bona que nihil sunt in comparatione ad bona futura que seruantur bonis. et ideo huiusmodi tristitia prohibetur in scriptura sacra sed illud psalmus. Noli emulari in malignantibus: neque zelaueris facientes iniquitatem. et alibi. Pene effusi sunt gressus mei: quia zelavi super iniquos pacem peccatorum videns. 4^o modo aliquis tristatur de bonis alicuius in quantum alter excedit ipsum in bonis et hoc proprie est inuidia. et istud spiritus est prauum ut philosophus dicit in 2^o rethorice: quia dolet de eo de quo est gratulandus. s. de bono proximi. ¶ Ad primum ergo dicendum quod ibi sumitur inuidia pro zelo quod quis debet imitari ad perficiendum cum melioribus. ¶ Ad secundum dicitur quod illa procedit de tristitia alienorum bonorum secundum primum modum. ¶ Ad tertium dicendum quod inuidia differt a zelo sicut dictum est. unde zelus aliquis potest esse bonus. sed inuidia semper est mala. ¶ Ad quartum dicitur quod nihil prohibet aliquod peccatum ratione alicuius adiuncti penale esse ut secundum dictum est cum de peccatis ageretur.

Ad tertium sic proceditur.

Videtur quod inuidia non sit peccatum mortale. Inuidia enim cum sit tristitia est passio appetitus sensitivi. sed in sensualitate non est peccatum mortale. sed solum in ratione: ut patet per Augustinum 12^o de tri. ergo inuidia non est peccatum mortale. ¶ Respondeo. In infantibus non potest esse peccatum mortale. sed in eis potest esse inuidia: dicitur enim Augustinus in preloquio. Vidi ego et expertus sum zelantem puerum: non dum loqueretur et iniebat pallidus amaro aspectu collactaneum suum. ergo inuidia non est peccatum mortale. ¶ Respondeo. Peccatum mortale alicui virtuti contrariatur. sed inuidia non contrariatur alicui virtuti. sed nemesis que est quedam passio: ut patet per philosophum in 2^o rethorice. ergo inuidia non est peccatum mortale. ¶ Respondeo. Sed est quod dicitur Job 5^o. Paruulum occidit inuidia. nihil autem occidit spiritualiter nisi peccatum mortale. ergo inuidia est peccatum mortale. ¶ Respondeo. Dicitur

quod inuidia ex genere suo est peccatum mortale. genus autem peccati ex obiecto consideratur. inuidia autem secundum rationem sui obiecti contrariatur caritati pro qua est vita anime spiritualis. sed illud. i. Job 3^o. Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam: quoniam diligimus fratres: vtriusque autem obiecti et caritatis et inuidie est bonum proximi. sed secundum contrarium motum. nam caritas gaudet de bono proximi. inuidia autem de eodem tristatur ut ex se dictis patet. unde manifestum est quod inuidia ex suo genere est peccatum mortale. sed sicut est dictum est in quibuslibet genere peccati mortalis inueniuntur aliqui imperfecti motus in sensualitate existentes qui sunt peccata venialia: sicut in genere adultery proximum mortis occidit piscicem. et in genere homicidii proximum mortis occidit: ita etiam in genere inuidie inueniuntur aliqui primi motus quoniam etiam in viris perfectis: qui sunt peccata venialia. ¶ Ad primum ergo dicitur quod motus inuidie secundum quod est passio sensualitatis est quedam imperfectum in genere actuum humanorum quorum principium est ratio. unde talis inuidia non est peccatum mortale: et similis est ratio de inuidia paruulorum in quibus non est versus ratio. unde patet ratio ad secundum. ¶ Ad tertium dicitur quod inuidia secundum philosophum in 2^o rethorice opponitur et nemesis et misericordia. sed secundum diuersa. nam misericordia opponitur directe secundum contrarietatem principalis obiecti. inuidus enim tristatur de bono proximi. misericors autem tristatur de malo proximi. unde inuidi non sunt misericordes sicut ibidem dicitur: nec e contrario ex parte vero est de cuius bono tristatur in inuidus opponitur inuidia nemesis. nemesis autem tristatur de bono indigne agentium secundum illud psalmus. Zelavi super iniquos pacem peccatorum videns. inuidus autem tristatur de bono eorum qui sunt digni. unde patet quod prima contrarietas est magis directa quam secunda. misericordia autem quedam virtus est et caritas proprie effectus. unde inuidia misericordie opponitur et caritati.

Ad quartum sic proceditur.

Videtur quod inuidia non sit vitium capitale. Vitia enim capitalia distinguuntur in filias capitalium vitiorum. sed inuidia est filia inanis glorie: dicitur enim philosophus in 2^o rethorice. quod amatores honoris et glorie magis inuidet. ergo inuidia non est vitium capitale. ¶ Respondeo. Vitia capitalia videtur esse leniora quam alia que ex eis oriuntur: dicitur enim Gregorius 31^o moralium. Prima vitia decepte meti quasi sub quedam ratione se igerunt. sed que sequuntur dum mentem ad omnem infamiam pertrahunt quasi bestiali clamore mentem confundunt. sed inuidia videtur esse grauissimum peccatum: dicitur enim Gregorius 5^o moralium. Quis pro eo vitium quod pertrahatur humano cordi atque hostis viri infundit

in hac tñ neqta tota sua viscera serps scu
 tit z iprimēde malicie pestē vomit. g̃ iuidia
 nō ē vitii capitale. ¶ **U**idē q̃ icōueni
 ent ei^o filie assignēt a Gregl. 31^o moral. vbi
 dīc q̃ de iuidia orit̃ odii: susurratio: detrac
 tio exultatio i aduers^o primi. z afflictio i p
 speris. exultatio. n. i aduersis primi z afflic
 tio i pspis idē vī eē qd̃ iuidia ut ex pmissis
 ps. g̃ nō ista debēt pōi ut filie iuidie. ¶ **S**z
 ē ancortas gregl. 31^o moral. q̃ pōit iuidiā vi
 tiū capitale. z ei p̃dictas filias assignat. ¶ **R**
 dō q̃ sicut accidia ē tristitia de bono spiri
 tuali vino: ita iuidia ē tristitia de bono pxi
 mi. dictū ē at̃ s̃ accidia eē vitii capitale ea
 rōne: q̃a ex accidia hō ipellitur ad aliq̃ faciē
 da uel ut fugiat tristitia. uel ut tristicie satis
 faciat. vñ eadē rōne iuidia pōitur vitii ca
 pitale. ¶ **A**d primū g̃ dō q̃ sicut Greg^o dicit
 in 31^o moral. capit. lia vitia tanta sibi cōiun
 ctione cōiunguntur: ut nō nisi vñū de alio
 pferat. p̃ma nāq̃ supbie soboles inanis est
 glia. q̃ dū oppressā mentē corrumpit mor i
 uidiā gignit: q̃ dū vni nois potentiā appe
 tit ne q̃s hāc ali^o adipisci valeat tabescit. n̄
 ē g̃ rōne vitii capitalis q̃ ipsū ex alio oriat̃
 sz q̃ n̄ habeat aliquā p̃cipalē rōnē. p̃ducē
 di ex se multa gnā pctōz. forte tamen ppter
 b̃ q̃ iuidia manifeste ex inani gloria nascit̃
 nō ponit vitii capitale neq̃ ab **I**sidoro i li^o
 de sūmo bono: neq̃ a **C**assiano in li^o de in
 stituti cenobioz. ¶ **A**d scdm̃ dō q̃ ex verb
 illis non habetur q̃ iuidia sit maximū pec
 catōz. sz q̃ n̄ diabolo iuidiā suggerit. ad b̃
 hoīez iducē qd̃ ip̃e p̃cipalē i corde by: q̃a sic
 ibi iducitur cōter: iuidia diaboli mors itro
 iuit i orbē terraz. est tamē quedā iuidia q̃
 iter g̃uissīma pctā op̃tat. s. iuidia fraterne
 gr̃e scdm̃ q̃ aliqs dolet de ip̃o augmēto gr̃e
 dei: nō solū de bono primi. vñ ponit pctm̃
 i spm̃ sc̃m: q̃a p̃ hāc iuidentiā hō qd̃amō iui
 det spm̃ sc̃o q̃ i suis opibus glorificat. ¶ **A**d
 tertiu dō q̃ numerus filiarum iuidie sic pōt
 sumi: q̃a i conatu iuidie ē aliqd̃ tanq̃ prin
 cipiū. z aliqd̃ tanq̃ mediū. z aliqd̃ tanq̃ t̃mi
 nus. p̃cipiū qd̃ ē ut aliqd̃ diminuat gl̃iaz
 alterius uel i occulto. z sic ē susurratio. uel
 manifeste. z sic ē detractio. mediū aut̃ est q̃
 aliqs itē dēs diminiuē gloriā alteri^o: aut pōt
 z sic ē exultatio in aduersis: aut nō pōt. z sic
 ē afflictio i pspis. t̃min^o aut̃ ē in ip̃so odio.
 q̃a sic bonū delectat z causat amorē. ita tri

sticia causat odiū ut s̃ dictū ē. afflictio aut̃ i
 pspis primi vno modo ē ipsa iuidia iqtuz
 .s. aliqs tristat de pspis alicuius fm̃ q̃ hnt
 gliam quandā. alio vero mō ē filia iuidie sz
 q̃ p̃spa primi eueniūt cōnatū iuidētis q̃
 nitit̃ ipedire. exultatio at̃ i aduersis nō ē di
 recte idē qd̃ iuidia sz ex ea seq̃t. nā ex tristi
 cia de bono primi q̃ ē iuidia. sequit̃ exulta
 tio de malo eiusdē.

Quinde aside
 randū ē de peccatis q̃ oppo
 nuntur paci. Et p̃ d̃ discor
 dia q̃ ē i corde. ¶ **1^o** de con
 tentione q̃ ē i ore. ¶ **3^o** d̃ his
 que p̃tinēt ad op^o. s. d̃ scismate rixa z bello
 ¶ **C**irca primū q̃rūt duo. p̃ vtz discordia
 sit pctm̃. ¶ **2^o** vtz sit filia inanis glorie.

Ad primū sic proce
 dit. ¶ **U**idē q̃ discordia nō sit pctm̃. Discor
 dare. n. ab aliq̃ ē recedere ab alterius volun
 tate. sz b̃ nō vī eē pctm̃: q̃a voluntas primi
 nō ē regula voluntatis n̄re. sz sola voluntas di
 uina. g̃ discordia nō ē pctm̃. ¶ **P**. Quicūq̃
 iducit aliquē ad peccādū z ipse peccat. sed i
 ducere int̃ aliqs discordiā nō vī eē pctm̃ d̃
 .n. Act. 23^o. q̃ sciens Paulus q̃a vna ps eēt
 saduceoz z altera phariseoz exclamauit in
 ocilio. Viri fratres ego phariseus sū fili^o pha
 riseoz. de spe z de resurrectione mortuoz
 ego iudicoz. z cū b̃ dixisset: facta ē dissētio i
 ter phariseos z saduceos. g̃ discordia n̄ est
 pctm̃. ¶ **P**. pctm̃ p̃cipue mortale i scis viris
 nō iuenit. sz i scis viris iuenit discordia: d̃
 .n. Act. 15^o. Facta ē dissētio inter Paulum z
 Bernabā ita ut discederēt ab iuicem. g̃ dis
 cordia n̄ ē pctm̃ z maxie mortale. ¶ **S**z est
 q̃ ad Gal. 5^o. dissētionē. i. discordie ponit̃
 iter opa carnis d̃ qb̃ subdit: q̃ talia agūt re
 gnū dei n̄ cōsequēt. nihil at̃ excludit a regno
 dei: nisi pctm̃ mortale. ergo discordia ē pctm̃
 mortale. ¶ **R**^o dō q̃ discordia cordie oppo
 nit̃. discordia at̃ ut s̃ dictum ē ex caritate cau
 satur iqtuz. s. caritas multoz corda coniūgit
 i aliqd̃ vñū qd̃ ē p̃cipalē quidē bonuz di
 uinū. secundario at̃ bonū proximi. discordia
 igit̃ eade rōne ē pctm̃ iqtuz huiusmodi con
 cordie triat̃. ¶ **S**z sciēdū q̃ b̃ cōcordia p̃ dis
 cordiā tollit duplicē. vno qd̃ mō p̃ se. alio
 vno mō p̃ accidēt. p̃ se qd̃ i hūanis actibus z

motibus dī eē id qd ē fm itentionē. vñ p se
 discordat aliqs a pxio qñ scient z ex intēti-
 one dissentit a bono dno z a pximi bono i
 q̄ debet sentire. z h̄ ē pctm̄ mortale ex suo
 genere pp̄ tritatē ad caritatē: licet pximi
 mot⁹ hui⁹ discordie pp̄ ip̄fectioz act⁹ sint
 pctā venialia. p accidēs aut̄ in hūnāis acti-
 bus cōsiderat ex h̄ q̄ aliqd ē p̄ter itentionē.
 vñ cū itētio aliq̄ sit ad aliqd bonū qd p̄riet
 ad honozē dei uel vtilitatē pximi. s̄ vnus
 estimat h̄ eē bonū: ali⁹ at̄ h̄ trīa op̄inōez:
 discordia tūc ē p accidēs d̄ bonū d̄num ul
 pximi: z talis discordia nō ē pctm̄. nec re-
 pugat cāritati: nisi huiusmōi discordia sit ul
 cū errore circa ea q̄ sūt de necessitate salutis
 ul p̄tinacia indebite adhibeat. cū etiā s̄ dic-
 tū ē q̄ discordia q̄ ē caritatē effect⁹. ē vnio vo-
 luntatū non vnio op̄inōnū. ex q̄ pz q̄ discor-
 dia qñq̄ ē ex pctō vni⁹ tm̄: puta cū vn⁹ vult
 bonū cui ali⁹ sciēter resistit qñq̄ at̄ ē cū pec-
 cato vtriusq̄: puta cuz vterq̄ dissentit a bo-
 no alterius z vterq̄ diligit bonū propriū.
Ad primū q̄ dicendū q̄ volūtas vni⁹ ho-
 minis fm se cōsiderata n̄ ē regla volūtatē al-
 teri⁹. s̄ i q̄tū volūtas pximi iheret volūta-
 ti dei q̄ sit p̄ d̄ns reglata s̄ p̄mā regulā. z iō
 discordare a tali volūtatē ē pctm̄: qz p̄ h̄ dis-
 cordat a regula d̄ina. **A**d sc̄dm̄ dō q̄ sic
 voluntas hoīs adherēs deo est quedā regu-
 la recta a q̄ pctm̄ ē discordare. ita etiā volū-
 tas hoīs deo trīa ē q̄dā p̄uersa regula a qua
 bonū ē discordare. facere q̄ discordia p̄ quā
 tollitur bona discordia quā caritas facit est q̄
 ue pctm̄. vñ dī p̄. 6. **S**ex sūt q̄ odit d̄ns z
 septimū d̄testat̄ aīa ei⁹. z h̄ septimū pōit eū
 q̄ seminat iter fratres discordias. s̄ causat̄
 discordiā p̄ quā tollitur mala discordia. s. in
 mala volūtatē ē laudabile. z h̄ mō laudabi-
 le fuit q̄ Paulus posuit dissensionē iter eos
 q̄ erāt discordes i malo. nā z d̄ns d̄ se dic̄ **Ma-
 th. 18.** Nō veni pacē mittē s̄ gladiū. **A**d itē
 uz dō q̄ discordia q̄ fuit iter Paulū z Bar-
 nabā fuit p̄ accidēs z n̄ p se. vterq̄. n. itēde-
 bat bonū. s̄ vni videbat h̄ eē bonū aly aliō.
 qd̄ ad defectū hūanū ptinebat. nō. n. erat ta-
 lis cōtrouersia i his q̄ sūt de necessitate salutis
 q̄nis h̄ ipsū fuerit ex d̄ina puidētia ordina-
 tū p̄pter vtilitatē inde cōsequētem.

Ad secundum sic pro-
 cedat. **V**idel q̄ discordia non sit filia ianis

glorie. **I**ra. n. ē aliud vitii ab iani gloria. sed
 discordia vñ eē filia ire: fm̄ illud p̄. 15. **V**ir
 iracundus pronocat rixas. q̄ nō ē filia ianis
 glorie. **A**ug⁹ dīc̄ sup̄ Job. exponēs illud
 qd̄ habet̄ Job. 7. nōdū erat spūs dat⁹. Li-
 uoz sepat: caritas itungit. s̄ discordia nihil ē
 aliud quā quedā sepatio volūtatū. q̄ discor-
 dia p̄cedit ex liuore. i. inuidia magis q̄ ex i-
 ani gloria. **A**ug⁹. Illud ex q̄ multa mala oriū-
 tur. vñ eē vitii capitale. s̄ discordia ē h̄ mōi
 ga sup̄ illud **Matth. 12.** Dē regnū d̄e diui-
 sum desolabit̄. **V**id̄ Jero⁹. Quō discordia par-
 ue res crescūt. sic discordia marie dilabit̄.
 q̄ ipsa discordia d̄z poni vitii capitale magi-
 q̄ filia ianis glorie. **S**z̄ ē auctoritas Bre-
 gl. 31. moral. **A**ug⁹ dō q̄ discordia ip̄ortat
 quādā disgregationē volūtatū in q̄tū. s.
 voluntas vnus stat in vno. z volūtas alicui⁹
 alteri⁹ stat i altero. q̄ at̄ voluntas alicuius i
 proprio iustat. puenit ex h̄ q̄ aliqs ea q̄ sunt
 sua p̄fert his q̄ sunt alioz. qd̄ cū iordinate sit
 pertinet ad sup̄bia z inanē gloriā. z ideo dis-
 cordia p̄ quā vnusq̄sq̄ legit qd̄ suū ē z rece-
 dit ab eo qd̄ ē alteri⁹ ponit filia ianis glorie
Ad primū q̄ dō q̄ rixa nō ē idē qd̄ discor-
 dia. nā rixa consistit i exteriori ope. vnde cōue-
 nienter causat̄ ab ira q̄ mouet aīuz ad nocē-
 dū pxio. s̄ discordia consistit i dysfunctione
 motū voluntatis quā facit sup̄bia ul ianis
 gloria rōne iaz dicta. **A**d sc̄dm̄ dō q̄ i dis-
 cordia cōsiderat̄ qd̄ ut̄ t̄minus a q̄. h̄ est recep-
 sus a volūtatē alteri⁹. z q̄tū ad h̄ causat̄ ex
 inuidia. cōsiderat̄ etiā qd̄ ut̄ termin⁹ ad quē:
 h̄ ē accessus ad id qd̄ ē sibi p̄p̄riū. z q̄tū
 ad hoc causat̄ ex iani gloria. z qa i q̄libz mo-
 tu t̄min⁹ ad quē ē potior t̄mino a quo: finis
 .n. ē potior principio. poti⁹ ponit discordia
 filia ianis glie q̄ inuidie: licet ex vtraz oriū-
 possit s̄z diuerfas rōnes ut̄ dictū ē. **A**d ter-
 tiū dō q̄ iō discordia magne res crescunt z p̄
 discordiā dilabit̄: qa v̄tus q̄tū ē magis vni-
 ta tāto ē fortior. z p̄ sepatiōnē diminuit̄ ut̄
 dī i li⁹ de causis. vñ pz q̄ p̄ hoc p̄tinet ad p̄-
 priū effectū discordie q̄ ē diuisio volūtatū
 nō at̄ p̄tinet ad ordinē diuersoz vitioz a dis-
 cordia p̄ qd̄ habeat rōnē vitii capitalis.

Quinde cōside-
 radū ē d̄ cōtentionē. **E**t circa
 hoc querit̄ duo. **P**̄ vtrū
 cōtētio sit peccatū mortale

2º vtrū sit filia inanis glorie.

Ad primuz sic proce

ditur. **V**idetur quod contentio non sit peccatum mortale. peccatum enim mortale in virtutibus spiritualibus non inuenitur: in quibus tamen inuenitur contentio secundum illud Iudicium 22º. Facta est contentio inter discipulos. **B**urgus eorum esset maior. **G**ratia contentio non est peccatum mortale. **N**ulli bene disposito debet placere peccatum mortale in peccato. scilicet dicit apostolus ad Romanos 1º. **Q**uidam ex contentione christum annuntiat. et post ea subdit. et in se gaudeo. scilicet et gaudebo. **C**ontentio non est peccatum mortale. **C**ontingit quod aliquis in iudicio vel in disputatione contendit non aliquid animo malignandi. sed potius intendit deus ad bonum. sicut illi qui hereticos disputando contendit versus supra illud per Regem 4º. accidit quadaam die etc. dicit glossa. Catholici hereticos contendit deus non commouet: nisi prius ad certamen conuocet. **G**ratia contentio non est peccatum mortale. **J**ob videtur cum deo contendisse: secundum illud Job 39º. **N**unquid quod contedit cum deo tam facile respondit. et tamen Job non peccauit mortaliter: quia dominus deus eius dicit. **N**on estis locuti recte coram me sicut seruus meus Job: ut habet Job ult. **G**ratia contentio non est peccatum mortale. **S**ed est quod dicitur precepto apostoli. quod dicit 2 ad Thimoteum 2º. **N**oli verbis contendere. et Galatas 5º. contentio numeratur inter opera carnis que agunt regnum dei non possidebunt: ut ibidem dicitur. **S**ed omne quod excludit a regno dei. et quod dicitur precepto est peccatum mortale. ergo contentio est peccatum mortale. **R**atio dicitur quod contendere est aliquando tendere. versus sicut discordia dicitur tendere quando importat in voluntate. ita contentio dicitur tendere quando importat in locutione. et propter hoc etiam cum oratio aliquid per dicitur se diffundit vocatur contentio que ponitur unus color rethoricus a Tullio quod dicitur. **C**ontentio est cum ex quibuslibet rebus oratio efficitur. **I**n pacto habet assensio iocunda principia: eadem exitus amaris. **A**ufert. **S**erietas autem locutionis potest attendi dupliciter. uno modo quantum ad intentionem contendentes. alio modo quantum ad modum. in intentione quidem considerandum est versus aliquid dicitur dicitur veritati quod est vituperabile: vel falsitati quod est laudabile. in modo autem considerandum est versus talis modus dicitur dicitur dicitur ueniat personis et negociis: quia bene est laudabile. versus Tullius dicit in 2º rethorice quod contentio est que aliquid ad confirmandum et refutandum accommodata: vel excedat convenientiam personarum et negociorum. et sic contentio est vituperabilis. si ergo accipias contentio secundum quod importat impugnatio

heritatis et iordinatum modum. sic est peccatum mortale. et bene modo diffinit Ambrosius contentio dicitur contentio est impugnatio veritatis cum confidentia clamoris. si autem contentio dicitur impugnatio falsitatis cum obbito modo acrimonie. sic contentio est laudabilis. si autem accipias contentio secundum quod importat impugnatio falsitatis cum iordinato modo: sic potest esse peccatum veniale: nisi forte tanta iordinatio fuerit in contendendo quod ex genere sit scandalum aliorum. versus apostolus cum dixisset. 2 ad Thimoteum 2º. **N**oli verbis contendere. subdit: ad nihil enim utile est nisi ad subuersionem audientium. **A**d primum ergo dicitur contentio in discipulis christi non erat contentio cum intentione impugnandi veritatem: quia unusquisque defendebat quod sibi verum videbatur. erat tamen in eorum contentione iordinatio: quia contendebatur de quibus non erat contendendum. scilicet de primatu honoris. **N**on dicitur enim erant spirituales sic glossa ibidem dicit. versus et dicitur inter eos contempsit. **A**d secundum dicitur quod illi qui ex contentione christum predicabant reprehensibiles erant: quia quis non impugnaret veritatem fidei. sed ea predicabant. impugnabant tamen veritatem christum ad hoc quod putabant se suscitatur periculum a peccato veritatem fidei predicandi. versus apostolus non gaudebat de eorum contentione. sed de fructu qui ex bene perueniebat. scilicet quod christus annuntiabat: quia ex malis etiam occasionaliter subsequitur bona. **A**d tertium dicitur quod secundum completam rationem contentiois putatur est peccatum mortale ille in iudicio contedit qui impugnat veritatem iusticie. et in disputatione contendit qui intendit impugnat veritatem doctrine. et bene bene catholici non contendunt hereticos. sed potius eorum solent. si autem accipias contentio in iudicio vel disputatione bene in perfectam rationem. scilicet quod importat quamdam acrimonia locutionis. sic non semper est peccatum mortale. **A**d quartum dicitur quod contentio ibi sumitur in disputatione. dicitur. n. Job 13º ca. **A**d dicitur potest loquar. et disputare cum deo cupio. non tamen intendens neque veritatem impugnare sed inquirere. neque circa hanc inquisitionem aliquid in ordinatione vel animi vel vocis vti.

Ad secunduz sic pro

cedit. **V**idetur quod contentio non sit filia inanis glorie. **C**ontentio enim affinitate habet ad zelum. versus dicitur in I Corinthis 3º. **C**um sit iter vos zelus et contentio: nonne carnales estis et secundum hominem ambulatis. zelus autem ad inuidiam pertinet. **G**ratia contentio ex inuidia magis oritur. **C**ontentio cum clamore quodam est. scilicet clamor ex ira oritur: ut patet per Gregorium 31º moral. **G**ratia contentio oritur ex ira. **I**n aliis

scientia precipue vñ eē maīa supbie z inanis glorie fm illud. i. ad Cori. 8^o. Sciētia i flat. s; cōtentio plerūq; puenit ex defectu sciētie p quā veritas cognoscit n̄ ipuḡt. ḡ cōtentio n̄ ē filia inanis glie. ¶ S; 5 ē auctoritas Bregl 3^o moral. ¶ B^o dō q; sicut s̄ dicitur ē: discōrdia ē filia inanis glorie eo q; discōrdantiū vterq; i sensu pprio stat z vnus alteri nō acqescit: ppriū aut supbie ē z inanis glorie pro priā excellētiā q̄rere. sicut aut discōrdantes aliq; sunt ex B q; stant corde in pprijs. ita z tendentes sūt aliq; ex B q; vnusq; vbo id qd sibi vñ defendit. z iō eadē rōne ponit cōtentio filia inanis glorie: sicut z discōrdia. ¶ Ad primū ḡ dō q; cōtentio sicut z discōrdia h; affinitatē cū inuidiā q̄tū ad recessus eius a q; aliq; discōrdat uel cū q; contendit. sed q̄tū ad id in q; s̄st̄it ille q; contendit hēt cōuenientiā cū supbia z inani gloria inq̄tūz. s. in pprio sensu stat: ut. s̄. dicitur est. ¶ Ad scdm dō q; clamor assumit in cōtentioe de qua loqm̄r ad finē ipugnande veritat. vñ nō ē principale in cōtentioe. z ideo n̄ oportet q; cōtentio ex eodez deriuat: ex q; deriuat clamor. ¶ Ad t̄tū dō q; supbia z inanis gloria occasioē sumūt precipue a bonis etiam sibi d̄rys: p̄nta cū de hūilitate aliq; supbit. est. n. huiusmōi deriuatio nō per se s; p accidens fm quē modū nihil phibet d̄rū a d̄rio oriri. z iō nihil phibet ea q; ex supbia ul inani gloria p se z directe oriūt causari ex d̄rys eoz ex quib; occasionaliter supbia oriūt.

Deinde de
randū ē de vitys oppositis
pacī ptinentib; ad op; q; sūt
scisma: rixa seditio. z belluz
p; q; circa scisma d̄rū q̄tuoz
 1^o p; vñ scisma sit spāle pctm̄. 2^o vtrum sit
 graui; ifidelitate. 3^o d; p̄tate scismaticoz.
 4^o de pena eorum.

Ad primuz sic proce
dit. Videt q; scisma nō sit pctm̄ spāle. Scis
ma. n. ut Pelagi; papa dicit: scissurā sonat.
s; oē pctm̄ scissurā quādā facē: fm illud Ysa.
59^o: Pctā v̄ra diuiserunt inf̄ vos z deū v̄rm.
ḡ scisma nō ē spāle pctm̄. ¶ Alii vidētur
eē scismatici q; ecclesie nō obediūt. s; per oē
pctm̄ sit hō iobediēs p̄ceptis ecclesie: q; pec
catū fm Amb; ē celestiu; inobediētia man

datoz. ḡ oē pctm̄ ē scisma. ¶ B^o. heresis etiā
 diuidit poiem ab vnitāte fidei si ḡ scismaticis
 nomē diuisione ipoztat. videt q; nō differat
 a pctō ifidelitatis q̄si spāle pctm̄. ¶ S; 5 est
 q; Aug^o 5 Faustū distiguit iter scisma z be
 reim: dicēs q; scisma ē eadē opinantē atq;
 eodē ritu colētē q; ceteri solo cōgregationis
 delectari discidio. heresis vero diuersa opia
 tur ab his q; catholica credit eccla. ḡ scisma
 nō ē generale pctm̄. ¶ B^o dō q; sicut Jfidor^o
 dicit i li^o etimologiaz. nomē scismatici a scissu
 ra aīoz vocatū ē. scissio aut vnitati opponit
 vñ pctm̄ scismatici d̄r qd directe z per se op
 ponit vnitati. Sic. n. i rebus nālīb; id qd ē p
 accidens nō cōstituit spēm. ita etiā nec i reb;
 moralib; i qb; id qd ē itentū ē p se: qd autē
 segtur p̄ter itentionē ē q̄si p accidēs. z ideo
 pctm̄ scismatici pprie ē spāle pctm̄ ex eo q;
 intendit se ab vnitāte separare quā caritas
 facit q; nō solū alterā psonā; alteri vnit spūa
 li dilectionis vinculo. s; etiā totā ecclesiaz i
 vnitāte spūs. z iō pprie scismatici dicit q; p
 p̄tia sponte z intentione se ab vnitāte ecclesie
 separāt q; ē vnitas p̄ncipalis. nā vnitas p̄ciu
 larī aliq; ad iūicē ordinat ad vnitātem ec
 clesie: sicut cōpositio singuloz mēbroz in cor
 pore nālī ordinat ad totū corpis vnitātē. ec
 clesie at vnitas i duob; attēdit. s. i cōmixtōe
 mēbroz ecclesie ad inuicēz seu cōcātōe. z
 itēz i ordine oīum mēbroz ecclesie ad vnū
 caput: fm illud Col. 2^o. Inflatu s̄sū carnī
 sue z nō tenēs caput ex q; totū corp; p nex;
 z diuictōes sūmīstratuz z cōstructū crescit in
 augmētū dei: B at caput ē ipse xp̄us cuius vi
 cē i ecclesia gerit sūm; p̄t̄ifex. z iō scismatici
 dicunt q; subesse s̄nuūt sūmo p̄t̄ifici: z q;
 mēbris ecclesie ei subiectis cōdicare recusāt.
 ¶ Ad p̄mū ḡ dicendū q; diuisio hōis a dō
 p pctm̄ nō ē itenta peccātē. s; p̄ter itētoez
 eius accidit ex iordinata cōuersione ipsius
 ad cōmutabile bonū. z iō nō ē scisma p se lo
 quēdo. ¶ Ad scdm dicendū q; nō obedire
 p̄ceptis cū rebellione qdā cōstituit scismatici
 rōnē. dico aut cū rebellione cū z p̄tinaciter
 p̄cepta cōtēnit z iudiciū ei; subire recusāt.
 B at nō facit glibet peccatoz. vñ nō oē pctm̄ ē
 scisma. ¶ Ad t̄rtiū dicendū q; heresis z scis
 ma distinguūt fm ea q; vtrūq; p se z dire
 cte opponit. nam heresis p se opponit fidei.
 scisma at p se oppōit vnitati ecclesiastice ca
 ritatis. z ideo sic fides z caritas sūt diuerse

virtutes: quibus quicquid careat fide careat caritate. ita et scisma et heresis sunt diuersa vitia: quibus quicquid est hereticus sit etiam scismaticus sed non conuertitur. et hoc est quod Jeronimus dicit in epistola ad Galatas. In scisma et heresi habet interesse arbitror quod heresis puerum dogma habet: scisma ab ecclesia sepat. et tamen sic amissio caritatis est via ad amittendum fidem: secundum illud in ad Thimotheum. per. A quibusdam aberrans. scilicet a caritate et alijs huiusmodi conuersi sunt in vaniloquos. ita scisma est via ad heresim. unde Jeronimus ibidem subdit quod scisma a principio aliquo in parte potest intelligi diuersum ab heresi. ce- terum nullum scisma est nisi sibi aliquam heresim assignat ut recte ab ecclesia recessisse videatur.

Ad secundum sic procedit.

Uidet quod scisma generum peccatorum sit quod infidelitas. Maius. n. peccatum grauiori pena puni- tur: secundum illud Deuteronomio. 25. Pro mensura peccati erit et plagam modus. sed peccatum scismatis grauius inuenitur punitum quod est peccatum infidelitatis sine idolatrie. legitur. n. Exo. 32. quod propter idolatriam sunt aliqui humana manu gladio infecti. de peccato autem scismatis legitur Numeri. 16. Si nouam rem fecerit dominus ut apiens terra os suum deglutiat eos et omnia que ad illos pertinent. descenderitque uiuentis ad infernum. scietis quod blasphemauerunt dominum deum. decem etiam tribus que vitio scismatis a regno Dauid recesserunt sunt grauissime puniti: ut habetur 4. Regum. 17. quod peccatum scismatis est grauius peccato infidelitatis.

¶ Bonum multitudinis est maius et diuinius quam bonum unius: ut patet per philosophum in primo ethicorum. sed scisma est bonum multitudinis. id est ecclesiasticam unitatem. infidelitas autem est bonum particulare unius quod est fides unius hominis singulari. quod videtur quod scisma sit grauius peccatum quam infidelitas. ¶ Maiori malo maius bonum opponitur: ut patet per philosophum in secundo ethicorum. sed scisma opponitur caritati que est maior virtus quam fides cui opponitur infidelitas ut ex premissis patet. quod scisma est generum peccatorum quam infidelitas. ¶ Sed est quod se habet ex additione ad alterum potest esse uel in bono uel in malo. sed heresis se habet per additionem ad scisma. addit enim puerum dogma: ut patet ex auctoritate Jeronimi. sed inducta. quod scisma est minus peccatum quam infidelitas. ¶ Sed dicitur quod grauitas peccati dupliciter potest considerari. uno modo secundum suam speciem. alio modo secundum circumstantias. et quod circumstantie particulares sunt infinite. ita et infinitis modis variari possunt. cum queritur in compositis de duobus peccatis quod sit grauius intelligenda est questio de grauitate que attenditur secundum ge-

nus peccati. genus autem seu species peccati attenditur ex obiecto sicut ex se dicitur per philosophum. et ideo illud peccatum quod maiori bono contrariatur ex suo genere est generum: sicut peccatum in deum quam peccatum in proximum. manifestum est autem quod infidelitas est peccatum in ipsum deum secundum quod in se est veritas prima cui fides inicitur. scisma autem est in ecclesiasticam unitatem que est quoddam bonum participatum et minus quam sit ipse deus. unde manifestum est quod peccatum infidelitatis ex suo genere est grauius quam peccatum scismatis. licet possit contingere quod aliquis scismaticus grauius peccet quam quoddam infidelis: uel propter maiorem contumaciam: uel propter maiorem periculum quod inducit: uel propter aliquid bonum. ¶ Ad primum quod dicitur quod propter illud manifestum erat iam per legem susceptum quod erat unum deus. et quod non erant alij dei colendi. et hoc erat apud eos per multiplicia signa confirmatum. et ideo non oportebat quod peccantes in hac fide per idolatriam punirentur iniustitiam aliquid sola pena: sed solum compositum. sed non est sic notum apud eos quod Moyses deberet esse spiritus eorum princeps. et ideo rebellantes ei precipitauerunt oportebat miraculosa et inconsueta pena puniri. Uel potest dici quod peccatum scismatis quibus generum est punitum in principio illo: quod erat ad seditiones et scismata promissus. dicitur. n. per Esdre 4. Ciuitas illa a diebus antiquis aduersum reges rebellat. et seditiones et prelia excitant in ea. pena autem maior quibusque iniustitiam per peccato magis consueto: ut se habitum est. nam pene sunt medicine quoddam ad arcendum homines a peccato. tamen ubi est maior pernititas ad peccandum debet seuerior pena adhiberi. decem autem tribus non solum fuerunt punite per peccato scismatis. sed etiam per peccato idolatrie: ut ibidem dicitur. ¶ Ad secundum dicendum quod sicut bonum multitudinis est maius quam bonum unius quod est de multitudine. ita etiam bonum multitudinis ad quod unum ordinatur est minus quam bonum extrinsecum ad quod multitudo ordinatur. sicut bonum ordinis exercitus est minus quam bonum ducis. et sicut bonum ecclesiastice unitatis cui opponitur scisma est minus quam bonum veritatis diuine cui opponitur infidelitas. ¶ Ad tertium dicitur quod caritas habet duo obiecta unum principale. scilicet bonitatem diuinam. et aliud secundarium. scilicet bonum proximi. scisma autem et alia peccata que fiunt in proximum opponuntur caritati quantum ad secundarium bonum quod est minus quam obiectum fidei quod est ipse deus. et ideo ista peccata sunt minora quam infidelitas. sed odium dei quod opponitur caritati quantum ad principale obiectum non est minus. tamen inter peccata que sunt in proximum: peccatum scismatis videtur esse maximum: quod est in speciale bonum multitudinis.

Ad tertium sic proceditur

videtur. **U**ides quod scismatici habeant aliquam potestatem. **D**icitur enim Augustinus in libro de donatistas. Sic redeuntes ad ecclesiam quod postquam recedent baptizati sunt non rebaptizantur. ita redeuntes qui per usque recederent ordinati sunt non utique rursus ordinantur. sed ordo est potestas quaedam. ergo scismatici habent aliquam potestatem: quia retinent ordinem. **P**ater Augustinus dicit in libro de unico baptismo. Potest sacramentum tradere separatus: sicut potest habere separatus. sed potestas tradendi sacris est maxima potestas. ergo scismatici qui sunt ab ecclesia separati habent potestates spirituales. **P**ater Urbanus papa dicit quod ab episcopo quomodo catholice ordinatis sed in scismate a romana ecclesia separati consecrati sunt: eos tamen cum ad ecclesiam unitatem redierit suavis propter ordinibus misericorditer suscipi iubemur. si eos vita et conscientia commendet. sed hoc non esset nisi spiritualis potestas apud scismaticos remaneret. ergo scismatici habent spirituales potestates. **S**ed est quod Cyprianus dicit in quodam epistola et habet. 7. q. i. c. Noua et cianus. Qui nec unitatem igitur spiritus. nec ueteris pacem obseruat. et se ab ecclesie uiculo et a sacerdotum collegio separat. nec episcopi potestatem habere potest nec honorem. **R**espondeo quod duplex est spiritualis potestas. una quod sacramentalis alia iurisdictionalis. Sacramentalis quidem potestas est que per aliquam consecrationem confertur. omnes autem consecrationes ecclesie sunt immobiles manent re que consecrantur. sicut per etiam in rebus inanimatis. nam altare semel consecratum non consecratur iterum nisi fuerit dissipatum. et ideo talis potestas habet suam essentiam remanet in hostie que per consecrationem eam est adeptus quod diu uiuit sine in scisma sine in here sed labat. quod per ex hoc quod rediens ad ecclesiam non iterum consecratur. sed quia potestas inferior non potest exire in actum nisi secundum quod mouet a potestate superiori: ut etiam in rebus naturalibus per. inde est quod tales usus potestatis amittunt ita. scilicet quod non liceat eis sua potestate uti. si tamen uti fuerit eorum potestas effectus habet in sacramentalibus: quia in his homo non operatur nisi sic in instrumentum dei. unde effectus sacramentalis non excluditur propter culpam quamcumque confertur sacramentum. Potestas autem iurisdictionalis est que ex simplici iunctione hominis confertur. et talis potestas non immobiliter adheret. unde in scismaticis et hereticis non manet. unde non possunt nec absolueret nec excommunicare. nec indulgentias facere aut aliquid huiusmodi. quod si fecerint nihil est actum. cum ergo dicitur tales non habere potestatem spirituales: est intelligendum ut

de potestate secunda: uel si refertur ad primam potestatem non est referendum ad ipsam essentiam potestatis. sed ad legitimum usum eius. Et per hoc patristico ad oba.

Ad quartum sic proceditur

videtur quod pena scismaticorum non sit conueniens ut excommunicentur. **E**xcommunicatio enim maxime separat hominem a coniunctione sacramentorum. sed Augustinus dicit in libro de donatistas quod baptisma potest recipi a scismatico. ergo uel quod excommunicatio non est conueniens pena scismaticis. **R**espondeo quod fideles christi per tinent ut eos qui sunt dispersi reducatur. unde quidam dicitur in 2. Mach. 34. Ad abiectum non reduxisti quod perierat non quiescisti. sed scismatici conuenientius reducuntur per aliquos qui eis conuertentur. ergo uel quod non sint excommunicandi. **R**espondeo pro eodem per hoc non infligitur duplex pena secundum illud Nauis per. Non iudicabit deus bis in idipsum. sed per peccatum scismatis aliquis per pena temporalis puniuntur: ut habet 23. q. 5. ubi dicitur. **D**ine et mundane leges statuerunt ut ab ecclesie unitate diuisi et ei pacem perturbantes a secularibus potestibus conuenientius non sunt puniendi per excommunicationem. **S**ed est quod Numeri 16. dicitur. Recedite a tabernaculis hominum ipsorum. quia scismatici fecerunt. et nolite tangere ea que ad eos pertinet ne inuoluamini in peccatis eorum. **R**espondeo quod per quod peccat quod per ea potest puniri: ut dicitur Sapientia 11. Scismaticus autem ut ex his dictis per in duobus peccat. in uno quod quod separat se a coniunctione membrorum ecclesie et quantum ad hoc conueniens pena scismaticorum est ut excommunicentur. In alio uero quod subditi recusant capiti ecclesie. et ideo quod coerceri nolunt per spirituali potestate ecclesie: iustum est ut potestate temporalis coerceantur. **A**d primum ergo dicitur quod baptismum a scismaticis recipere non licet nisi in articulo necessitatis: quia melius est de hac uita cum signo christi exire a quocumque defuncto etiam si sit iudeus uel paganus quam sine hoc signo quod per baptismum confertur. **A**d secundum dicitur quod per excommunicationem non iterum dicitur illa conuicio per quam aliquis salubribus monitionibus diuisos reducit ad ecclesie unitatem. cum etiam ipsa separatio quodammodo eos reducit dum de sua separatione confusi quocumque ad penitentiam reducuntur. **A**d tertium dicitur quod per pene presentis uite sunt medicinales. et ideo quia una pena non sufficit ad coercendum hominem superadditis alia. sic et medici diuersas medicinas corporales apponunt quia una non est efficax. et ita ecclesia quia aliqui per excommunicationem sufficiens non reprimunt adhibere coercionem brachii secularis. sed si una pena sit sufficiens non potest alia adhiberi.



Unde consi

deradū ē d' bello. **¶** Et circa
B querūt q̄tuor. p̄ vtrum
aliq̄d bellū sit licitū. **¶ 2^o**
vruz clericis sit licitū bella
re. **¶ 3^o** vtrū liceat bellantib' vti iſidys. **¶ 4^o**
vtrū liceat i dieb' festiuis bellare.

Ad primuz sic proce

ditur. **¶** Videl' q' bellare sp̄ sit pctm̄. **¶** Pena. n.
nō infligit nisi p̄ pctō. s'z bellantib' a dño in
dicat pena: s'm illud **Math. 26^o**. **¶** Dis q' acce
pit gladiū gladio p̄bit. q' oē bellū ē illicitū.
¶ 1^o. Quicq' d'riat d'no p̄cepto ē pctm̄. sed
bellare d'riat d'no p̄cepto: d'f. n. **Math. 5^o**.
¶ Ego dico vob' n̄ resistet' malo. **¶ Ro. 12^o**. d'f.
¶ Nō vos defendēt' carissimi. s'z date locuz
ire. q' bellare sp̄ ē pctm̄. **¶ 2^o**. Nihil d'riat ac
tui virtutis nisi pctm̄. s'z bellare d'riat paci. q'
bellū sp̄ ē pctm̄. **¶ 3^o**. De exercitiū ad rē licitā
licitū ē sicut p'z i exercitijs sciētiaz. s'z exerci
tia belloz q' sūt i torneamētis p̄hibentur ab
ecclesia: q'z morientes i huiusmōi tyrocinijs
ecclesiastica sepultura p̄uanē. q' bellū v' esse
simpliciter pctm̄. **¶ 4^o**. s'z q' d' Aug' dicit i sermo
ne de puero Ceteriōis. Si xp̄ana disciplina
oio bella culparet B poti' cōsiliū salutis pe
tētib' i euangelio daret' ut abicerent arma
seq'z militie oio subtraherēt. dicitū ē aut' eis:
nemine cōcutiatis. estote cōtenti stipendijs
vris. q'bus pp̄ū stipēdiū sufficere p̄cepit mi
litare nō p̄hibuit. **¶ 5^o**. d' d' q' ad B q' aliq̄d
bellū sit iustū tria regrunt'. **¶ 1^o** p̄ qdē auctori
tas p̄ncipis cuius mandato bellū ē gerēduz.
nō. n. p̄tinet ad p̄sonā p̄uatā belluz mouere:
q'z p̄t' ius suū i iudicio sup̄ioris p̄seq. s'z licet
etiā cōuocare multitudinē qd' i bellis opoz
tet fieri nō p̄tinet ad p̄uatā p̄sonā. cū autem
cura reipublice cōmissa sit p̄ncipib'. ad eos
pertinet rē publicā ciuitatis uel regni seu p̄
uincie sibi subdite tueri. **¶** z sicut licite defen
dunt eā mātiali gladio s'z interiores qdē per
turbatores dū malefactores puniūt: s'z illud
apli ad **Ro. 13^o**. Nō sine cā gladiū portat: mi
ster. n. dei ē: videt' i irā ei q' male agit. ita eti
am gladio bellico ad eos p̄tinet rē publicāz
tueri ab ext'iorib' hostib'. vnde z p̄ncipib'
d'f in ps. **¶** Tripe paupem z egenum de manu
pctōis liberate. vnde Aug' dicit s'z Faustuz.
¶ Ordo nālis mortaliū paci accōmodat' h' po

scit ut suscipiēdi belli auctoritas atq'z filiuz
penes principes sit. **2^o** regrif cā iusta: ut. s. il
li q' ipugnant' pp̄t' aliquā culpaz ipugatio
nē mereant. vnde Aug' dicit i li^o. q. **¶** Iusta bel
la solent diffiniri q' vlciscūt' iniurias si gens
uel ciuitas plectenda ē q' uel vdicare negle
xerit qd' a suis iprobe factū est. uel reddē qd'
p̄ iuriā ablatū ē. **3^o** regr' ut sit itētio bellan
tium recta q' s. itendit' uel ut bonū p̄moue
atur uel ut malū vitet'. vñ Aug' in li^o de v'bis
dñi. **¶** Apud veros dei cultores etiā illa bella
pacata sūt q' nō cupiditate aut crudelitate. s'z
paci studio gerūt: ut mali coerceat' z bōi
subleuet'. **¶** Dōr at contingē ut si sit legitia au
ctozitas iudicētis bellū. z cā iusta nihilomin'
p̄opt' p̄auā intētionē belluz reddat' illici
tū. dicit. n. Aug' i li^o cōtra Faustū. **¶** Nocendi
cupiditas: vlciscendi crudelitas: iplacatus z
iplacabil' animus: feritas rebellandi: libido
dominādi. z si q' sūt filia. h' sūt q' i bellis iure
culpanē. **¶** Ad p̄mū q' dō q' sicut Aug' dicit
i 2^o li^o s'z manicheos. ille accipit gladiū q' nū
la sup̄iori aut legitia p̄tate aut iubente ul' cō
cedente in sanguine alicuius armaf. q' dō ex
auctozitate p̄ncipis uel iudicis si sit p̄sona
p̄uata: uel ex zelo iusticie q̄st' ex auctozitate
dei si sit p̄sona publica: gladio vti nō ipse ac
cipit gladiū. s'z ab alio sibi cōmissio vti. vnde
ei pena nō debet'. nec tñ illi etiāz q' cuz pctō
gladio vti: sp̄ gladio occidūt'. s'z ipsi suo gla
dio sp̄ p̄tūt: q'z p̄ pctō gladij etnāli' puniunt'
nisi peniteant. **¶** Ad secunduz dō q' huius
modi p̄cepta sicut Aug' dicit i li^o de sermo
ne dñi i monte. sp̄ sunt seruanda i p̄paratio
ne animi: ut. s. sp̄ hō sit paratus nō resistē ul'
nō se defendere si opus fuerit. s'z q̄is ē aliter
agendū pp̄t' cōe bonū: uel etiā illoz cū q'bus
pugnat'. vñ Aug' dicit i epla ad Marcellinū
¶ Agēda sūt multa etiā cū inimicis benigna q'
dam asperitate plectendis. nā cui licētia ini
quitatis eripit' vtiliter vicif: qm̄ nihil ē ifeli
ci' ifelicitate peccatiū q' penalis nutrit' ipu
nitas z mala volūtas velut hostis iterior ro
boratur. **¶** Ad tertiū dō q' etiā illi qui iusta
bella gerūt pacē itendūt' z ita paci nō d'riant
tur nisi male: quā dñs nō venit mittē i terrā
ur d'f **Math. 2^o**. vnde Aug' dicit ad Boni
faciū. **¶** Nō q̄rif par vt bellū exerceat'. s'z bellū
gerit' ut pax acq̄rat'. esto q' bellādo pacific':
ut eos q's expugnas: ad pacis vtilitatez vin
cēdo pducas. **¶** Ad q̄rtū dicitū q' exercitia

actus pot eē meritori⁹ ⁊ tñ virginitatē vouē
tib⁹ dānabilis reddi⁹ ppter obligationē eo
rū ad maius bonū.

Ad tertiu⁹ sic proce

ditur. **V**idē q nō sit licitū in bellis vti in
dys. **D**e. n. **D**eut. 10. **I**uste qd iustu est exeq
ris. s; insidie cū sint fraudes qdā vident ad i
iusticiā ptinere. q nō ē utendū insidijs etiam
in bellis iustis. **I**nsidie ⁊ fraudes fidelit
tati vident oppōi sicut ⁊ mendacia. s; qd ad
oēs fidē debem⁹ seruare. nulli hōi est mētiē
dū: ut p; **A**ug. in li. 3. mendacium. cum g; si
des hosti seruāda sit ut **A**ug. dicit ad **B**oni
faciū. vidē q nō sit hōi insidijs vtedū
Mat. 7. **Q**ue vult ut faciāt vob
homies et vos facite illis. et h; ē obseruādū
ad oēs p;ios. iimici aut sūt p;imi. cū g; nul
lus sibi velit insidias ul fraudes pari. vidē q
nullus ex insidijs debeat gerere bella. **S**ed
5 ē qd **A**ug. dicit li. q. **C**ū iustuz bellū susci
pitur vtrū aperte pugnet aliqs an ex insidijs
nihil ad iusticiā icest. et h; pbat auctoritate
dñi q madauit **J**osue ut insidias poneret ba
bitatoribus ciuitatis **D**ay: ut habet **J**osue
8. **R** dō q; insidie ordinant ad fallenduz
hostes. **D**upliciē at aliqs pot falli ex facto ul
dicto alius. **U**no ex eo qd ei dō falsuz nel n
fuaē pmissū et istud sp ē illicitū. et h; mō nī
lus o; hostes fallere. sūt. n. qdā iura belloz
⁊ federa etiā iter ipsos hostes fuāda: ut **A**m
bro. dicit li. de officijs. **A**lio mō aliqs pot fal
li ex dicto nel facto nro: q; ei ppositū aut in
tellectū nō apimus. **H** aut sp facere nō tene
mur: q; etiā i doctria sacra multa sūt occul
tanda maxime insidelib⁹ ne irrideāt: s; illud
Mat. 7. **N**olite scā dare canib⁹. vñ mul
to magis ea q ad ipugnādū iimicos param⁹
sūt eis occultanda. vñ inf cetera documēta
rei militaris: h; p;ipue ponit de occultādis
silijs ne ad hostes pueniāt: ut p; li. **S**trago
matū francoz. ⁊ talis occultatio ptiet ad rō
tionē insidiay qbus licitū ē vti i bellis iustis.
nec pprie huiusmōi insidie vocant fraudes.
nec iusticie repugnant: nec ordinate volun
tati. esset. n. iordinate voluntas si aliqs vellz
nihil sibi ab alijs occultari. **E**t per h; p; rñsio
ad obiecta.

Ad quartum sic pro

cedit. **V**idē q i dieb⁹ festis nō liceat bella

re. **F**esta. n. sūt ordinata ad vacandū vni⁹.
vnde intelligū p obseruationē sabbati: q p
cipit **Exo. 20. S**abbatū. n. iterpetrat reges.
s; bella maximā igetudinē hñt. q; nullo mō
ē i diebus festis pugnādū. **P**. **Ysa. 58.** rep
hendūtur qdā q i dieb⁹ ieiunij repeunt de
bita ⁊ cōmittūt lites pugno pcutiētes. q ml
to min⁹ i dieb⁹ festis licitū est bellare. **P**.
Nihil ē iordinate agendū ad vitādū icōmo
dū tpale. s; bellare i die festo h; vidē eē fm
se ordinatū. q; p nulla necessitate tpalis. icō
modi vitandi o; aliquis i die festo bellare.
S; 5 ē qd p **M**achab. 2. dō. **C**ogitauerunt
laudabilē iudei dicētes. **D**is hō qcuq; vene
rit ad nos in bello i die sabbatorum: pugne
mus aduersus eū. **R** dicendū q obfuiatio
festoz non ipedit ea q ordinant ad hois salu
tē etiā copalē. vñ dñs arguit iudeos dicens
Joh. 7. **M**ibi idignamī q; torū hoiem sal
uiz feci i sabbato. **E**t inde est q medici licite
pnt medicari hoies i die festo. multo at ma
gis ē cōsuāda salus reipublice p quā ipediūt
occisiones plurimoz ⁊ innumera mala et tpa
lia et spūalia: q; salus copal vni⁹ hois. et iō
p tuitiōe reipublice fidelū licitū ē iusta bel
la exercere i dieb⁹ festis. si nī h; necessitas ex
poscat. h; n. eēt tēptare deū sigs imminente ta
li necessitate vellz a bello abstinere. s; neces
sitate cessāte nō ē licitū bellare i diebz festis
ppf rōnes iductas. **E**t p; p; rñsio ad oba.

Quē ad rixā. **E**t circa h

querū duo. p vtrū rixā sit
pctm. 2. vtz sit filia ire.

A primuz sic proce

ditur. **V**idē q rixā nō sp sit peccatū. **R**ixā
n. vñ eē cōtentio qdā. dicit. n. **I**sidorus in li.
ethimologiaz: q rixosus ē a ritu canino dic
tus. sp. n. ad dīcēdū parat⁹ ē. et iurgio dele
ctat et puocat cōtēdētē. s; cōtētō nī sp ē pctm
q neq; rixā. **P**. **B**en. 26. dō. q; serui **J**acob
fo derūt aliū puteū et p illo q; rixati sunt.
s; nō ē credēdū q familia **Y**saac rixaret pu
blice eo nō dīcētē si h; eēt peccatū. q rixā nī
ē peccatū. **P**. **R**ixā vñ eē qdā ptiēlar bel
lū. s; bellū nī sp ē peccatū. q rixā nō semper ē
pctm. **S**; 5 est q ad **S**al. 5. rixe ponūt i
ter opa carnis. q; q agūt fgnū dei nī cōsequē
g rixe nī solū sūt pctā. s; etiā sē pctā mortalia